

Əl Yazları

-2020-

Bey Hadi

Tebriz

sayın oxucular

menim salığ durumuma görə işilərimi yolunda
aparamadım.

bu qırıq tökük yiğmaya (**ƏL YAZILARI**) adı verdim.

((Iyilik Etdiin Kişinin Iyiliyinden

ana dili bir olur

aş daşı əridər, yalan başı çüründər.

av quşu burnundan, bilgə kişi dilindən (bəllənər)

bölängən mal, qurda yem. (**bölängən**: dağılıqan)

dərə təpəni sel tanır, yaxşı yamanı el tanır.

iki qarqa çokuşsa, bir quzquna yem olar. (**çokuşsa**: dimdişsə. qaqlaşsa)

öldürəndə dil, dirgizəndə dil

oylamazca aytqan söz, düzəməzcə atqan ox. (**oylamazca**: düşünmədən). (düzəməzcə: nişanlamadan)

oynab söyləsəndə, oylab söylə. (**oynab**: oynaya oynaya). (**oylab**: düşünərək)

((qurdun dosluğu qoyuna can

özün qıyıq otursanda, sözün doğru dursun. (**qıyıq:əğri**)
qutluğa yol hər an düzətilmişdədir.

Çalğışları fealiyetləri
2fealiyetləri Çalğışları
hər kəsin başı bir olsa, qoyuna çoban tapılmaz.

könül deyər dilə nə gərək, bir göz yetər bir ürəyi anlamaq.

od, Tutduğun Yakar

öğrənməyə gücün yok,

qural bu, sən sevən gedər

???ana süt verməz bala, taki oğlan ağlamaz. (ana süt vermiyər taki oğlu ağlıya.

??Naxırçı qızından xanım olmaz.

4doluya qoysan almaz, boşə qoysan dolmaz?

ac acdan, ac yoluxda nə umar

Aç gözünü açarlar götürünü

acığan doymam sanır, susayan qanmam sanır

Açığan yanağından, susayan dodağından bellənir

acın andı and olmaz

acın evində nə od olar nə ocaq

acın inancı olmaz, toxun gümanı. (**gümanı**: quşqusu. şəggı)

acınmayan ürək, ya ölük ya dəlik. (**ölük**: ölünnüki. ölü ürəyi).(**dəlik**: dəlininki. dəli ürəyi)

acısız süycü yok, yalansız doğru

aciyan uyumuş, acığan uyumamış

acsan belə toxum de, təksən belə çoxum de

adam var dəngini, adamda var kəndini arar. (**dəng**: təadüll)

adamları yazınları karşılaşır, oldukları yakınlaşdırır, söztükleri anlaşılır, davranışları uzlaşdırır. (yazınları: qederleri). (olduğu: karakterleri). (söztükleri: qərarları)

adsız düşə ölüm dedilər

ağacda çıxar özündən, kişidə çıxar sözündən

ağaçlı kəndi sel basmaz

ağız ağızdan yel alar, söz sözdən ayrılıar.

ağlamaq, aşqı sevgini, hinci kini çəkəməyənlərin payı.

alçaqlıqda, kötülükde değer yok, yüksəklikdə ara onu

alqan alqan yerdə qalır. (alib vermək gərək)

amerikans oğlandıbu, köklümüsülməndi bu.

anlamaq istəməyənə anlatamazsın

artıq güc para qazanmaq yarışı ölmə bitər

arvadi başdan çağanı yaşdan. (yaşdan: kiçiklikdən)

aş aşitan, daş daşitan.

daşıyan mən, aşığan sən

aş pişirər qoymaz doğru duzunu,

aşlı yoldaşlı, başlı başı daşlı.

aşq girdi başa, usun çıxdı qaça.

aşq yuxu isə (düş), bıraq yatsın

at almamış pəyə tikmə. at almamış noxda alma. at almamış yəhər alma.

at görəndə axsayar, su görəndə susuyar

at minən kor, xanlıq savına düşər.

at qaşdı palan düşdü iş qarışdı. (deyim)

Atdan düşen ölməmiş, eşekden düşen qalxmamış.

atı itirib noxdasın axdarır

atı utuzub çuluna güvənir

axmaq odu bu dünyada qəm yiye, tanrı bilir kim apara kim yeyə

ay ışığın gündən alar

az sevdik ağlımız qaldı, çox sevdim, canımız yandı

az yeyənin həkimlə, düz gedənin hakimlə işi yok

azanlar azarlar,

azına qanıgan, heç nədən yanıqmaz. (**qanıgan**: razi olan. kifayət edən). (**yanıqmaz**: doyar. qanıgar)

bağlı qoyun yerinde otlar

baş başa söykənməsə, daş yerindən oynamaz

baş olsa börk tapılır

başlı olda höllənmə,

Basqıdaki Aitindan, Asqıdaki Saixım Yeğ.

baxıram yerə düşən yaprağı, üsdən baxırdı o toprağı

bəkləntilər dinclik pozar.

bələdçiyyə yol bəlli

bəlkilərdən, keşgələrdən, nərsələrdən olmuşmuş yaşam

bergəringə bir qara, bermədiqin yüzü qara (**bergəringə**: verənə). (**bermədiqin**: verməyənin)

beyin olsa bir qarnın əsiri, puça gedər

biliqizi pozmayın

biliyorsan söyle könənmək, bilmiyorsan sus molla sansınlar. (**könənmək**: feyz alsınlar)

bilmədiyin biləndən

bilmisən öğrən, öğrənmisən öl!!!!!!

bir abam var ataram, harda olsa yataram.

Bir anaya bir qız, bir kəlləyə iki göz.

bir atdımın dəğişmək yetər evrənivi çevirməyə. (**çevirməyə**: dəğişməyə. alt üst edməyə)

bir doğru dos,

bir doğru dos, min dosdan ağır basar

bir edindiycin sevər, (**edindiycin**: ələ gətirdiyin)

Bir əl əkər, iki əlbicər.

bir gün dolanarsın arman gec bolar, əlimdən tutsanda bar zad puç olar, gözlərimə baxsanda gözdə
dolu yaş bolar, dolanmaq (dönmək) isləsənğ ara dönüb daş bolar.

bir qaranğa bir qara, bermədinğin yüzü qara.

bir quru ad yazılır baş daşına, bu adı axtaranın daş başına!

bir yalan açılınca, hamı doğru sanır

bir yumruq başdan başa, iki yumruq iki başa

bitdi demə başlayır,
bitdi yoxdur,

bitməz arzular, nələr arzular

boşla gedsin necəsin, qalx ayağa, dur dikə, yarın sənin, bax üzə.

boşluq araan çatışmamış olmuş doluğa.

boşuna uğraşmayın, ana sütülə adam olmayan, dana sütülə ancaq öküz olar

böyük kişilər üzdən düşmədən, özləri işdən çıxarlar

bu gün düşənbədir, meylinə düşən nədir?

bu yaşam vergisi. başqa vergi yok

bulanlar arayanlardır, həp arayan bulamaz

bulaq özü tərpənməz, el-obanı ayağına gətirər.

çağrıılan yere erinme, çağrılmayan yerde görünme

çalış yaşın qədər yaşa.

cam kimi olmalı, qırıldırsa kəsəməli

canımda qocalıq yeli əsir, hər yana baxıram ölümə tələsir

çəkmədiyim mutluluqları arıram, tapanmiram

çığıydım, pişdim, yanacam

çilə çəkmə evrende səndən keçər,

çilə saklayanda qalır. (**çilə**: dert)

çox əşliklərin sözü ölümə dək, ama oluma bitir

çoxu kəsər, azı yetər

cümaxşamının gəlişi çarşənbədən bəllidir

Dadlı söz-can arzusu, dadsız söz-baş ağrısı.

dağdan aşan bağçını qoğar

dam dirəksiz, tövlə kürəksiz olmaz.

dan yeri ağarınca oğrunun gözü qaralar

daşdan qopar, yoxdan qopmaz.

davar mələməsə təkə atılmaz

dədə toplar oğul saçar. (**saçar**: dağıdar)

dedilər yaşamı nə yapdın: dedim: birazın boşverdim, birazından vazkeçdim, ötdüm ötüşdüm,
biraqki çoxun aldırmadım. (**biraqki**: ammaki)

dəğirmançıdan küsən, boş çuvalla qalır

dəli sevər dəlini

dərdləşəcək birin bul, dərddeşəcək minlərcə

destek olmadı köstək oldu

dəyirmanın boğazı boş qalsa, daş daşı sürtər.

dilək burda uğra dilək yürütütmək, diləksizlər diləyinə yürütütmək

dili satmaq nə qolaymış.

dilim yalqız,yalqızdır ay qız

oğul dadlı veli qız baldır ay qız
böyük mandır uzaq durma dilndən
o ki əslin dana kal qızdır ay qız

dinc oturan təprətilməz.

dinc oturan təprətilər.

dinləməzə gərək yox.

dinsin bu firtına könüldə.

diri dirik canlılar quyladım yaşamımda.

dırnağın varsa başın qaşı

dışda olduğun, yiye olduğun, yiye sandığın.

dişdən artırır, işdən azaldır,

dişi kişi duyqusal çəki . - baxır nəyə qarşı birdə könül yiyesinə.

dişi quş yapar yuvayı, için dışın sıvayı sıvayı.

dişivin dibindən, usuvun ucundan gələni yaz

diz üsde ölməkdənsə, dik durub yaşaq yeğ.

dodaq qapar, könül açar, dodaq açar iç qapar.

dodaqla könül ara bir yol varki

dögməz qapı girər dəd,

dərdə qapı açma, açdın keçəcək evin yuxarı başına.

doğru doğrudur, hamı ona qarşı ola, əğri əğridir, hamı ona yarşı ola. (**yarşı: yanşı**. tərəf)

dönüklükler dos yönündən gözlənər

yağı durub qarşında, dönüklükler gəlirsə gözlə onu yanından.

donuq gözlər düşüncəli, qarı qoca düşüncəli, gənci yaşı düşüncəli, baş açmasan sırrından,

dos dosdada börk qoyar.

dos tutduğun, dos tapdığını, dos olduğu,

dosda sunmalı varım bu, saçaq açıq gələnə, ağrı bu qarası bu.

dosdan sürü olunmaz, bir doğru dos qırılmaz

dosdu düşman edər olsa qıtqlıq.

doymadıq istisinə, kor olduq tüstüsünə

dözəgən olmuş, diləyə ərmış

dözüm ilə mor qoradan bal damar (**mor**: tuş.əkşι)

dündən günə nə, gündən yarına, hər günün payı var, o gün bilsən çekilir

düşler düşüncələr davranışının götürücüsü (sürücüsü)

düşlərin bir bölümü yaşam, düşlərin həpsi ölüm, düş yaşam ölüm həpsi yalan adlanır

düşüncələr çarpışar, gerçəkdə ondan doğar.

düşüncən hara yaşamın ora

düşüncəvi, düşüvü dəğiş yaşamın dəğişər

duygular gelcəyə yük olmaz, anılar keçmişə zor olmaz

duyub görmək hərkəsin anlağı dərək. (**dərək**: qədər)

əğri doğru asdırır, yaman eyi basdırır

əkməsən yeri, neyləsin topraq

əksik olan nə varsa sevgi tamamlar

el ağıziyla quş tutulmaz

el el ilə, dəyirman yel ilə.

elde edmek başarısı sənin yaşamın qurur

elə cır yamaq tutsun

ər atsız olmaz, türk tatsız. (**tatsız**: yağusuz. düşmansız). (**tat**: yağı. düşman)

ərsiz arvad, yüksüz at

əşsiz kişi görər işi

evrən bir bilməcə. -açana gündüz, qalana türmə. (**qalana**: başaracaqsıza. acizə)

evrəndə qazanan olar, qazanan qalmaz

gəlin var gələr-gətirər, gəlin var gedər-itirər.

gənclər deyər çox tezdir, yaşlılar deyər çox geddir

gənclikdən kimsə doyub keçmədi

gəpinğ azi yaşı, aşın duzu. (**gəpinğ**: sözün. söhbətin)

gərək yok hər sözü, dilin ilə aytlamaga, bir baxış min söz edər, baxışdan anlayana. (**aytlamaga**: deməyə)

gəzdiyin qapı min olsada, yatduğun qapı bir olsun

görünüş görənə, davranış bilənə

göz iki qulaq iki, ağız tək, çox görüb çox dinləyib az söyləş gərək.

Güclü olmaq isteyirsənsə, tək başına savaşmayı öyrən.

gün görmədik gün görsə, gündüz işix yandırar.

günəşlə yaşam: dirim. günəşsiz yaşam: ölüm

heçin (heçvaxt) sevgini kimsədən dilənmə, dəğərli olanı Dilənçiyyə verməzlər

hər arayan bulmaz,

Her insan huzur verir. Kimi gelince, kimi gidince.

Hər nə incelikdən adam qabalıqdan qırılır.

hər nədə olsada sınır, sezgi duyquda sınır. (hisslər sınır təməz)

hər nəyə bakarsan kendi üzündür, kimdə nə görürsən kəhdi özündür

Hər ümidin puça çıxdıqdan sonra yeni bir ümidi sarılmaqdır yaşamaq.

Her umut veren sevilmez. Ama her huzur veren sevilir.

Həyatda xoşbəxt olmağın tək yolu, hər şeydən və hər kəsdən gözləntini yox etməkdir.

hirs öfkəni ısqı sevim yumşatar. (**ısqı sevim**: mehr məhəbbt)

hirsi iti olanın, sağlam işi az olur.

Huzur; sevgi ve nefretin ötesindəki alemin adıdır.

iğnə torbadə qalmaz

ilkin için son dışın.

inananc qapıdan girsə, düşüncə bacadan qaçar

işsizlik yoxsulluğun anasıdır.

istəşdi səni yolda qoyan, yolda qalır kefə uyan. (**istəş**: nəfs).

iyi içli yaraşdırar, qara içli qarışdırar

iyilik etdin keç, kötülik gördün öt!

iyisi kötüsü, eğrisi doğrusu dərkən gün keçdi, ölüm bitdi

iyiyə düşün, buruqlu yol düz gəlir, kötüyə düşün, düz yol belə buruqlu
iyiyə düşün, tüm yol açıq, kötüyə düşün, tüm yol qapıq

kar bir canlı gec ülkər

kar eşidenin bilərmış, kor tutanın.

kasana kisənə, aşama yaşama alınma, burası dünya, salı daşıyla ayrılsın. (**salı**: ölü yuğulan daş)
(**aşama**: rütbə). (**alınma**: qapılma)

keçəl baxar güzgүyə, adın qoyar özgүyə

keçmişи gedmeyinə qoymazsan, gələcəgi oturtacaq bir yer bulamazsın

keçmişini unudan gəlcəyini itirər

kəndi yanında duruş, kəndi özünlə barış)

kəndimdən soruram bu ilgi nədir, ilgilər belə yaranmır axı, gahdan könül biriçün darıxır.

kəndinlə mutluysan, kimsəy dərdin olmaz

kəndivə doğru gördüyübü başqasına çox görmə

kimsə bilməz başqasının içini,

kişi bilmədiyini ayağı altına yığsa, başı göyə dəyər.

kişi, yaşıdı işi

kişilər üçün sorun dözüm yok, yorqunluqdur.

kişini kəmsidən özü qaykəsdir.

köhnə düşman dosd olsa

kökbilimdə “olası, ehtimal, falçılıq” olamaz.

kömçəylə yiğ, qaşqla tıx. (qazandığın hamısın işlətmə)

könlü qırmağa bir söz yetər, qırıldı könül yapdığıń itər

könlümün tək yolu ydu

könlün göyün almışsa bulutlar,

kora işıq, qanmaza söz gərəkməz

kötülük quyu dibi, iyilik könül dibi

larsson örümç

Mərmər-yaxşı daşdan, yaxşılıq iki başdan.

mululuq başda olur, ayaqda yox. (ayaqda: sonda)

mutlulq xor görüb, zor görməklə uyuşmaz

mutluluq keçənə qədər, sağlamlıq olana qədər ölçülməz (dəğələnməz)

mutluluq mənə gəlməz, mən ona gedəlim.

mutluysansa can yanığın duymasan

nə qədər ağır keçə günün sənin, dincliklə yatanlardan biri sənsin

Nərdivana ilk pillədən çıxarlar.

o eşəkdə yum yok, yixılırsa marağ yox

od odu söndürməz, qan qanı sildirməz

od odundan doymaz, canlı ömürdən

oddan çıxdıq, alove düşdük

olarinkida yoldan keçən, palçığa batan, anası gildə gecələyen bir qurumsaq

olcadan ötə yol yok. (**olcadan**: nəsib)

ölmə eşşeyim, ölmə, yaz gelər yonca bitər.

ölmək nə öldürmək, igidlilikdə çıxılmaz son aşamda durur.

ölməklə bitisən, görməklə kül olmazın yanışan

ölmüş keçmiş, indi durur ürək bölükləri bağır parçaları, qırıq anıları.

olsa evdə kitləsiz qadının, adı sənin, çəkər özgələr dadın. (**kitləsiz**: cilovsuz)

olub keçər iz qalmaz, söz yazmasan iz qalmaz.

ölülər üçün ölüm heç nədi. ölüm dirilər üçün var

ölüm belə öldürənməz məni, ölmədən ön öldürmişəm ölümü . (ölümdən ön öldürə qıl sən onu)

ölüm çökür varlıqa, üzür yerdə qızıl gül

olum istəklə değil. ölüm

ölüm nədir biləməm, ama yaşamı iyi yapırım!

olum ölümü danır

ölüm qonşuda.

ölüm qoxan yaşamlıa.

ölümün bir adı var, yaşamın min adı.

olurki nərsəni anlamaq yaşamaqdan keçər. (**nərsəni**: bir şeyi)

öncə düşün sonra deşin. (öncə düşün sonra eşin)

osduranla buyuran yorulmaz

oxumada anladığca başarıcaqsın, yaşamda başardığca anlayaqaqsın

oyunun sonu vuruşa varır. (**oyun**: şuxluq)

Özü etdi özünə külü tökdü gözünə.

özümə inancım tək, sənə imanmışdım

pox poxdu yaş qurusu yoxdu

pozuq mayadan penir tutmaz

püf deməyə dodaq istər, savaşmaqa qoçaq istər

pulla gözəllik minsə gücə, adamlıqla düşüncə düşər gücə

qapalı beyin danışqan olur

qaranlıq kora yük olmaz, gün açısı genişlik.

qaşıqla verir, çömçələ başıma vurur.

qavaqda nar, kötüde ar arama. (**qavaq**: qələmə)

qayğı yemə yeğ mala,

qazandığın dosd olsun, düşman doğar ananda

qın gündə gör çin dosdu (**qın**: dar) (**çin**: doğru)

qonşu qonşunu dansa, dinc yaşam dönər savaşa

qorxunu necə tanımaq, düşüncəyə bir haçar.

qurd çağası əkdənməz. (**əkdənməz**: əhlilənməz).

quş qanatdan, adam dilədən vurulur

sağ baş yastıq istəməz

sağıra sözünü, kora üzünü süsləmə. (**sağıra**: kara)

şakanın sonu qavqa

sən günüz əyirəni mən gecə əyirmişəm

Sen işlersen mal işler, yaşam böyle genişler.

sən məni daşlab gedsenğ, mən səni unudarin deb düşünmə, çağız sənsizligə örnəşməyi öyrətsədə
unutmağı öyrətməz.(öyrənmək: öğrenmək). (**çağız**: vaxt. zaman)

sənə kim daş atarsa at sən əkmək, degüldür erlik etdüğünü edmək

səni sevənligim ulu yanlışım oldu

sev sən səni sevəni, sevmə sən, səni itəni

sev seni sevəni, dağlarda çoban bolsada, sevymə səni sevməyəni, misirdə sultan bolsa!!

Sev Seni Sevəni, Dağlarda Çoban Bolsada, Sevymə Səni Sevməyəni, Misirdə Sultan Bolsa!!

sevdigin dəğəri anlanır, bir kərəmlik gedincə, bitincə, ölüncə. iş işdən keçincə

sevən sevgidə man görməz. (**man**: ayıb)

sevənlərizə çağız qoyun, çağızsızlıq sevənidən ayırar. (**cağızsızlıq**: vaxıtsızlıq). (**cağız**: vaxıt).

sevgi gözə görünməz, anı var izi silinməz, ölüm var geri dönülməz

sevgiden qanat,

shabnam haditalab

sınana bilməz, sevə bilməz.

siz atdım atın, yol özü görünər

sona inansan, çox sorular çözülər

söz ola kəsə savaşı, söz ola kəstirə başı.

su axar yolun tapar, ömür bitər sonun tapar

su küpün yanında çanaqlar qırılır.

susma altun, söz gümüş

takılmayan, boşverənlər muluğa qonşu

tarlada izi olmayanın, xermende yüzü olmaz

tarlaya saban sürüyə çoban gərək

təmbəl eşşeyin yükü ağır olur

tikənlikdə gül aranmaz, güllükdən tikən kəsilməz

tikəvi kiçik, çox çeynə.

toprağı eşən əkməğin dişlər

tox bilərmi ac olanın acısın

toyuq eşinə eşinə göz açar.

Turk balası Qurd olar baslığı yer yurd olar !

türməsiz ölkə ölürlər ölkə

tutan (mama) yüz olsada güc doğana düşər

uçanmırısan qaç, qaçanmırısan yeri, yeri yənmirsən sürün, nə yapırsın yap, iləri!

unudar gözdə, arzuda yekəcə. unutmaz ürəkdən sevən sevəni, mən özüm özümə unut desəmdə,
özümü unudub sevərin səni. (yekəcə: təkcə. yalnızca)

ürəgim dingə səni sevər,

qursağdaki yürəgim dingə səni deyər

dilimdə dingə sənin adıñğ bolar
canım dingə mən səni sevərim

(dingə: təkcə)

uslu başlı adam genlcığın çalışar, yaşlılığa qanıgar .qanıgar =razi olar

uykular boşuna, duyular puçuna, yaşam sevgi qutuna.(**qutuna**: aşqına)

Uzaq yerin arpasından, yaxın yerin samanı yaxşıdır.

üzü götüründən qırmızı. (deym)

üzü kötü! üzü götürmə, içi götür. (**üzü kötü!**üzü yaman).

uzun dilli, düşüncədə qıs (gündə) gəlir

Varlığın sonu ilə yoxluğun sonu bir

varsə paran, tanır səni kişilər, yoxsa paran, sən tanısın oları

varsə pulun, çoxlar qulun, yoxsa pulun, dardır yolun

varsə pulun, hammı qulun, yoxsa pulun

ve bir gün herkes anlar sevdiyinin deðərini, biri gedənəcə, biri bitəcə, biri ölenə.

verərsin verərsiyə, batarsın qarasuya. (**verərsiyə**: nisyəyə)

verib peşman olma, verməyib düşman ol.

verirsin verəsiyə, batarsın qarasuya

xoş söz verəni dəldə, könül verəni sev, sene baxanı dəldə, səni tapanı sev, səni ağladanı dəldə,
səninçün ağlayanı sev, çünkü sevgi yekə gəzək verilir. (**yekə gəzək**: bir kərəm,
dəfə). (**dəldə**: yokda)

xoşluqlar mutluqlar sənə gəlməz, sən onlara yürüyəcəksin

ya bir yol tap, ya bir yol aç, yada yoldan çəkil

yağına qıymayan, çöreğin yavan (yoz, quru) yer.

yalan nədir: -yaxını uzaq uzağı yaxın göstərən

yalku söyleşü, yıldır iyileşü. (**yalku**: insan). (**yıldır**: heyvan).

yanlışı -əğrını-qoğ, doğrunu

oğru varkən doğru

yapdığını iyiliği unutda, gördüğün iyiliği unutma

yapdığını iyilikden qonuşma, gördüğün iyiliği unutma

yarım alma, könül alma

yaşam bir oyun, oynaması bilməlisən

yaşam bu. adın sən qoy: heç, yalan

yaşam olmasın gülünc oyun. pis olmasa qutluq nədir yaşanmaz, səs olmasa susqunluq

yaşam sinqar öğrədər, öğrədib sınamaz. (**sinqar**: imtahan edər. təcrübə edidər)

yaşam uzun, bir sevgiyə, min sevgiyə yetər

yaşamda erkən olmasan -çox gec.

yaşamın dəğəri mən verərəndi, duyan yok

yaşın değil, olsun yaşadıqların, düşündüklərin öğretir yaşamı

yaxşın yoldaş uzun yollar qıssadar, amac birgin acı ölüm dadladar

yaz gününün yağışı, ər arvadın savışı. (**savışı**: **savaş**)

yel əkib tufan biçən,

yırtıcı quşun ömrü az olar.

yıxılıb gülənə dəli demişlər

iyiəsiz evə it buyruq

yokluq bulur bizi, sevgi qalır arxada

yol yürüşlə bitər, borc ödüşlə

yolu yaxın-yükü yüngül (uğur).

Yoluxda nə var, qırıga nə versin.

yoxsul pul tapdı, qoymağın yer tapmadı.

yoxsul yetinir (qənaət edir), yetərki zənginə bölüşməyi öğrədin

yüngül girər ağır çıxar

yuvarlı daş yosun tutmaz, gəzəgən qoduq ev olmaz

zaman olanı götürürər, ötəni geri verməz

zənginin malı, yoxsululn çənəsin yorar

شبنم هادی طلب

(,

(-abray. etqi. qudrət. danğ (danğı daş yaran. atak almak : ün qazanmak). savın)

(ac kişi iyi düşünməz

ac qarında kəllə işləməz

(acı görmədən yoğrulmaz

(açmaz naəlac. əlacsız. çarasız. çarəsiz. naçar.

(adamın sözü özünündü, ağızından çıxdı özgənin

(ağalar yarqanmır

(ağız gülə qapdın, örtə külün səpдин. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanığ külü üzə sərpdin).

(ağzı əğri olmaqla, qoy bəy oğlu söyləsin

(ağzı olub dili yox el,

(altısında bilən ana dilin, altmışında unutmaz

(amaclar bir, kisə başqa

(aman sözün aydın olsun, öz olsun, işiq saçsın, görməz gözə göz olsun.

(anılar kötü, anılar eyi,

anı var kötü, anı var eyi,

(anormal .. çıxıntı. dalba. dışqıl. qeyri təbii. qeyri mə'mul, adı. ənayi. ənayın. əğinc. çıxın.
sapıq. qeyri mütəadil. dəngiz (<**dəngsiz**). dəli. çalı. sapıq. qaçıq. tərs. çarpıq. alışma,
ürfə, adətə ayğırı. eksantirik. qərib. əcayıb. sapıq. yana.
. . -qılınıb yana qudurma: özündən çıxıb yavalıqa qoyulma. .

(antipatiklik .. sevimsizlik. sevilmezlik. bəğənilməzlik. soğuqluq. mənimsənilməzlik. iticilik.
itənlilik. itəgənlik. qoğanlıq. qoğaqlıq. qovanlıq. qovaqanlıq.

(aracda yox bir amac
amac üçün araclar,
hər aracın bir işi,

(armanın ulduzlara oxşur,
(arşinına bez tapılmır,
arşiniva bezim yok

(asil yetməzlər atanadan olanlar yox, bilim əkimdən olanlardır. (**yetməzlər** :yoxsunlar. məhrumlar)
(**olanlar**: ayrılanlar. məhrum olanlar) . (**əkimdən**:kültür- tərbiyətdən)

(aşını, əşini işini bil
(atalar sözü erkək sözünden ön kişilik anlamın daşıր.
necəki ‘ana yurd’, ‘ana dil’ sözlerində, ‘ana’da dışılıkdən ön doğmaliq anlamın daşıır

(axıntıya kürək çəkmək.
(axır yaşlar gözümdən, neyləyirəm dayanmır, gələcəyə baxıram, heç bir yolu alanmır, keçmişlərdə
gözüm yox, gələnlərə sözüm çox.

(ayrılandan öz kökündən öldülər, yoxdu bir kim
(aytqanımı et ansı ururma: söylədiğimi yap yoqsa vururum. -barıqtasan başqa cıxat : sayarsın, hörmət
edərsən, təpənə çıxar. üz verirsən, şımarır, sırtılır.

(balta sapı yadçıl ağacdan olur, qırılsaq biz ancaq bizdən saz olur.

(başlı kişi alın yazın dəgişər. (**başlı**: düşünən)

(başlı olana var, başsızlara bilgi, başı ilana heç biri. (başı ilana: yamana)

(başmaqların geyər, yerisin gedəməz
(baxmaz böyüklərin sözünə, çörək tapmaz, baxar kiçiklərin sözünə, arvad almaz.

(baylıq nədir basırqa, heç bir para alanmaz.
baylıq durur bir gömür, heç parayla alnamaz

(bayramda borç ödəyəcək olana, il çox çabuq keçərmiş
(bəklə deyər bəkləməm, gördə deyər görmərəm,
(bəklədim özləmivi özləmimə əklədim, nisgilivə nisgilimə əklədim,
(bəllənmə, dillənmə, əllənmə.

(beton . . -bir yükün ağırlığın bölüşdürmək üçün ara ara, yatına diknə qoyulan təxdə, dirək, dəmir dayaq, kərpiç hörgüsü, beton qatı: qatıl. kösdək. köstək. gücdək.

(bey hakim inananin yaxasin qananin eline verse,qanan buraxar
Amma bilakis qananin yaxasin inanananin eline verse,buraxmaz bilmez,demi?
buraxmaq bilmez

(bilisən ürəgim nədən alışır, az. yurdunda türk uşağı fas danışır

(bilməyən bilənin sözünə, qov yaxanın gözünə
(bilməzdim unutarmış sevən sevəni,
(bilməzdim unutarmış sevilən sevənin,
(nə bileydim unutar sevilən sevənin,
(gəlməzdi yuxuma bir an, unutsun belə sevilən sevənin.
(artıq sevilənlər unutar sevənlərin

(biri atar, biri tutar.
(biri sınar, biri sönər, biri yapar, biri qınar.
(birin ötürəsən, birin boş verəsən, birin vaz gedəsən, birin keçindirəsən, birilə keçinəsən.
(birincidə, sonuncuda doğmuş olan düşmanı!(

(bitmədən yaşam, itmədən dilək, istəyin sevən, könül doyuran.
(bitmiş səni duyma kəndini, soluq gəlir, ısitır hələ, qalır ölümə yolunuz genə. (**səni**: kimi)
(boşluqları dolduran

(boşuna gəldim, boşa gedməm, gələn ötənə hürməm, yaratdım qızıqlı türküm, türkün aşqına sanın aşqına. .

(böylə gəlmış böylə gedər, dərman bildiyin edər

(böylə gəlmış böylədə gedərmış acun, gün barişar yarın küsər.

(böylə tez ayrılaçaqdın, nədən öğrətdin

böylə tez gedəcəkdin, nədən böylə öğrətdin özünə

(bu arzular bu gileyər

(bu devir yalançı devir, sən seçəni deyil, istəyin sevir.

gəl bu devirdə açma gülüm, bu devir yalançı devir.

gəl bu devirdə doğma gülüm, bu devir yalançı yaz, başına çevir.

bu devirdə açma gülüm, bu devir yalançı devir, bu gün odlu ocaq yarın kül olur, bu gün yarılan govur, yanında dolur, keçmişlər bu gündə boğulur, bu gün ölü yarın doğur.

(bu dünya misaldır çatısız xana, bənqu qalmadı şaha sultana (**bənqu:** ebedi)

(bu elin tünündə gündüzündə. odununda odunçusunda. bizə yarımadı!! alanda pis, verəndə pis.

yeyənlərə eşq olsun. budur bizim ellərin çağrısı, bağrısı, şuarı!

(bu gün göz yumduqlarımız, yarın bize göz açdırımayacaq olanlardır.

(bu gün olduğundan keçənməsən, yarın nə olduğun istədiyin olanmaz.

(bu gün var olan, yarın üçün yox olar, sürəm qıssa olayları çox olar,

(bu günün borclusu, yarının diləncisi.

(bu nə işlər ədalar sən görüsən, yetər yetməzə sözdü söyüsən.

(bu olum ölüm qavqasıdır.

ölüm dirim arasında seçim olmur

(bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara. (şəhryar)

(bu sevginin varlığı yatmış, yoxluğu qaxmış.

(bu uzunluqda, bu yoğunluqda.

(bu yalnızlar tireni, ne bitməyən kirveni

(bu yaşam bir kərə düşür ələ, çalış onu diləyilə yaşı, hər nə olsun kimsələrdən gözləmə, özün düşün,
özün biçin, tüklügilə vur başa.

(bulduq buluşdurduq, bulqur bulamac qurduq

(bulduqlarını sən bil, yaşat böyütdə sən güd.

(bulut kölgəsiz olmaz.

(bulutlar dağayıb (sıtqayıb), yağmur ağıladı.

(bun mun.) kitir. kədər.

(bunca yıllık əməklər

(bunla dili güllüyə yox, dili külliyyə çevirərsiz.

(burmasan qulağın haçan düzələr dünya

(buruq versən evrənə, dönər başa bu evvrən.

(buynuz axdarıb qulaqdan olma.

(büzüşüb qıcışıq qalmaq

(çağ dəyişmiş, hər nə qalmış çağında.

(çağı keçsə sonuc dəyişir.

(çağında tut öğündü,

(çağının uyğununu

(çağların ən gözəl sürəci (dönəci), istəkli, sevdiyin işinlə uğraşandadır.

(çailar çağın dönər axun.

(çalış edin istəklin

(çalış gördüyü iş səni dəgişsin.

(çalış könül al, gözəl yox

(çalış öz kəndivi kəndi özün qanasan, ondan yegki özgə dərdə yanasin.

(çalış sevməyivi bilgilən, sevilmək . (**bilgilən**: bacarqıl)

(çalışda bil öz işin, ağrı versə öz dişin.

(çalışdığını düşüncənlə uymasa,

düşüncədən doğmamış bir kimlilik, ediş qılış

(çam saqqızı, çoban armağanı

bircə göy yapraq olur devrişidən savğa sizə. (savğa: armağan)

(çamdap ertərək bitirqilə : çabuq davranışınız, ərkəncə bitiriniz! .

(camış sütündən yaxşı **kəsmə** olur.

(çamura basdım, çalıya asdım.

(can çıxırsa, kişi ölsə qayıtmaz

(can sağlığı, baş uyarlıqı arzısıyla.

(can sayalı yarda belə yad olur.

(can yoldaşım, alın yazım.

(canan, tanrıım canan dəgməsin.

(canım yoxdur, işim çoxdur

(canın vermiş malın yox,

(canki vardı bu tənimdə, çıxacaq bitmədən ön arzularım son ucuna.

(çapacığə. kakıl.

(çaqqal becət bars olmaz,

(çatacaq yerə çatmış, gedəcək yeri almış.

(çatar çadar. cıdar. çatlaq. chartlaq. . -çadar çadar topraq.

(çatmadığın yerə, yapmadığın işlər nədən.

(çay kənarında ev tikərsən selə gedər, başsız məclisə salam verərsən yelə gedər, qoca yaşda gənc qız
alarsan elə gedər.

(çək bilməzə çək bildir, (çək: hədd)

(çəkdəş . ağramdaş. ağırdaş. . həmvəzn. həmsəng.

(çəkdəşləmək . ağramdaşlamaq. ağırdaşlamaq. . həmvəzn edmək. həmsəng edmək.

(çəksən cırılar, atsan qırılar.

(cəndək . kalbud. kadavr. qalıb. qılıp. qaplıq. ölüt. qaşbağ. baslıq. paslıq. maslıq. qaraltı. qaldırım. gövdə. gövrə. gəvrə. qabat. gavat. kovsa. yapı. yapıt. heykəl. köpdə. köprə. kütdə. çılim > çəlim. çalqat. çalçat. boyqat. boy. yeltə. sapiq. çapiq. qapiq. qapıt. yapıt. qaçıq. can kasası, qəfəsi. cigə. cigək. cəsəd. çuval. cism. cüssə. ləş. vicud. bədən. tən . tənə.

(cibiz dolu olsun, yaşamız bolluq

(cibiz dolu, tiniz aydın, təniz qayın olsun

(çıçəklərlə xoş keçin,

(çilə bilməz evrəndə, dördündə ya beşində.

(çilə oldu el günümün yapısı.

(çilən partiya : parti üyəsi. yas. matəm. tə'ziyə. sök (> suq).

(çınar devrilince, altında odun toplayan çok olur.

(ciqərdən taymaq . ciqər yoxatmaq . ruhdan düşmək. -al ciqərinən taybatmaq : al ciqərin yoxatpayt : o, ruhdan düşmür. cəsarətini itirmir.

(çirə . . -< ciqrə.

(cırıq daban, dili yaman.

(çixar ölçüsü . . -yetinlik. edinlik.

(çoğun çönüb saldı gümana məni, deməki salardı tork səpilsə dəni.

(çoğun yixan təpik, kəsən qılıc yabancı deyil.

(çok bilən çox yanılır.

(çok veren maldan az veren candan sarsılmaz.

malız bolansun, canız uzansın, yaman günün nisgili, kötü yağuya yağısun.

(çomaq çorluya ras gələr.

(çömelən canlısı ısırmayan bizden değildir. (köpək)

(çörək daşdan,

(çornığ məkik.

(cox bilən cox çəkər

(cox bilen, cox yanilar.

(cox düşünmə başan gəlcik pişləri, uğraş yapar sanmadığın işləri. (**pişləri**: oyunları)

(cox gəzən gördüyücan bilərmiş, cox görən bildiyican

(cox görən bilər, cox yaşayan.

(cox hara, azda ora?

(cox qalxma belə yüksəyə bir gün düşəcəksən, düşdüqdə bulunmaz təki bir dal ola yardım.

(cox uzansa, quyruğu qırılar!

(cox yiyənin pox qatılar yuxusuna

(çoxları var əkdiyini biçməmiş,

(çoxlarının götürü gorda, başı göydə olur!

(çoxuz bol olsun, aziz cox olsun.

(çöz . . -. (<**çözmək**). **cüz'**. ərit. erit. irdə (<**ərimək**). par. pər. çözülmüş, açılmış, bölünmüş
nərsənin çözüklərinin hər biri.

(çözülməmiş iş olmaz

(çözüm bulmaz düğün yok

(**cürətlənmək** . . -qolaylanmaq&. -qolaylalanıp diş bilədi. -atın meydan təpip ər dilədi.

(Çürüme, yıkılmanın habercisidir.

(dadlar acı, yuxu acı, döşək acı, bekarlara, subaylara yaşamda.

(dağ başına qış, ər başına iş gələr

(dağ ösüyü, bağırı soyuq. (dağda ösənin bağırı soyuq). (**ösüyü**: bitənin). (**ösük**: bitgi)

(dağa görə qar, gülə görə tikəni, gücə görə yük, güvənə görə sınaq var.

(dağdan gelir, taştan gelir, eyerlenmiş aslan gelir.(sel)

(dalarmışmən bu dəryadə, itərmış mən bu sevdadə, qanarmışmən su içdikcə, bu sevgişlin çanağındən.

 uzaqlardan yaxınlaşan salıq almış, yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş, demişlər

 itmİŞ ol bir bəllənilməzdə, tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən. (**tapınqılsən**:

 ayaqlarına düş)

 dalarmışmən bu dəryadə,

 .itərmış mən bu sevdadə,

 .qanarmışmən su içdikcə,

 . bu sevgilnin çanağından.

 ..uzaqlardan yaxınlaşan salıq almış,

 .. yetənlərdən ərənlərdən sorağ tutmuş,

 .. demişlər itmİŞ ol bir bəllənilməzdə,

 ...tapa bilsən tapınqılsən tapınqılsən.

 (tapınqılsən: ayaqlarına düş)

(dalma keçmişə, bax irəli, dan atır, yargın yağtrır

(dalsız yapraq yel küləyin əsiri.

(damarın dart, için çıxart

(damdan dama damımız, qoşadır eyvanımız, ərim gedib səfərə, oruc tutub amciğimiz.,

 dünən gəldik birimiz, bu gün gəldik ikimiz, aç o amciğivə, orucun açın bizim

 sikimiz.

(dan atmadan işi al,

(danışıqçın yoxisə börkün yana qoy.

(danışmaçılıq informatör

(danqarmaq . . -danqaqmaq. danqanmaq. bağlanmaq. ləngər salmaq.

(darıxır yoxluğuna

(darıxır yoxluğuva,

(darıxmağın nədəni içində yatır, tüm koşullar ona qaçalqa olur, dəğişməsən içi bu dərd sürəcək, qalan
sökəllərə buda nədən olacaq. (qaçalqa : mahana). (**sökəllərə**: kəsəlliliklərə.
naxoşluqlara).

(dart üzmə, it yixma

(dartılıb, oğulub yoğrularlar

(dartun ortdan dartılar . . - . tütün oddan tütlər.

(daş gəmit bilim qazan.

(daşı bağında yatmaq

(daşlandınsa hər kimsənin yönündən,

(davar üçün anğımazıb tanrıını, götür sikər malın alar xalqının. (**anğımazıb**: yada salmaz)

(dayancağı . . -tikyə kəlam.

(dayandın bir yerə danışdın sözün, içində yox duvarın heç nədir özün.

(dədən keçəl şex hüseni qəbirdən çıxardalar, sikələr keçəl kəlləsini heşzad diyənməsən!

(dedi ol bizinən əğmədi, biz onunla əğərik, bıraq ona əğməyiz.

(dedilər sev içdən içini,

(dedim bir can borcum, yetməz dedi

(değer verdiyiz kişinin değişmesi kötüdür, ondanda kötü, değişiklik sırasında değişiməməkdir

(degirman sırayladı

devirdönər, sıra düşər bizədə
bu gün dönür tərsinə,
bu tərsinə, tərsə gedər genədə.

(degirmando sırayla, gələr çatar sıramız, az sınayıb çox sına, sonu bir gün sınamız. (**sınamız**: sınarıq)

(Değirmen gürültüsünden kaçan ununu öğütemez.

(dəğişgilən kəndivi, çox qolaydır çevrəni

(dəğışırsın kəndivi, çevrə nədir sənə nə.

(dəğışırsın kəndivi, çevrən dəğışır özün, sən gördüyün gözünlə

(dəğışməyə gücün yox, pox oğlusən, qarnın tox.

(dəğışməyin bilməyən,

(dəlisiyəndolusuynan. . . - ödə.

(demək kəndimi bir işi yapmağa zorlayanda, qəndim yuxarı gedir

(demirəm dözmə demirəm tələs, dözməyin aşarsa çəki, tanımaz çəki. (tanımaz çəki: sonuncu durağı
ölümdür)

(dəmiz artsın, çiləz bitsin.

(dən tökəni biz, dartan özgəsi, yeyən başqası.

(dənizdə üzər balıq tək süzər.

(dərzi . . -biçiş . . -tikiş.

(dəxli . . - . -xəş: gəlir . . -gedir. gəlir . . -gedər. çəkim . . -çıkım. alım . . -verim.

(deyərik gözəllik aldatdı, demərik gözəlligə aldandıq.

gözəlliklər aldatdı, gözəlligə aldandıq.

(deyilirki unutmaki, bu günüki var ələ düşməz, günlər, illər olub itirməsinə sevinirəm. (**sevinirəm:**
qıvanc. şad)

(didən gözlər susan sözlər, əzib keçməz, dözüb qalmaz.

(dil çəşirsa düzün deyər.

(dil gəlir yaz onu, əldən gəlir qıl onu.

(dilan deyər, gözüz görər deyər

(dingər (dəğir) mənim savımı, bilgiciyə ay (de), dinər qalı atitsa, qıraq sıpi (oğlu) tay.

(dostluq bənzər dəmir yükünə, çıgnivə alsan ağırlıq edər yerə qoysan paslanar.(ağır yükdür çığində,

(doymamazlıq büyük dərd.

beyin oldu qarnın əsiri.

saysanasız iş görən,

(dün dündə qalsın, gün gündə

(dün əkirsən görəcəksən bu günü sən zumarın, arpa əksən arama buğdasını

(dün sevməmiş, bu gün gec qalmış, yarın nolacaq

(dünlə bırax, günləri tutaq

(dünü vur daşa, gününlə yaşa

(dünya dönür, yaşam çönür, seviş söğüş yer dəğişmiş, istəklilər yaman olmuş, iğrənclər yerin tutmuş.

(dünya nəyimə sürə mən gedəli o qalalı, olan məndə, ölen məndə.

(dünyadır karvansaray bizlər onun kərvaniyiq.

(durdu durdu sıçdı işin gülünə.

(durduğum yerdən görünən bəlli. gördüyündən nə olduğun bəlli.

(durmadan dik tut başın, çox olar döğən alt olan başı .

(durmuşda hər nəyin anlamı yox, hər nəyin adı yox.

(durqun sular dərin axar.

(durqun sulr ulduzları yansıtar.

(duru ürək arın dilək.

(düş uykuya, uykı düşə qarışdı, açanda göz bitəv itti

(düşdü bir xoşluq içimdə görkünü görəcək gözüm, bu gələn elçi salıq edqəc mənə ol görküdən.

(düşdü mənə utuzu, yetdi sənə utenşu.

(düşdüğün yer sayılmır, uca sıçraş sayılmış.

(düşəcəyin bilseydim, altına keçə sərərdim.

(düşən **girdəç** (gəlir), **çixaca** (xərcə) gedir.

(düşman ağaçdır. onun böyüməsi, suvaranın ölməsi

(düşman kötü dos kötü, kılə olum kimə olum bilmirəm.

(düşman nəmə deyməz, yalun nəmə geyməz)

(düşman olunca dosdum, dosdum çöndü yad oldu.

(düşman olunca dosdun, baş şaşar gj̄ qalar.

(düşmək mandeyil. qalxmaq osa ardında.

(düşün birin düşünsə səni, unut gedə unutsa səni.

(düşün. yiğin. qılın. bitir.

(düşüncəndə yarat sevgini sən, sevgilər siğsin birin yerinə, yaşlar güdə keçər günlər, yararmı sərmək
biricik qatına.

(düşüncənlə qılıncın d

(düşüncəvi düzənlə, qalanları düzəlsin!.

düşüncələrsə düzənə soxulur, uçan keçmiş yerincə, unutulur.
keçmiş uçur, kəllə düzən tapırsa.

(düşündüki yaxçı pisi ayırsın, yaşı ötdü, günü keçdi qarrıdı.

(düşündügün sözündə, qonuşduğun işində, işlədiyin alın yazın qazdırır. böyləisə eyku danış, eyku
qılın, eyku san. (**eyku**: iyi. yaxçı). (**san**: düşün)

(düşündügün tək sürülməz yaşam
sandığın kimi keçərmi yaşam.
sanma yaşam sürər könlüncə.

(düşünmədən bar əkirsən daş çıxır, bağ güdürsən dağ çıxır.

(düşünmədim sevəndə, umursuzam küsəndə, qırılırsa üzülləm, iç içimdə büzülləm.

(düşünməklə düşünə ilmək.)

(düşünməklə yaşanmır, tənim tənin, tinim tinin özləyir.

(düşünməyə yürür kişi könüllü.

(düşünməz ölü, yeriməz ölü, yeriməz ölü, qanmaz ölü,

(düşünmürsün yazığın gəlir, düşünürsün yazığın gəlir.

(düşünüb düşünməsəndə, qılınıb qılınmamasanda, evrən çevrinir, içindəkin devirir, yaşam sürür, onunla
yürür.

(düşüşməsən düşməsən, sınaşmasan sınmasan. (**düşüşməsən** : düşmançılıq, muavimət edməsən .
karşılaşmasan)

(duvarın uca tut, qonşuvu oru yok

(duyan könül yaş saymaz,

(duymaz qulaq baş ağrıdar, gözüyü kor

(düz sanmışdım əngəl çıxdı yoluma, öz dilimlə, öz əlimlə qandal vurdu qoluma,

(e olmayan çoxa çatmaz.

(eger dünya tek bir millət olsaydı: -ordusu türklərdən, seneti almanlardan, fahişesi fransızlardan, delisi
ruslardan, qehbesi ərbələrden, qulluçuları yahudilerden olurdu. (Adolf Hitler)

(əğri ağacsız orman yox.

(əkili alar, əkili verməz, dönəni yox, gələni yox, əsgər dünya qalan dünya!, yalan dünya. hər nə varın
alan dünya. çox dedirdər, çox yedirdər, son gündə, dar yerində, yalnız qoyar yalan
dünya.

(əl ərməz, güc yetməz.

(eşitmirsə söz biri birindən, heç olmasın o yerli dibinden

(eşq irin başlır, günün sürürlər, gecin ölürlər, yarın doğur

(ev üstünə ev qurma,

(evi basmış toratan küldə qalanmış ocağa. (ocağın kül alar evin basar toratan)

(evində yox urvalıq, könlündən keçir darğalıq. (**urvalıq**: yoğur açanda səpilən un)

(evlənmə düşərinə, oxuma çıxarına.

(evləniş düşərinə, oxunuş çıxarına.

(evrən dişi, can alıcı, oynadan əri, hər kim ilə sürməmiş ərlik andağı. (**andağı**: sözləşməsi. muqaviləsi)

(evrəndə var ölüm doğuş, səndə var qavuş qovuş, evrəndə var gecə gündüz, səndə var qara saç, ay üz, evrəndə var dibsiz göy, səndə var daldıran göz, evrəndə sən varlıq, olmasan mənə darlıq. (**qavuş qovuş** : vəsl o fəsl). (**daldıran**: qərq edən)

(evrəniz çəvrəndi öylə kim isətədiniz.

(ey keçən əyyam olasan indilər, indi uşaqlar eləbil cindilər, şeytanı ovsarıban mindilər, ondaki darçın çayımız coşladı, məmdəli qəlyanevin boşladı. (təbriz-saman m.2015)(nəbi)

(eyku doslar paylaşiban qadasın, paylaşmalı sevincin.

(eyku sözlər güvəndirir, gözəl düşüncə dərinlədir, könül ilə verilməkdən sevinc doğar.

(əzbəri olanlar değil, xəyal quranlar qazanır

(əzdad .. -ayrış. çəlişqili. keçimsiz.

(-əzəl başdan, Nə umursan ürək daşdan? İndi gedib nə deyəsən? O oğrəşə bu oğrəşdən?

(fak . . -. <foqqa (<**met**) kupla: sikmək.

(fəlsəfə təməli: söz, düşüncənin qalıbidi.

(gahdan enişdələr qurda dönürlər

(gahdan keçirik, gahdan keçinirik.

keçiriş başqa, keçiniş başqa.

(gec olmadı, bəkləmədim, çəkişmədim çox, hər nə tam çəğun buldu. çox nələr bildim, öğrətilər unutdum, bildikləri yığıtdüm.

(gec ortası gün çıxmaz.

(gec qalmadım sevməyə, uğur bulmadım sevilməyə.

(gec yetişmək, ölü arabasından yetişməkdən yeg.

(gecə alqısı (gecə uğrası. gecə oxusu: gecə duası) . . -gecəniz yarıcal, gecəniz yarğal, gecəniz yorğal, gecəniz yoxum, gecəniz güllü, gecə baxcanın gülləriylə uğurlar. (**yarıcal**: uğurlu) . (**yarğal**: mərhəmətli) . (**yorğal**: yoğral. ülfətli. mehriban) . (**yoqum**: yumşaq. lətif) . (**gec:gecə**) .

(gecə dolu yağır, günüz od yağır.

(gecə gözü yad gəlir mənə, çox çətin anlatım sənə, göz quru yaş axır içə, tapmıram söz nə deyim sənə

(gecə gündə bəldəsiz, buzda gündən bəldəsiz,

(gecə oda, günüz tüstüyə

(gecələr yalnız gecələr ağır, hər bucaq küncdən qəm kitir yağır.

(gecələr yatgiləsən qonşuva tay, ağlama, dan atacaq halıvı pozma deyirəm, keçməyə qoyma sən
ömrün qəmilə, ayrı düşübə qovuşar, ağaran saçları yox, sən qaralan saçları say.

(gecəm kefli yiğir yoldaş atrsa dan çıxar yaddan, qalırsa dar günümdə kəs, o sənsən sən.

(gecənin bir çağında, qaranlıqlar bucağında, dalızlığın qucağında, yanızlığın ocağında, gözlərim dəni
gözlər

(gecindən versin iraq edsin.

(gecmisdəki gəmlərdənisə almasa görnük, yalgu əzilir yüksəlməz olduğu yerdə. (**görnük**: ibrət. dərs).

(ged oğul çox qalırı pişməyivə sən qorasan, üzüm olduqda çağır sən dayıvı, ta pişirə çalba sənə.

(**çalba**: halva)

(gedəcəksin ged qalmağın diləməm, qalacaqsın qal, gedməyin diləməm, gedib dönsən qalmağa üzün
qalmaz, qalacaqsan qal de, qalmağa üzün saxla.

(gedəli ol irəli dönəməyəcək ol geriyə.

(gedəndə var dönəndə, öləndə var olanda.

(gedənlər çatanlar, duranlar ölənlər.

(gedənləri almışdır, qalanları yaşaşdır.

(gedərəm gedərəm salaram səni, sənsiz belə edərim edərim, təkcə aəmacım yaşımın hamısı.
dünüyü günüyü unudurum, acın varsa tüpürüyüm, eyginim xoşluğum güdüyüm.
ölməmiş ölənlərə,

(gedib vermə molluya həm sikə həm danlıya,

(gedir günəş batası, böyük alçaq kölgəsi .

(gedirsin ged, qalırsın qal, sevsəm sevərim, sevməsəm sevməm

(gedməyə min söz, qalmağa bir söz yetər

(gedmisin dönməzə bilirim, adını yadimdanda silirim, sənsiz belə bu dünyani sürürüm.

(gəl ey dosdum çəkmə qayğu qəmi sən, axdırmaqlı gözlərindən nəmi sən, bu evrəndə bulcağı bil
dəmi sən, qay çəksə igid kişi çal olar.

(gəl ürəgimə ürgin qoy, soyuq basmasın yayda səni.

(gəlcəyimdən qorxum yox, geçcəkdən kölgəm yox.

(gəldi əsin (yel) əsnəyu, sayğa (boran) tükən ovsaru, kiridi boyun qışnayu, qara bulut kükrəşür.

(gələ ver qoyma çıxa çıxmazlara gədən yolun,

(gələcək düşünməklə qurulmur, düşünməkdə qurulmur,

(gələn aldı payınıçetdə qalan mən oldum.

(gələn keçər burda kimsə qalanmaz, bitirməsən çağında, işlər qalır yarımcıqın,
gələn köçmüş qalmaz kimsə bu yerdə, bitirməsən çağında, işlər qalır yarımcıxlıq
öləndə.

(gələn keçər, qonan köçər, yürü səndə bir barçağa yetərsin. (**barçağa**: mənzilə).

(gələn keçsə, əkən biçsə.

(gələn olsun.

(gələn qalmaz, qalan durmaz, gedən qaytmaz

(gələn varsa könülləb, çətin olmaz gedilən yol.

(eşq yolu könülləb, gələn varmı yaranlar.

(gələn yoxdur gedən çox.

(gələni güdən dalda qalmış.

(gələr günü keçmişləri anarsan,

(gəlib keçən, dəğib keçən, dəlib keçən dəndlər yox olsun.

(gəligəngə yol yaxşı, ölürgəngə gor yaxşı

(gəlin alın sataq, malı mala qataq.

(gəlin girməyən ev var, ölüm girməyən ev yok

(gəlindən yarımmamış anam.

(gəlir günü izi yox

(gəlişi bəllənməz, gedisi, qalışı, həpsi bi kərə. biri geliş biridə dönüş, istəsən döğüş istəsən seviş.

(gəlməsin gözləmədim, gedməsin özləmədim. (**özləmədim**: istəmədim)

(gəlməyi düşünmə, gətirməyi düşün, çatmasın yox, çatmayı düşün, .

gəlməsin düşünən umuqolur, gətirməsin düşünən umutlu olur
çatılmasın düşünən düşündə görər, çatmasın düşünən, .

(gəlmeyiniz seçilmir, durmağızı seçin siz.

(gəlmışəm göz otaram, yaki qarın.

(gəlsə qalı yarıq bolub incik uma (yorulmuş incimiş qonağ), gəldir (sun. ver) onuq bolmuş aşığı (hazır olan yeməyi), tutma uma (gözün yolda qoyma. gözlətmə)

(gənc olan boş işsizlərə). -boş çağunu vermə boşa, çağ gedirsə qayıtmaz, sıx qoynuva sevgivi, ər qız olsan tək dolansan yarışmaz. (**ər qız olsan**: erkək dişi olasan). (**yarışmaz: yaraşmaz**).

(gənc oluban yaş çağın, arzı atın minənlər, çapar çölü dağ daşı

(gənc olubən yurd dəğişsən navar, yaş ötəndə yurddan uzada havay.

(gəncdən alır nəfəsi, qalmasın oyun çıxmasın səsi.

(gənclik çağın itirmə çağın, yığmala tavın, edində adın, sonu yetir hər nə bitir, sona qalan təkcə ad olur, qalan nələr bütün yad olur. (**çağun**: dövründə. fəslində). (**tavın**: gücünü. bacarığını)

(gənclik yaşda deyil, mənim yaşam könüldə deyir.

(gənclikdə yaşlıq edən, yaşlılıqda yaşıl qalır. (**yaşlıq** : gənclik)

(gəncliyin, var yoxunu boşun yerə itirmiş, arman qalıb geri baxıb gedərlər. (**arman** : nisgilli. həsrətli)

(genə darıxıram, düşəndə axşam, unutum keçmiş tutum indini, keçən keçmiş, qaraya batmış, keçmiş tutan, gəlcək utuzar.

(genə evrən ölülər türküsünü dəng eləmiş.

(genə təklik, genə yalnızlıq!!!!

(geniş ürək, qorxmaz kişi

(gəpsiz ağız baş saxlar, uzun dilin baş qaqlar. (qaqlar: doğdürürlər)

(gər yanib kül bolsa köngül eşqinə üzrə ey nigar, mehrin az bolmas könüldən məngədür bul aşikar,
özgələr baxsa yüzünğə şevqi eşqin iyələbən, görməs olsun ikki gözü yaxtı ruzi şam u
tar. (**yaxtı** : işıqlı)
Bahruddin Bahram Bahayy

(gərəkirsə ağır daşda ağrampsız.

(gərgin .. -uyuz

(gərib tutar ağ torun, qırı qoysa (töksə) ağ qarın,

(geridə qalan yarıda qalan

(gərvələ. qaybəcər. qeybəcər. eybəcər. ənayı. çirkin. xoryat. koryat. kivgin. çifkin. çivkin.
anormal. . -**qaçıq** bir ortam: anormal bir qoşantı, qoşanıt, quşaq, şərayit. . -**qaçıq**
tutum, sapit, sapta: anormal təsmim.

(getdim gördüm bağdan köçüb, körpə güllər solar yatmış, itdi məni o uzaq illərə, lələli yerlərə.

(getdiyin yolda sürəli ged, düşünmə birdə geri dönməyi, yaşam dönənləri əzib alır, azilmişkən yola
salır.

(getdiymədə geri dönməyəcim, söz söz!, verdiyimdə dalı almayacım, söz söz!, söğüb soğsəndə
dinməyəcim, söz söz!, ala bildiyin al ged, daha sormayacım, söz söz!,

(geyiminə görə qarşılır, davranışına görə yola salır.

(geyini daşla, yenini başla

(gəzəgən ayaq daşa dəğmiş, gəzəgən tülükü tələgə düşmüş.

(gəzən qurt ac qalmaz.

(gizləb tutsan sevinci, azraş günü bəlgürür, başlı (yaralı) gözü bağlama, yaşı axar savruğur.

(gizlər axsağını sürülər

(gizləsəndə, yox desəndə, sən dəğisməz qalısın, uyuklarda. (**uyuklarda**: rüyalarda)

(Gizli oynışan eşkare doğurur.

(gördüklərin qalacaq

(gördülə yox pul cibində, əgni baş, aydular ussuzdu başsızdır dəli

(gördüm köçən dünyadan doyan yok.

(gördüm köcüb gedələr, dünya üzün görənlər, bu dünyadan doymamış.

(gördüyün iş

(nə olmayı istəsən,

(gördüyün səni bəllədər.

(gördüyün unut, verdiyin umut.

(görən oldu kuyən yok.

(görən oldu, duyan oldu kuyən yok.

(görki ilə qız alma, qulaq verib söz anla.

(görklü (gözəl) donu özünğə, dadlı aşı özgəyə.

(görkünə baxıb söyləmə, könlünə baxıb söyləql.

(görmemişin oğlu olmuş, çekmiş çükünü qoparmış,

(görməyir günlərin axının, göz seçenekmir ölümün yaxının.

(görməz gözüm, duymaz qulaq, qanmaz başım.

(görsələr yoxdu cibisdanda pulun, bəkləməzdən açığa tutda yolun

(görsən birin doruqda, qoymuş ilkin adımin bir gün.

(görü verdi çıxmazlara açdı yol, anlat doldur içir toxlat qoy ypldur usul qoydu gəl

(görüb oxuyub saymıyıb keçən kişilər, görən gözü koralar, sütlük dilə nisgil qalar.

(gorun olsun topraq, ya daş ya qızıl, tinsiz tənin qalıb durar içində.

(göründüyü kimi olursa, olduğu tay görünsün.

(görüngümün bənəyi, dayancımın dənəyi.

(görünmədən görənlər.

(göt istir beyin işləsin.

(götdü verər utanmaz, dul deyər usanmaz.

(göy dolmasın, yoğ yağmasın, çay daşmasın, sel olmasın,

(göy sulu, göyçək üzündən görgü gedməzdən burun.

(göyçək çiçək hər kimin öz sevgisi,

(göyçək könül çirkin üzü götürməz.

(göyçək qızlar nazilə, sözlü aşiq saz ilə.

(göyçək üzlər pashı könül götürür, göyçək könül pashı üzük götürməz. (**üzük** : surət)

(göycələr çağı yaklaşır, ağızımın suyu calaşır.

(göydə doğulan kimsə yok, yerdə doğulub yüksələnlər var

(göydən düşər sınmaz, oda düşər yanmaz, suya düşər batmaz.

(göydən düşər hənir hənir, yerə düşər həlqə dəmir, qabığın soy için gəmir.

(göz açanda qalmağıma inam yox, göz yumanda köcməyimə gümən yox.

(göz ağladı yaşı yox, bulağ axdı daşı yox.

(göz ağrısı göz önungən gizlənməz, könül ağrır gözdə arar görünməz.

(göz gördüyü, ürəkdə yanar : göz gördüyü, ürək yağı. (yanar:əks edər)

(göz gördüyü sevməz, sevdiyin görür.

(göz görəki gedilməz axı, ölüm bayqu, olunməz axı. : boşuna. havayı. (bayqu: müfdə)

(göz görəni dil deyirsə, baş açar, gizlin tutub yanılıtsa, baş cayar.

(göz görməsə soğuyar.

(göz görürsə odda yanar, qulaq duysa dinə yatar. (iranda çalğı aracları)

(göz qulaq dişdi, burun birdə ağız üstündə, danişsan dildi quran.

(gözəl sözö, gözəl işə eş yoxdur

(gözləmək deyil dəbi sevməyin yolu, kölgəyə dönsən oləcəksən, unutmaki sevən sənsən sevilən odur,
sevinin dərki var oğul, ölməyin yolu. (**sevinin dərki var** : məhəbbətin qədir qiyməti
var). (**kölgəyə dönsən**: çox, artıq gözləsən)

(gözlənməzələr görərsən, gözləməzin kimsədən.

(gözlərinin kökü saralır

(gözü köz görən, odu yaxşı tanır.

(gözü köz görən, odu yaxşı tanır.

(gözündən sən məni atdın, tarkən qul kimi satdın

(güc aşdan oğlan başdan. (oğlanı ilkindən əkitməli, güc diləsən bəsləyisən yeməklə)
baş gündündən əkitməli oğlanı,

(güclü bilək birin, güclü bilik minin

(güclü yaşar, varlı kefin çəkər, dərdli dərdin.
dərd verilər çəkənə, kef verilmiş

(gütün çatsa yapış, çatmasa qopuş

(gütün topla biləyə, otur bir səkin üzrə, al bir ucuq əlivə

(gül altı toprağıq, olduq yerimizdə varıq

(Gül dikensiz olmaz.

(gül əkdiyim kül oldu.

(gül oldun qoxun yok, tikan oldun gülün yok, pox oldun dütün yox.

(güldən arıq,

(gülə vurdu kola vurdu

(gülər dolar ay dolanar

(güllügümde açalı təkcə gülüm var mənim.

(gülmək doyurmaz,

(gülmək üçün içindən, içözüvü sevməlisin könüldən.

(gülməsən sən, gülməmiş güzgü

(gülü at güldənilə düşmanuvun kəlləsinə.

(gülü güldən açılır

(gülü qoxar, tikən soxar.

(gülü solmuş yapraqı tökülmüş

(gülün dərdim, dal incidi

(güman yoxsa yaxşılıq, uzaq olsun yamanlıq.

(gün batandan son oylanması, gün çıxmamış boyanır.

(gün batıbdır gecə yaymış qanadın,

(gün çörəyin tapanmayan özgəninin umasın açar. (**umasın açar**: falın açar)

(gün çörəyinə tamarzi qalan özgəninin umasın açar. (**umasın açar**: falın açar)

(gün gələr, dövran dönər.

(gün işivi ertə qoy,

(gün ortası gec düşər. (qaragün ağgünə güc çevrilirəq gün qara günə tez çevrilir)

(gündəliyin keçisi, hər günüvün öz işi.

gündəliyin ötüşü, hər günüvün öz işi.

(gündoğardan günbatarğa aydınlaş söz saz ilən

(gündüz danışdın çevrevə bax, gecə çəgün heç danışma. (danışanda duyanları düşün, duyanları tanımlısan heç danışma)

(gündüz gəzir obanı, gecə sancır dabanı

(gündüz günəşim gecə ulduzum .

(gündüz tınim, tündö uykı bilbəyt : gündüz rahat gecə uykı bilməz.

(günəş yerə iş kişiyə yaraşır

(günəşliyi istəyən kölgədən çıxar

(günlər soyuq səndə soyuq, üzüdər məni.

(günlük işin gündə gör

(günün varikən ayı neylər, aylı gecə ulduzu.

 gün olan yerdə ay sayılmaz, aylı gecədə ulduz.

(günün xoş keçirtməyən, ilin xoş keçirdənməz.

(günündən sevgivə verməlisən pay,

 çağ ayırmasan sevgizə, ayıq payı düşər sizə.

(günüvü qaraldan bulutu qoyma dura,

(gürələnmək, guralanmaq) bir iş, olay üçün tam qosuların, quşaqları (şərayitin) cürlənməsi, uyqun, qosnuq, qosnaq, qurşanıq, qurşıq, quraşıq, saplı, hazır olması.

(gübən gül deyil qoxa, inanma işsiz güvbən doğa. (doğə: ona. ola).

 gübən gül deyil qoxa, güvbəndi güvbən, yalnız işlə görünən.

(güzgü qulu, öz gözündə, özgəni yaşar. (**güzgü qulu**: güzgüyü çox baxıb, bəzənən)

(güzgüsüz gözəlliyyə inanılmaz.

(haçan olduq, haçan öldük önəm yox, necə yorduq önemli.

(hamı çıxarıca alnamış. (**alnamış**: dərk edmək)

(hamı gözəli sevməz, hamı sevdiyin gözəl görər.

 hər gözəl sevilməmiş, hər sevilən gözəl görünmüş

-**(hammı gəzir eşşək üçün, sən gəzisən eşşəyilə.**

-**(heç anladın ağlamaq nədir, əl çəkmədin dura gülməyindən.**

-**(heç bir yazı gözləmir səni,**

(heç nə durmur anıta səni, nədən silinir belə anılar, sevdiyin dünən könül içindən, keçir günü sögüncə dönür.

duymaq belə istəməm səsin, silinmiş varlığımızdan şəkilin,
səsin yaban, sözün yaban, özün yaban, deyildi mən sevən səni.

-(heç nə göründüyü kimi deyildi, deyildə, olmayacaq

-(heçdən gec.

-(heçkəzin pulu sanamadan cibə qoyma, olsunki yerdən tapmış olasın. (**heçkəzin: heçinkəz**)

-(həmişə çox yanılır söyləyən çox, ki söylür bulduğun dildə sünğük yox.

-(həmmə nəyi aytdıngız, songundada tapdıngız, əllərizə gül bitsin, doğru yanıt yazdıngız. (y.bayat)

(həmyanır həmyaxır : iki işi birdən yapmaq. iş içində iş görmək.

-(həp sonlarım başlanqıç.

-(hər ağıl bir başındı, hər başda ağıl olmaz

-(hər an kömək dura obaya, elə

(hər ayrılıq ölüm dən yaxçı, olamaz ölüm ayrılıqdan yeğ.

(hər bir evin vardi giriş çıkışı, yalnız sindir giriş vardi çıkış yox.

(hər bir nəmə 'üçün'gə, bir 'çünki' varmış demə.

-(hər çıxəkdən bal alırsan,

(hər dadıq yuxunun sonu var, minbir ağrının bir donu var.

-(hər gecə dan atışa alışıq,

(hər gözəl nəyin gözəlligə nədəni var, gözəl üzün bəni var.

hər gözəlin gözəllikdən payı var

(hər gülüşə çəpikmə.

-(hər günün öz işi,

(hər kəs bilirsə öz işin, ağrı versə öz dişin.

(hər kəs kimi yaşama, heç kəs olmaq hər kəsliyə güc basar.

(hər kəsin yox çıxarı ağgün ola.

(hər kim getdi evinə, yollar döndü tərsinə.

(hər nə dedim dişlərini sırtadı.

(hər nə gözün ona yol çəkir, ösüb böyür çevrevi çəpir. (**çəpir**: çəpərir. çulqalır). (**ösüb böyür** : böyür böyür). (hər nəyə anqıra, mat qalsan, özüvü gözüvü içivi alır)

(hər nə gündəki kimi başladı, gündəki kimi yerimədi.

(hər nə yazarsan, hər nə duyarsan, hər nə qılarsan, hər nə deyərsən unudulur, sənə qalan heç nə yox, səndə qalan heç nə yox, yalnız gələn yalnız gedən, açıq bir yolcusan bircə duraq, əlin yumuq qolun yumaq, hərnə verdin alanmadın geriyə, qazandığın gedər oldu veriyə,

(hər nə yolunda deyil, koldan gülün dərməyə eyil, yarın gəlir gözləməz olur, dişilər olur kişilər doğur.

(hər nədə hər nədən bir parça vardır

(hər nədən geridə gəlir, hər nəyin qabağın alır. (**tapmaca**). (**ölüm**)

(hər nədən kef al, hər nəyin kefin alıb dadın çıxart. bizlər yarınları gözləmirik, yarınlar bizi gözləyir.

(hər nədənsə keçərəm, olsun belə səndəndə ötərəm.

(hər nəsə arzin mənə görə, min qatı buyruq qatına. (**buyruq qatına**: qismət olsun qulluğuva)

(hər nəyə çatışmaq: yetiklik edmək.

(hər nəyə geçiş, sevişdən başqa

(hər nəyə geçişsəndə, sevişə geçişsmə

(hər nəyi anlamğa çalışmaq xəstəlikdir, anladığın danmağına çalışmaq, dönüklük.

(hər nəyi aşa bilsən aş, yalnız mənə qarşı çəkin aşma.

(hər nəyi çağına bırax

(hər nəyi öldürən odur, təkcə özü ölüm bilməz. (**tapmaca**). (**ölüm**)

(hər nəyi öz adiyə aday, yanlışsa ad duyğuran çasar.

(hər nəyi qırsaz qırın, hər nəyə qıysaz qıyın, yalnız könülləriz qırılmاسın, onlara hiç qıyılmasın!

(hər nəyi salasan sakla

(hər nəyin bitməsin görüb, sonsuzluğun danıb, onsuzluğa inanıb.

(hər nəyin dəğəri tutduğu yer, verdiyin tutar.

(hər nəyin sonu var, yaz yağış, qış qar. qara gecə, işıqlı gün sonu var. gahdan aila gahdan gül, hər nəyisə sonu var. sevməyə azdeyil qız,

(hər nəyində var sonu, qatar durar, ocaq sönər, yollar bitər, yalıq dinər. .

(hər nəyinki sonu var, onu bılıki sonu var.

(hər ömür son çağını çəkməlidir.

(hər qalan dosd olmaz, hər gedən düşman
düz konuşan yormaz,

(hər qapı dışardan, könül qapısı içərdən dögülür.

(hər qarışanın bir görüşəni olur

(hər yaklaşışq bir acraşiq sonucu, hər acraşiq bir yaklaşışq sonucu. (**acraşiq** : ayraşiq)

(hərbir nəyin yeri var, hər bir işin geyi var. (**geyi** : dalısı. sonucu)

(hərbirinə bir sevgi

(hərdən içimə nisgil olubda o dolur.

(hərdən olur yaşam səni gəlir üstəlir. . -namaz qılanın azançısı ol, çobançının başdağı (padşahi).

(hərkimə kəndi açısı,

(hərkimə kəndi gözlüyü.

(hərkiminə öz yolu, qutluq yolu bəllənməz,

(hərkiminə özünkü.

(hərnə olsa yolunda

(hərnəyin dəğəri çəkisindədir.

(hərnəyin sonu güc olur.

(hərnəyindin unutqıl, indi nəsən umutqıl.

kimidin unut, kim olduğun unutma.

(həyata yenidən başlasaydım saniyələrin nəbzini tutardım. (Fyodor Dostoyevski)

yaşam günlə yaşıanır saatla belə yox.(**sangıra**: həzyan. ovham. xiyalat) .

(heydər baba şeytan məni yaman yolda azdırıb, öz əlimlə öz gorumu qazdırıb.

(heyvan baxıcılığı edmək . . -tumarlamaq qaştarlamaq.

(heyvanın ayağı yerdə ağızı yemdə gərək

(hiteye mərkəzi iç mərkəz& .əsl mərkəz. siql mərkəzi.

(hold . . -. gözün.

(hudut . . -xədd. betcan.

(iç boşluğu söz ilə, cib boşluğu pul ilə.

(iç boşluğun dışarıdan doldurmağa çalışma,

(iç qablıq . tərlik. tünükə.

(iç yarası sarılmaz, göldə balıq satılmaz, göydə ulduz sayılmaz, sütü yoxsa sağılmaz, başa gəlməz
sanılmaz (güman olunmaz), iş görməyən yanılmaz, iş başında ağrı başdan savılmaz,
yox yerdən heçnə olsun saçılmaz (armağan edilməz), qorxusuzca sakılmaz (qorxusu
olmayana sakınış, ehtiyat yokdur).

(iç yaxan. iç qavuran. iç acıdan: üzücü.

(içaq ol salmışın sağlığına üzüm saxliya, dos dosdun uymallığın saxliya. (**uymallığın** : təəssüb)

(içboy. içüz. . . -. ilkin, ana boyası.

(içəri, istiyəndə çıxardanmıyacaqsan.

(içi tutsan, özü güdsən, yaşam sürər, olmuş olsa, olduğunu kimliyi, doğrusuki tutmuş yerin bəllədər.

(içib bitdik çəkib keçdik.

(icim çağırır, özüm bağırır, kəndivi tutun, dışını bıraq

(içim çəkər dara məni.

(sən keçərsin keçirirsin, o keçirməz axı.

keçir məni gecikdim kiçicik sevgilim.

keçirib unutmaq

(içimə dolur sənsiz bir üzük, yox dibi sonsuz bir güdük.

(için tutun qolay, olanlar olar.

(için yansın başın dönsün.

(içində aç yer birinə, onun içində olduğun kimi.

(içində ara məni sən, tapasan.

(içindəki çini gizlətmə, dinlən, 'demərəm yok' demə, hər nəyin öz çağrı, tovu var, sönmə çəki
durmadan yetər. (**çəki** : sınırı. həddi. vaxdı).

(içiş, çəkiş sürünmək üçün!.

(içivə qapanıb, öldürmə dişı, yalnız qalan, yem olur birinə.

(içində yaşıt birin, dışın öldür hər kimi biriin. .

(içində yaşadıqcan onu,

(içləri boş, qurduğu boş, yaşamda yox, bir parça pox.

(igid çönüb öğüd aydır yaşılya, (igid dağ dərəni tanımaz, özün bilməz hardadır).

(igid igidə baxır, bərkilikləri çözülür.

(igid odu atdan düşdü atlana, igid odu hər yaraya qatlana

(igidisən düşüncən, yaşaldıqda tovun yox, nə sır yatır arada, axdarıbda bilən yox. (**tovun** : enerji)

(igidlik ondur biri qaçmaq, dokuzu gözə görünməmək.

(igitlikdə açıq tut əlin, tov gedər səndən, devran əylənməz
ıldırıım şaxar göydə, bulut əylənməz.

(igitlikdə əməkli, qocaldıqda əmgəksiz .

(**iğnələyən işlənir**(iğnə qarşılığı şış). bir kiçik qarşı durma belə əzilir.

(iki barmaq dili var.

(iki damla acıyla yaşam bitmez, bu üzüntülü yaşam biçimimi, üzəcək kimi görünsədə ilkini, nədə olsa könülü aş

(iki döşək yanında, yatmış olar quratda.

(iki gözün görmürsə, qos qulağın duymursa, ağızını bir qapıq qıl.

(iki gün var ballı olur erkəyə, birincisi arvadını alan gün, ikincisi basdırın.

(iki haça, bir çubuq, örtüyü gər, yorqan döşək bir ucuq. (**ucuq: uçaq**. cənnət) ev, yaşam qurmağı qalay tutan, görən kimsə. (**haça:** qırçağ. cırçağ. qırpac. qırbaç. qırçap. . aça. aqaq. açab).

(iki istək durubən qarşı sənə, sən bir istək olaraq güpsə yerə hər ikisin.

(iki kişi yamanlaşsa, üçüncüüsü eşidirsə, hər ikisinin ağız pisə tanıyar, ikisində belə qınıyar.

(iki sevgi varın: . -biri sən, biri ana dilin!. . -birincisi ikincisinə aykırı düşsə, birincisin atmamalısan.

(iki yandan qorunan, asılanan, faydalanan : iki analı quzu.

(iki yaxı dış oldu. (**dışlanmaq**. yadlanması).

yaxıların qış olur. (**dışlanmaq**. yadlanması).

(iki yol, biri çilə dolu, biri umutlar yolu.

(ilana ayaq, dəviyə qanat, yə

(ilim qazanı boş qalmaz

(ilin sonu toplanır, sana bitik sınanır. kötü işlər qınanır

(ilişmək sorun deyil, çıxməsin bilsən.

(iliz qutlu, eliz mutlu, göylük, gögəti, güz bolun olsun.

(ilk başdan görünməz, nə olduğu bilinməz, yaşın ötər görsədər, biraxmış iz silinməz.

(ilk sevgi, savulmuş uşaqlıq kimidir, seçilmədən keçib, keçir, keçirildi

(ilk söylədiyin, son yapdığını

(ilki acı olursa, sonnu acı olmasın.

(ilkin başa dönmək olmaz,

(ilkin başda, əş seçilir 'doğrusu', keçir sürə, üzə çıxır 'əğrısı'.

(ilkin başdan başlamaq olmaz,

(ilkin dadi heç bir sevən unnutmaz.

(ilkini umut, sonğunu umut.

(illər aylar günlərilə yaşıanır.

(illər boyu aldatılmış, olan körpülər yandırılış, talanmış elim qaldı.

(illər çəkər qazanaq, bir gün içrə itirək.

(illər kölgəsində itən anılar, batan anılar. əsgidi anılar, batdı gün kimi. tudu qaranlıq yerini,

(dodaqda unutdu adın, gözdə qalmadı şəkil, duydular çəkir çəkir,

(ötür günlər külə dönür gülümüz.

(illər kölgəsi düşər üstümə

(illər sınağı bükmədi belin

(illər sınağı bükdü belindən

(illərdən dolu könül verdim.

(illərin ötüşü dəğışır hər nəyi.

(ilqarı pozuq evrənə bağlı

(ilqarsıza sən ilqarin olmasın,

(ilqarsıza tüş gəldisə könlünüz.

(inam olsa az gəlməmiş güvənciz,

(inam olsun ölümə, yaşamın nəyinə, bir döndlüğün, ya beşligin yaşarım, əni mənim boyu sənin,
anlamsızın nəyimə.

(inam varsa ər igidlər bəslənər.

(inamda var ölümədə,

(inanın quranmayan, dəğərli yaşam sürənmədi

(inan istə, qılınmadan çıxmaz üzə bacarıq.

(inanmadın varlığa, danananmadın yoxluğu,
(inanmasan varlığa
(danananmasan varlığın
(inanmasan yoxluğu
(danananmasan yoxluğun
(danananmadı yoxluğun,inananmadı varlığın.
(danananmadım yoxluğun,inananmadım varlığın.
(yoxluğunu danananmır,varlığına inanamır .
(inanqılsan yoxluğa, dəğər tapar varlığın,
(yoxluq ölüm varlıq olum deyiblər.

(inanc beyni kehətir, işi gecətir, başı gicətir, huşu koratır.

(inancını gerçək sanma, inancdan gerçək yapma.

(inancla duzaq, gerçəklərin yalan

(inandığın bulmayan, gördüklerin inanmaz.

(inandığın görənmir, gördüklerin inanmır.

(inandım yapacağım,inandım yapayım, inandım çıxarıım.

(inandımsa kəndimə,

(inandırıcı olmayan sürgü, üzgü, üzr. uydurma. qulp. qılپ. bahana. mahana.

(inanma tutqunluq, əsirlilik, sevmək özgürlükdür

(inanmaq, qolun bağlamaq, boyun əğmək

(inanmaqla bacarmaq, biri keçir içinde, biri olur dışında.

(inanmaqla güvəncə, yoxdu yazı yox pozu, bu ikisi bir quş durur havada, hər ikisin olmaz çağın yoxla qıl.

(inanmaqlar yaranmaz, bacarmaqla güc gərək

(inanmasanda, unutamamağın görünür, qılınmadan ökünür.

(inanmayıncı bacarıqlı bir türksən, elə öğrətildiyini yaparsan, bildiyivi yok!.

- (inanmışam yapa bilərim,yapa ilərim, çıxa ilərim. (**ilərim**: bacarırim)

-incəldiyin yerdən qopsun, nə üzün güldü, nə içimə sindin.

(incinərsin, incitmə, üzgülərsin, üzütmə, əzgilərsin, əzitmə, (əzgilərsin: məzlum olarsın). (əzitmə: əzgitmə. zülm edmə)

(indi artıq ölçüler dəyişdi, günlər var ömür boyu, umatlıq var sonsuza durur. (**umathıq: umaylıq** . xoşbaxlıq)

(indim qoymur nə dünü, nə yarını düşünəm.

(inək danada doğar, bizovda.

(inləməzə sızlamaza, anmazla qanmaza, anlamaza yanmaza, ürək demə, daş denə!!!.

(inqriq . . -inqrik.inğir. ingin. ingər. enərrək. alaqaranqu. umuş tamış. alatoran.

(İnsan süsü yüz, yüzün süsü gözdür,Aklın süsü dil, dilin süsü sözdür.

(insansız düşünmək, inanmağın anlamı yoxdur. bunlarda gəlmə yok, seçimlərdi!

(ip birləşir hörgün,,

(ipsiz sapsız qonuşmalar.

(ir çağımdan er çağımı, qulaq könlümü oxşayıb yırqayan ürək

(iraq görən başında yiğir. (uzaqda görən alnında yiğir)

(iraqsa dos, könlü yaxın

(irdurağ yolsuz qalmaz. (**irdurağ**: iradəçi)

(irkil olan erkən çatar barçağa, qol zori yox,fikir yoldı barçaqa, ehmal edib, atı sürsən daşlıqa, sapar yoldan çatanmasan,barçaqa. (**irkil** : iradəli). (**barçığa**: mənzilə). (**sapar** : düzgün olmayan yol. birahə). (Araz Təbrizli)

(ırmaq keçilirkən, at dəyişdirilməz)

(iş başında). . -işin ilərik. . -yanıt. . -yaşın uzun.

(iş bilən ac qalmaz

(iş yetişsə bərkə, güc sapa düşər. (**sapa** : qola. dəsdəyə)

ış bərkə yetməmişdən, güc sapa düşməmişdən. (**sapa** : qola. dəsdəyə)

(iş yox, aş yox

(işdən artmaq, dişdən artmaq

(işdən ayrı düşər, gəzən sözlər gəp bolsa.

(işim qaldı qar yağdı, işin çağrı bu çağdı.

(işin nasıl olduğu nəyinə!) .

(ışiq atsa ortaya, güman qalmaz ortada.

(islə ağır sinsin sınır .

(isləsən gəlirsə günü, savmış gülü, qalarda külü.

(isləşgə iş kan

(isləyən dəmir totlanmaz. (**totlanmaz**: paslanmaz)

(işsizlik gəncin düşmanıdır

(ist\rs əlli yaşa yada yüz yaşa, ölüm quşunun qıynağındasın.

(iştə durum böylə

tam ilişgilər qırıq, həp tanışlar yad, birindən doğduq, min bölüyü parçalandıq.

(istək açar uçurum, tutuq

istəgə uyun, sonu uçurum

istək gücü tutuq gücün basanda, artıq qalmaz irdəlikdən iz ətər.

(istəklə güc çıxmaz döyüşə.

(istəklərin gücən görən uyqulan, bas ayağın yer üzündə duyqulan.

(istəməklə tutunmaq

(istərsə oynasın pişik, salan kölgə quyruğu olar ona mahana.

(istəyindək olmadı, qılığın dəğişməsin,

(it doyulduğu, qoğulduğu qapını tanıyarr.

(itirməyi bilməyən qazancında aldanar.

(itləri qoy yatsın.

(itsə amac dönər araca.

qanat verir amaclar, itsə amac yerin tutar araclar.

dilək uçar amacla, qaldırıcı aracla, itsə amac ürəkdə, yeri dolar aracla.

itsə amac ürəkdə, arac bitər yerində, amac günəş batırsa, qarabulut göyüzdə.

(iyi gərək qoruna, kötü gərək qoğula, iyi gərək övünərək yoğula, kötü gərək burnu yerə oğula.

(iyi gözlə bax çevrəvə.(eyku gözlə baxsan oğul çevrəvə

(iyi olan iyi oynayan olursa

(iyi olmaqdən başqa seçim yox bizə!

(iyi sanış, iyi deyiş, iyi qılış.

(iyi tanıdıqca sən dəğişirsin, tanşdıqin yox.

(iyilik ed yerinə ver, görən bilməz alan bilər.

(iyilikdə geri, kötülükdə yirik . (**yirik**: irəli)

(iyiliyi su dibində kəmiş, başında dilə. (**dibində**: ayağında, altında) (**kəmişmək** :əkişmək. gəmişmək. gömüşmək. quylamaq).

əkməyi suyun tübüñə (dibinə) at, betində (üzündə) topla).

əkməyi su tübüñqə (dibinə) daşla, su betində (üzündə) gözlə (izlə).

elə iyilik isdə.

. - əkmək su dibində qalmaz, suluq odun yanmaz. (**suluq** : şəh. nəmli)

(iyiyə çatanmasan, yamana döz, yamanacadan qaçasan.

(kaçına baxma, içİNƏ bax .. -sanına baxma, qanına bax.

(Kadın gölge gibidir, kendisini takip edenden kaçar, önünden gidenin arkasından koşar.

(kahıllıq köklənib yurtda

(kamodan çoban çıxmaz. . - sürüünü qurda verir

(karın könlündəki, korun qulağındakı.

(karvanın bu bölümü oraqlanır.

(keçəcək gün, düşəcək tün darıxıb sıxma özün, keçmişin xoşdusa devranda dönər azca dözün.

(keçən günə üzülmə, yarınlara süzülmə. qoy ayağın bərk yerə, indi

(keçən günlər yaxcısı pisi, keçmiş olsun qalmasın izi, mutlu yıllar gözləyir sizi

(keçən günü kim qaytarar, ürəyimdə bir arzu var.

(keçən günü qapıyan, aydınlığa yol açan,

(keçən günün nisgili, gələn günün işgili, doğan günün şışgili. (**şışgili**: gərgisi. gərliyi. böhran).

(günüvü yaşa, yaşı vur başa).

(keçən yolun daşlısa, gələn yolun güllərinin nəyinə, gələn yolun daşlısa, keçən yolun güllərinin
nəyinə

(keçəni bırax gələni tutaq.

(keçənləri şışlənibən yadına, ağu qatmış balına,

(keçənlərin savrular, qayğurma heç onlara, yapə sevan savrular, duyan görən davrlır, qayğurma heç
onlara.

(keçənsözüçəkməüzə

elgözütarazolar.

(keçər günlər, qalar keçmiş, yad edməmək əlində deyil

(keçər keçməz demə, ölürlər ölməz demə, susar susmaz demə, qalmaz qalar demə, demə, demə,

(keçərsə yaş qayıtmaz, tökülsə su yiğilmaz.

(yaşın keçdi qayıtmaz, töküldü su yiğilmaz.

(keçib gedmiş dünənlər, gülənlər.

(keçirdiyin günün dəğərin biçdiyin ürünlə yox, əkdiyin tuxumla ölç.

(keçiri anlangıla qoyma keçə ol haviya, biləsən bilməyəsəndə ötəcək .

(keçməmiş günüm yelə, vermədim gücüm belə, iz bıraxıb keçmişimiz geridə

(keçmiş bitmiş,

(keçmiş ola yaxçı yaman devranım, sürməliyən yaxçı pisdən olanı.

(keçmiş qalsa güc basar,

(keçmiş, çöpə dönmüş

(keçmişdə qalıb, yarına qaçıb, indidən qalıb
keçmişin çəkir dalı, yarının kəsir yarı,
keçmişin yükü, yarının qayğı,

(keçmişdə yatırsa ölüm, indi yarın doğacaq olum

(keçmişə dadiqca, ilərdən qalısan.

(keçmiş dəğişəməmək, gəlcəyə
indiyə dək istəyənin olmamış, nə dəxli var gəlcəyində nə olsun. (nə olcaq).
yorum yapma keçmişə

(keçmiş dəğişmək olmaz,

(keçmiş iitib, olduğun silib.

(keçmişində nə olmuş önəmli deyil, topladığın bilgi gəlcəyin üçün önəmlidir.

(keçmişlərə dönən deyiləm, indi əksəm bitər yarın, dönük yarda gözüm yok, keçmişlərdə sözüm yox

(keçmişlərə nə ağlamış nə gülmüş .
keçmişlərə ağlamada gülmədə .

(keçmişlərim boğulmuş, yarınlarım doğmamış, bu gün əldə başın qıl.

(keçmişlərin keçmişlərindən

(kəddin yalavacın, ümməti eşşək olur.

(kefsiz, həzin bir davranışla ac, çıplaq yola qoyulmuş gedir . ac yılangoç inğırışip yatat.

(kəklik əti əm bolur, keçi əti yel bolur.

(kələknən gələn küləklə gedər

(kəndi kəndi üzmək nasıl olur?????????????????

(kəndi kəndini tənqid təzyiqi : öz özün sınañı qısu. . -bikirəq bastırıb qoy! : artıqca sixiştirib qoy!.

(kəndi kəndizə dəğər vermədən, başqasından bəklənilməz bəğəniş.

(kəndi işizi bəğənmədən, başqasından bəkləmə bəğəniş.

öz işini bəğənmir, güdür özgə bəğənsin.

(kəndin örtüklü görünsən görün, bıraq (ama) kəndi kəndivə örtüksüz görün.

(kəndin üçün dəğışsən, kimsə səni dəğışməz

(kəndindən başqasına güvəniş utuzmaqdır.

(kəndini istədiyinə dəğışmək
istəkləri dəğışmək.
kəndi olduğun dəğışməz.

(kəndinlə barış, dosdunla yarış.

(kəndivi artıq tanı, bolluca dosdun olsun.

(kəndivi çox bəyənmə bala,

(kəndivi qablarla bili sən ölçmə, özüvə görə qabilq biç.
kəndivi qablarıla ölçütmə, yaşamında özüvə qablıq biç.

(kəndivin nə olduğun bil

(kəndliliyi üçün darixmaq.

(kərdi yaxın, Həmədan uzaq.

(kəritmək . . -kəritilgən: qırafıkləşdirilən.

(kərvan hardan gəlir bilirsən, olan yerin, gedən yerin unutma.

(kəsər yarı paylaşdınsan bir acı, artar qatı, paylaşdınsa bir sevinc.

(kəsib ölçü saxlar, bilən ol ki nədir

(kəsilməzdi gülüş dodaqlardan, ağlamaq o öğrətdi sənə

(kəsim mal : (niza maddəsi hırsızlık mı, qarı ayartma mı, başqası mı, nə olursa olsun) dava edilənin
dava edənə, tazminad olmaq üzərə, ödədiyi heyvan yaxud para.

(**kəsmənə**: yansıq, qansıq, ötsüq, təqlid.

(kəsməz ayağın qapıvı tanışa, adı ölüm tutduğun bıraxmaz

(**kətira** ..? tuşqun. tışqın)

(**kəzə** bax sən birində tikanlıqda ipək, birində gül içrə tikanlıqbecərir. kəzə bax sən birində, tikanlıqda ipək, birində gül içrə tikanlıqbecərir. (**kəzə:** şansa).

kəzə bax sən birində, tikanlıqda ipək, birində
kəzivə qalıb gül içrə tikanlıqbecərə. (**kəzə:** şansa).

(ki göz ölüncə baxar göz çəkən olmaz

(kiçik amac, qıssa yol,

(kiçik sevgilər bağça gülü,

(kilid dilə, bəsin deyil nə istisən.

(kim əkəni kim biçəni, kim qoyanı kim görəni bəllənməz.

(kim nəyi, nədən, nə ilə QORXUDUR

(kim olduğum nə bileydi, onda görüş məndə biliş yoxiydi. keçdi ömür, çatdı sınağ çağları, mən
sananlar yoxiymiş.

(kim söyləmiş izindədir güclüklerin qolaylıq.

(kim üzülmüş könülləri gəzəndən.

(kim yazıbdır alına gəldiyini, gələn günün çəkdiyini,

(kim yazıbdır başa gələn nərsələrin kötüyün, gələnlərin nə olduğun, haçanlığın, nec olduğun,
qaçılmayıb düşənlərin çəkildiyin,

(kiməni güdə yatqan görünür.

(kimi çapdı kimi aldı, kim apardı

(kimi eşqinə almışdı gülü, öyləsinə ol ol oldu başım külü.

(kimi kəndi kəndini alçaq tutmadan, kimsə onun kəndinə olan sayqısın alamaz.

(kimi kimə aydar yoğuş

(kimi kimə öğretdi ilqarsızlığı.

(kimi nəyə qanmış, nəyə aldanmış, nəylə sınanmışdır.

(kimin başı anısız, anı varkən ağısız, bitməz yaşam bitməz anı, ilkin tanı sonunu tanı, bitməz yaşam bitməz anı

(kimin dili bağlı qalı hançı yana biləməm, məndəki dil könlə bağlı biləgəm.

(kimin varlığı, kimin yoluğu.

(kiminin ilki, kiminin songu

(kimlər gülür üzüvə, kimlər güldür özüvə

(kimlər güldü üzüvə

(kimliğin qorumaq hər kimin işi doğul, hər nədən ön gərək bir kim olasan. (bir şəxsiyyət olasan)

(kimlik cicik duyqusu ilə döğüşdə yaşalır.

(kimsə bilməz nə iş vardır başında.

(kimsə öldüyünü görməmiş,

(kimsə səni dəyişməz, kimsə sənin ilə dəyişməz,
dəyişənmir kimsə olsan sənidə, dəyişməz

(kimsə sevməz sən dərək səni, ay sevən gözəl inan mən

(kimsədən bana gərəkməzdir mədəd.

(kimsəni yarqlamadan, kəndi yerivə qoy. kəndivi qoy yarqılının ornuna, (yarqli: müttəhim)

(kimsəninin yarısı içindən ayrı deyil, gövdəsin dışda bulmadan olası deyil.

(kişi biliginə görə kəndin dəgişə bilər, bir kişi toplumu dəyişənməz.

(kişi dünyasında qutsal qalan, ölməz dönülməz olan nəsnə dosluq olub).

(kişi əginlə (geyimlə) qarşılanır, başla yola salınır

-(kişi əti yeyilməz, ölsə adı deyilər.

-(kişi gördüğü işə qarşı yarqlanır, görmədikləri üçün yok. (hər kişi görmüş işilə yarqucar)

-(kişi həp arda qalanı yaşırl.

(kişi içrə birin başı ağrışa, bodun içrə tamam başlar ağrımız.

(kişi işdə sınanır.

(kişi ölməyi sevməz, ona uyqulama yol seçməz. (**yol yolağ** : arac tədbir)

(kişi papağın güdsə, başmaq tapılar.

(kişi tapdığın yaşıր, olduğun çəkir

(kişi uiki kökdə durur, doğma dil, doğma topraq.

(kişilər böylədir, kəbiri yalan, kəbiri yılan olur,

(kişilik içdə yatır, dışa yad qalır. (tanrı kimi, inansanda görkəzənməsən).

(kişilik varlığı başılə könül, ..

(kişini düşüncə yarar, düşünməsə heçinə qalar. yarar: işıqladar

(kişini pulla baş saxlar, ölkəni bolluqılə yol saxlar.

(kişinin gücü düşməyində yok qalxmağındadır.

düşdüyündə man yox, qalxamada man çox.

(kişioğlu açıq gözlə gözəlliyi seçənməzsə, qapıq gözlə yaradar.

(kitikmək. kitinmək. kitişmək. kitimək. tərsginmək. tərsginmək. tərsinmək. tərslənmək. dirəmək.

dirənmək. gücənmək. qirciqmaq. durqanmaq. duqunmaq. korluq yapmaq. inadlaşmaq.

(köhnə düşman dosluğu, sonunda gör poxluğu

(kök yönündən qab=qarp eş anlamdırılar

ama sözə gəldikdə qarp=qarm=pəncə. ovuc.əl.

-bir qarma bugda=bir qarpa bugda=bir ovuc bugda

qarpalamaq=qarmalamaq=əl atıb götürmək.

(kök, əsliyyət qazanılmayıb.qazanılmaza onur duyulamaz, fəxr olunamaz

(köklənirsə bir yalan, gerçəklərdə doğumda,köklü olmuşlar.

(kölə olduğun bilib inansa biri, özgədən güdər qutulmağını.

(kölgə belə işiq yoxsa dayanmaz.

(kölgən olmuş kələn sənin.

(kölgən kimi kələ etdin.

(kölgə olmuş ölçüsü

(kölgəsi nə özü nə??

(kölgəsinə bir bax özünə bir bax ??

(kölgəvi qov düşmə onun dalıca.

(könlə baxmaz, göylü saymaz, kişilikdən damla yox, bir qızarmaz üz, yaşarmaz göz varı.

(könlə uyan başdan qalar. (**könlə**: həvəs)

(könlü çəkəndə sənə bir oynasır.

(könlü versəndə birinə, könlündəkin vermə.

könlüyü alsada vermə içindəkin

könlüyü alsada satma içindəkin

(könlüm açılar sevgini görcək, vah vah nə yaman ondan uzaqkən.

(könlüm dolu eşqilə, nisgillərim barınmağa yer tapmaz.

(könlün küysün dağlayu, yurdun qalsın ağlayu. (**dağlayu**: dağılı. xaraba).

(könlündə sevgivədə yer saxla

(könlüyü bul (huzurlu ol).yaşam hardasa sürür, .keçən ötür....gələndə ötəcək.

(könlüzə günəş doğsun

(könlül alçaqlığı, baş ucaldar!. (**alçaqlığı**: firutənliği)

(könlül can evində yurt salmış, baş orta yolda qalmış. (**baş** : ağıl)

(könlül cocuq sevər istər,

cocuq könlül sevəcən olur

(könlül coşar dil söylər.

(könlül dolça deyil qalıccan pas tutsun, pası tutsunda dəlikdən deşiyə dönmüş ola.

(könül duysun göz görsün

(könül edər artıq güvən mal tapsa, xoş gəzərlər qız oğlanlar yar tapsa.

(könül endirən başalır (ucalır), baş endirən basalır (basılır).

(könül geniş dilək böyük,

(könül istər arığın dar olası incə uzun.

(könül kövşənidə bitər inam.

(könül səni sevəcək sənsiz olsada,

(könül sevən göyçək olar. sevməsə könül, kütçək (**kütçək**: xoşa gəlməz. zəhlə gedməli)

(könül sevgi ilə çalışır, qulaq övgülərlə yarışır (könül sevini sevir: qulağ övüngü. baş qulaq
şirişilməyə, goplanmağa alışsa, könül paslanıb, ət parça tək aslanıb, sevi qızıq (eşq
əlaqə) köçər ordan.
gərəkdir yarib quran yalğunu. zərurətdir kişi oğlunu (adımı) yaribbecərir. (kişi
yaşamı sürdürmək üçün uyqarlığa (adamlığa. mədəniliyə) gərək duyur).

(könül ürək yollarını bilməyə, anğa bilməz ötən işi başından.

(könül yaşın unutsa, baş qalmaz.

(könül yolun baş bilməz.

(könülcəi davranış, hərbirinə gülümşə, tək birini sevgilən. (**könülcəi davranış**: könül almaq kimi
davranma)

(könülüdə doğan sevgi,

(könülüdə isləriz bu dillə coşur

(könülüdə təndə tində, bütün varlıq, başımdan tut ayağımda
soluğda istəyimdə, sözüm türküm, özüm özlüm

(könülüdəki əldəki

könlündəki əlinədəki

(könülüdən düşən gözdən gedər. (könülüdən düşən gözdən düşər).

(könüllərdə güvənə tapın.

(köpçülügə gəngəngəşib, kəndi başın unutma.

(köplərdə köp minlər könül qıranlar, çalışda qur bir ufacıq könül sən

(kopoğlu damodan ərsin oğurlayır. (**damodan**: tamudan)

(köprü köprüdən güclü, yol yoldan uzun olar.

(köprüyə etişmədəsdən durub, ondan ötüşgə urunma. (**urunma**: çabama)

(köpü gözlə azdan qalma, köprünü güd dosdan.

(kor çəliyinə ilişən kordur.

(Kor gözə sürmənin nə faydası var?

(kor gözündən, keçəl başından.

(kör kötük əsik olsam .

(kor, dəğəngi bəllər kimi: əsgidən olduğu kimi. heç dəyişmədən. hər vax kimi.

(korlar ölkəsində diləncilər xanlıq edər

(körpəlikdə əğri bitən bir budaq, yekəlsədə əğri durum tutacaq

(korun gücü, tək umarı (ümüdü) dəğəngidir (dəğənəyindədir). kor beynli kişinin yalnız gücü, bəllədiyi (ögəşdiyi) öğrətilər, inanclarıdır. bildiyin kimə verməz, verilən bilgini almaz.

(köş çalınar ögün bitər yatmağa, dur ayağa yolda gözlür bax səni.

(kosanın ağlı tüsədən geyin. (kosanın ağlı sonradan gəlir (köşənin ağlı öylədən sonra).

(kotan gavan. saban.

(kötü dinsə dinmə sən, hər nə desə alma sən, yaxçı heyva, alma sən, göt kötüünü aranıza soxma sən.

(kötü iyi yanyana, durur dağ tək qarşıma, iyi qalmış yuxuya, kötü çıxır yarşıma.

(kötü qırsan kökündən, iyi əksən başından. (**əksən** : becərtsən)

(kötü yoldaşın batası, yanızlığın qalası.

(kötülük edmə, küçük düşərsin, tələ qurma kəndin düşərsin

(kötüyə qarşu, eyiyə yerşü.

(kötüyə versən üzü, kəndi alar asdarı. .

(közü söndürsən kül inciyər

(kükrəgimdə güvənc, köksümdə inanc.

(külün gördüm odun (gülün) yok, yanın azdır yatan çox.

(külün gülün qurbanı.

(küp sızdırar dışına, hər qoysan içina

 dışına sızar bir küpün,

(küsüyü çağırma geri, tutduğun özü yeriri.

(kütbeyin, qapalı yekələr, təkələr girir alana, sevi sevgiləri çıxır yalana.

(lap ağın çıxardın.

(lap lağ elədiz ha . . -özüzü dolamısız ha.

(lap yaxşı günün anıları, unutmasan olar indi yanları.

(laymaq . . laik.

(ləmbər ləmbər dalqayan, şol dənizdən iz qalmaz.

(ləzzət . . oqqəh. oxxey. oxeş. oxxeş. oqqay. uffey. ax can. uf. hümm. hamm. ama. uma.
 umaq. səfa.

(lölgəsini əzməklə, uca dağlar əzilməz,

(lop . . lobe (ingilis).

(lüt götdən tuman oğurlar

(lütfi bəy tilfunuz neçə

(mal var ilə oyanlanma

(mal yiyeşi, var yiyeşi, qanda bunun ilk yiyeşi, malda yalan, varda yalan, var birazda sən oydan.

(malda oğru, sözdə yalan bilməyən tanrı qadasın başından kül kimi ələr.

(malına qıymaz, canın qayğıran.

(mat qalıram türk kızı olasan, öz əlinlə öz dilivi boğasan.

(Mehriban Az:

- . -qurbağa, hardan?
- . -bulağdan
- . -hardan keçdin?
- . -yolağdan
- . -cürdəyin hanı?
- . -qırıldılar. mənə də beş. -on vurdular
- . -sən ki topal deyildin,
bir vurmadın, vuruldun?
- . -onlar iki, mən bir idim,
- . -onlar vurdu, mən kiridim

(**cürdək**: Gildən, saxsından, şüşədən və s. materialdan qayrılan darboğazlı su qabı).

(**yolağ** : zolağ. dar yol. cığır. dəhliz. tunel).

(məksiz yüküm, sonsuz yolum

(mən biləli AZƏR DÜDÜYÜ, AZƏR ZIRNASI VAR.

(mən bilirom sən bilisənki, bilirom .

(mən dedim gül kimi yaşa, gül qədərki yox, düşməz ayrı tikən güldən, taxi döşlərə gül kimi taxıl,
tikən kimi yox. qıсадır ömür gülə, güc yaşam gülə gülə,
gün verməmiş heç bir gülə, güləgülə.

(mən duyqulara oyulardan çox duyarlıyam. (**duyqulara** : ehsaslara) (**oyulardan** : fikirlərdən)

(mən ertin (sabah) erkin qalxmaliyam.

(mən gedirəm mərəndə tamaşadır gələndə bizim millət yatibdir ayilacaq öləndə

(Mən Həmədanda on kərdi boyu tullanardım. (Araz Gunduz) .

(mən oxudum inanmadım bıraxdım, sən oxudun inanmadın pul alıbən inandırdın.inan dıran pul
qarşısı, danan sözü sən oldun.

(Men razi, sən razi, pox yedi qazı

(mən səni sevilənədək sevecəğim .

(mən sənliyi sevmişdim səniki yok, gedirsin ged qalırsın qal.

(mən sevmişdim sevmədin sən, sən yiyeedin, görəv edmədin, indi savılmış bağat, canda yoxdu taqat,
qadam çaldı dönük sevgini,

(mən türkoğlu olub söz yazaram türkü dilində, türkün balası türk ola evrəndə gözəldir.

(mən yaşlandıqca karol markosda qocalır!.

(məncə seçim təməlində sevinc dayansa, üzüslər, ucuşa dönür!!

(məncə siz hərdən kəndizə güvəncin dəngəsin (özüzə e'timadın dərəcəsin) itirirsiz, elə bu durumdada
dişardan (özgədən, özgələrdən) gözlədiyiz çoxalır.

(məndə seviş səndə söküş tükənməz. məndə güvən səndə quşqu tükənməz, məndə qayğı səndə sevinc
çökənməz, məndə öcüş səndə seviş yükənməz, məndə üzüs səndə umut gögənməz.

(məndə yoxdusa necə saxlayım,

(məni nə istədiyim kimi görə bilərsiz, nə istədiyiz kimi. olduğum kimi gör.

(mənimlə olduğunda dar qəfəs olsa yaşam səndə. uzaqlaş öylə bir yurda ki itsin hər izin məndə .
diləyin varsa dilə qoyma qala
tün ağır düşlərim düğün, aşq olsun açan günlərə, aşq olsun yoran sözlərə, açıqdır
yolum gedər yoladır.

(məsnəddə əyləşənlər dayım şarab içirlər, qurbətdə ayətullah heyrandı ya məhəmməd. (devrim
carlamalarından)

(meydan sənin at sənin, devran sənin tov sənin

(min əl verər 'əl ələ', bir ayağı yıxmağa, ellər yürüür, çevre çönüür, bir eli yıxmaq üçün.

(min istərsə dəgişə dünyani, kəndin dəgişmiş

(min mən var bir mən içində

(min qanan varmış bir qanmazı qandırıa, qanmamışki qanmıya, qanmazlığın bitməz donu var, bitmər
sonu yok.

(min qayğı ye, bir işgilin çözənməz.

(min tümənin pəxməsi, bir tümənin mərdiyidi

(mirtinin başı yarımdı.

(müzəffətiş: dənəyici. tikşirivçi. taptışçı. bakılavçı. çarşı ağası. bazar başı.

(muğan muğan olursa bir qoyun iki quzu, muğan yaman olunca, nə qoyun nə quzu

(mürəbbi) . əğitən. əğitici. eğidən. eğitici. eyidən. eyidici. öğrədən. öğrətici. öyrədən. öyrətici. yetdiric. yetdirən. yetirən. yetişdirən. çalışdırıcı. bağşı. baxşı. tutcu. tutcu. yarıtcı. məəllim. müəllim. tə'limçi. tədrisçi. antirenör. tirenör. instirüktiv.

(musamihə edməyən, mudara edməyən. bağışlamaz. güzəssiz. toleransız. oyqayıssız. oylayıssız. anlayışsız. qapsamsız. qatı. qatlıq. qartlıq. qoytulmac. qoyultmac. qoyurtnac. quytulmac. quytulmac. quyurtmac. quymaq. qəliz. qıyan. əsirgəməz. asırqamaz. yasırqamaz. acırqamaz. bərk. barışmaz. qatanqaz. qartanqaz. qaba. qapaxat. endişinsiz. endişəsiz. düşüncəsiz. endüşsüz. endüşünsüz. endüşüncəsiz. endişinsiz. endişəsiz. savsıqmaz. keçinişsiz. keçinməz.

(mutlu yaşamı yönətən istəklər, canlı cansız olan nəsnələr deyil. (**nəsnə** : movcud)

(mutlu yıllar, mıraklı günlər!

(mutluluq ad tanımaz.

(mutluluq dilək, dərkini bilək

(mutluluq gizi). sevdiklərin ərşiməsə əlivə, əlindəkin sevgilən.

(mutluq gücü

(nal arırdı at tapdı. (götü üsdə bala düşmək)

(namus . . -düzgün. qada.

(namus . . -islamda erkəyə görə qadın. . -namus deyil namosa aykırı, nədən görən, namuslu namossuz olur. (**namus**: islamda erkəyə görə qadın). (**namos** (sanskrit): > namaz. tapınış. tapılmış). (**aykırı**: qarşı. zidd)

(nə aytadım nə anladın.

(nə balı nə qaymağı, neylim belə yaylağı.

(ne biter, ne eksilər, ne boyun büker, diz çöker.

(nə çox kişilərin boğazın arvatlarının əlindən qurtardım.

(nə çox sevən doeu yolda bulunsan.

(nə dərin duyquların var, nə yatan göllərevin dadlı bulağı.

(nə deyər deyə düşünmə devrə bərin yoldaşın, öz qolayın seçin qıl.

(nə əldən qoyur, nədəki yerdən doyur

(nə gözləsə öndə, onu görsə gündə, qutlu yaşam xoş ömür, onun olar həmişə.

(nə gözləsən kəndindən,

yapdıqların gözlədiklərin olamır,

(arzular öz yolundadır

(nə gücümüş nisgili sevgiyə qatmaq, sonunda cırma yırtıq paya qalmaq.

(nə iş qaldı gəlməmişki başıma, artıq qada, artıq çilə çəkəməm, doldu camım, keçdi canım gücüm yox, heç istəyə, heç uçmağa könlüm yox.

(nə mutlu onaki tanab köcdü!!

(nə olarmış ulu tanrıım

(nə ölüsü var quylasın, nə şəhidi var ağlasın.

(nə qorxum dalqalardan var, nə qarqış yağıdırın qışdan, geniş dərya kimi sinəmdə sarsılmaz vüqarım var.

(nə sandığı bəllənməz, nə sandığın görünməz.

(nə sandığın yazılmış, nə yazılısan sanılmış.

(nə sandın nə sanıldın

(nə sanırdın nə sandılar

(nə sanmışdin atanda məni, yoxdu kimsə tutacaq məni, açıq saçaq isti ocaq evimdə, ondan isti çıpan üük içimdə.

(nə sanmışdin, sevirəm deyənin qıcı sınbı yanında duracaqmışmı!!!?

(nə umarsan, nə bularsan bəllənməz.

(nə umduğun, nə bulduğun bəllənməz.

(nə yan nə yandır, yaşa yaşat.

(nə yaşa başa, nədə qar yağışa

(nə yazılıq doğruluqlar ucuz satılır, heç nədən yalan ağır alınır

(nə yazılıq onlaraki qutluğu uzaqda görürülər

(nə yoğurdum, nə yapdım, yasınıq kökə tapdım.

(necə qolaymış sevmək, sevilmək, ıraqda qaldıq, gecin tanıdıq, batmışdıyı gün, baraq aradıq. necə qolaymış sevinmək. (**baraq** : duraq. tufaq. mənzil).

(necə sevməyi öğrətdin, necə unudum bilmədim.

sənki öğrətdin sevməyi mənə, necə unudum bilmədim.

niyə öğrətdin sevməyi, untdun yol qoyasan unumağa.

(necə sevmişdim səni???, nəyivi axı???, sonuda böylə ahı, ağı!!!

(necə tutsan öylə keçir,

(neçə yaşamaq, necə yaşamaq

(neçədir, yaş quru, pamıq keçədir.

(necəki dilivi görüüb sancılanırlar.

(nədə ola budur içim seçimim.

(nədən ağırla yağır axşam

(nədən küsgün nədən darqın, gülüş səndən, seviş ondan. .

(nədən qanmaz

(nədən sanırıq sevdiyimiz sevəcək bizi.

(nədən sanırıq sevdiyimiz sevməli bizi.

(nədir ölmək ölen bilməz, onu sor çevrədən bil sən.

(Nefes mi istersin himmet mi ?13 .asırda Yunus Emre ve Hacıbektaş'ı Veli'nin yaşadığı zamanda,
Anadolu'da kıtlık (yiyecek maddeleri yetersiz olması) olmuş.Hacıbektaş'ı Veli'nin
Sulucakarahöyük (Hacıbektaş'ın eski adı) deki Bektaş'idergahında yiyecek isteyenler

hiç boş çevrilmiyor söylentisi yayılmış.Bunu duyan Yunus Emre ata
binmiş.Eskişehir'den Hacıbektaş'a doğru yola çıkmış.Boş gitmeyeyim diye de
heybeyebiraz alış toplamış.Hacıbektaş'a varmış.Hacıbektaş'ı Veli Hazretlerine Yunus
Can'in geldiği ayan olmuş.Mürütlerine demiş Yunus can'a sorun nefes mi ister
himmet mi?Yunus can düşünmüştür.Nefes (bilgi, edep, tarikat erkani) i ben ne yapayım,
bana yiyecek gereklidir.iyisimi ben himmet isteyeyeyim diye düşünmüştür.Hammed
istemiş.Heybeyi alabildiği kadar buğday doldurmuş.Alıcları da hediye
olarakvermiş.Yola çıkmış.Biraz gittikten sonra düşünmüştür.Aldığım yardım birkaç
gün sonra bitecek.Nefes alsaydım bitmezdi diye düşünmüştür.Geri dönmüş .Hacıbektaş'ı
Veli'ninderğahına.Ben himmet istemiyorum.Nefes istiyorum.Hacıbektaş'ı Veli
hazretleri biz onu Taptuk Emre'ye havale ettik.Yunus Emre, Taptuk Emre'ye müriüt
olmuş.(Bayram Özdemir) .

(nələr keçmiş, nələr olmuş sənə nə, nə olcağı, nə gəlcəyi mənə nə.

(nələr umur, nələr bulur, bu bürkübü açanmaz. (**bürkübü**: müəmması).

(nəxş rəsm, əlamət .. -qoyma iz düşümü. irtisam.

(nəyi unutsan keçər,
hər nəyi unutdun keçdi,

(nəyin uğrunda düşdün sorağa, sən istəmədin, devran saldı uzağa. (**ağı**)

(nəyivə gərək biləsən başqaların sevgisin. kəndi bilgivi sevərsin yetər.

(neyləmək çarə nədir yazdı yazan ön başdan(**ağı**)

(neylirəm ölüvü, varıkən sıcaq soluq, tapar soyuq topraq

(nifaq soxan .. -ayrıçı. fəsat çıxaran. ara pozan. ayrılıqçı. entriqaçı.

(nisgil içrə qalmışam, əlayaqsız məndə mən.

(nisgilin dinsin.

(nisgillə vuruldum qurşun yerinə.

(noelin orda qalan nə işi var, ətli yeri dişləməyə dişi var

(nola bir an düşünüb anlayasan, yaşamında o anındır düşünüb ayrılanan.

(noqul **noğul < yoğul, oğul**. xırda. oğruq. (oğulmuş)

(o ağaclardan ox yay düzdüm,
yeridim o ova (çölə) irdim,
ağaçdı gördüm, yuvanı tapdım,
gizləndim qolayın (dinciliklə) gözlədim,
oxu gəzlədim, araq gözəldim. (**araq**: fırsat)

(o atlı atalarda, bizlərə tay yayalar!!!!

(o axşam bəklədim gəlmədim, yoxluğunu gecəyin dandım, dan atarca inanandım.

(o dandı hər nə olanı, sildi atdı tüm aldıqlarını,

(o dildəki yazırsən, axdar tapa bilməzsən!!!!

(o günün gəzir, sən günəşি.
o kefin arasında, sən güvən.
...sən hardasan o harda.

(o nədir özü gedər, kölgəsi qalar

(o nədir özü gedər, kölgəsi şışər

(o nədir sıxılmadan sıxır, yıxılmadan yıxır. (**tapmaca**). (**ölüm**)

(o nədir:
. - baş var ayaqda.
. - biri təpiyə vurur, biri dibəyə düşür.
. - əl verər, ayaq izlər.
. - təpəvə vursa, dibivə düşər.
. - qoğanda çağırır, qoğulanda (. - tanrı) .
. - qalxır güdəldir, yatır uzaldır. (gün) .

(o satmadan səni, sən özüvü boşuna ona satdın.

(o sizi tək qoymaq istəməyib, tək qalmaq istəyib.

(o yırtığa dayanan öğüşlərdir. öğüş bütün bağımsız olmalıdır.

(oba çəşiq qatar pozuq.

(öc kək (öcgəv) qamış kişinin, yalquq (insan) üzə alım bil, yaxcılıq elə bilincə, alığın bilə təlim qıl.

(ocaq bizdə, qonşuda aşı pişər,

(ocaq çökmüş, odu sönmüş, külü savmış. nə gözlər kimi qalmış, yolların kol basmış

(od yandırıb yelləyən, tüstü salıb korlayan.

(oda bir günümüş, ötün qalmaz duraq tutmaz, keçib gedər neyləyim,
el yanmadı mən yandığım dərdinə, ötün ötdü açdı ara neyləyim.

(oda düşdüm yanıb küyüb pişməz mən.

(oda ışığın sevgidən almış.

(ödənmədən nərsə olsun alınmaz.
ödənmədən nərsə olur satınmaz.

(ödəş qılma yamanlıqla yamanı sən, ona tapdır gilən əşlik yamanı sən, özü öz qurduğu torqa düşər bir
gün.

(odla oyun olmaz.

(odla su arasında

(odsuz duman baş alar .

(oduna ısin, düdündən qorun.

(odusevginin (bu sevginin qaydalığı qayçalığı bəllənməz.

(öfgəlisin yanıtma, sevişlisin söz vermə.

(oğan qatda üzdüyünə yanıt ver.

(oğlan anlar, kişi yaşar. (**yaşar**: başdan keçirər)

(oğlan iliksiz, oğlan biliksiz.

(oğlun böyüb el qoynuna girməmiş, tarla dərib xırmanayıb ambarına qoymamış, bağdalı dos, ürəkli
yar qıyın günə düşməmiş.

(öğrən öğrən uğur ola, qoyma bilməzlərin çoxala!!

(öğrənməyə ərinmə,

(öğrəşər qulağ bir səsə, göz bir üzə, ağız bir dada.

(öğrəşmək yasanmıraq (hazırlaşmaq) deyil mi?

(öğrəşməyən ağılsızdır, bildiyin işlətməyən səfəh

(oğrətməli yaşlara, ardını gör, bəklənmədik işləri sez.

(oğru boğsa doğrunu, uçub gedər görməz gözü bolluğu. (eldən uçar bolquluq)

(oğru elə bağırdı, doğrunun bağırı yarıldı

(oğrunu buraxar, doğrunu tuşlar.

(oğrunun evi çox, doğrunun evi yox

(oğul dərdi qamış yaşı yandırar, dinclik arğuş toprağına gömdürər, yava yağı öz içimdə dinlənər,
açsam gözü qanlı yaşı qaynaşar.

(oğul devlət işi iki yönlü qılıc itir).

(oğul yeyib hoyuna gedir, qız yeyib toyuna gedir.

(oğul. . kişiñ. iyiq. ürkəkli. osman. ataman. cəvanmərd.

(oki gələr keçər dönməz geri ömürdür, oki gələr keçməz qalar dönməz sözümdür, oki gəlməz
keçməzolmaz ölməz nə üzdü?

(öksüz oğlana bax burnun qan dadsın, öksüz oğlağa bax ağzin yağı dadsın. (öksüz oğlan baxarsan
burnun qan daddadar, öksüz oğlaq baxarsan ağzin yağı dadadar).

(öküz ayağı olma, bizov başı olsan yeğ.

(öküzə buynuzu, aşiqə sevgisi yük olmamış.

(ol gözəllikki yaranmış söz ilə, dura dursun könülüz durduğıkən.

(ol igid kimi uzaq düşə yurdundan, salıq sorar hər bir yoldan ötəndən, tilmürübən dilək sorar
yetəndən, dilək bitməz

(ol nədir yoğunluğundan qırılar . (tapmaca).(qıym: zülm) (qıym ipi yoğunluğundan qırılar).

(ol olmaruq

(ol şəhirki kimi yox bir tanısın kimsəsini, nə olarki düşəməzdi kiminə kimsə işi.

(ol şəhirki tanımır kimsəsini, nə olar düşməyə kimsin işi təkcə ona.

(ol, sizin könül açıqlığız, dərin, oxşar baxışlığızdır.

(olacaq, qoyu bəkləməz, sevdiyin duraq heçin əkləməz, sən seçərsin seç, yazı səndə, qazı onda,
pozubda keçər. (**heçin**: əsla. əslən).

(olağanüstü deyil tanrıcası.

(olamaqçı müşbət. müşbətəndiş
(olanaqçı mənfî. mənfibaf.

(olan durumu pozaraq (dəğışərək), uçuqları (qalıqları) altında qalmaqdansa, düşünmək yeq

(olan məndə, ölen məndə.

(olan mənəm, ölen mən.

(olanın ata bilərsin, olmadığın nəy yaparsın. (**nəy** : nəmənə)

(olanın ata bilərsin, olmadığın nə yaparsın.
olanın at, bilərsin, olmadığın nə, yaparsın
varın olsa atarsan, yoxundursa çəsarsan.

(olanın bilən, olmasına düşməz, olması görüb, olandan qalır.

(olanlara uyma, ürək istəyini yaratmalısan,

(olası ilə çalıb bacarmalıyıq

(ölçüsüz hər nə var yalandır.

(olduğum kimi sevdim, sanıdığım kimi sevilmədim.

(istəyim kimi sevdim, istəyim kimi sevilmədim.
(istəyin kimi sevərsin istəyin kimi sevilməzsin.
(istəyib sevdiyin istəyib sevmədi səni.
(istəyən sevilən, istəməzdən atılmış.
(istəyin çox sevgin az
(istəməzdən sevdin onu
(istəməzdən sevənlənlər, korsuzluqda itənlər.
sevgi gücü istək gücü .

(olduğum kimi sevildim, olduğun kimi sevildin. .

(olduğun bilməyən, olacağın biləməz.
ağzında dadı dadmazağın,

(olduğun dəğərləri dəğərləyənməsən, nə yapdığını biləməzsən.

(olduğun görüb, bulduğun sevib.

(olduğun olunduğuñ.

(olduğun yerin böyüklüyü yox, havası nədir.

(olduğundan yararlan, bacardığın

(olduqda denə

(ölən bilməz çəvrədəki sinsiyər, qanmaz yalnız qananları sarsıdar.

ölməyin sənə nə edər, qanmamazlıq qanmayana heç nə edməz,

ölməyin yalnız çəvrəndəkin sinsidər, qanmamazlıq qananları sarsıdar.

ölmək nədir ölən bilməz çəvrədəkin sinsidər

(ölüm qaynır durar çəkşinməz, ölüm nədir heç bir ölən bilənməz. (**çəkşinməz**:
dartınmaz)

(qanmazlığın qınlığını qanandan, ölüm nədir çevrəsindən soraqla. (soraqla: öğrəş.
soruş).

ölən öldüyün bilənməz, çevrəsi yalnız çökər, qanmazlarda qınlığın, çevrəsinə çəkdirir.

(öləni düşünməkdənsə, yoldakın düşün.

(ölkəki kök saldı yalan, qırqın düşər yox orda qalarn.

(ölkəyə girən qonağ, yerli dili bilməyincə yad qalır. yad kişidən soyqunçu törür.

(olki öz yarına yad, yadlara yar olmuşdu

. -olki öz yarına yad, yadlarına yar olmuş, nola kim mən yarını bir gecəlik yad saya.

(olma əsir istəyin köstəyinə,

(olmağa vətən yaxşı!!

(olmaz dustaq duvarları gülüşdən bil!

(olmaz gəlsə başıva, danma onda əlin var,

(olmaza alışma gərərk.

(olsan iyi oynaiyi

(ölüm solur dodağdan, dəm almağa könül yok, çəkib gedsəm, yerli düşər unutsam.

(ölüm toxlu, tez geci var, gəlməməsi yox onun.(**toxlu**: haklı)

(ölüm yetsin diyə yaşadılar

(Ölüm dən ötəsi yok

(ölümə gülən kimdi, yaşama küsən kimlər,

(olumluğunu gəzirsin, olumsuzluqla ıraqda.

(olumlular bitirsin günün, olumsuzlar batsın gün ilə.

(olumsuzlar yox olsun, olumluqlar bol olsun

(ölümün, yaşamda yeri yoxdu.

. - ölməyə öğrəşmək.

(olursa idman işin, tıxar həkim eşiyin.

(olusa məndən uzaq, var olası yerdə mənə yadqat olur. (**yadqat** : qurbət)

(olusan az tanımış kimsə ilə üzləşisən, ki qoyur etgisini çoxda sən üzrə.

(öməyə öldürməyə nədən arama, bir "boşluq" ikisin yetər.

(ömrüm bir ağacdı bar götirməyən, səndə bu ağacda qurulan bir yapraq, saplağı qopmayır öz
gövdəsindən, səndən bəfalıdır qurumuş saplağ. (azeri)

(ömür boyu, sevildiyin, kimsələdən gözləmə.

(ömür güdə gözləməyə yarıq yox. (**yarıq** : fürsət. macal)

(ömür su deyil, sən çay. hər yaşın öz istəyi var, hər qaşın daşı.

(ona qara sevda demişlər

(ona sən vermə könül kəndi bəndi başı öz ayağı, qoy gedə ellər ara kəndi üçündə dolana. (**dolana**:
yaşıya. idarə edə)

(onaşmician yola dönəmə.

(öncə biraz ağlaşdır, çox keçmədən alışdır, aşşaqlıq kişioglu, dün yağıyla barışdır.

(öncə qardaşlığın doğrat, sonra bölək sovgat. (**doğrat**: isbat ed).(**sovgat**: savğat: **sovğa**: irs)

(öncələmək bəğənmək. tərcih edmək.

(öncəlikli bəğənilə. tərcihən. müरəccəhən.

(onda dadın yetməz kimə,

(ondaki gördüm üzük əlim olandan, baş əğdimdə başa gələn olana.

(ondan yetişə qaylıq, nə dərman var nə çarlıq. (**qaylıq**: bəla). (

(ondan yetə buyurman, nə çarə var nə dərman.

(onların məssəbi yansın məni bədbəxt elədi!!!!

(önlü ünlü şərəfli adlım.

(onu gömüt, quyla, unut gedsin.

(onun saqqızı çox sərtdir.

(onədir üzündə gedir, onədir üstündə gedir, onədir içində gedir. (**tapmaca**). (o qayıqdır su üzündə gedir, o araba yer üstündə gedir, o uçaqla quş hava içində gedir)

(oq dosd ola bilməz,
dosla dosluq ed ürək cindən

(orağı kürk çağında, kürkü orağ çağında

(ordakı sevgi girir qapıdan baş çıxır dalıdan

(ordakı yol qutulur arzu sürüür, yaşamın qol budağı canda yürüür, gah sağından soluna, gahdakı soldan sağına, dürtülüb dürçələnib yol sürəcək, bəllənilməz işini çağı gəlib bildirəcək.

(ortalıqda nə işlər sən tutarsan.

(ortunun bağıri qanılə boğulub, burda istək boğulub qəm doğulub. (**ortunun**: şafağın)

(orun tapar öz tutarın ustündəki olanla. (**orun**: yer)

(osdurax : yumurtanın sarise, gulkalamin yarise, dashkalamin hamise!!!Araz Qara Dağlı

(osdurub ayılmadı yazdı tat, qoduğ gəlib eşək gedmiş atasıca. (birbelə keçdi, böyləsinə deşdi, bilmədi nəyin nəsidi. atasına tay, qoduq doğulub, eşşək öləcək)

(osman=usman=türkçədə bildin. bilə. uslu deməkdir, bir başqa tanınmış adları ATAMANdır

(Osturanla buyuran yorulmaz

(ötən bizik, ötün bitən deyil(**ötün**: zaman)

(ötən dağlar keçdikcə kiçilir.

(ötən sevgi ölən sayılsın,,

(ötəni, olanı, çevrəni üsdələyən güclü seçimdir. güclü seçim kişiliyi yaradır.

(ötərgħgi baxışlar yixar könlün evin.

(ötük gediş gəlişlə sürür, sıçrayışla irəlir. (**ötük** : tarix). (gediş gəlişlə: qayıdış irəlişlə)

(ötün ötür, tam doğrular yalançıq olur.

(oturmaqla bitmir yol, itirməklə

(ovçular tez gecin düşər acınaqlı çoğun ovuna. qırıq olsun qolları. (**çoğun** : fələk).

(övkəyib bergəb olubdu manqa güc.

(ox geri çekildikcə uzaq atilar.

(oxşalığı (eysuluğu. edgülükü) suyun dibində (batsığında. ayağında. ətəyində. təkinə) gömür, başında
(üzündə) dilə.

(oxşayan saqqalıvı, bir gün çənə qırarıdı.

- . - saqqal qırxır, çənən qırır.
- . - saqqalıda qırx, çəninidə qır.
- . - oxşayar saqqal, çənən qırmaq üçün.
- . - səqqəl oxşandı, çənə qırıldı.
- . - çənə oxşandı, səqqəl qırıldı.

(oxudun düşünqıl, bilən oldun ayta ver.

(oyan yalıq oyan (oyan insan). (**qara**: topraq). -uyub uyub dedin keçməz, açanda göz alışib öqrəşib
qalmağa inanmadın, yumanda göz köçməyi gümənmədin.

(oyandınsa, qalan çağrı yalansız yaşamaq gərək.

(oykular sıqmır içimə.

(öylə ağır, samballı davranışırkı, sanısın yüz il yaşıdır.

(öylə yadab bu evrən, olmazınlar var olur.

(öylək günü tavratır . (öylək: fələk). fələk (zəmanə) ruzgarı devirir. olan olacaq, köçən köçəcək, iş olcağına varacaq. bir soruna, gərəyə alındıb etgilənmədən, olan olur. sən etdiyivi ed, sonuc dəğişmiyəcək. sən yapdığını yap, fələk öz işin işləyəcək.

(öyləki var ağlar ağlar danışır, iç sözilə ürək könül yanışır.

(oyna deyəndə ombasını tutur!!!!

(öyütmək=oğutmaq

(öz başın bağlıya bilmir, elə gəlin bəzir.

(öz içimlə yaşırıam, gün görəvim daşırıam.

(öz kölgəsindən qorxur, sözündən ürkür.

(öz özünə gözdənki yaş axınmaz.

(öz **tuşuvu** dişləmə (dişlama: atma), işlə. (**duş:** şans)

(özdəmim kim olduğum davranışım kim olduğuz (xəsiyatım kimliyimi, davranışım kim olduğuz).

(davranışlar qarşılıqlı,). (gül olsanda, kül olsanda yetərki sən ol özün)

(özgə dilini öğrəşibən öz dilin atma, öz mənligivi kimsəyə satma.

(özgə yurdu gül suvat, öz yurdumda kol tikan,
özgə yurdun gülləri, öz yurdumda kol tikan,

(özgələrin gözün taxaydım öz gözümə, özgələrin göziylə baxardım öz üzüma, öz ayıblarıma özüm
düşman olaydım, onda mən mən olaydım.

(özgələrin işlərini izləyən, öz yaşamından qalar.

(özgür olmayan mutlu ola bilərmi, hamı bunun dərkinə vararmı!?. (**dərkinə :** fərqinə)

(özgütə uyan uzaq gedməz!. kəndivə güvən, toplanıb tullan.

(özlənən kim özləyən kim.

(özsevərlik sevilməyi bəkləyər, sevməyini oz bilən, sevilməyi neyləyər. (**oz:** haq. həq. töz. gerçək)

(özü dedi özü güldü

(özü deyər özü gülər

(sən gəpirdin biz güldük, sən gəpirim siz gülün.

(özün doğulmamış nazın doğuldu

sandın göydən yağan şirin noğuldu?

yazıq qunça oyan!yağan doluydu,

açılmadan soldun səndə mənim tək.

(özün olmaq istəyirsənsə, sevilmək bəkləmə!.

(özün özüvü, öz tərsinə kökləmə.

(özün salan quyuya, dala qalxmaz uyuya.

kəndin atan quyuya, qalar uyuya uyuya.

kəndin atmış quya, ardıca gedən olmamış.

(özün tut havada, dostunlar bir arada, olsan işlər onğ bolar

(özündən ayıq ol. özündən yelik (iyiə) ol. özüvə iyə ol.

(özünə çulqanıb yürümək. (kimsəni saymayıb öz ölçüsüylə yaşamaq).

(özünə qıyan ən gücsüz biri

(özünə umac oyammır, başqasına əriştə kəsir. yaxud öz gözündə tiri görmür, başqasının gözündə tük axtarır.

bir yeyənin olsun min deyənin olmasın

kor kora kor deməsə bağrı çatlar

yağ yarmaya qarışar qazanın dibi yavan qalar

El üçün ağlayan iki gözdən olar

harda aş orda baş

(özüvə görə yaşın var.

(özüvə oxşaş dartınacaq, uyanğ balam.

(özüvə yaxşıı bax

(palan almağ üçün, eşşeyin satıb.

z üçün, eşək satıbpalan alan .

(paltar ıslaq, göy yağışlı, çıxmaz günəş açmaz göyüm.

(papaqlı taxaqlı . -**papaqlı taxaqlı**: arvadlı kişili, ərkəkli dişili.

(para çox işləri qolayladar.

(para ödəməz qıtlığda aşlıq, yaşlıya yaşlıq . (**aşlıq** :yemək). (**yaşlıya** : qocuya). (**yaşlıq** : gənclik. cəvanlıq)

(paran yarsın varikən, izin qalsın yoxikən

(parlaq günəş gündüzün.mincıq ulduz tüngüzün, qovsun yellər bulutu.

minciq ulduz tüngüzlər, parlaq günəş

(part. otuz bağdan oluşan ot yiğini

(payızdı yarpaq tökər, yaşlıq keçər ömür bitər, qışda düşər yazda gələr, yoxsan artıq sənsiz keçər.

(pençər olmuş arabam yoxdu yədəkdə təkərim, çatasan yardımına indi deyəm mən kişisən.

(pəsəki qutki . . . -götəki gütəki

(pəxmələrdən qaykişiyə dadlı çıxar.

(Pəzəvəngin axırı dərvişlikdir.

(piçaq yonmuş yoldaş piçağıın sapın, gəngəş soran yarağın yapın.

(pilavı pişir, qarnıvı şisir.

(pis gözər çor düşsün

(pisi gözəl dona, gözəli pis dona soxub

(pişik balasına yeddi beşik dəğisir ta böy atalı böyüyə.

(pişik bəzəmək. (boşuna iş görmək)

(pişikcidə düşükçü olmaz.

(pişiq pişik.mişik. məşik. pəşic. pəşic. mişic. məşic. (< (gündə) **pişmiş**). > **pişgi** > **mişgi**. qara. . -pişik üzüm. **qara** üzüm. . -pişik kişi: **qara** adam.

(pislik düzbü çapılsın

(pox poxilə, qan qanilə yuğulmaz.

(pox . . - poxa dönəmək. . . - poxa düşmək. . . - pox arıdırmaq. . . -yediyi poxun əlində qalmaq. . . -poxu yedin artığın yazma. . . -qaşıq tapa pox qoymaz. . . -poxu südүүн basar. . . -poxun ye . . -pox yemə. . . -pox gədə. . -pox yiğmaq. . . -poxu qurumuş. . . -sən pox yemə.

(poxu poxla yuma, qanı qanla

(pozub qırma ötmüş köprü budala, çalış qurda bir köprü sən arxandan.

(pozuq oluna çala, nə ar tarnır nədə ut . -nə ar tanır nə utanc

(pul ilə hər iş yapan, pulsuz işlər yapanmaz.

(pul yoxa gedirsədə, sən pullua yoxa çıxma.

(pula can qoyan

(puldu yapan hər işi sən deyirsən, pulqa yapan hər işi sən olursan. (**pulqa yapan**: pul ilə, pul üçün yapan)

(pulla alınmaz nəyin, ol oluru varlığın, pulla alınsa nəyin, olmadıqda darlığın.

(pulu azdur verəsi naz gedəsi qandur ürəkdən axırır.

(pulu çıxmaq pulu çıxmaq). xərci çıxmaq. xərcləmək. xəşləmək.

(püştək . . dombağ. dombalağ.

(q . . -. boyasız. solqun. donuq. anlamsız. yansız. tərəfsiz.

(qabaqlayıcı önleyici. pişgiranə

(qabırqası qalın oldu, qaynanası qayın (qayıñ) oldu.

(qabqa yiğmaq. : dənətim altın tutmaq. gözaltına almaq.

(qaçıb qurtar vünqıl, yaman olsa yoldaşın.

(qaçınılmaz ağrılar tuşlarınsa kişiye, çəkmədən başqa var yolu?

(qaçınmasan ölüməndən, tutulmasan ölümə, yanaş gedsən ölümlə, ölüm yetib öz yolunu düz gedər.

(qaçıtmaga gərəyin yox, qoğulmağa gərəyin yox

(qaçmaqəqoymaz,gerinməyə (geri çönməyə) bıraxır.

(qada düşər başına, başqasına arzı edən qadani, qoru dilin qarqış edmə havayı, qarqış bilməz vuran kimi yaranı.

(qada savar bilməz deyən ağızlar, qada tutar bilən deyən ağızlar

(qadav . . -mane'. . -**qadavları aşaraq**: mane'ləri aşaraq.

(qadın dögər çaxçaxla əri dögər toxmaqla.

(qadın vardır el içində gəzinər, qadında var ər evində bəsinər, qadın vardır ərənliğin gözüdür, ol qadınlar kişiligin özüdür.

(qafasinqapmaq

(qalanırsa kəndinə

(qalası olmaz diğranan evrən.

(qalı bazarında bir aracı (dəllad) varındı. bir dördçağ (dörd fəsil qalı) alverində belə deyir. . -dədəm quş dari, sərçə dari. . -to xəri, to xəri, yox, o xəri, o xəri.

(qalını ağır qız alma.

(qalını orta gülünə sıçmaq. (düz xala vurmaq)

(qalmadan, silinmədən önemli sürdüyüň yaşımdır.

(qalx . . -bit. öл. bat. tükən. qapan. tamamlan. sonul (son ol). itin. yoxal. yoxan. boşan. sonan. qazın. silin. qırıxl. çarpıl. çalın. dərin. qırğıl. ərin. ərigin. ələf, pamal, həzf, ləğv, fəsx, məhv, na bud ol. . . -canlan. coşan. coşun. coşuş. qosun. qosuş. qosuc. qosunc. odalıshan. odalıclan. sovlan. hovlan. tovlan. tovalan. döglənmək. qovlan. qovulan. qoğlan. qoğulan. qorlan. həyəcanlan.

(qalxışında elə davranki, dönüşündə qarşılaşıqlarıva üzün olsun

(qan qoyu sudan. (**qoyu** : yoğun. qəliz) .

(qanan borclu qalar qanmaza

(qanat verqil havalanıb uçmağa, tovan verqil qonut qonut köçməyə, dağıq bağır, sözüm dəməb otursam, dilim verqil, sözüm həryan saçmağa.

(qandan qorxan əsgik olmaz başından qan

(qandığıca yapanlar,

(qanı isdi, canı sıcaq olsun

(qanımaq: qanınmaq. yarışmaq. **qane' olmaq.** salığmaq. salğunmaq. salğınmaq. dolğanmaq. dolqanmaq. düşünmək. sağıńmaq. saǵanmaq.

(qanıtdısa söz olur, qanatdısa köz olur.

((birin söz var ürək qanıtı (dincəldir),

(qanla gəmik hammıda bir söyəkdən, bildiyincə könül dilək başqadır. (**söyəkdən: söykədən.**
dayaqdan. qaynaqdan)

(qanmadı nədir, anlamdı nədir yoxluq. yaşın ondokuz, bu gün var yarın yokuz.

(qanmamazlıq böyük suç, bilgəlikdər baş ərdəm,

(qanmamazlıqdan gələnlər, korluğunda dirənlər. . - evində yalan, eşikdə palan, kormuş satan, görmüş
alan, alçaq qalar kütbeýin, evrən gülər o gülməz.

(qanmaqlığa qanmamazlıq doğma düşmandır

(qanmaz gözdən daş yarılmış. (qanmazdan uğur bəklənməz)

(qanmaz ilə oturma, qanan ilə daşı daş,

(qanmaza min söz az gəlir, çatana iki man gəlir. (**man gəlir:** ar sayılır).

(qanmazda qardaşın atqılan,

(qanmış, aldanmış, sınanmış

(qapağandan, təpəgəndən, urağandan dış, yamanlarda ol uzaq.

(qapalı başından açıq əllik güdülməz.

(qapan olsa uzaq dur, yasa olsa qorunqıl.

(qapanıq yara qan verməz, cansız olan can verməz. .

(qapıq qapıya göz yum, açık kapıya

(qapuda yolda qalubdur iki göz, gedəli könlüm evindən uzağa sevgili yar.

(qar almamış evdə qalan

(qar yükündən sınsa budaq ağaçdan, kürək sapı yapar ondan bağçaçı.

(qara ağ, bugdaya sarı, ağa qar tək demədim.

(qara badımcan kolu kimi yol üsdəbitmək.

(qara bulğanlı gecə, görməz olur yolda gözüm, titrəyir canda ürək, dan atacaq nənəğ doğacaq.

(qara daşlar su sol olub əridi.

(qara dəmir batdı yoğurda, dəmir çıxdı ağara.

(qara dəmir batsa qatığa, ağ üz alar üzlügə.

(qara qabaq, üzü asıq

(qara qeyit.) . . -qara qeyit basdə canım. . . -hələ nə olubki **qara qeyit** aldı canın. . . -bur səndeyən
qara qeyit yoxud.

(qara qışınkı kömür,ömür.

(qara saçlar ağ topuğa çatılıb.

(qara topraq törür ağ gül qırmızı gül

(qara üsdə yok qara, buda bir qara, biri başda. biri quyruğuda.

(qaranlığın sonu işıqlıq iməs,

(qaranlıq gecə sınırsız, qorxunc yuxular, haçan atar dan görən, varmı yarna yürüyən. (**yarna :yarına**)

(qaraqçılar karvan görsə qırvanar.

(qarı qoca necə keçir yaşını. . -gecgə yatıb oylanır, ertə durub sölənir. (**sölənir: söylənir**)

(qarın qardaşdan irəli.

(qarın toxsa ağız əsnər gözlər bəklər yuxunu

(qarpızı var bostanın, yarpızıda bulağın.

(qarşı duran dilimə, daldan dürtən belimə

(qarşılığdı yoxdu verən sevginin

(qarşılığın güdmə verirsən dəğər,

(qarşıyan qarşı yan.) tərəf muqabil

(qatığ yumşandı, yumşaq qatığlandı, kiçilər ulağaydu, ulular öləğandu.

(qatırlı gurultu . . -qatırlı gurultu. əzim guruş. əzim gurlaş.

(qatırqayıqlımaq: qayıvermək. dikqafanmaq. dikqafalanmaq. dikenmək. dikginmək. dirənmək.
sarğınməq. salğınmaq. saplanmaq. sapdanmaq. gücənmək. qırçıqmaq. kirtmək.
kitrəmək. kitrəmək. təkitmək. tikitmək. tikdənmək. kinlənmək. qınlanması
qıynlanması. kinləşmək. qınlaşmaq. qıynlaşmaq. tərsinmək. qısıqlanmaq. qıslanmaq.
qışnaşmaq. qıtñaşmaq. girtışmək. kitrişmək. inada minmək.

(qavın çatmir, qarın qanmir, baş düşünür, əl üzünüür

(qavuşduran olan evrin olgilən, ayruşduran yalan evrin qoğgilən. (

(qayğılar çox, tab tavan yox. tükəndi umut, bitişdi dözüm, sürürdə ömür, çatmayır ölüm.

(qaylar qorxar qoç iğidin adından.

(qaylıq quşaqlıq. urşanıq. qurşıq. quraşıq. qolaklıq. kolaklıq. oxulu. oltarlıq. oltanlıq. olutluq.
qoyucluq. yarıqlıq. yasırlıq. sırlıq. hazırlıq.

girinti. qurşanıq. qurşıq. quraşıq. qurluq. quruluq. bir işə başlamaq üçün quşanma,
qurşanıq, qurşıq, quraşıq, saplılıq, hazırlıq işləri. amadəlik.

qəliqsi: gəlikçi. yarıqlı. iyi gələşirilmiş, yetişirilmiş, işlənmiş, əğrilmiş, qurşatılmış,
qurşanıq, qurşıq, quraşıq, qılımlanmış, saplanmış, oxlamış, sırlanmış, yasılanmış,
hazırlanmış nərsə. **qazınma: qayınma.** qılımlanma. qurşanma. quşanma. quranma.
yarınma. nərsə üçün anma, yola girmə, saplanma, sırlanma, yasılanma, hazırlanma.

(qaynar aşım, əlimdə daşım, oynar qaşım, ağrımad başım.

(qaynar sular keçik verməz demə, tünlük gecə bağırı yarıq sonunda.

(qaynar sular keçik verməz demə, tünlük gecə bağırı yarmaz demə.

(qaynar üzən, kecəksiz olmaz . . -. köprüsüz olmaz.

(qaynaşmaq. qatnaşmaq. dikqafanmaq. dikqafalanmaq. dikenmək. dikginmək. dirənmək. gücənmək.
qirciqmaq. kirtmək. kitrəmək. kitrəmək. təkitmək. tikitmək. tikdəmək. tərsinmək.
kinlənmək. qınlınmaq. qiyınlanmaq. kinləşmək. qınlışmaq. qiyınlaşmaq.
qısıqlanmaq. qıslanmaq. qısnışmaq. qıtışmaq. girtışmək. kitrişmək. inada minmək.

(qaynıyanda daşmialım, öz çəkini aşmialım.

(qayranmalı. gəlimə. gəlmə. işlənmiş, əğrılmış qurşat, qurşanıq, qurşıq, quraşıq, saplı, oxlu, qoyuc,
hazır nərsə. yapnıq. yasrıq.

(qayranmaq: qatranmaq. quşanmaq. qılımlanmaq. qurşamaq. quşatmaq. quratmaq. saplanmaq.
tovlanmaq. çağlanmaq. tavlanmaq. təplənmək. oxlanmaq. qoyuclanmaq. yarlanmaq.
yarğanmaq. yapğanmaq. hazırlanmaq. . -hər nəyə yazdan

(qayışmaqla, barışda yaşamaq olmaz. **(qayışmaqla:** birbirin itməklə)

(qaysı köyün uşağı, baxdı göyə bir çağı.

(qaytamaq qay edəmək

(qaytarırsın sağ aman, olsan dönük qılışda, qalar səndən yaman ad.

(qaytarmaq: qattarmaq. qaytazmaq. qayratmaq. quşatmaq. qurşamaq. quşatmaq. quratmaq.
saplamaq. tovlamaq. tovlatmaq. çağlamaq. çağlatmaq. tavlamaq. tavlatmaq. təpləmək.
təplətmək. atılamaq. atıqlamaq. taxılamaq. taxlamaq. qoyuclamaq. qoyculamaq.
hazırlamaq.
. -**gəlin qaldırmaq:** səptəmək. sapdamaq. saplamaq. gəlinin qalının (cehizin)
saqlamaq, saplamaq, atılamaq. atıqlamaq. taxılamaq. taxlamaq. oxlamaq. hazırlamaq.
. -**azıntankövüş:** yeyəcək yapılan qab.

(qazan olsa, susaq tapılar. **(susaq:** çəmçə. malağa)

(qazan qarası, yaman qadası.

(qazan qaynar, kişi tərlər.

(qazancınız sizinki, yazılarız elindi.

(qazanı qazanan assın, odunu yiğan yaxsın.

(qazanın qarası, yamanının qadası yoğar. **(yoğar:** bələr. dəğər). **(qadasi:** balası)

(qazanmanın bacaran, itirməyin öğrəşər.

(qazma alıb kəndi yolu qazgilən, yazı yoxdur yazıla, ölü yoxdur basıla.

(qaznası boş baş dolu, aclar yeyər tox olur,

(qəhbəlik bir seçim, özü süçən sicim olmaz.

(qələm dönüb yiyesin yeyər

(qələmçi həkkak. rəssam).

(qəm tutunmuş hər yanı, qaçmaq gümanı yox mənə, dar yerin qısqac bucağında belə qalmaz güman.

(qəpcəqyruq) . . -qarnaz. bələş. yalaqcı. çalaqcı. qısır. əngəl. arakəs. arakes. arakis. taxul. qıncı. qonıra. qonra.

(qərqəç) . . - . **gərgəç**. dərtop. dərli toplu. qoşulu. saplı. qoyuc. yarıçıq. həyyi hazır. . -**gərgəç** olun gedəlim.

(qəz) . . - . **kəz**. vax. vəxt. . -**kəzim** yox: vaxtim yox. . vəxtim yox. . -görüş kəzi: görüşük kəzi. mulaqat. . -qaykəz: haçan. havax. navax. . -**hər kəz**: hər vax.

(qəzəbə savaşla, pisliyə döğüslə, yalanı qaçmaqla anıtlı. haqsızlığa əfv etməklə,

(qıl könüllü dərtılırsa çözülər.

(qılavuz olmaz börüyü, yemidir hər nə çıxsa üzünə

(qıldığın aytdın bir, aytdığın min qıl. (dediyin min qıl, qıldığın bir de.). (**aytdın**: dedin). (**aytdığın**: dediyin). (yapıldığın bir kərə desən, dediyin min kərə yaxçı qıl). (kişiyə biçən dəyər söz olur, edirsə tutar çönü min olur).

(qılğanın başqa üçün bolursa, öğrəngin kəndin üçün. (yaptığın (iş) başqası üçün isə, öğrəndığın kəndin üçündür.

(qılıcın altdan bağlayanda var, üsdən bağlayanda.

(qılınmalı işin var, axdarma gəlsin çağrı

(qılınmaq. qımdanmaq. qımdınmaq. qımınmaq. qınıqmaq). qılımlanmaq. qurşanmaq. quşanmaq. quranmaq. saplanmaq. tovlanmaq. çağlanmaq. tavlanmaq. təplənmək. oxlanmaq. sırlamaq. sırinmaq. hazırlanmaq.

kökləmək. toprağı əkimə quşatmaq, saplamaq, tovlamaq, tovlatmaq, tavlamaq, tavlatmaq, təplətmək, təplətmək, atıqlamaq. atıqlamaq. taxilamaq. taxlamaq. hazırlamaq.

(qılış qında qalırsa, doğma dilin demirsə, kimlik qalıb pas qapar. (**doğduğun**: doğma dilin)

(qılış qında qalsa, dil doğduğun dansa, kişiñ kimin pas atar. (**doğduğun**: doğma dilin). (**kişin kimin**: kişiñ kimliyi).

(qın evlərə giriş qapı yapılmaz, çıkışları açılmaz.

(qınağı var öküzdə öküzə

(qıncılıq qapan, gençilik açan.

(qıncılıqlar qapayan, gençiliklər açayan.

(qır bu ayağ bağların, köstək əngəlləri.

(qırana qıran gəlsin

(qırılmaq sınaq, qurulmaq yaşam.

(qırılmayan sevgilər qırar qalan sevgilər.

(qırılmış küzə, su yolunda, baş verilər, baş verənin yolunda.

(qırılsın atan əllər, aqlar qoyub gözlər

(qırılsın uzun yollar, kəsilsin özləmlər kökən quru,

(qırıq könül, sıniq ürək, yarım qalan arzular, çilə toxlu bir yaşam, yaşıdan sənidin.

gözləmə keçəm günahın, atım yana o yadın, külə çönmüş yaşam bıraxdığını.

(qırıqları ustalıqla düğünlə,

(qırıqların könlü gülər kor desən, haçan yetməz el dərdinə min desən, cığanların canı çıxar ver desən.

ölük təni dirik bular al səsini angsa (**qırıqların**: bəd əsillərin). (**kor edsən**: şərdən söz edsən). (**cığanların** : paxılların). (**angsə**: alsə. duysa.). (oysanğ: molla nəfəs)

(qırış barış danışdan keçsin.

(qırma

(qırma, küsmə, ayrılma, boşanmalar varki toprağa dək sürür. buda nisgil (həsrət) adlanır.

(qırqın . . . -< kirgin: işenmiş. inanmış. moteqid.

(qırtlışiq **kırtlışık**.ibhamlı. mübhəm.

(qırx evin pişiyi. (kapılar pişiyi)

(qırxında uslanmamış, uzaq qalar barınmaz.

(qırxlıdlılar pişələr çox var hələ.

(qırxlısan pişməyivə çox var hələ

(qırxlısan pişməyivə çox var hələ.

(qırxlısız pişməgizə çox var hələ

(qırxlıyam pişməyimə çox var hələ.(**pişgəyimə:** pişməyimə)

(qırxlıyiq pişgəmizə çox var hələ.(**pişgəmizə:** pişməmizə)

(qış havası, közlü kürsü, dadlı ötük nar dənəsi can verər. (**ötük :** nağıl)

(qısadur ömür uzun arzular.

(qışanda düşər işdən, açanda düşər işə.

(qışda bütün qar düşdü, yazı bitik çiçək önüdü.

(qışda istidən, yayda sərindən.

qışda gündən, yayda kölgədən

qışda yatmaqdən, yayda çalışmaqdən

qışda istidən pişmə, yayda soyuqdan əsmə

. . -

(qışda qar yağadı, yazda otun çıxadı, yayda önüm saladı,

(qışda soyuq, yayda quruq, güzdə xəzəl, yazda gülər üzü sevgimin.

(qışın qarı, yazın çiçəyi aydınlıqdır

(qısqancılıq bir olumdur, olay yox. qısqancılıq seçilmir!!

(qıssa yaşam, kiçik sevinc.

(qıt qanışla inanış, düşmanıdır düşüncə

(qıtlıq tanışlığı unutturur.

(qıvrışıq quvur, tüstüsü düz, buruşuq yuva, doğruşuq ilan.

(qıya qıya baxsan gözüvün ucu, görcünun başın dağıdır. (**başın**: ağlın)

(qıyma qılım qaşların,

(qıyqaç qaşın, **qıyqaç** yolu var.

(qız alana dək, toy bitənə dək.

(qız ərə gedər xatunlansın, gedməz ki qatırlana.

(qızı sizdən, oğu bizdən, yayı sizdən oxu bizdən. (**oğu: oğlu**)

(qızıb küsüb qırıldılar.

(qızıl iğnənin sapı, görsənir bizim qapı, məni yordan eliyən, dilənsin qapı qapı.

(qızılıyoluqıvrambacı.

(qızıvı dəğərləyən kimi qadınları dəğərlə.

(qocalıq aşar yaşı, su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş, kəndi əlin silər yaşı.

(qoduğ su tökər, boduğ yanı qırılar. . . -.

iliğ su tökər, uluğ yanı qırılar.

(Qoduğu s.kən, osturağına da dözər

(Qoduğu s.kən, osturağına da dözər

(qoğ itə qapıdan, qoyma girə, (yamancı).

(qoğza qıçuvu yarı əziz, soxum çəkmə vü curabsənə.

(qohumun qohuma dəgməsin daşı,

(qol bağlı yol ayrı, qan bağırı

(qol başa bax, boyaya yox, qol baş işlər, boyun yox

(qol salladım sevgiyə, tez düşürdü öggüyə.

(qol . . -qol. ək + ay. ağ.ak . ələ yatan. gücə çatan. rahat. yüngül tutsan yüngül gələr.
təbrizdə qolay= pis. -kötü anlamında işliədirik.
(qolay=kolay. əl altına düşmüş. bayağı.

(qolay keçər iş düşər, yazda keçər qış düşər.

(qolay tutsan yolu, açıq yolun, çıxsan yoldan, tutar qolun.

(qolca boyu var, boyca dili.

(qolçaqlar qocalmazır çağımızdan

(qolçomaq da var, qolçaq da.

(qolların qoltuqlu almasın

(qolunda bolmasa evrənin mali, adın qalı yoxsulun biri ussuzun dəli.

qolunda bolmasa evrənin mal davarı, başıva yağar dünya avari.
adın oldu yoxsulun biri ussuzun dəli, qızılsa
yoxsa əldə mal davarın, əksik olmaz baş avarın.
yoxunsa pulun, qızılsa sözün adındır dəli.

(Qonağa üz versən, s.ki taxçada gəzər

(qonağı yola (eşiyə) salanmiyacaqsan, dili qırılmış, çağırma. (salansan salda! hayları.,,

(qonaq birinci gün qızıldur, ikinci gün gümüşdür, üçüncü gün sürüsdür.

(qonaqsız ev, suyu qurumuş dəgirman oxşarı

(qonar köçər qonaqdır, sevgi adlı eşqimiz, inanmaki dönüb gələr keçmişiz. .

(qonşu qonşudan ir yatıb, gec qalxmanı öğrənər. (**ir** : tez)

(qonşu qonum oğuşqa, qılma yaman ağırlıq, artut gəlsə yüngülündə sayırla, ağırla . ???.

(qonşumuza gündə gəli bir çatma qaş iki gözü sürməli .bizimkinə kar getməmiş kor gəli!

(qonşun yaman köç qutar, qanmazlardan qaç qutar, yaman duydun geç qutar, yaman girdi qoğ qutar,
yaxçı buldun qal qutar,

(qonşuna iki dana istəki, özün bir danalı olasan.

(qonşunu qonşudan sor, yamanı yaxşidan.

(qonşuva qarama, öngüşünqa qara.

(qonşuya hər gün gəli gözü sürməli .bizimkinə kar getməmiş kor gəli!

(qonusma yazmadan qolay, görmə duymadan.

(qopan yapraq ağacdan, əsən yelə oyuncaq
düşən ayrı elindən,

(qorçur . . -çulçur. çadra.

(qörən . . -**görən**.önər. hünər. sənət. peşə. başarı. . -sizin **görəniz** nə. . -əlində varsa görən,
qörənsiz . . -**görənsiz**.önərsiz. hünərsiz. sənətsiz. peşəsiz. başarısız.

(qoruduqların kimliyindən ola bilər. (**kimliyin** : nə olduğunu)

(qörümsüz . . -görümsüz.səfəh.

(qorxma uzat əlin gedsədə boşə, çalışmasa əl boş qalar inan.

(qorxmaya quş, qorxana qos görünər

(qorxmazların baxışı, qorxaqların qılınıcı, yağı için sarsıtar.

(qorxmuşa qoç başı qos (cüt) görünər

(qorxu başın qadası

(qorxun olsa qayğıdan, qayğı səni qorxudar.

(qorxunu qaldırıb, yerinə "baş" ək.

(qorxuya tutulub qorxudan qaçmaq.

(qos qılıc qına siğmaz.

(qoşarkən dos dos bağıran, düşərkən yox yoxa düşər

(qoşmaçı. yalançı.

(qoşqarın qosqu şad olmazz köngülü şad olmasa.

(qösqönü . . -**gös gönü**. tipa tip. . -**gös gönü** züdür: tipa tip züdür. . . -gördüklerimiz keçmişəri
gös gönü göz öünüə sirgilədi.

(qoşul kərvana qalma dala, yalğəzları qurd ala.

(qoşulsuz, quralsız sevgi yaşatsa səni,
qoşul, qural bilməsə sevən

(qövər . . -**gövər**. tin. soluğ. nəfəs. quvvət : görəvli adam.

(qoxar gülün tikəni, barlı yerin əkəni. .

(qoxlamadım bir gül sənin üstünə.

(qoxunun qorxmazına qırmış olursan belini

(qoy belə olsunla düzəlməz heç işin, doğrutub düzləməyə bir gərəkirdə girişin.

(qoy qurqların qorxularından böyük olsun, işin səsindən ağır bassın, inancın duyularından güclü
olsun.

(qoyar dişə barmağın görgəç üzün göyçək olan yalanın.

(qoydu diş barmağı görcək.

(qoyduğunu itirmiş, əkdiyini bitirmiş, bitirdiyin biçirmiş.

(qoyma başın güçcəyə, başıvı topla gəlcəyə,

(qoyma çəksin yol səni.

(qoyma sına ev eşiyn dirəyi, köçən köcdü, keçən keçdi, qalan günə gün ağla.

(qoyma yoldaşsız ayaqbarçaq uzaq, yollar buraq.

(qoynundan quzun, gölündən ördəklə qazın, bağdan barın, könüldə diləyin, ağızında dilin itməsin.

(qoytulmac. qoyultmac. qoyurtmac. quytulmac. quyultmac. quyurtmac.

(qoyulmasa gopçulara qarşılıq

(qoyunu qur çaldı

(qucağında uyuyunca bir quş kimilər

(qücü bitmiş, tükün tökmüş. qücdən düşmüş, tükün tökmüş

(qudurqan sonda öz başın yeyər.

(qulağ sən, göz elin, elin sözünə inan.

(qulağın bir səsə, gözün bir üzə, ağızın bir dada gərəksini var. qadının uşağı, qızı, gəlinə, ərə, kişinin qadına gərəksini var. gərəksini: ehtiyacı. (N.Həsənzadəd)

(qulaq duya bildiyin duyar, göz görə bildiyin görər.

(qulaq duysa, qol çalışsa, baş işləsə, diş dişlər.

(qulaq eşitməsə can ağrıdar
duymaz qulaq can ağrıdar

(qulaq qulpu qolu boynu

(**qülləj** ... -**gülləj**. (güldürübədə öldürən). komodi tirajedi.

(qural buyumuş **olandan** bəri, ağız çatırsa aşa, baş daşa dəğir.

(quranmış yaşam ağdan qaradan,

(qurarıq bilgimiz ilə bu yixılmış duvari.

(qurax 1.bərk. 1.quru.

(qurban qara gözgünə, bir söz mənə verginə, manım (qayğım) mənim bilginə.

(qurbanam könlümə
qurbanam duğumaki qoymuru tək

(qurd artığı çaqqala, övüncəkli yem olar.

(qurd balasın öz əlinlə bəslədə, meşə görkən ulayar.

(qurd çağası əkdənməz

(qurd kimə qıymış, olaki qonşusna.

(qurd qoclmuşda, bir qoyunu basa bilər.
bir qarı qurd bir qoyunu güc yetər

(qurd qoyunu parçamış, qurd qoyunu yiğmamış.

(qurda qılığ dəğışməz.

(qurmaq . . -amadə edmək. atılamaq. atıqlamaq, taxılamaq, taxlamaq, hazırlamaq.

(qurqu qurmuş yaşadıq

(qurralanma bu qonduğa yurduna, ölmə sağrı devir devir içilər, köçək qalmaz əğlənməzsən köçərsən, səndə barib bir devirdə içərsən.

(qürt . . -. güv atmaq: güvatamaq: güvtatmaq: güvalamaq: guv atmaq: guvatmaq: guvtatmaq: guvalmaq: söz atmaq. . -gürt atarkən qavqa çıxırkən.

(qurtlanarmış ağaç olsa içindən.

(qurtulmayar ağrı qəmə əm bolar.

(qurtuluşa çatmaq üçün istəş

(quruğan ağaç oxşarı.

(quruldular, tatladılar, genə fas məylisi quruldu. bulardan kişi çıxmazda, neyləyim.

(quruluca . . -. qosulu. səpli. sıriq. salsalığ. yappyapın. həyyi hazır. . -evi **quruluca** satına qoydular.

(quş təkin uçan anlar, bunu yaşayan anlar

(quş yuvada nə görsə, uçduğunda yapar

(qutay?) istədiyin görə bilən. inandığın görə bilən. gördüğünə inanan.

nə kimi olmaq.

göründüyü kimi olmaq.

olduğu kimi görünmək.

inanıldığı kimi olmaq.

inanıldığı kimi görünmək

sandığı kimi olmaq.

sanıldığı kimi görünmək.

(qutlu quvvətli

(qutluluqlar, mutluluqlar

(qutluq nədir, sevdiyivi sevəsin, sevdiyivə sevinəsin.

(qutluq nədir, sevənivi sevəsin, sevdiyivə sevinəsin.

(quyruqsuz yalan olmaz.

(quyu dıştan değil içten dolar.

(quzu doğub tülkü yapan dünyadı.

(raq (ək) til. aqasumer. ara. -aqasumer : sarımtıl. ara sözcüyü yer dəyşmiş halda türkcədə belə işlənir : aqara : orta ağ. ağımtıl :.

(rəhtləmək besləndirmək. lütf edmək.

(rəqabətlə rəfaqət, yarışma ilə qasınmmanın fərqi çoxdur

(rəqibə qaş göz oynatdın, nə zalim yarə bənzərsən.

(rəsanə ulğat. iığət . ulğat ortam. iığət ortamzz Ali Audi

(sa qalır, küçədə qalsa soyuq qalır.

(saçmasın seçməz, qısırın görməz buncağız (**buncağız**: zavallı)

(saçratqadan qorxmuş quş, qırx il uyri (geyin də, sonra da) ağac üzə qonmaz.

(şad olub yaşıd olasız

(sağ əli qurar, sol əli yixar.

(sağlığın qədrini bilgil, xəsdə bolmasdan burun, xəstəlik yoğşunu qılğıl, ta ki ölməsdən burun, düz
yerin qədrini bilgil, dərya dolmasdan burun, gəmidə hüşyar oturqıl, burğanə
gəlməsdən burun, yaşılığın qədrini bilgil ta ulalmasdan burun. (**məxtumqlu**) .
(bolmasdan: olmasdan). (burun: qabaq. ön). (**yoğşunu**: şükrünü). (**dərya**: çay.
irmaq). (**burğanə**: girdabə. girdova). (**yaşığın**: gəncligin). (**ulalmasdan:**
qocalmazdan)

(sağlıq olsun canana, azcadan söz qanana

(sağlıq olsun canana, nökərəm söz qanana

(sakla samani, gelir zamani.

(şalha bostan əkənin, tağı ciyində bitər.(şeytanla qabaqəkənin, qabaq başına patlar).

(salıb gedən . atıb gedən.

(salınmamış öylə düğün açılmaya.

(salıştır dedim, çalğıstır yox. qiyasala, dögüştürmə.

(sallamaq . savurmaq. brandish

(salma içə iyi olsun kötü,

(salmışan gözdən məni gəldin bəri

(saman yüngül, düdü canlı öldürür

(samanı tutan sudan qurtulmaz.

(sana ged deyərdim, qalma istərdim.

(sanadım mənki belə sən gedisən, nə bileydimki bigün səndə ona götverəsən, bir yol axşam çağlı
gəldin bizə sən gün batası, söyllədin yoxdu yerim vardı yerin mən yatası, söylədim bə
nə olub yol salışan biz yönərə,

(sanağım (xəyalım) gözlərim yollarında, ertə gec gözönümdəsən
tünü günüm datğın, danımda tün oxşarı, məni bu yapan çalı sən . gözləyən gözlərimin
güdgəni sən, günümün günəşi, dilimin durmaz sözü sən. çilə qəm, qayğı dərd dirlər
olsa çalı sən, mənim olan vari sən yoxu sən.

(dartğın: datğın. üzgün.məhzun). (çalı: tinqa. yalnız. fəqət)

(sanamam atarıldım səni,

sanamazdım bıraxam səni

(sandığından az olursam, gördüyündən bil çıxam.

(sandımkı sevilirdim sevdiyim kimi,

(sandıq dolu qurşunu, dadlı duzaq durmuşu, biri oxur ölüyə, bir deyər diriyə. (kitab).

(sanıram ölməzdən aldın təndə canım qalmamış. (**aldın** : əvvəl. qabaq)

(sanırsanki

(sanki ölmüşəm mən.

(sanma sevgi sənlə başlar, səndə bitər.

(sansayırdı məni yad doğma yerə, öləlim öz ölkəmizdə yad yalı. (sansayırdı : hesab etdi)

(saqaq (çanaq. çanqaq. çənə) biçər, saqqal oxşar

(saqit cənin : baqana. bağana. bağan. bağlan. düşük. çatmadan düşən yavru.

(sarası kimim, barası nərəm qaldı,

(sarılmaq mutluluğu ikiyə qatlamaq, acıyı ikyə bölməkdir.

(sarıyağda yeməli it ağızında.

(sarmalar sarışmaşlar, güldüyün gülüşlərin,

(satan oldur alan sən, ödəyini vergilən.

(satqınlarla, dönüklərlə keçinmə,

(savalanam qarlı başım, bəlli deyil keçmiş yaşım, səhət meni ini kardaşım

(savaşa suvaşan,

(savaşdan daha güclü aşq!

(savaşla barış,

(savuru. savıl. sovsəç.

(saxla sanın, artar sayqın.

doğru sana, sayqın arta .

(saxlayırsa qayğırmə, saxlamırsa saygırmə.

saxla qoru başqaların qayğırmə, saxlamırsa saygırmə.

(saxsından ürək, yumşaq gedək

(sayasan illəri, saymayasan kimləri.

(sayda . . -. fayda. hesab. . -bu evrənin saydası yox, qayğıların sanası yox.

(saylı köklü Az.Türkcesi.

(saymamazlıq kəndini qanmamazlığa vurmaq, çevrəni qanmaza tutmaqdır

(sayqı edmə gələnə, sayqı nədir bilməzə

(sayqı saysa sevgini, sevgi saysa sayqını

(sayqı, güvən, sevgi.

(sayqısız sevgi yaranmamış.

(seçdiyin nəyidi boş ver, seçimin nədir baş ver.

(seçən sənsin, mən çəkir. . -söylədim ikilikdə, ağladım təklikdə. nə edməyim gərəkir, biləmədim dibində, içimə sinə sarıldım, sözlərin bittiği yerdə, dəmim qəmim uzaqda, cansız tənim sinimdə. (**sinə** içə).

(seçəndə gedir, seçməyəndə, olursa seçən yetir, seçməyən görür.

(seçənməzsən seçdirir.

(seçimdən, sevmisiz bunu, asılısız seçimdən

(seçimədən sevdim səni, asılısız seçimdən

(seçimlə yaşamaq, hər kimə yaramaz
. -seçimlə yaşamaq, hər kimə düşməz

(seçimlərə güc saxla.

(seçimlərin alın yazın qazacaq.

(seda düşsə başıva, baxmaz sənin yaşıva.

(**səfsətə** . (**soxsoxa**. hər kimi istəyi kimi davranışma)

(Seher yelli, həkkin nefesidir, pir müridini düşünürken esmeğe başlayan bereket rüzgarıdır.,

(şehi isti keşədər, yaşı isti qurudar.

(səid bəy. bu qısa ömürdə çalışma bilsək sevdiyimiz, seçdiyimiz yolda durub sürək, yaşamı edinmişik,
qazanmışıq.

(seldə gələr yırıb gedər bədləri, kimi ağlar yığar başa dərdləri,

(sellər axıb küllük edər, gözlər axıb güllük edər. (**gözlər**: bulaqlar)

(sən aradın kimsə səni düşünsün,

(sən baytmış biri, xoddanmış ölü, nə yaşamda bəlləndin, nə öləndə itdin.

(sən bilimədin yaptığın, yaptıqların sonucun, mən yoluma gedərim, sən gələni sürərsin.

(sən bilisən bil, bilmisən bilmə, mən bildiyim yaparım.

(sən çalış işin bitir, yarın gələcək, sən olmasan belə.

(sən dirirkən kölgən sürünər.

(sən gedən yolda qoyanmam can bilirsən ki, gedirsənsə dalın boşdur gedən yolda!

(sən gedəndə ölürum, başqa bir donda doğulurum.

(sən gedəndən bəri can bir dəm ola dincemedi.

(sən gedərsin, ged, mən qalırmı, könül çəkməz, can qırılar, yolum tapırmı.

(sən hara bətəvərisən, nə itirib nə axdarısan.

(sən məndən könül isdə, mən deyim gözüm üsdə, yalın danışma noç para üsdə, vurram düşəsən götürün üsdə.

(sən mənə nəyin çəkəsi, şəhmi danertində, gül ləpəyində,

(sən mənim aldın əlindən günəşti.

(sən ölsəndə hammı qalır,

(sən qalmasan ağrıva, kimdi yetən hayiva, yaxan canı canıva, kəndivi düşün yorulmadan, adın soyun sorulmadan. (**adın soyun sorulmadan**: ölmədən)

(sən qapını uca çək, tanrı dəvəsin yetirir.

(sən sanan deyil, uzaqdan salıq qolay gəlir qulağı

(sən sən olsan qın deyil sevmək yenə.(**qın** : çətin)

(sən sevdin o sevmədi, sən sevdin sevilədin, sən sevdin atıldın.

(sən sevdiyin yap, olursa yazın düşəcək, olmasa yazın uçacaq.

(sən sevərsən kəndini kimsə sevməz sən təki.

(sən uzaqdin məndən, yarandı gecə düşdə səninlə olam.

(sən yarınları boş görürsün, bu boşluğu yalnız bir gövdədə, kimisində yatan sevişlə doldurmaq istirsin.

(səndə dəğər yoxumuş, sevsən belə boşumuş, yaşam sürər salar sınıq sınaqlar,

(səndə nə duyu səndə nə sanı.

(sənə kimsə necə baxır baxsın. səni necə görür görsün. önəmli dögül. sən kəndini necə görüb, kəndivə necə baxısan. budu önəmli.

(sənə qalan yaşamın başlanqıcı bu gündür.

(sənə raslamaq yazılığım mənim, dos tutursam seçimim mənim, səni sevməmək əlimdə deyil.
(yazlığım : baxtım).

(şənə tək hər gülüşü şanşan edər

(sənə uymayan yerə yanlış yer, çaba göstərməyib yalnızlığa yeğ demə

(sənə versə dəğər yoldaşın, paylaşırsa öz aşın, oynatmadan göz qaşın, bildir odur özdaşın, çətinlikdə candaşın, uzun yolda yardaşın, iç içində sırdaşın,

(səni bulanlar, sən bulanlar, önüvə çıxanlar,
səni bulanda var, sən bulanda.
bulantıda bulunma,

(səni görcək baxışlar aslanar gözlərdən ulduz tək.

(səni mənsiz, məni sənsiz istəməzdəm.

(səni səndən çalmsın

(səni səndən sevgiyə yaklaşma.

(səni sənsiz sevəməm!!

(səni sevdiyim ilkin suçum,

(səni sevməyim qarşılanmaz yanğım. (**yanğım**: **yanığım**: xətam. səhvim)

(səni sevən yoldaşın,
sansa birin yoldaşı, daş atamaz yoldaşın,
yoldaşla yavdaşını düş başa,
sənin yoldaşın sən sevən deyil, səni sevəndir.

(səni sevməm artıq əsgisi kimi,

(sənin davranışın məni tovradar,
baxışlardır bizi bizə aldatan. davranışlardır bizi bizə tanitan.

(sənin evrən içərə kimsən yox, heç qapıya güvənmə, dilər isən gülə baxdın, kimsəsinə inanma

(sənin kölgən özgələri kölgələr

(sənin olan səni bəkləməz, çalış edin əlində .

(sənin üçün başqasın qoğan, gəlsə günü başqasıcan qoğar səni.

(sənin var olduğun sevindirmir, yox olduğun dögündürmür, olar olmaz tamuğa dərək.

(səninçün ödlənən çağna yazıq.

(səninlə ötən səndə qalır, məndə ötən mininlə qalır.

(səninyolunda

**yollarıngözləri,yollardaqalıb.
qoduğ>qəvadiğ.**

(sənki bilməzidin ağlamaq nədir.

(sənki keçmiş keçmiş, nə qanırsın nisgili, yanlıq çöldə yanğıdan yanıb

(sənki köcdün goraki, mənki qalır sevənlərlə.

(sənki yoxsan hər nə eksik, sənki varsan hər nə tiksik.

(sənlə yaşadım, sənsizdə başqasıyla yaşırıam, düşünmə məni.keçmiş olsun

(sənsi qalxmaq, sənsiz yatmaq,

(sənsiz keçən günüm necə hədərdir,(sənsiz keçən günüm necə savrılır).

(sənsiz olam, arzu doğar, nisgil olar,

(sənsiz özüm üzülər, gözdən yaşam süzülər.

(sənsiz qalxmaq, sənsiz yatmaq

(sənsizlik yıkamaz məni, sənlə olmaq yakamaz.

sənsizliyə dayana bilsəm, sənsizlikdən ölü bilsəm

(səpdiyin biçilir, əkdiyin tikilir.

(sepmek . . -. səpiləmək. dərini qurşamaq. qurmaq. saplamaq. tovlamaq. çağlamaq. çağlatmaq. tavlamaq. tavlatmaq. təpləmək. təplətmək. atılamaq. atıqlamaq. taxılamaq. taxlamaq. yarlılamaq. yasırlamaq. yaplamaq. yapıtmaq. hazırlamaq.

(sərçədən qorxub dari əkməz, ilandan ürküb çölə çıxmaz.

(sərpədik, gedərttik. xərclədik. . -heçdən bunca para sərpədik, gedərttik.

(səs səsə çatmaz artıq

(səs verən yox səslərə qandı könlü bağrı qan.

(səsidə tanış sözüdə, yalnız üzün tanıymadım.

(səslə qulaq, gözlə oxuyaq.

(səslədiyim kar çıxır, göstərdiyim kor.

(səssiz qayğı içinde, bağlı kapı ardında,

(səssiz səmirsiz yürüdük.

(səssiz sinsicə

(səssiz susqun danişmaz, səslənməsə içindəki açılmaz.

(sev gözəlliyi, aldanma. (qapınma).

(sev istə

(sevdan sənin od salıbdı canıma, yanaır tünün günün kül çıxmaz.

(sevdi edin

(sevdi məni qul etdi, yandırıbən kül etdi.

(sevdiklərə öğrəşən, unutmağın bilməyən,

(sevdiklərin at, uyuqların tut.

kəndivə sıyan, könlüvə hopan.

sevdikin bıraq, yaxəşin tutaq.

sevdik

sevdik

sevdik

sevdik

sevdik

(sevdiklərin gedərmiş, güdüklərin yanarmış

sevdiklərin gedəcək, dönməz yola dalarmış.

(sevdim sevindim, inandım güvəndim, sanmadım sonun parça purça. nə oldu bizə,

hər nəyin sonu bu, topraqdışa sonuncu don

(sevdir bitir, bitdin çəkil.

(sevdir sındı daha sev, tapdın uçdu, daha tap, durdur yıxıldın, daha dur,

(sevdinsə, sevilməyi gözləmə.

(sevdiyim səni bilki az deyil.

sevgilim sizə bilki az deyil.

(sevdiyimə sevindim, sevilmədim üzüldüm.

(sevdiyin kim, sevənin kim bəllənməz.

(sevdiyin kimidi, sevənin kim,

(sevdiyin quşu qəfəsə, sevdiyin balığı tavıya, sevdiyin gülü yerə sərdin. dedin sevirəm səni, qorxu aldı
canımı.

(sevdiyin sənə yakışsında, yapışsında. (**yakışsında**: yaraşsında)

sevdiyin kimə yapışmasada, sənə yapışsin.

(sevdiyində sevinən, söğdүyündə dögünən.

(sevdiyinlə sevənin bir olsa, yaşam qolay sürür.

(sevdiyivi çalışma sevdirməyə, çalış sevənivi sevindir

(sevdiyivi edindin, edindigin sevəmir. (**edin**: əldə ed)

(sevə sevə unutmaq, ölə ölü soluqmaq.

(sevəgən könül, sevdiyin dilər.

(sevəmən sevəmən: sevirəm . . . -sevməyi sevəmən, içi yoxsada, sevməyi söğəməm, sonu yoxsada
!. (**sevəmən: sevirəm**). (**söğəməm: nifrət edəməm**)

(sevən deyər unutmam, unutqanar sevənlər.

(sevən gəlməz, gələn sevməz.

(sevən kişi can verir, sevməz kişi can alır.

(sevən könül acınmadan duranmaz.

(sevənə tikən olmadım, sevməkdən geri qalmadım

(sevənin bil sənilə paylaşacaq sevişlərin.

(sevənin borcu sevincin vermək. sevən boşluverə sevincin

(sevənlər əldə edmək, əldə edilmiş sevmək.

əldəkindən sevdiklərin yaratmaq.

əldə olan sevdiklərin sayılmaz,

qazandıqlar sevilməz,

(sevərək itirdim

(sevənləri unutarmış sevənlər

(sevənləri yol üstündə tuşlarsan.

(sevənlərin əli çatmır,

(sevərim səni sevməsəndə məni.

(sevərim səni, səndə məni gözümədə deyil, demiş hənin sənə könlüm, acılı ağılı dadı olmadan sevərim
səni.

(sevərim sevdiklərimi, sevindirənlərimi, sevənlərimə (istəklilərimə) yaşatdırıram.

(sevərim sevməyi qul olamam.

hamını dərdi çiləsi, quşəsi kitəsi, sanma təkcə sənin payın pozuq, kötüyə yozuq.
yaşam dərd uzardan çıçək yaratmaqdır,
ayrılıq güc gələr aşqa.
yaz qırıq.

(sevgi almaşıb yaşar, ölü sevgi

(sevgi bağın güləri, solmaz olur .

(sevgi bağlı qapı çalmamış.

(sevgi bir könülə siğmamış.

(sevgi birsə yorumu min, sevənlər ikiyəsə, görüşlə deyüşik.

(sevgi çevrəni güllük, evli çevrəni gizgan küllük.

evlilik, deyişməklə sevişmək
evlənişlə boşanış bir dinqanın iki üzü.
evlənişdir doğudurur boşanış .
evlənmədən güllə budaqlar dolu, evləndinsə küllük gizirgan kolu.
yer üzünүn uçmuğu, doğru sevgi, uyqun olan evləniş.
cocuqsuz ev, çıçəksiz yaz.
evləniş bir nağıl, güdə gözəl girişli.

(sevgi çilə dadlı çilə, nisgil əkib nisgil dilə. (çilə: dərd. qəm)

(sevgi danar alveri,

(sevgi durmaq yox, ölmək bilər.

(sevgi oxşar ürəyi, önəm verməz yaşıva.

(sevgi qoy ürəkdə, baxtıvı tut aşiqlıqdan çəkinqil.

(sevgi sıcaq söygü soyuq

(sevgi söğüs öğrəşilir.

(sevgi sözə siğarmı?

(sevgi tuxum deyil əkəsən, əkdiyivi biçəsən, sevgi yolu bir yola, vermək üçün var olar, qarşılığı
gözlənməz,

(sevgi üçün küyüb yanar ağlar.

(sevgi xəsdəliyinə tutulmayan

(sevgi yakar yapar.

(sevgi yolu açıq durar yarına,

(sevgi yolu könüldən, kökü gəlir canevdən.

(sevgi yoxsa yaşamın dadı nədir, sevgi varsa

(sevgi yoxsa, ilgi kəndi kəndinə qırılır

(sevgidə çılgınlığız bəlli, bir azda çalğın olmalı.

(sevgidir dos, durmuşun tacı, tapışmaq süycüdür, ayrılıq acı, acısız süycü yox, tikənsiz gül, gül
eşqində sayramaz ötgül yox. (**durmuşun**: yaşamın). (**süycüdür**: dadlıdır).
(**sayramaz**: xəsdələnməz). (**ötgül**: bülbül)

(sevgilər günlə doğmur artıq, ömrü . . -

(sevgilər kölgə kimi girər gedər, dan atıb gün çıxıb batar gedər, suya suyənən suyla gedər.

(sevgilər sövgülər ara doğuluruq, bulmasan yerin boğuluruq.

(sevgilər unutulur,

(sevmə uzun heç nəyi, ol unutar, unutmadan unut sən.

(böylə uzun sevməseydim kaş.

nə bileydim unudardin belə tez, sevməseydim səni heç böylədə gec.

(sevgilər verir işıq yaşama, sevgisiz yaşamın nə anlamı var, qovuşanda biz, yağış yağırdı, indi
yalqızıq gözlər ağlayır, sönmüşsə işıq soğumuş qucaq, sevgisiz yaşamın nə anlamı var

(sevgiləri çalındı paraya, ürəklər düşdü araya,

(sevgiləri ilkisi sonkusunu varmış.

(sevgili sayqı, sayqlı sevgi.

(sevgililər könül içrə quylanırı, silinməz. (ama o sevən mənliyi öldürüb, yerinə başqa bir mən, yeni bir mənlik qurmaq olar.yeni bir mən, yeni sevgilər.)

(sevgilim sakun, bu devir yalançı çağın.

(sevgilisiz qalan yaşlara (gənclərə. cavanlara)

(sevgim sizir süzür içimə

(sevgin üçün dəli kimiydim.

(sevgini bitmədən, canlısı ölmədən. anlamaq günün bəkləməz, iş keçirsə bırax, gəlirsə tut.

(sevgini könül seçir, baş onayır. nasıl seçirsin sevgivi, sən seç, yaşam yaptığın yapıb, törəsin verəcək.

(kişilər, oyular duyğular çağ ötüşüylə, durum almasıyla dəyişir. (**almasıyla:**
dəyişiyilə).

(sevgini sevmək.

(sevgini yaratan özünsün

(sevginidə var edən, sevginsizinlik yok edən.

(sevginin yazı yok gözü, sevməzin içi yok üzü yok, olmuşun keçib bitəcək, ötən geri dönməyəcək.

(sevgisi günəş kimi sıcaq, qızılında buz kimi soğuq.

(sevgisi var sevməyi bacarmır

sevgisi olan sevməyidə bacarmalıdır. (öğrəşməlidir)

"sevməyi" bacaranda sevər, bacarmayanda .

sevmə sevgi

sevməyi bilən azdır sevgisin itirən çoxdan çox.

(sevgisiz könül qapısız qalır, ol ürəyi pas kil kitir basır. (**pas kitir:** kil kitir)

(sevgisiz sayqı yaranmaz.

(sevgisiz yaşın anlamı itər

(sevgiyə baxış değişik. sevgini kimi necə anlır, necə görür, necə içərir.

(sevgiyə dad verən nisgildir, oluma ad verən ölüm.

(sevgiyə güvənc olmaz, kimsəyə gümənc olmaz, durum durmaz dəğisər, itgisiz qazanc olmaz.

(sevgiyə sayqısı yox, çevrəyə qayğısı yox, könüldə duğusu yox.

(sevgiyə sayqısız, sonuna qayğısız, ürəgi duyğusuz

peşmanlıq tanımam, anılar anımadım, mən olmuşam doğum mutlu, ölmüşəmsə, istəkli
var, yazıqlar ona.

(sevgiyə yad könüldən at.

(sevgiyə, dosluğa olmaz diləniş . yaradan ol, yaradan ol, yaradan.

dosdu gəz, sevgi ara.

(sevib qalma çağrı sovuşmuş artıq, sevib keçmək gərək.

sevgisiylə sürüb yaşam quralar, artıq qalıb keçmişdə
qalanlarda sevgi qalmır
sevgilərə umuq yok.

(sevib sevilmək, seviləb sevmək, sevib sevilməmək, seviləb sevməmək,

sevdim sevildim, sevildim sevdim, sevdim sevilmədim, sevildim sevmədim.

sevdin sevildin, sevildin sevdin, sevdin sevilmədin, sevildin sevmədin.

bunların hançına tuşlandınız, tuşlanmaq istərsiz. sevəsən seviləsən, seviləsən sevəsən,
sevəsən sevilməyəsən, seviləsən sevəmiyəsən.

(sevib sor, yalnız qalma, çı�ə dərt arama.(yalın : tək)

yazının oyunu bu, allığıñ verməz.
yaşam qısa, doymasın bilməz.
sev sevin yaşa, yaşı vur başa.
Bəkləmə, Bəkləmə gedəni,
kəndi gəlməyəcək gülməsən belə.
gedən sevgilər quylanarmış.
iç ürəkdən ayrılmış.
sevəsən gərək yenidən belə.

(sevilən kimsədə bəklər söyəniş.

(sevili yaşam, dolu yaşamdan yeğ basır.

(sevilirsin sevdiyin kimi sanama, sevdikləri sönür köçür sən bilən kimi!!

(sevilməyi gözləmə, sevməyivə qarşılıq.

(sevilməyi gözləyən, sev.

(sevilməyi gözləyəndən boşqafa, axmaqraq elə özüdür. bu içiqurtluların istəyidir.

(sevilməyi nə istərim nə özlərim, bu gün əldə olan yarın ayaqa düşür.

(sevilmişlər əzilmiş,

(sevilseydi əldəki

(sevim gülün bəsləsən, sevilməyi boşlaşan, evən dənər başıva, gül səpilər yoluva.

(sevin sənlə başlır, səndə başlır,

(sevinc başlamaqdır!

(sevincdən düşən mənə pay, nisgil,

çox yeyən kişi şışib motala dənər, mal arvada uyan

(sevincivi itirmə, titirmə, bitirmə.

(sevingini var edən, sevməzliyi yox edən.

(sevirəm çox deyilər, inandıran ondan çox

(sevirəm dedi, yalan, dənərəm dedi, yalan, sevməm dedi, yalan,

(sevirsənsə deməzsin, ötər çağı gec olur devir.

nədən demirsən sevirsən onu.

(sevirsin sev, işlər gedər yoluna, yellər əsər, bulut gələr, yağış yağar, damda dolar, suda düşər noluna.

(seviş diləncisi deyiləm sevilməyi özləyəm belə. bal qoxar ağuysa sevilsə biri, ağu dadmış sevilməyən
bal olsa belə.

(seviş dinməz girir, bağırdıb çıxır. (**seviş** : eşq)

(seviş dinməz, duymaz, qanmaz axı

(seviş doğmuş sevişlər, kitir doğmuş kitirlər, tut ağacı tut verər, ot kökü üsdə bitər, köksüz bitən hər
nədə, yel küləklə uçub gedər.

(seviş doldur, öc uçsun

(seviş əldə deyil ölçülə, parça deyil biçilə. (**seviş** : eşq)

(seviş söğüs açmaz deyil, içlik düğün, dışlık deyil. (**sevişsöğüs** : eşq nifrət)

(seviş söyüş=sevmə nifrət bir sapın iki başı. ac tox, iyi kötü kimi. bunlar baş başa gəlməz. bunların varlığı birbirinden iraqlıqdadır. onlar ki bu iki başı tutuşdururlar, YANILIRLAR

(sevişgini tanımaz, yalnızlığı bilənməz.

(sevingini tanımaz, kimsizliyi bilənməz.

(sevingini tanıyan, yalnızlığı tanımaz.

(sevgi olur dar ağaçı

(sevişlər keçmişdə qalır, indivi yalnız kölgə salır.

(sevmədi istəməyi, istəmədi sevməyi.

(səvmək çox güc

səvilməmək güc

səvdimdə səvilmədim

sonun bilirom,

sevdikcə sevəcəyim,

olmasın sonuna yetəcəyim!

ağlamak güc

ağlamamaq çox güc

diləyim qurar baxtım, yoxum sana diləyim.

mən dilənçi deyilim səndən sevi dilənəm

görənə xor, gülənə alay görünəm

dilənçi seçəməz aldığı pay, ağız dadı

bəkləməm sənin aciman, yoxum sana diləyim.

(sevmək əldə deyil, könül sevər baş bacarar.

(sevmək gözəl sözüm yox, artıq buna tovum yok.

(sevmək ilə sevdiklərin dəyişməz, nə olduğun görmək ilə sevişdiyin dəyişər. (**görmək ilə** : çəkmək ilə. yaşamaqla).

(sevmək səndən, sevər ondan.

(sevmək sevilmək deyil.

(sevmek sözü söz qabına sığmaz, işsiz olsa sevgi üzə çıxamaz

çalış işdə görsət sevgivi, sözdə sevgi qəpik belə yaramaz
sevgi dediyin deyil, sevgi gördüğün dedək
sığan sevgi işizə, sığmaz sevgi ağıza, sığmaz sevgi kağıza,
qulaq duyar sevgi sözün qolayca, çətin odur işdə görək sevgivi
sığdır işə segivi, yoxsa dilə sevgi sözü sığamaz.
(dos düşmanı işdə tanı, söz dosdunun doğrusu, işin düşsə bəllənir.

(sevməkdə gözüm qalmayıb artıq sevirəm mən, düşsəmdə uzaq sevgilidən sevgi kökün can yuvasında
əkəcəm mən, becəcəm mən.

(sevməm kimi deyən kimsəni sevir içdən.

(sevməmək olmur axı çırpınırı özdəki tin.

(sevməmişdi istəməyi, istəmirdi sevməyi.

(sevməyi sevəmən, bu yolda duramən yoxsada sonu, sevməyi söğəməm, içləri birgələm, almasıq
donu. . (almasıq: dəğişik)

(sevməyi sevənlər

(sevməyin bacaran, yaxşılığı uğurlar

(sevməyində cəki (həddi) var.

(sevməyini bacaran, unutmağı bilməli.

(sevsən üzün boydaşın, sonda özü ilə üzləşirsın.
üz arxası özü var, özün bulub tanınmadan bilinməz.

(Seyid Ramin . . -

Axşamlar Masam üstündə duran şam ki,
yanar axşamlar. İşığıyla bütün ətraf boyanar axşamlar.
İşiqından isinərkən bu qaranlıq ruhum,
Eləcə qorxu libasın soyunar axşamlar.
Hər dəfə ağ vərəq üstə sən söz yazmaq üçün,
Qələmim vəcdə gəlib dalgalanar axşamlar.
Dinləməkçün yenə də mən səni vəsf eyləməyi,

Gecələr də elə bil ki, uzanar axşamlar.
Otağında uyuyub, sənli yatan xatırələr,
Ayılıb hər dəfə bir. -bir oyanar axşamlar.
Ağ vərəqlər sənə məktublarımı yazmaq üçün,
Masada növbəyə hər gün dayanar axşamlar.
Düşnərkən səni Ramin sənin eşqinlə yenə,
Sanki şer adlı xəyalı yaranar axşamlar.

(siçan basar pişik yok, qurtlar basar itin yox.

(şidirg̊ı. iti.şığaraq. sığırmaq. saxmaq

(sidiyi köpüklənib, tüpürcəyi yapışdırır.

(sığmazisə a gülüm bir gül olan güldanına, yaramaz özgə dilində yanasan səndə ona.

(sılanmışdır elləri, bulutludur göyləri, yağış ağlar yer çağlar.

(silib atmağını qiymayan,

(şimdi oldu bir başa sevgilər.

(sınağsız başarı edinməmiş.

seçilmədən dəğişməz

(sınaqda sınmayanı sindırma.

(sınayan umutlu, çalışan apardı,

(sincilik görməyən, dinclik nədir bilməz.

(sindi içə, güldü üzə, getdi süzə, gəldi sözə, cılə düzə.

(sındıran daşdan bərk ol

(sinəm, değil sin, keçmişləri, ölenləri quylamağa, dirirkən geyim olsun, nəyə gərək öleni çulqamağa.

(sinəmə hər baxışı oxdu vurur ox üstünə.

(singin. **singin bird** yalakalıq

(sınıq duvar, saxlacını bular olsa

(sınıq tökük qırıq pozuq olaylar

(sınırsa sıtmış cana, can çıxınca durar.

(sinlər belə sinmiş sinəyə, nisgiliz qalmayacaq ol birisi dünyaya

(sınmağına qiymayan

(sınmağıva qıyanlar, sınmağına qiymazlardan olur.

qiyanmasan qırılsınsa bir könül,

(sinmədi! daşma gülüm, dur ayağa sikdir ged!!!

(sinsa könül birindən, onarması güc gəlir,

(sinsi, suçun budur,

(sinsi, yutuq (vicdan) türmə ola bilməz. yutuq alındığın qavrayış, başardığın dərək verəbildiyin
qarşılıqdır.

(sinə girdin yar qalmaz.

(sıradan sevgi bəkləyən, bir dünyaya siqməyən,

(sırlı (şirli) küp süycüq acıtmaz, damsız dağsız, çıxan səsin yanıtnez

(sırtın körpü yapan doslara

(Six Ethics of Life. Before you Pray . - Believe. Before you Speak . - Listen. Before you Spend . -
Earn. Before you Write . - Think. Before you Quit . - Try & Before you Die . - Live!

(sixılıcım çiliğim. qısanac. sincir. əziyyət. əzab. -sixılıcım çəkdirmək .

(sixma canın aşma çəkin, ortalığı saxla qıl, aralığı aşma qıl. (**çəkin**: həddin).(**arahığı**: e'tidallığı)

(**siyasət** ... -**siyasət yoldu yolağ**, bilməz onu kordu çolaq. (**yolağ**: tədbir)

(siyasət güclə pul arasında .

(siz adın qoyun biz çağırıaq.

(siz yazısız özgəyə, sanalısız köggəyə.

(sizdə burcu çox, məndə bel buxun yox.

(sizdən **yana** yanmış aldatmaq, yox içizdə, zərrəcə qanmaq

(sizi sağıłasız, könül xoşluğu, tin dincliyi, can sağlığı sizlərin olsun

(sizi tarı kölgəsidə əsrəsin.

(sizin sağlığınız, xoşluğuz.

(sizing barinqızı yetib gəlyən yazbayramı bilən tüys ürəkdən qutlayaris, barinqıza yürek xoşu, şelədə,
iş uvatlığı dilək edyəris, qovi, təzə iliniz düşümlü, şelədə bolan bolsun.

(sizinlə birgə.

sayqılar, sevgilər.

(sizki dil, dodaq vurqunusuz, nədən turuzda ortaq deyilsiz.

(söğgü boldur oracanki bıkasan, sevginin yoxdu izi gəzdə ara könlülərin eyvanın

(solan güldən tomurcuq, qalar açar yazıların.

(solan güllər gələn yaza boyladur

(solan sevgi iz bıraxmaz, sevdiyin atan darıxmaz.

(soluq kimi tutarlı, topraq gibi verimli ol

(şomaqbəş topluluqların gücün heçə sanmayıñ.

(son soluq gəlir, bir udum qalır, əl atım olana, atım gəlməmiş yola, yola.

(sona kalan dona kalır.

(söncük yerim gorustan,

(sonda var varın kögəsi qalıb

(söndürübənən ocağım, evdə daha yox işığım, gedəli sən nə bileydim qalacam günlərə mən.

(sönecek ocağ su istəməz

(sonların bıraq, başların tutaq

gedəni bıraq, gələni tutaq

(sönməz arzular, sonsu sorular

(sonracağına

(sonsuz sevgi arama, sevgi sonu bəllənməz.

(sonsuz yolda görüşdük, ötərikən öpüşdük, dərddən dərdə ilişdik, çıkış yolu aradımda bəllənməz.

(sonsuza dönsəndə, qıçın (götün) arxandadır.

(sonu başlar yetəməzsən bitirə öz işini

(sonu sıradan bitmək

(sonun gördə nə varki, dəlilik etdə sözüm yox,

(sonun sıradan bitməsin

(sonunda kəndivə güvən. kimsəyə güvənmə, qara topraq almadan. (ölüsünü görmədən)

(soran yok yoran yok.

(sorəni sordum, sevəni sevdim, atanı atdım, tutanı tutdum,

(sorğuların sorağsız qalırsa, güzgündəkiylə çox danış.

(soru geriyə dönmək deyil, geridə qalmaqdır.

(sorular sağlıq sorağı.

(sorunların sonu yok

(sossan artıq, çıxar ayaq yorqandan.

(söylə bir söz yarasın sevməyə

(söyləmə eşq nədir sevmək, özləmək deyil.

(söyləyənlə söyləyənən.

(soyuq sulu bulaq yalı duru ol.

(söz ağızda qalacaqdısa, iş bitmədən duracaqdısa, gərəksini var.

(söz alanı mənim xanlığım.

(söz anlam . . -dil

(söz gözəli ağız süsü,

(söz verib edməyən, yanğısız sorular verən, gül verib çox görən, gün verib, işıq verməyən. (**yanğısız**: cəvabsız)

(söz yiyələrinə onurumuz, övgümüz olsun

(sozardı gül, sarardı yaş, sulu topraq duzaq oldu, kəsildi yer üzü çatlaq tozu qalxdı duman oldu

(sözcü. lexicom. luğatçı. türkçe kökbilimçi.

(sözdən işdən ad qalır (öləndən qalır

(sözlərin göy şəpiyə dalmışdı, gülüşün dalqalaşış sarmaşığa dönmişdü, coşuban aldı duvağ, qırıldı utun yaşqasını. (**utun**: şərmin)

(sözü desən pişirqlı, dəmir kəssən qısırqlı

(sözü sən yarat, söz özü yarar.

(sözü varmış deməyə, qandı calanmışdı gözə,

(sözün atası (başlangıcı) kulaktır(dinlemek), yolun başlangıcı çocuk(çocuk sahibi olmak)".

(sözün bilməz qaylı baş. (**qaylı** : bələləli)

(sözün dəmi

(sözün yanındaykən de,

(su axar çuxurun tapar

(su axar daş qalar

(su axar yatağın bulur.

(su canıza yarısın

(su gəlib axar edər, onası oynar gedə

(su görmədən çırmaman,

(su ilə yel, dağı daşı pozursa, el arasın söz pozar.

(su sinqırın aşmasın, aş qazanın daşmasın, ağız sözün çəşmasın,

(su verməzə süt verməzlər.

su verməzə süt ver

(su yerindən, yer yerindən oldu

(sual etsə bir ər səndən xudani, neçə vəhdət bilə tanursan ani.

degil üç vəhdət ilə ani buldum, könül birliyinə təsdiq qıldı.

bül əvvəl varlığı ol bir, ikinci xalıqiyətdə irür bir.

üçüncü mabudiyyət olmada haq, irür bir asla olmaz şirki mütləq.

xudanın çün vicudu vacib oldu, ki mümkün məxluqunun barı boldu.

həmə məxluqi var etdi o movla, yaratmaqdə şəriki olmaz asla.

(subay erkək ya oğlan ya oğlağ olar, evlilikdən son ya kişi olur ya arvadığız, evsiz dişi ya qız olar, ya qadın, evlilikdən son ya xanım olur ya erkək

(subaylığın evrəni gen dayaz, evlilik evrəni qın, qıs, çətin.

(süfrədən qoğmasa nankorlar, verdiyin tikədən minlər doğular.

(sürər gedər izi yox, yanar yandırar, közü yox. (tapmca). (günəş)

(sürübü gedən (sıra gedən) dağa baxım, saralıb solan bağa baxım.

(sürünmək sürürtünmək. qaşınmaq.

(sürüneni ürküt, axsağından yapış..

(susasanda acıqsanda bircə parça dadmayıñ

(süsənbərəm yazılı mənəm, uçurdarsan qazımı, çəkənməsən nazımı.

(susmadan yeğ gəlir, bilirsən gəpir.

(susmağın gücü söyləşdən az değil.

(susmağını yalnızlığın sevən kim?.

(sussan için qurur, susasan dilin.

(susuz çöllər göyü gözlər, unutmuşsa yağa dursun, su çatdırırsın bulut göydən, yanar qalmış ağaç kollar, yaşıllıqlar ölüşgəşmiş qara üzərlər.

(susuz əkin, qızsız gəlin, balasız elin olmaz.

(susuz, yuxusuz yaşam yox

(susuzluğun qandıran, kəvrək könlü yandıran. .

(susuzluqda su,aclıqda çörək tutar bildirər

(sütlə girən aldış, can bilən (ölümlə) çıxar.

(suvsuz dərman, atsız kişi yol almaz

(suya vermə oğul xaltanı, su aldisa dönə bilməz geriyə, könül vurqun yaşam boyu bir bir kərə, çıxsə
pozuq könül qonaq nisgəl.

(suyun dadi (yapışmağı) yanıqlığdadır.

(qısqanlıq sevginin bir biçimidir

(tağan ayağı üç olar, bir birinə güc olar, biri sında nec olar?

(talınmasa (çoxalmasa) biliyin, qalınmasa (yoğunlamasa) biləyin, toxunmasa güvəlin (bərkinməsə
gübəncin), ağır yükler tez basar.

(tam aldışlar kimi almaşılsa unudula. (**almaşılsa**: yerinə nərsə)

(tam yürüş yartış orun çalma üzrədir, görkəzilən yoğuş oğuş hammisi bəhanədir.

(tan yeri ağarınca, oğru gözü kararır.

(tanğa atı yürtəlim, onun qanın yertəlim, bu bir bəyin ortalım, indi yigit yiğilsin. nun üridəlin

(tanındığın yapmayan,

(tanınmadığın yerdə üstüvə, tanındığın yerdə usuva dəğər verilir.

(tanınmış suç, yarım sazalmış suç

(tanıqsız sevgi yaşanmaz. (tanıqsız sevgi aranmaz). (**tanıqsız**: sibutsuz.güvahsız)

(tanışlar ölür anılar ötür, adamlar qalır kişilər qalır.

(tənqalıq yaranmamış heç nəyə belə, qartal yuva qurmamış tanqa qalırsa genə.

(tanrı bağışlamaz kəndi dilinə qıyanları.!)

(tanrı bildiyin versin

(tanrı büktün tutalım, gəl deyçələğim tanqu.

(tanrı heç dəli yiyesiz, heç yiyni dəlisiz edməsən. (**dəlisiz**: qoçaqsız, köməksiz)

(tanrı inancı atalardan sovqa, arda qalan səndən sevgidir qovqa.

(tanrı keçər saymaz,

(tanrı uğruna . . -

(tanrı, çəkənlərə dərd verir, çəkməyincə yaşılatır.

(tanrıdan dilərim, sinəm sənin sinin olsun.

(tanrıım könlüzcə versin.

(tanrıım könlüzə, evizə eşiyizə, yaşamıza əşliyizə qutluq yağıdırın

(tanrıım sizləri bu dilə diləyə, ölkəyə yopraqa çox görməsin.

(tanrıının əkisinə, su səpim əkisinə, evrəndə heç balalar qalmasın əmisinə. (**əkisinə**: zəmisinə)

(tapdaq yolda göy bitməz.

(tapdı sinsikdəm aman.

(tapdim səni, hopdum səni, az yalnızım, az kimsəsiz, orta əsrik, daha qutlu.

(tapdın al yasmala sox, qaçmağa qoyma verəməz bir daha əl.

(tapiyan sevgi uçarqı, yaratan sevgi qalargı.

(tapmadım bir nə olmasın parçacıq səndən.

(tapmış yolu izləyən.

(tapuğ daş yarar, daş baş yarar.

(tarafın tiyi, tingirin tiyi, hatırlın tiyi (tiyi: gücү, zoru)

(tarı yarqasın, sizi saxlasın

(-taşə. imqır. uşı kiyırı yok : ucu qıraqı yox.

(tavşana doğduq təpə.

(taxlamaq . . -nərsəni taxmaq . . - kim bunu taxlamış sənə. . . -taxla köksüvə gülü. . . -taxla ha taxla: soxla ha soxla

(tay (dayça) atatınca, yiyesi matatır.

(tay atatsa, at dinər, oğul ərəysə, ata dinər.

(taylı tayın tapmasa, günləri ax vay keçər.

(təhqiqən tüysli > toşnirus. eynən. kamilən

(tək ol, güclü ol.

(tək sevənin, səni sevən değil təki mən

(təkbaşına mutluluq düşü.

(Təkcə Öz Dilimiz Yaramır Bizə, Itində Dilinə Hörmətimiz Var (Bəxtiyar Vahabzadə)

(tələ tovlama kişilik deyil.

(təlim təlim danışdı, ələklə su daşıdı, blaşın daşa, daşı başa çırpındı

(təmən . . -əsas.əsl. . - təməni : əsası. . - təmənli : əsaslı. . - təmənsiz : əsassız. . - təmən özünsən üzün yox. . - təməni bərkit : əsas. . -bu sözün təməni yox : əsas. . -

(təmənidən yola qoyuldu . . -vasitəsi ilə yola qoyuldu.

(tən yapmağa köynək istər yalınqac. (**tən yapmağa** : bədənin örtməyə). (**yalınqac**: çılpaq. lüt)

(təni ala, tini qara

donun alası, tin qarası.

(**təpəng** . . -**tüpəng**. şədid. şiddetli. hızlı. güclü. . -**təpəng** ösüşgə. . -**təpəng** ağrıya. **təpəng** şıqli. . -çağın **təpəng** yürüşü.

(təpər qyrət. enerji. güc.

(təprəşib səkrəşmək

(**təq** dək. həqq. . -**dəki** nədir qoy ovcuna. . - **dəkin** alam hara gedəlim. . - hər bir **dəkindəşin** var. **dəşi**: əvəzi. . -hər bir nəyin **dəsi** var.

(tərəçiyə tərəcanım satılmaz

(təş dəş 1.həmanənd. 1.rəqib. 1.bab. . -dəş dəşə: 1.paya pay.1. çəkə çək. bəabər. -dişə diş dəş dəşə.1.əvəzi. -hər bir nəyin dəşə var.

(təsilli elçə. qayim.

(tez alışan tezdə sönən ökünməz.

(tez alışdıq gec söndük

(tez duranla, tez alan, tez boşarla tez satan heç bir çağın ökünməz.

(tez ol, ama tələsmə. (**bıraq**: ama)

(Tezekten terazinin boktan olur gıramı.

(tikən görçək gül axdarar,

(tikənli gül, seviş ayrılıq,

ayrılıqsız sevişmə,

(tikilməsə önməz (bitməz), dilənməsə bulmaz (aranmasa tapılmaz, çatılmaz)

(tikiş tutmaya bir böyük yara,

(tin tinindən, tən tənindən, can canından aralı. (**tin**: soluq. ruh. köksüdə, könüldə olan güc). (**tən**: gövrə. bədən. cism). (**can**: təndə, başda gəzən güc).

(ting bariş. sülh. bulanıq olmayan

(tiniş duruş bilməz gəzəgən, al yaşıl geyib özün bəzəgən. (**tiniş duruş** : aram qərar)

(tinqir . . -dingir. mehvər. . . - **dingiri** pozuq.

(tinqırı . . -mədalı. bəqərar. mehvərlı

(tinsi ruhani

(tirbaran **sixma, tovlama, dartma, çəkməklə atılan ox, güllə&**

(tisbağa tisağan (küsəgən) olu

(tonlamaq . . -. **donlamaq**. qurşamaq. quşatmaq. quratmaq. saplamaq. tovlamaq. tovlatmaq. çäglamaq. çäglatmaq. tavlamaq. tavlatmaq. təpləmək. təplətmək. atılımaq. atıqlamaq. taxılamaq. taxlamaq. hazırlamaq. süsləmək. yarqaritmaq. tədarük qılmaq.

(top səsli osduraqlar.

(topardas qurupdaş.

(topdu gəzir düşür ayaqdan ayağa, baş sağ olsa boyun üsdə, bac alar.

(toplanar tərslər, qurular yaşam, saçmağa işiq yanmalıdır şam.

(toprada çalışmaq, pitiklərdə yaşamaq.

(topradı dil, onsuz heç nə əkilməz, oraqdı dil, onsuz əkin biçilməz.

(topraq bərki öküz istir, ağır işlər para istir, bəğənməyin karı nə, ol işki bil para istir.

(topraq deyə əz mə məni əzdirim səni

(topraq əksən su istər, suyu gəldi suvarmaq, becərdə biç bol ürün, iyi dilək, güclü bilək istər.

(topraq olda əzildicə bərkisən

(topraq qucar tənivi, karvan keçər yollar salar üstündən .

(topraqa bir verən min götürmiş,

(topraqın qucağında, aşqlar bucağında qalan günlüm. (**günlüm**: əzizim)

(toqruq . . -**doğruq**. ciddi. . . -**doğruq** işə başladı. . . -**doğruq** olun işizdə, daş qalmasın
dişizdə. . . -**doğruq** davranış **doğru** ol, çögruqların burnun oğ. (çoğruq: ciddi olmayan.
yüngül. . -**doğruqa**: ciddən.

(tor enmədən başıma, dən düşmədən saçıma.

(törkən xatın, qatınqa (qulluğuna), təkir məndən qoşuğqa, aygil sizin tapuğçı, ötnür yeni tapuğqa.

(törüntəqi . . -**töründəki**.başındakı.

(tovan doslar quşaq dəğişər, baş yox.

(tovlamaq . . -. **tovlatmaq**. çağlamaq. çağlatmaq. tavlamaq. **tavlatmaq**. **təpləmək**. **təplətmək**.
saplamaq. savlamaq. atılamaq. atıqlamaq. taxılamaq. taxlamaq. hazırlamaq.
yavanlamaq. əldə edmək. hazırlamaq.

(tovlanmamış varlığına yoxluğuna könül sənin.

(toxla bilə toxlu çəkən kefləri.

(Toy gedər toğlu qalar, mənə götürü poxlu qalar

(toy gedər toğlu qalar, mənə götürü poxlu qalar.

(toy toya qarışır. gənclər başda çəşir

(toyuq bürküt bir klanda oynamaz, bir yuvada yaşamaz.

(toz qonar tozada, gümüşədə, altınada

(tozlu gümüş satılmır, qanlı altın atılmır.

(tübə) **dübbə.** məsqərə

(**tuğur**: taşqıl. ciddidir), (**yogşutmadan**: işləyib yumşatmadan. yuğsatmadan)

(tükənməz gömün olsun, utanmaz üzün yox.

(tükənməz yaşam tapbaq istəsən, durmuş sürdə bilim yoluda. sılağda dinc bulayım desən, yaşın verdə ilim yoluda.

(tülkü balası

(tülküyə qaç demişkən, taziya tut demişdi.

(tüm acılar segilərdən doğulmuş.

(tüm evrən haçarı bölünmüsdür ikiyə, iyilik kötüyə.

(tüm güvənmə kimsəyə,

(tüm işənlər, tüm güvənlər,

aşq ötər qaldı

(tüm qaramsarlıq pusur sozdən, gülənməsən ağu, gülürsən dərd!

(tüm qaranlıq heç işiq yox, daha kor gözlərimiz.

(tüm subaylara, bekarlara!!). . -ötər illər yaşda keçər geri dönməz yaşıllıq, yaşın yaşıl, könül incə, yubanmadan yaşınqlı. (**yaşınqlı**: yaşılısı sür)

(tüm tikənləri kəs, giül bitirsədə dər.

(tüm yaşama bir duraq, ölüm itim ayrılıq.

(tünlük əğri, düz tüstü . (ağrı tünlük, düz tüstü)

(tünsüz günün olmaz

(türk bolsanğ sən gəpir turkanə dil birlə mənə, türk olub tazi gəpirsənğ heç yakınlaşma mənə.

(türk heç çağın yanlış yazmaz, yanlış yazdırılır

(türk olduğun səndə belə unutsan, yağıların unutmaz

(türk törəsi olasan, türklüyüvü danasan!!??.

(türk yurdunda türkluğə düşmanlıqk edenlerin götürü bozqırın qara qıraqları tokmaqlasın. amin

(Türkçəmiz baldır, bal yanında şəkər satılmaz!

(Türkden qarını, çeçenden canını, azeriden parunu gözle

(Türkə yaraşmaz davranış, -palan gördün eşşək ol, eşşək gördün palan.

(Türkmən oğlan utanmaz, ana dilin sözünə, ana dilin bilməyən, qara çəksin üzünə.

(türməyə öğrəşəndə, doğma ev türməyə dönür.

(turqalış durğalış, hali ruhiyyə.

(turşa qora dadlı doşab təyərlər.

(turuzun közü bizdən, gücü sizdəndir. turuzun çırağın yanık saxlayan sizlərsiniz.

(tuş iti oxlara.

(tuşanmaq . - **-tuşanmaq**, tutşanmaq, tutunmaq, köstəklənmək, kələpcənmək, kilitlənmək.
bağlanmaq, . - arslan kükrəsə, at ayağı **tuşanır** qorxusundan, . - bu kəsəl əl ayağı
tuşandırar: fələc edər, . - onu görən kimi dili **tuşındı**.

(tuşladığın adamsa notunu, hayvansa otunu ver keç.

(tustaq gözlər ağlayışa

(tüstü çəkib qızınmışlıq oduna, kabab yeyib bürünmüşük qoxuna.

(tüstü çıxan yerdən uzaqlaş

(tüstülü yer yaramaz, durub duran qalamaz

(tüstü şaka götürməz

(tüstülü ev boyanmaz

(tüstüsün çəkib, isdisin alib

(tutalım var piçağın, işlədə bilmək gərəkir.

tutalım var ərikin, işlədə bilmək gərəkir.

tutalım var davarın, işlədə bilmək gərəkir.

(tutalım yalnızmış, eşəkə vurulan palanımış, səni deyildinmi eşşəkoğlu eşşək,

(tutan arac tuşlamırsa amacı.

(tutarlı çağ tükənməsin alçağa.

(tutasan gen yada dar bu keçəcaq, kefoi olsun o kəsinki veriri ən boyuna.

(tutduğum amac, geddigim yoldan

(tutduğun əl itər səni tutar səni

(tutduğun əldən qutulsana

(tutduğun yolda çətinlikər durar, son dayaqda

(tutduğun yolda yürü,

(tutmadıq oğru, qamıdan doğru

(tutma dünya malıñki tutuz olmaz.

(tutmadıq dilimizi.

(tutmaq diləyim, gedmək istəyin, başı bir türlü dibi bir türlü, sonu yok aşqın.

(tutmasa duraq bir yerdə, götür. (əkilməsə yuxum topraqda

(tutqun ürək, soluq bəniz, bulutlu göy doluq deniz,

(tutulan yollar tutanı kəndinə oxşadar. çox az kimsə tutduğun yolu kəndinə oxşadıb

(tutuqlaşmaq, yaklaşımalar, anışımalar, açılışımalar, duymalar nəyivə yarıyar, alıbda hara aparar.

(içimiz, könlümüz tusdaqsa, dış açılım yaramaz).

(tutuş olursa üzdə, bir gülüş yetər.

(tuxum iyi bitgi gözəl, içi gözəl, yalxı gözəl.

(tuynaq . . -tuynaq. doğnaq< düğünək. doğnaq deyilən hörgənin (ipin) ucuna bağlanan ağaç deyilir.

(üç çeşididir ərlər oğlunun yarı, dil yarı, əkmək yarı, amac yarı, qovgilən əkmək yarın qoyma girə ol qapıdan, sevi ilə yasqala könlün olursa dil yarı, canın içərə qoygilən candan olan canan yarı, gözbəbəkdən ayrı salma olsa o amac yarı.

(üç yaşlı qoduqda olan civikliklə yaşayın beyin gəlişməz.

(uca başlı qocalar, gen ürəkli igidlər.

(uca dağa qar yağsa, bırax başbaşa dağla qarı, qar ərisə dağ yolunu gözləsə, başqa dağdan ol dağ ilə salamlaş.

(uca. ucalan. ağaç kimi

(ucadan uca dağ olsa, yol aşacaq üstündən, dərədən dərin çöl olsa, köpü keçər ötsündən. (**ötsündən**: mavərasından.üstündən)

(ucadan uçmaq ilə qarqa qartal olmaz

(ucadırsa güdə, yaprağı düşər dibinə.

(ucalardan uçalı qarqa olanmaz qartal .

(uçanmışan-qac- qaçınmışan-yür, yürənmisin-sürün. nə yapır yap yerində qalma.

(ucluq minarə.

(uçmaq üçün yeriməyi unut qıl

(uçmuq kapıları üzünə açıq olsun.

(uçmuş ocaq, külü qalmış. təkcə közdən alov almış. (**uçmuş** : sönmüş)

(uçraş yapar sanmadığın işləri.

(uçuq sökük uyular (**uyular**: xəyallar)

(uğraşmasan yoğraşar. (yoğunlar).

(uğur qazan olsun yanında yoldaş.

(üləng. (<öləmək: üləmək: **böləmək**. bıçmək. kəsmək).

(ulular ölməz.

(umay yatdı. . -ækən olduq urmadıq, tıkən olduq geymədik. (**umay yatdı**: bax döndü)

(umayıñ gəlsə deyənməz gəlirəm, umayıñ uçsa nə bilsin gediri. (evrən çarxı qalmaz durar firlanar, durağı yok daraq desən tanımaz, olduq yalı yaşam sürər başına, qalar qalmaz dəğər bir gün daşına)

(umduğun bulmadın, bulduğun sənin.

(umma hər ağac yemişin verə, biri odunun, biri kölgəsin

(umma nərsə kimsədən, bəkləntilər **barğama** yarar. (**barğama**: dayima)

(umud ağızda olur, umuq yanında

(umudu gündə yaşıat, umuqu yarına ataq.

(ümüdü üzük, könlü pozuq.

(umudum yarınım kaldı geride.

(umudun canquru səndə özü sənsən, küsərmış kəndilikdən öz özündən hiç, olarmış yadqurum içlik özündən heç, dinəcsiz qalmaz od ayrıq külündən heç.

(umuq . nisgil. çatınmamış aezu

(umursamış güvənmış, inanmışlar sevinmiş, acitmamış acılmış.

(umut ayaq altda yolundu, ağızdaki dadındı,

(umut bir qapı, kişi toxmağı.

(umut doğar gün ilə

(umut dolu o günləri unutmayałım, amandır ayrılma yarımlı, amandır ayrılmayałım.

(umut əldə olan yolundu, ağızdaki dadındı,

(umut ilə yaşayan, umuqları bəkləməz. (umut ağız dadı, umuq yarın dadı.)

(umut ilə yaşırsan, umuqları daşırsan

(umut şamsa dan sönər, umut günsə şam batar.

(umut sana çiçək açar bağımda

(umut üzdə dışardan

(umut varsa yaşarsan, umuq ilə batarsan. (**umut** : əldə olan istək, dilək). (**umuq** : bəklənən istək, dilək).

(umut yaşamdır

(umut yox artıq yetişəm yara, deyəm alır qanım içimdən yaram, içim deyir qoy, yarı, yarasın, (**qoy** : bırax)

(umut yoxsa yaşam yox, qırıq bilməz umut yox.

(umut, yaşam.

(umutla yaşayan, ən boşuna aldanan.

(umutsuz yaşam olamaz, sıngı küpün suyu qalamaz.

(umutsuzluq, qırqınlıq ölümün girişidi

(un qoşuları özəl, türlü konulara **özlənibdir**.

(unçu yolu degirman, çoğun işi çevirman. (**çevirman**: kələk)

(untanı unutdum, dadtanı dadıtdım, verənə verdim, alnadan aldım.

(unut hər nəyi unut, umut hər nəyə umut, başına buyruq, kəndinə uyruq (tabe'), gələn savılar keçən sovular,

(unut hər nəyi, yaşamaqdan sıvay.

(unutamam,uyutarım

(unutarsın anlamın nə deməkdi doymaq, dadın bilsən yaşamın olarmı doymaq.

(unutmağa yol açar, gəvşək yasam

(unutmağı unutan,

(unutmağı unutan, yaş günün

(unutmağın əlində, untilumağın kiminə.

(unutmaki gedənlə gedməzlər, yürənlə yür. sıran çatcaq, arda qoyar yolun tutar kərvanın.

(unutmaki yaşamda təksin, qos yaşama yarça ayır.

(unutmaqsa qocaman devrim, gəli başa çəkməyim neylim

(unutmazsansa salsan yada hərdən sən, çıxırsa evrənim başdan, çıxanmazsan başımdan sən.

(unutmasan salsan yada hərdən sən, çıxar evrənim başdan, çıxamaz başımdan sən.

(unutmdiq utunduq

(unutmuş kəndini belə, unutma deyir hələ.

(unutulanlar unutanları heçin unutmazlar.

(unutuş çox nəyi dəğişir

(urcaq sözün könlündə, urcaq daşın qoynunda.

(ürəgimdə bu eşqi uyudacağam.

(ürəgimdə keçmişlərim oyandı

(ürəgimdən bu eşqi soyudacağam

(ürək bilməz erkək dişi, ürək olur kişili, ya kişisiz.

(ürək çəkmir üz tuturu köçməyə, könül durur

(ürək dilək, başla beyin qovuşsa, .

(ürək incə alacaq iz, əsəcək bir yeldən,

(ürək param nərdəsin

(ürək salmış birinə.

(ürək səsin yansıtan sözlər.

(ürək sevsə, əl gedməsə,

(ürəkdə olmasa parçacıq yaxıq,

(ürəklərdə tünəsizə yol açıb.

(uren sursun, her kesin macalı var.

(urqunçuluq açar yol. (**urqunçuluq**: cəhd edərgənlik)

(urqunqılın, urqunqılın, urqunqıl

(urqunqılın: (vurqunqılın). cəhd eylə

(**urvathı** önemli. ərəmli. yaxşı.

(us başda olmayıncı,

(us başdan, qızıl daşdan.

(us qaynağı, bilim. (**bilim**: iilim). (**qaynağı**: çoğrağı)

(uşaq dilin anası, it qılığın yiyeşi.

(uşaqlar var yoxu bilməz. (uşaqlar vardını yoxudunu bilməz).

(uşaqlar vardı evlərinə çıraqdı, uşaqlar var böyüdükdə (korağdı)

(uşaqlar böyüklərə baxıb ullağar.

(**üsdə düşən** qafilgir edən. -toxu bildirmədən **üsdə düşər**.

(üsdən boş, içi dənli).

(uslu başda bilər, hovan başa gələndə.

(uslu başdan ərdəm iraq düşməmiş.

(uslu eln başı uca, loyu elin əli uca.

(uslu içi quşqu doğar düşünsə, hovan biri utanmadan düşüncəsiz öz işinə güvənmiş.

(uslu kişi övməz özün.

(uslu olan havlıqmaz.

(usluluqla dəlilik, aydınlıqla kölgəlik, iyiliklə kötülük, yanıqlıqla qanıqlıq birbirini göstərir.

(ussuz ilə usullaşmaq kovundur,

(üstü daş, altı topraq, sel basırsa uçar ev

(üstülü pazar dostluğu pozar!

(üstümə yürür gecələr, qacqın düşüm, boş kölgələr, ürək dolu, nə çətinmiş yaşam yolu.

(üstündə geyim yox, yaşamda keçim,

(utanın deyir bu çoğun (fələk), çoxlu var oyun, utuzan deyil utan utansın. bir kərəm güldürən, min kərəm ağıadan düğün, toy utansın, düğün utsun, göz utansın.

(utanın evsiz, oturan yuvasız qalmış. (**evsiz**: əssiz)

(utanmadan girir yuxuma belə.

(utmaq . . -(t <> y) **uymaq**. içərinmək. içə çəkmək, çəkinmək. örtəmək, örtünmək

(utsan acı, utuzdun, tüpür gedsin, düşman başa dərd olsun.

(utub utuzan batur, durmadan dartur. (yenən yenilən gürəşə doymaz).

(utuq yolu, yalnız tutun. (**tutun**: əzm. müsəmməmlik).

işlərin haçarı tutun. (**tutun**: əzm. müsəmməmlik).

(uyatsızlar, inamsızlar,

(uydurmadım yarınıları, uyanmaqlı yarılara
gün başlansa sürərsən, gün uzunu yürərsən.

(uykularım dəlik eşik.

(uyma yaşa, oyma, çabaş, çəkinmə it,

(uyqun deyil . . -halı yoxdu.

(uyquna bax . . -halıva bax.

(uyuman gəlsə, qacmasın yuxun

(uyumsuzlar, ilaqsızlar, inaqsızlar, güvənsizlər.

(uyumsuzlar, ilqarsızlar, inaqsızlar, güvənsizlər.

(uyuq (qəfil) kişi qurranmaqıl (kibirlənmə) kəndivə, tutdum tutdum desən qaçar uçar bu evrən.
acımadan qırmış belin çoxların, qanmaz qanmaz gecə gündüz içər qanın bu evrən,

(uyuq ellər kölə doğar başqa yok

(uyuş ərdən sümük ət, ərir qalar yaxçı ad

(uyuş qılınc taxınsan, yavuz kirib (kırıxıb) yol çəşar

(üz ətdən olur.

(üz görkünə inanma, sular üzə dayanma, qarquluğa oyanma (oynama: düşünmə), dildən çıxsın (çıxar)
yarqu (yaxçı) söz.

(üz götürü qıllı.

(üz göz edmək görüşmək.

(üz pozulur iz qalır, dış pozulur iç qalır

(uzadıb boynuvu, ördəkikən qaz oldun.

(uzağı gör, ayaq astına göz tikmə.

(uzaq tanış yaxın yad,

(uzaqlaşsan yaxılsan, sevirsən.

yaxınlıqdan bezişsən, sevmirsən
ağladıqda boşalsan, sapaqsan. (sapaqsan: normal deyirsin).
anılmaqçün anırsan, boysansan. (boysansan: məğrursan.)

(uzat ayaq könlüncə, yerin varsa qıçınca.

(üzdə yaxın içdə uzaq.

(üzdən içə çatılmaz, içdən üzə çatılmış, yoxsa bilməz biləmiş bilən, bilənləri çasırmaz.

(üzdən iraq kimsə heç kimə qismət olmuyası

(üzdürərək utturmaq

(üzə alan sevgi, arkadan alan yergi kimidi.

(üzən kimdir, üzülən kim.

(üzən ümid qıran.

(üzərliksən havasan, hər bir dərdə davasan, sən burada olasan, qada balanı qovasan.

(üzgülügüm ayağıza

(üzgün olan könüllər, çıraqınlarımış bir gün.

(üzgünüm için qırdım, könül sıxdım.

(üzlər oxşarmış, özlər tutulma.

(üzlsə əlin birindən, əl götürməz obirindən

(üzüdə var özüdə var

bu üzlükdə bu özlükdə : bu kamalda bu camalda

(üzül düşün, öğrəş.

(üzülmə ümidin qırma.

(üzülmədən yaşanmamış bir sevgi .

(üzülmüşəm tanrıdan, yox umudum qayıdam

(üzülüb qızma, sıxılıb qıisma,

(üzülüb üzən, əzilib əzən, qırılıb qıran, çıraqın çıraqan, biri varmış biri yoxmuş. işdə böylən olmuş evrən, devrəni devirir çəvrən. (**çıraqın çıraqan**: məzlam zalim).

(üzümə baxdı, gözlər qapalı, dodaq titrək,

(uzun ayaq, uzun yorqan, quruq bulut, çölün çorqan.

(uzun ayaqlıq edməsə kişi, ras gəlmış işi..

(uzun umut güdə yaşam, ilkin sonunda boşam.

(uzun uzun bu yolun, baş ucuna çıxınmaz, çək qıraqsız bir dəniz, düybü itmiş bəllənməz, bu enginə dalanlar, içib qanan görünməz. (**engin**: daldurum. uqyanus). .(**tapmaca**). (**bilim. elm**)

(uzun yaşam, canla baş sağlığı sizin üçün

(uzun yollar kəsişər. (**kəsişər**: üz üzə gələr)

(uzun yolun gedişi umut, oxuşların yoxusu umut, ölmələri dirilməsi umut.

(uzun yolun, qaytarıda uzun olur, soyuq başın aşı, quyunda olur, suyunda olur.

(uzundu yol deyə üzülmə.

(üzünə baxma izinə bax. (bij. ikiüzlü)

(üzüntülər gidərən, sevinclər gətirən,

(valı günü dosluqları çox olar, poxlu günü o dosların yox olar.

(var gözəllik görünür gözlər ilə,
muş görünə bilməz olurmuş hər açıq bir göz ilə.

(vardı işlər ömür boyu qaçılmaz, işlər vardı sanılması yaxşıdır.

(varına göz qiymadıq

(varlı oldum qısqandı, yoxsul oldum qınandım.

(varlı varsız sürər yaşamın, içi dolu boş ola, bulanlı baş görər gedər,

(varlıdan pul yiğmاسını, yoxsuldan aş qarmasını ögren! (**qarmasını**: baxmasını)

(varmı nərsə alsın geri gedən yolu istəyin.

(varsız tovsuz. (**tov**: güc. enerji). (vari batmış tovu qaçmış). (vari savıq tovu soğuq).

(vazraq. bazdaq. basdaq. bazuq. qasuq: böyük

(vəfat etdi. köçdü, uçdu, bizdən ayrıldı.

(verdi ona gözdağı, qoğdu burdan güstağı, birdə ora ayaq basan olmadı.

(verdiyi sözdə duramaz.

(verdiyin sıxıı, aldığı ah, gələr yöyən sona çatacaq. (**yöyən** novbət)

(verdiyin, dediyin, soxduğun basdığını kəndinə dönsün

(verəli sevgivi verqıl bilənə.

(verənlərlə alanlar. alanları bilmirəm, verənlərin diş yatmasın görürəm.

(veribsə azma, alıbsa qızma.

(verilmiş miniyin boyası sayılmaz.

(vermə balış kötüyə, yorqan döşeyin istər.

(vermə kimsəyə alanmadığın, alama kimsədən, verənmədiyin. {onuki kimsəyə verənmirsin, kimsədən alma (istəmə), onuki kimsədən alanmırınsın (istəyənmirsin), kimsiyə vermə}.

(vermə malın verəsiyə, axıb gedər arasuya, baş yarılar, qol qırılar, barış olar yarısına.

(verməgən kişini, kimsə qılmaz işini.

(verməmək söz veribdə tutmamaqdan yeğ.

(verməmişəm günlərimi yelə mən, bar verib su verdiyim dənə mən.

(verməz seviş işi gücü ağlayışa.

(versə yeyər, vursa ölü

(versən alarsan, əksən urarsan.

(versən alasən, əksən örəsən. (**örəsən**:oraqlayasan. biçəsən)

(versən boşuna alallar bağlarlar qolun .

(vilginin artığı yox.

(vuramazsan yelə qatana, qarşıqanman sevgi içrə batana, man çıxarma kəndi malın satana, iç sevgidən bir kərəlik dadana, vuramazsan yel kimi ona qatana. (**qatana**: zəncir)
(qatana. . . çatana. matana. . yatana

(vurdı şaxda dondu sevgimiz,

(vurqun istəyin inanar, (aşıq)

vurqun gözü kor olar

vurqun istəyin görər

vurqun

(vurqun olan kəndin bulur

(vurqunluq kor edər gözü, evlənək açqıdar onu.

(vursasan vur, gözləmə gəlməyini, ölsəsən öl bəkləmə dönməyimi.

(Xalta kimidir. Taxana sadiq olmaq zorunda buraxır seni.

(xan yorğanı mitil olmaz,

(xanım vardır yumşaq unu daş eylər, xanımda var daş xəşəli aş eylər.

(xanlıq edib çomaq oynadır, çodar olub çoban oynadır.

(xəbərçidən "xəbər" al, üsdünə, qoy de

(Xəstə tələsər, armud vaxtında dəyər.

(xocaların, qosarların dirlə sözün, birax özün.

(xoş gəlmisiz: xoş günüzə gələk

(xoş yırqalar, dedim men.

(xoşa gələn içrildi, başa gələn keçrildi, yaşadığım seçrildi, özgə sözü özgə oy, unut gedsin yaban yad.

(xurtuş . . -xurduş. qarın qurdundan, götdə olan qaşınma.

(xut düşmək xut düşmək. küt düşmək. küt düşən çörək kiimi. durağında, durduğu yerdə duranmayıb, düşmək.

(ya alım, ya ölüm

(ya axtarıb bilmir, ya tapdığın tanımır!!.

(ya dansöz kimi qıvırın para taxalım, ya adam olun əlizi sıxalım

(ya dayaq duraq, ya dayaq yeyək.

(ya əli ya vəli, görə bilmə ilə məni.?

(ya iyisin, ya çalış iyi olmağa.

(ya küsənin var, ya küsdürənin

(ya olduğun gibi görün, ya göründüğün gibi ol.

(ya qayğuran ya qayıran, incidən qala içrə yatar. (**tapmaca**). (dil).

(ya sən vaxdıcı itirmisən, ya ki başıvı, əşı başsız vaxt olarmı ?.

(yad əliylə paşa yox, öz əlində maşa ol) **paşa yox**: paşa olunca (

(yad ölkədə baş olunca, öz ölkəvin daşı ol. (**öz ölkəvin**: doğma yerin)

(yada görmədikərin düşsün, keçmiş payın almış

(görmədikərin unutma, yadın onlar ilə uğraşın

(yadırqamam dilimi

(yağı təbə (tərəfinə) didrү (tetiz. titiz. itiz) baxıb, bükdün bilə (xənçərivi itit), uğrub (yola düşüb)
qaçan gəlsə sənə qarşı sula (qabağına qoşun göndər).

(yağın verən ağrin alar.

(yağış səpər meşəyə, çürük yapraq qoxudur, yağış səpsə toprağa, tozan topraq qoxar.

(yağmur yağıb suçıldı, türlü çiçək saçıldı, incu qapı açıldı, çındın yipar yağruşar. (**yağruşar**: dağilar).

(yağmur yanqınları söndürür, ama sellere yol açır.

od qıran yağmur, yol açan seller.

(yağmur yapraqı, günə toprağı, ağrı çəkənin, sevgi sevənin.

(yağsada daş, daşsada sel, qoru için ulduzun, yaşam içində duzun.

(yağ ərür (düşmən kəsilir), yalnuq malı davarı, bilik əri, yağusun nəlük (nəcür) sevir.

(yağ səni incə yerindən tutur.

yağ səni can yarasından tutur.

(yakda savur külün göyə, umuq yokdur baxdın gələ qapıví döyəm mənim.

(yakıb yıkan

(yalağı olmuşdu açıq qab

(yalan atlı gəzər doğru yaya.

(yalan böök olduqca, yalançı özüdə nanar.

(yalan çəksən çəkilər, dartsan dartılar.

(yalan deyirsə sənə güvənmə ona, güvənsə sənə, yalan gəpirmə ona.

yalan duyduñ kimsədəñ güvənmə ona, güvənsə biri, yalan gəpirmə ona.

sənə güvənənə yalan demə, sənə yalan deyənə güvənmə.

(yalan ilə ərşiləñ

(yalan iləñ ərşilmə, uslu gedəñ uzlu gedər yorulmaz. (**uslu** : yavaş. qızmadan). (**uzlu** : ağıllı)

(yalan olsa yol açıq, doğruya yollar qapıq). (yalandısa yol açıq, doğruya yollar qapıq). (yalançıya yol açıq, doğruçuya yol qapıq).

(yalan sandığın nərsə yoxumuş.

(yalan saqqız kimi uzanar, keş kimi çəkilər.

(yalan söylə işin keçsin, söyləñ edin işdə keçsin.

(yalan sözə düz çatmaz.

(yalan yoxum sözümdə, dinlə sezin gözümdə.

(yalançıda yamançıyla eş gəlir.

(yalançılar doğurçular yalan ilə aldanır. (**aldanır**: torlanır)

(yalançılar yalan deyər utanmaz.

(yalançılıq aşq oyunları, bətçilərin yorumları, bitsin bitirmədəñ, yaşı başa çatırmadan. .

(yalançılıq olmasa, yamançılıq doğmazmış.

(yalançıya ver dəğər, onsuz doğru bəllənməz, doğruları qorun qıl, yalançıdan uzaq dur.

(yalansada bu dolab, yoxsa pis deyil dünya, onmaza qıya. (**dolab**: çərx. fələk). (**onmaza** : olduğun danana. islah olunmaza)

(yalnız başına yaşamın sürəmir haykirir. . -**sənsiz yaşam yoxdursun**. (yoxolsun).

(yalnız yuxlarkən yalnızzsın.

(yalnızlara bir gün bir il,

(yalnızlığa yox boy'a, hər sevgiyə bir boy'a.

(yalnızlığı, ən yaxınların öğrədir

(yalnızlığım gözeldir. sənilə min, mənlə özüm olursam.

(yalnızlıq içdə doğur. ən doğmalardandır, bu yalnızlıq sənanda, kişinin özürlüğünə toxunulur.

(yalnızlıq yorar.

(yalnızlıqlar çulqayıb, alsa səni ortaya.

(yalnuq oğlu (bəni adəm), yoxarur, uyuq adı qalur.

(yalnuq oğlu (bəniadəm), manğuz (manğsız: qusursuz) olmaz.

(yalqamaq . . -bağışlamaq. keçişmək. əffv edmək. . - yalqanmış: bağışlanmış. . - yalqa: . - yalqamasan, : . - yalqa məni son qınağım say bunu. . -aldşım çox, ummağım yox yalqanam. . -bu qaçıq səkrə təkingi yalqa gilən.

(yalqavın baxdı durmaz.

(yalqıq oğlu yoxazar, onda eykin ad qalar.

(yalquzların şəhərinə, heç bir yalquz yoluğmasın.

(yalvacla alçaq könül olarlar

(yalvarış, yaxarış sevgiyə tuşmaz.

(yaman aldış arınlıq

(yaman anası yalan

(yaman arvad, yaman qonşu yaman at, birin boş'a, birin boşla, birin sat.

(yaman dərtdir akahılıq, dərman tapılmaz ona.

(yaman gedmədən yaxşı gəlmir

(yaman qarışdırar, yaxşı barişdırar

(yamana aş ver

(yamanın yaxşısı olunca, yaxşının yamanı ol.

(yamanlar yox olsun, yaxcılıqlar var olsun

(yamanlığı dəğməsin, borcu qalsın yaxşılıq.

(yamıvı yaşatmaq

çevrə için oxuşmur, çalış almaş çevrəvi, bacamasan uydur için çevrəvə. (**almaş** :
dəgiş)

(yanağın tapmaya, evsiz qalar. **yanağıñ**: boydaşın. yaşam yoldaşın)

(yanağını çiçeklərdə aradım, çəmənləri saçın deyib daradım.

(yanan külə dönər.

(yanda duran içdən yeyər, arçada dura dayaq dəyər.

(yanılıb susma, qalxıb qonuşma!.

(yanılmadan alınmır. (yanılmadan doğru yollar alınmaz)

(yanılsanda, yanıtma

(yanın güdən ayaq altından düşər.

(yanında olmasada içində daşıdı.

(yanındakı yarına, dünündəki dünüvə götürür.

(yanındaklıyla yarına

(yanırsa yansın belə, sizlasa, sizlasın belə, inləsə inləsin belə, qanmasa beyin, anmasa könül, nə dərki
var bir kəsək ola, bir qayaq ola. (**kəsək**: quru bəkimiş topraq parçası). (**qayaq**: böyük,
enli, züvgan daş)

(yanırsun yan,sönürsən sön, dönürsün dön, mən, ölüsim gəlir.

(yanıtmadın gec olacaq, saralmadan solacaq, yaz gəlirsədə, yay kerçirsədə, güz gəlməyib qış
görməyəcək.

(yanlış kişi keçirər çağın, qıсадır ömrün.

(yanlış könül yurdunsa,

(yanlış seçenek bilgin olar,

(yanlış sözlər, kimi gözlər) yaman qapı ev olmaz, anna yaman qız olmaz.

(yanmadıqdan tüssü çıxmaz.

(yanmamış odun buglasada, tüstülməz.

(yanqını söndürənməsəndə, yanıtsız durma

(yanqu ana səsə yadqarmaz. (yanqu kök səsi dananmaz). (yanqu danmaz qaynağın). (yanqu səs).

(yanqu manqu dirilməz, sınga girib gerünməz (geri yanmaz; dönməz). ölü dirilməz.

(yansıyıb . -bu qılıq kimdən yansıyıb sənə

(yantaqdan yağ çıxmaz. (**yantaqdan**: dəvə tikənindən)

(yap seçim, sür yaşam.

(yapa bilirim, ata bilirim, gedə bilirim, tuta bilirim, dana bilirim,

(yapa yapa qar yağısa, yaz görməz, yağlı göy çimənlər sürünsədə güz görməz

(yapan oldum yıxan yox, çıxan oldum girən yox

(yapçı **yapıcı**. bənnə. inşaatçı.

(yapdığını döşək, yatağın sənin.

(yapdığını düşünməkdənsə, yapcağın düşün.

(yapdığını nəyi yarardı sevgiyə, yoxsul deyildim çevirdin bir dilənciyə.

 yapdığını qaldı yaranmaz sevgiyə,

(yapırsansa eyi yap, kötüise bırak.

(yapıtlar manqu, yaşaş qısqa.

(yapraq qurumuş, gülü solmuş, əli işdə alın tərdə

(yapraqı gülə, balanı aniya, qaşı üzüyə çox görmə.

(yapraq olub ayaqızda gəzinəm, topraq olub ayaq altda əziləm, bir söz olub qoşu ilə deyərəm, türk elləri, mən sizləri sevəmən.

(yapraq olub yelə getdim, topraq oldum selə. tutar çasdım elə.

(**yapsam**: qapsam). ((**tapmaca**). (**diş**. **-ağız**).

(yar görgünə (gözəlliyyinə) inanma, sular üzə dayanmaq, iyizlik (yamanlıq) anunma (peşələmə), tildən çıxar uyqu (iyi) söz.

(yar könülə başmaqla, içizə yaşmaqla girməz!!!.

(yaradan canıza dəgməsin, gülşüzü əsirgəməsin

(yaradana. . -**yaratışqa** bağışdan alqışlar. (candan dualar).

(yaralı ceylan, sil nəmi gözlərindən, könlün oyan sevgilərdən, onlar sana qalan deyil.

(yarama yarır

(yaramadı yan yoldaşdan, yağlı dodaq, açıq saçaq

(yarana sevgi könüldə, duramaz ondan qıraq
sevgilər gözə bağlı, sözə bağlı.
sözlə göz qaynaq olur sevgilərin dayancağı

(yaranlardan olsun

(yaranmışdı ürək səndə, qursan könül səndən.

(yaraq vurursa yara.

(yaraqlığı gəlişən (edişən), yayalığı gedisər (itişər. itər. azalar).

(yarar itgi verməz birinə, iyi kötü gəlməz işinə.

(yararsın sevməyə olsan gülüslü üz dodaq

(yarasın vurub çara gizlətmə.

(yaratcılıq yolu təkligə tuşlar, ama təklik heç bir yol deyil.

(yarğarılmaz qulduq olan sızlasın, qol qaldırıb ərkinlyin qazansın. yargarılmaz: (**qulduq** : qul. bərdə. əsir. girifdar).

(yarğarılmaz qulduq olan sızlasın, qol qaldırıb ərkinlyin qazansın. yargarılmaz: (**qulduq** : qul. bərdə. əsir. girifdar).

(yarğuş (rəhmət) eşiyin kimdir açar

(yarı yoldan yarını yad kimi yaddan çıxaran ay yaramaz yar.

(yarımçıq papaxçıdan güc basarmış but palançı .(but: kamil)

(yarımçıq yaşam, yarımcıq oyun, yarımcıq dilək, yarımcıq ürək.

(yarın işin təməlin, bu gün görüb sonra de.

(yarın yixsan gec olmaz, bu gün düzət tez olmaz.

(yarını al əlivə qoyma düşə özgələrin əllərinə, qurucu olsa özünsən, yox gümanım özgələrə.

(yarını al əlivə qoyma gedə boş yerinə, qurucu olsa özünsən, yox gümanım özgələrə.

(yarının qayğısı yarının ağrısın, ama gün dincliyn pozar.

(yarınlar gəncliyə gec olmadan, yarın tutun bu gün sən, yarın gəlir sonu nədir bəllənər. .

(yarınların qayğısı, gün günü tutmasın

(yariq könül qan verməz.

(yarışanda var, yalışanda.

yarışan ol, yalışan yox.

("Yarıví" tap deyirsən, tapıram, ama, bu "Yar", "yarıdan" ya artıq gəlir, ya eksik.

(yarmasa yağı olmaz, yağuda yağı güdülməz

(yartcılığırn yaşı yoxdu. (yartcılığa yaşı yoxdu)

(yaş boyu tək qalasan çətin deyil, üzbə üz qalma bala qanmazilə.

(yaş güdə, gülər gülməz keçəcək.

(yaş keçdikcə unutmağı unutaram.

(yaş keçir, keçib, həp bitib, yalnız yaşadığımız qalıb.

(yaş keçmədən, iş bitmədən, gecikmədən alan aldı, qalan qaldı. (yaşamın dadın al, kimə qalməş).

(yaş öğrədəni, baş öğrətməz, baş öğrədəni, yaş öğrətməz.

(yaş sevgisin, yaş bilgisin danan, arzumaz. (istəklərinə çatmaz. nakam qalar)

(yaş var soyuq öldürməz, yaşda var isti diriltməz.

(yaş verilməyir istəklə, tapılır istəmədən qapılır sorunmadan, varlığın önü sonu sənlik deyil,

(yaşadığız yaşam, yapdığımız seçimdən, sevmisiz bunu, asılısız seçimdən

(yaşadım, gördüm, gördüm öğrəşdim, öğrəşib yapdım,

(yaşadıqlarız sizin sınavınız, davrandıqlarım mənim sınavım.

(yasadır yaşamın doymadan köçmək, qoyulmuş yasası görsədib ötmək.

(yaşam

(yaşam bazar, alanda sən satanda. bu gün utar yarınutuzar, bu gün atar yarın tutar, bu gün alar yarın
satar, bu gün qapar yarın açar, bu gün alar yarın satar, bu gün salar yarın asar

(yaşam bəkləyəni bəkləmir,

(yaşam bilməz ölümü, yaşam keçər dönümü.

(yaşam bitir, könül sürür istəyi.

könül istər sonsuza

könül istər yox sonu, biç donu

(yaşam boydan çox güdə, olanları saxlamaz, gələnləri gəməzləri gözləməz.

(yaşam böylə keçənləri unutmali, olanlarla yaxınlığız qorunmalı. sevinclə ötən ömür ötünc olur,
doğmalarız uzaqdaykən yadqlaşır, yaddaşlarınız yaxındaykən yaxın olur. (**öttünc**: nağıl.
deyiv. ertəki). (**yaddaşlar**: yadırlarda yad ölkələrdə yaşayanlar)

(yaşam böylə, aşqın toru yox tutmağa, hamiya belə toy tutar. göz yanilar, iç inanar, baş itər.

(yaşam böylə, keçmişini yadamaz, gəlcəyini qanamaz, hər alsa unudar, geri verməgini bilməz.

(yaşam boyu bircə təkin sevərsin, önündədə dalında təkcə onu öğərsin.

(yaşam boyu kəndimdən başqa kimsəni başa düşmədim. dili bir söz, oyu bir söz dedi, əli başqa iş
yapdı.

(yaşam budur . -sanılmamış qarşılıqlar, sözləşimlər anlaşıqlar, duyularla yaklaşıqlar, davranışla
uzaqlıqlar, ayrıılıqlar.

(yaşam budur tez gec seçilməli yollarız, çox bəkləmir öğňü durar ayrılıq. (tez gec seçilməli qollarız)

(yaşam çalış olduğun yerdə doğul.

(yaşam çox güdə bir yaxşılığı eyləmə

(yaşam çox qıсадır. sizə gərəkləri seçiniz.

(yaşam dadı min artar, seçimlə olsa yolu.

(yaşam dadlı aciylə dolu,

(yaşam dənək götürməz, çaba çalış oynaqla, aldığı verənməz, dadı onda ağız səndə, boğaz onda qarnı səndə, odur yeyən doyma səndə, şəni onda, ağu səndə, toyu onda yası səndə. kəndivə güvən bildiyin yapın.

(yaşam deyir mən qaçıram, məni tutmaq üçün qaçmalısan, geri qalsan, gerivə baxsan, məni qaçırmışlardansan!

(yaşam doğum, doğum ölüm.

(yaşam dolu çəliş düğün, çalışma düğünlə qarşı durasan, çalış birin çözəsən). (bilə yaşam qolay değil, ayrıq yaşam onay değil). (bilə: birlikdə. bahəm). (**onay değil**: aqla batan, ma'qul deyil). (bilə yaşam qolay değil, çiləli yaşam onay değil)

(yaşam ərdi ucuna, su çıxmadı yağ üstuna, qurudu əkdiyim güllər, odu sönmüş gedər oduna.

(yaşam gəlişi gözəl yaşanacaq, seçəsən seçməyəsən

(yaşam gözəl, gözəzelliliklə yaşamalı.

(yaşam gürəş alanı, aldın yıldın sənlədir

(yaşam içərə ölürlər, könül yoxsa ürəkdə, beyin yoxsa baş içrə. (**könül** : istək. həvəs)

(yaşam karvanı yolda durmaz, duranı yaşıdır, köçəni ötürür

(yaşam oyun, fırladanla fırlanır, yırlananla yırlanır, bitlənənlə bitlənir,

(yaşam oyun, oynuyana eşq olsun, iyi dilək, eyku duyqu daşıyanlar var olsun.

(yaşam qaranlıq bir gecə, yarıq dan sonu sürüyüncə

(yaşam qatı, sərt, mən ondan üstəlik qatı.

(yaşam saymaz qalanı

(yaşam saymır sən istisən olasan, yaşam saymır sən istisən cumasan, yaşam varkən yaşırsan,
olduğundan seçirsən.

(yaşam seçim sevməz, seçim yaratmaqdır.

(yaşam səni çıxmaza çəksə, yoluvi dəğiş, yaşamı yox

(yaşam sevənləri sevir!

(yaşam sevincdir. sıgilmaz sevinclər nisgilə dönür

(yaşam sevmir təkligi, çalış qurun işligin.

(yaşam sınağdan keçir, onla qurulur.

(yaşam sürür sənlə ola sənsiz ola.

(yaşam üçün yaşamalısan.

(yaşam üçün yemək gərək, yemək üçün yaşam nə gərək.

(yaşam vardır ölümündən acı, ölüm vardır yaşam gəzər ardıcan.

(yaşam vardır ölümlüyü yaşadır, yaşamda var.

(yaşam yalnız çalışmaqla ilərləmir,

(yaşam yolu yazılmamış, heç bir quyu qazılmamış, gəlməmişdən ülkənin, yarınları açılmamış

(yaşam yolun seçeneklər, ölüm yolun seçərsə,

(yaşamada istəkləri sūrməliyiz, yaşama anlam biçməliyiz.

(yaşamadan ölen vərmə.

(yaşamalıyım, başarmalıyım

(yaşamaq məndə ölüm səndə, sən getdin, yaşam qaldı.

(yaşamaq olmazdı olmasayıdı başarıq, başarıqdır yaranan
başarıqdır yaradır an

yaşa başladır hər nə, ölüm başlamır nərsə.

(yaşamaq üçün hərdən enməyim gərək.

. -könlə çəkdiyin yapar sevən sevdiyin yapmaz?!

öl desən ölürum qal desən qalırım inan
uğrunda könül nəyə qatlanmaz, mənə qolların uzatsa biraz
(enməyim gərək: oldağla (olanlarla) keçinməyim, razılaşmağım gərək)

(yaşamda başarı ən gözəl yaraq, necəki səni sevməyən kimisin üzər.

(yaşamda gerçeklərə, yalnızlıslara yeri var.

(yaşamda gözləmək yox, yaşamaq gərək.

(yaşamda gülməyə nə yer çox yer ağlamağa yeri yox

(yaşamda hər biçilib).

(yaşamda hər nəyi unut, yarını bəklə. indidən başqa.

(yaşamda nə boğuşmaq, nə döğüşmək gərəkir. bir az keçin, bir az keçit. yalnız barışda yaşa.

(yaşamda yolun seçəməyən, çətinki ol ölməyə yol seçərsin.

(yaşamı yalnız çalışmaq yox, çalışdırmaq ilərlətir. (**çalışdırmaq**: dəyişdirmək)

(yaşamı yük bilen daşımağa büküt deyiliz, yaşamı sovğa alıp sılamağı deyiriz. . (**büküt** : məhkum. məcbur)

(yaşamımda keçənlərin yeri yox

(yaşamın bulğanı içre görüşen hər kiminin düz üzünü.

(yaşamın puça yönüne, suçunu məndə görürsən.

(yaşamın yarısı olduğu, yaşamın yarısı uyduğu

(yaşamında nə dart, nə dartın, kəndi başın, isti aşın, dolu könül

(yaşamla durma üzбə üzə, ged onilə yanıba yanı,

(yasan əllər sıxılsın, təpən ayaq itilsin.

təpsə ayaq təpməsən, yasan əli sixmasan.

(yaşandıqlara inanırıq, gördükleri unudaraq.

(yasamaqa inandıq, gördükleri unudaraq. ??

(yasar yaşı+ər. gəncoğlan. centilmən. cəvanmərd.

(yaşatdığını yaşayın görüm.

(yaşayarıq, görərik

(yaşayıb görmək, ağlayıb gülmək, düşənləri ötmək, keçənləri utmaq,

(yaşı başı oturuşmuş.

(yaşı qıxda, önü qışda, yaşı əlli, sonu bəlli, yaşı atmış, baxtı batmış, yaşı yetmiş, gücü gedmiş, yaşı səksən, haqqqa varsan,
yara yetmiş, qada itmiş,

(yaşın bitəcək, durula, yorula, qırıla.

(yaşırıq görrük

(yaşlandıqca kefi çəkmək olmur, dadmaq olur

(yaslı gözlər, yaşılı gözlər.

(yaşlıq çağrı itsə güvən, özgədə (üveydə) yüvən, .(yüyən: noxda. cilov)

(yaşlıqdan yaşlılığı pay saxla. (**yaşlıqdan** : gənclidən)

(yaşsan qoca, önəm verməz yaşına,

(yastıq, mitəkgə biçimli tobra, qab: yasıq. yastıq. qorman. sadaq. ox qabı. oxluq. tirlik. tirdən. -
əprik yasıq, tozlu yayıq: köhnə sadaqdan, (tozlu olsada) yararlı yay kaman
çıxar.damarını bulmaq, tapmaq. --aşağı, dəğərsiz, zəif görmək . aşağısamaq.

(yatağın üçün düş görülməz

(yatan öküz yemdən, yatan yolcu yoldan qalar.

(yataqda yatmaq, yurdları almaq, istəyə çatmaq,

(yatıb duran yasasin yatırdır : (qanunun qurur). . -yerindən duran çəkir çəkisin (çıxarı hökmün).
(hərc mərc qarnışlıq. anarşı.

(yatıram, yatıram, günlər çapiq keçsin diyə, bəkliyirəm, bəkliyirəm, sonsuz sürən gecəni, qədəhlərə
qoyuram, bu acılar dinsin diyə, bu sənsizlik bitsin diyə, öylə güc ki ayrı qalmaq, sən
unut, mən unutmam. üzücü özləyim keçsin diyə. ağrılarında sən, məni görmüsün.

(yatmaram xanla qısıla qısıla, yataram çobanla pısida pısida

(yavanlıq . . -. oxlu yoxluq. yarıcıq. yarılıq. yasrıq. yarınlıq. yapnıq. sırlı. hazır olan. mahəsəl.

(yavuza yanaşsan maşayla, devlətə bulaşsan paşa ilə.

(yaxalı don, yallı at

(yaxçı oyan uzaq durqlı kötüdən, iyi olsan kötü tapar iyivi.

(yaxçıdı biri ki tüstülür, ondan ki tüstüldər.

(yaxcılar tez ölmür, yaxcıların sayı az olur

(yaxcılar qoyub kötüləri düşümə.

(yaxcıların yaman günü görməsin, pis duruma dar əlligə düşməsin, yaxcıların qadasını alqınan, kötülərin başlarına salqınan.

(yaxımlı yoxumlu:

(yaxın olsun yad, kötü gözler yox olsun

(yaxın yoğuq görməyib, dəngin görər, qaşaş taba, it kimi qırnu (əğri) baxar.

(yaxır xoşa gəlir. ləzzət verir.

(yaxşı kişi yaddanda çıxar, tanışdanda.

(yaxşı yaman barışsa, ikki yaman barışmaz.

(yaxşı yaman hər nə gəlib başından

(yaxşı yollar sən diləyim, dan atmadan gecikməsən görəyim!.

(yaxşıçılıq yoldurur gedənə, bu yolda sən urqunqılın, urqunqıl. (**urqunqıl**: cəhd eylə)

(yaxşıdan yaman tulsa çıxaşa, yamandan yaxşı tutulsa girəşə : iyidən kötü doğarsa ziyandır, kötüdən iyi doğarsa qazancdır.

(yaxşıdan yaman tutulsa çıxaşa, yamandan yaxşı tutulsa girəşə : iyidən kötü doğarsa ziyandır, kötüdən iyi doğarsa qazancdır.

(yaxşılıarı qamı arzular, yaman olan türək bular. ?

(yaxşılığı gizli edib saxında, yaşam olsa başa çıxbı üzgəlir. (ömür olsa bir gün görünür).

(yay gərəyi ox durur.

(yay geriyə çəkildikcə, ox uzaq gedir.

(yay gününü bulut yağışı

(yay keçməsə güzgərməz. (güz gəlməz).

(yayaq qalar doğru yolun yolcusu, yalançının bedov atlar altında.

(yayda beyin qaynamır, qışda qazan neyləsin?

(yayda çalış, qışda tınış (istirahət. rahət).

(yayda qafa qaynağı, qışın qazan qaynadar. (**qaynağı**: qaynaması)

(yayda qızırsa başın, qışda qazanın qaynar

(yayda sevdiyinlə gəz

 yayda istənə yerdə, qışda olduğun yerdə qal.

(yayın günün görməmiş, qışda sovğa duamaz. (**sovğa**: **sovuğɑ**)

(yaz arzısıyla ötər qış qayınları =eziyetleri

(yaz ayında çaldı soyuq eşqimi.

(yaz ayların qışın yaddan çıxarsan, saçgalayıb (israf edib) qazandığın qutarsan,

 bildiklərivi çəşub, acun sana dar gələr, qış ayında, qınaq çəkib evrən sana güclənər.

 (**qınaq çəkib**: məzəmmət olunub)

 barqaca (həmməşə) oylanıb yaşa, çəkdiyin əmək gedməsin boşə. .(oraz)

(yaz gəlcək çöllər qali lalalı, dos dosda könül oli alalı.

(yaz gəlməmiş qış çıxmaz.

(yaz gətirər təkcə gülüm, açanda könül bağımıda mənim

(yaz günləri yağışsız, ər qadınlar savaşsız.

(yaz olmasa yağ olmaz, yağışmasa su olmaz.

(yaz yünü keçə olmaz, güz yünü dolağa.

(yaza yetmiş unutmuş işin.

(yazçıları qış süpürür, qışçıları yaz, fırlanır genə fırlanır.

(yazda açan çıçayəm, dərdə yanınca bar məni, gecə qoxan çıçayəm, dərdə qoynuva al məni. yox
tikanım, qorxma əlin uzat, yox köküm qırıla, yolunca uzat məni.

(yazda əmək, güzdə yemək.

(yazı gəzir qışa tuş gəlir.

(yazı yazmışsa yolu, bizə tuş əğri qolu

(yazı yok kişiyyə, varsada yazı, seçim üstəlir, olursa

(yazı yolda yazılır, oturursan qazılır

(yazılardan təklik damır, duydugum acı öd nədir.

(yazılmamış gözün yaşı gözə bil, çətinliyə düşdün çalış dözə bil, qır yağınu, onda alı yenə bil, çatmaz
başa yetməz sona diləyim, əlindəkin dəğərləyib, hopa bil. (**alı yenəbil**: kələyin
üsdələ)

(yazılmamış yaşamında heç oyun,

sən olma heç boş boşuna bir boyun,
çalış əsən heç bir yellə əgiləmə,
o yol o sən,tutub getdə sən yolun.
ömür bitib keçməlidir sonunda
ögünsəndə,dögünsəndə keçecək
ömür elə qaranquşu kimidir,
yaz axtarar,yaz keçirsə,köçəcək!

(yazılmamış yasası firildaqçı evrənin,

(yazımı çizdi payıma düşdü, təkliim keçdi, qovşağa qosdu.

(yazımız türklük, adımız türkan, dilimiz türkce,

(yazılıq tutulmadı, yanğı tutuldu. (yazılıq : suçlu. günahçı.).

(yazılıq, tünbətin kəsrəvidə özünü dəyişik heyvan göründü.

(yazılıqlarkı ona sevməyi öğrədəmədim.

(yazıram oxu, oxursam eşit, eşitdinsə danış, bırak susuq durma

(yazısı kitabı,savulmaz bağlı.

(yazma bilməz elin, başı gora qazılı.

(ye gilasadan gilənar, yox bu aydan gələn ay.

(yeddi oğul istərəm, yeddilidə qız gəlin

(yeddini səggiz ola yazmagenən, doqquzu altı ola görmə genən.

(yedidən yetmişinə oxursa əglann yetər.

(yedit qonağı, yıxsın ocağı.

(yeğrək görünür azca ıraq olsa iyi,

(yekə dağlar böyüklüyü boysansa, yel qar yağış oğrar toprağa.

(yekə oğru tutulmayı güc olur, kiçisə tutulmağa

(yekə yelkəni güclü yel açar

(yel oda çatmaq üçün iti əsdiqcə, od ondan gərəyin uzaq gəzər.

(yelli gün yürt,

(yelli gün yürt, yağımlı gün yat

(yenəçi çıx yaşam ölüm savaşında, olmasın ölümü yenmək başında, çıxar varsa bu gənclik çağında,

(yenəçi geyən bir qıvanar, yamalan gündə. (**qıvanar**: sevinər)

(yenidən açsın gələn yazda!! . -səncə güz gəlir bir yazda???

(yenilik sevmirəm artıq. inankı mən uşaqlıq devrimi yenidən yaşırıam.heç nədən qayğıım yok. olanlar
bitib, gələnləri güdən yok.danla atib günlə batıram

(yeninin dadı, köhnənin adı

(yer küləgən (qazan) xəznə tapar

(yer qalı götrülə bilməz, ulduz sanı, sanila bilməz.

(yer yerişin nəyisə ona görü başmaqın.

(yeri var gəlir işə göz baxa, qulaq asa.
göz baxar, qulaq asar, yerində düğün açar. .

(yesə ata almanın acısın, qamaşdırar oğlan qızın dişini.
(yetərsizlik başlarda yetərlilik başımda, qovuşursa bir yerə, çatar işim göylərə. (bir kəsin işinin
uvatlığı, umatlığı başqalarının yavatlığında etgilənir). (oyaq biri, yuxuda biri,
aparar iti)

(yetim quzudan qoç olmaz.
(yetir bizzən salamlar, sağ yaşasın alanlar
(yeyib yatıb gəpləmək,

(yigidlik bir yaşıllıq yaz çağından, yazın durmaz keçər əylənməz. (**yigidlik**: gənclik)
əylənməz:yubanmaz. gecikməz. durmaz.

(yılan qovuğun yenilər, qılığın saxlar.
(yırqıca (ozana) tarıq : bir saz bir söz.
(yıxıldı duvağ, bəkləmir artıq.
çökdü yolunbəkləyen gözlər, gəlsəndə bir gəlməsəndə bir. .
bəkləmir kimsə yoluñ artıq.
bəkləyen qalar, güllənən yollar çökdü yolungəlirsəndə bir gəlməsəndə hiç.

(yol burulub gədikdən, ip burulub toğnaqdan, gen burulub darlıqdan, bolluq gəlib barlıqdan, dəmir
qapı ağacdan,

(yol gedenundir, ardından ağlıyamam, üregim Axır deyil, her öküzü' bağlıyamam.!

(yol üsdə bitib ölüm
(yol uzun göz yuxusuz xəstə canımdur gecələr
(yol var qaçmaq üçün, yol var çatmaq üçün.

(yolcusuz yol nəyə gərək.
(yoldaş yoldaşa baxar, canın oda baxar.
(yolla gedən azmamış.

(yolu yürünen yemmiş

(yox olsun yoxsulluq.

(yoxdu işgil danışıyla olmuya çözülməsi.

(yoxsa ağılı pox şəkər olsun.

(yoxsul ölsə kim aqlar, varlı ölsə el yaqlar

(yügrələdi kəvəl at, çağulladı qızıl ot, küyrələdi quruq ot, saçar keçər atqaru. (**kəvəl:kəhəl. köhəl.**
yüngül yerişli, yorğan).

(yürüş. -davriş. -davranış

(yuva birinə, duva birinə, yaraqlı olmaqı bacara insan. (**duva:** dərman)

(yüyürən yixilana baxmaz.

(zahir . . -açar. acar. əyan. üzük. . çalab. çıqçıy. çalqaş. çalquş. yalqaş. yalquş. yaxşıq. çaldış.
cılvə. alçılan

(zulum görən zalimolur. (basına gələn, basmaqçı olar:basına gələn, başmaqçı olar). (**başına < basına:**
zulma). (**başmaqçı < basmaqçı** . zəlim. **zumkar**).

. **arabaçı** .çəkici. daşqaçı. çarxçı. -yapa yapıcı, çəkə çəkə çəkici olur. (**çəkici:** daşqaçı.
arabaçı. çarxçı)

. **çarqçı.** **çarxçı.**çəkici. daşqaçı. arabaçı. -yapa yapıcı, çəkə çəkə çəkici olur. (**çəkici:**
daşqaçı. arabaçı. çarxçı)

. **ölçüylə** düzlə. oranla.-aş duzla, **duz düzlə.**

. **öltürər** ölüüt. -arpasız atı **qamçı** ölüüt.

. **oranla** düzlə. ölçüylə.-aş duzla, **duz düzlə.**

- . **pozar** büzər.-böylə gələr, böylə gedər, biri düzər, **biri büzər**.
- . **qayqı.** **qayğı.** gumansız. quşqu. -dağ dumansız, **baş gumansız**.
- . **süyəq.** **süyək.** sümük. -kötək ötdən ötər, söz sümük dən.
- . **taşqaçı.** **daşqaçı.** çəkici. arabaçı. çarxçı. -yapa yapıcı, çəkə çəkə çəkici olur. (**çəkici:** daşqaçı. arabaçı. çarxçı)
- . **tillə.** **dillə.** söylə. -iki qulaq bircə dil, **iki dinlə bir söylə**.
- . **töntürər.** **döndürər.** aylanat: - acı dil başdan çıxarat, **balı dil baş aylanat**.
- . **uçrulməz** **öcrülməz.** sönülməz.-od alovla **öcrülməz**.
- . **verəcəyin** vergin.-acdan alqın olmasın, **bəyqə vergin olmasın.** (alqın: alacağın).
- . **yeqələr.** **yekələr. yekər.** -qarxağın gözü yekər. .(qarxağın: ülkərin)
-

.**qənc.** **gənc.** yaş. -aşını yaşıran ər bolmaz, **yaşını yaşıyan yaş bolmaz.** (yaşıran: gizləyən).
(yaşıyan: savan).

? (dumanlı dağ yağmursuz

?(demədimmən çəkməlisin acını,

?(əkdiyi ağacın ölümün görmək,

?(İt neynesin taqqeyi, tingilderken itirer. (Kordus)

?(köhnə palan sökən

?(qayğu qəm yox, qarrılıq yox ölüm yox.

?7süd ananın yoğud oğlu

?desambır uli qış.

?duyqular qurur yaşamım,

?duysan "sevirəm səni" sözünü inanma ona.

?el elin aynasıdır

?ərozyon kayşat

?Esen rüzgârdan sezer.

?Gidip de gelmemek, gelip de bulmamak var.

?ğurur dili . . -TÜRKÜ dili.

?güvəclə ölməyə nəki!

?güvəncilə sevdiklərin biriksə,

?güz ayı güzgüləri çoxda soyuq, tirtir əsib dalları çılpaq qalıb yapraqı
düşüb yer üzündə sürünəndə. Ən yapraq birdə donuq, gahda domuş gözlərim

?güzgümün bəzəyi ipəcim.

?hadı bığları eşmə eşmədi, hadı bığların bir qız eşmədi

?hamı danışır, az görünər,

?Huzurlu olmak, içe dönük örgütlü olabilme yeteneğidir. Kafa karışıklığı, güçlük, çatışma yada
karşıtlıklar ortasında, iç sükunetimizi koruyabilmek demektir.

?ölü yuğanın nəyinə, ölü durur uçmaliq, tamılıq. (**tamılıq**: odluq, cəhənnəmlik). (**uçmaliq**: behişlik).

?qar qara, qaş qaşa).

?yoxsul olub, pulsuz olub yalvarma

?zaman qoyub sevirsən, zamansa sevdiklərin alır səndən.

+ (bəyənməz . . . -yaza çıxartdıq dananı, bəyənməz oldu ananı. (hər iş gördün ipin ucun bıraxma).
(uşağa, balava güc versən, birinci atanası danar).

bəyi . . kani. . -ərdi üzə ərənər, ərdəm bəyi, bilik dağ. (üzə :ərsiyə) (ərdəm bəyi :
ləyaqət kani). (çıxdı ərsiyə kişilər, ləyaqət kani, elm dağı).

. -korların bəyi təpə göz.

bəyin . . -başaga bəyin nökəri qudurqan olur. (ağası ağanın qulu quduz). (ağası:
ağalar ağası. ağabaşı. başaşa).

bəyin . . bayar. bəyni. bəygin. neşə. şadlıq. mutluq. həzz. məmnun. şad. kefli. . -bayar
şənlik: toy bayar. . -bayar qutmaq: xoş gəldin demək.

bəylər. . gənclər. (eşqin tam çağrı calınmaz). . -sevgi seviş çağ süresi, baş dibigi
bəllənməz, bu bir oyun bəylər üçün, bu oyuna xan dəgməz.

bəylər. . . -tox olmağa bir tikə çörək, bəliyə nə gərək, bəylər vardır gözü acın

götündə. (tox durmaq üçün bəy olmaq, çox varlı olmaq gərəkmir).

. -bəylər əyləşib yeyir içir kef elir, qayğı qəmi içlərindən keç elir. (keç elir:silir).

. -ötər ötün, alar acun,kəndi özün, bəylik xanlıq çərtilür. (ötün: zaman). (acun: dünya). (özün: intiqamın). (çərtinmək: əldən qaçılmaq).

. -birlik qazan, bəylik apar!.

bəyni . . bayar. bəyin. bəygin. nəşə. şadlıq. mutluq. həzz. məmnun. şad. kefli. . -bayar şənlik: toy bayar. . -bayar qutmaq: xoş gəldin demək.

bəytən . . -yaxşı olsa bəydən, yaman olsa quldan sayılır. (iş iyi çıxarsa, bəydən görülür, kötü çıxarsa quldan görülür).

bəzəq . . -gül bəzək yapraq qoraq. (qoraq: savağ. qorucu).

. -varlı bəzək, yoxsul təzək. (yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox). (gidi acun (dünya) var donatar, yox soyatar).

bəzəq . . -nərsiyə artırılan bər bəzək: şar şaqqatar. çatana. satana.

bəzəq . . -taca, börkə, nərsənin təpəsinə taxılan yelək, tük, bəzək, nərsə: . çığa. çaga. (< tax. çax).

bəzəqli . . allı. alvan. . -güz çağını allı gedər bağları, qarqa oxur, yel töküdər dalları. (allı gedər bağları: bağlar al alvan bəzənər). (yel töküdər dalları: dalları, budaqları lütlədər). . -allı duvaqlı: bəzəkli örtgülü.

bəzəqli . . -nəqşəli bəzəkli olan: çəkinsi.

bəzəqliq . . -geyimə, nərsiyə tikilən bəzəklik tikə: çalğav. alğav. . -çalğavlı börk. . -bu yorqanın çalqavlarının boyası artalıyan (zəminəsi ilə) tutmur.

bəzəmək . . düzəltmək. süsləmək. onalamaq. onağlamaq. onağlamaq. donalamaq. donlamaq. donamaq. önələmək. . -üz gözün onağladı.

bəzəməz . . -üz dad alar içindən, iç bəzəməz üzdəki. (yaşam sürmür üz ilə, üzləşiri öz ilə). {çağı gəlir özün basar üzdəkin. (özün: içindəki). (üzdəkin: zahirdə olanı)}. {iç, üz basarr. (üz: surət)}. (içdə olan üzə damar).

bəzənər . . -düz bəzənər, dağ bəzənər, çöl bəzənər, bağ bəzənər, el bəzənər, el bəyənər, yaz gəliri yaz gəlir.

bəzər . . -kim demiş doğru gəzən yalğız qalır, bilməmiş könlü bəzər dad nəyimiş.

. -yalan dünyani bəzər özü lüt gəzər.

. -çevrəni bəzər, özü lüt gəzər, türk oğlu türk olursa dana, çət dilin seçib kəndini əzər. (çət: yad. qıraq).

. -könül görər, göz görməz. . -iki evrən çevrənər, könül bəzər birisi, göz oyalar o birisi.

. -dönəm düzər əğri düzü, gözdü bəzər görkü üzü.(dönəm: zaman).

bəzərsən

+ (biçəcəq) . . -kardeşim! əkilən biçilir. (əkilən biçilər). . -əkdiyimi biçərim. . -əkdiyivi biçərsin.

. -əkdiyini biçəcək (əkdiyin biçər). . -əkdiyimiz biçərik. . -əkdiyizi biçərsiz. . -əkdiklərin biçərlər.

biçəq . . . biçək. biçəng > çımək. çıməng. çəmən. ot. ələf. göy. (səbzəzar).
 biçəqil . . . -olsa malin çox qalı, min dəniklə, bir biçəqil parçanı. (qalı: əgər). (dəniklə: ölç).
 biçəqsiz . . . biçəksiz. pitisiz. pitiksiz. bitiksiz. bitgisiz. əksik. alımsız. arnaşsız.
 qırıq. köfük. kövük. boş. kofi. kovı. koz. kovuz.
 biçəm . . 1. çıxıntı. təpək. tərz. şivə. istil. səbk. səlqə. 1. əzgi. tərz. dərəm. dərim. yol.
 gediş. tutum. sıy. sayaq. uslub. tempo. . -bu **sıyda** gedməkdə, çatış bəklənmir: bu
 ayaqla gedisdə, müvəffəqiyyət görünmür.

[2 نظر](#) | نوشته شده در چهارشنبه بیست و یکم فروردین ۱۳۹۲ ساعت ۱۸:۴۰ توسط مهدی سلیمانی اقدم

[نظر](#) | نوشته شده در دوشنبه نوزدهم فروردین ۱۳۹۲ ساعت ۱۶:۴۶ توسط مهدی سلیمانی اقدم

[نظر بدھید](#) | نوشته شده در شنبه هفدهم فروردین ۱۳۹۲ ساعت ۰۳:۳۳ توسط مهدی سلیمانی اقدم

+(**bifayidə**) . . -çapa. boş. boşa. puk. puç. puka. basav. masav. yava. hava. həvərə. hevərə. avara.
 qırbal. qırban. işə yaramaz. işsiz gücsüz. alğamaz. aldamaz. aylaq. aylav. yələ. yamaf.
 ələki. gop. gopuç. axır. çanax. hayva. bayqa. bayqal. bayqaq. dibsiz. issız.bihudə. .

+(**bihudə**) . . içsiz. anlamsız. anlaşılmaz. axır. özsüz. lafa. yava. yafa. yamaf. avara. hava. hayva.
 hevərə. həvərə. aylaq. aylav. basav. bayqa. bayqaq. bayqal. puç. puk. puka. saçma.
 heç. boş. boş yerə. boşa. boşur. boşalaq. boşboşa. boşuna. boşbosuna. boşuboşuna.
 boşdalaq. ələki. gərəksiz. qırban. yelə. yələ. əbəs. faydasız. mə'nasız. məğzsiz.

چین اتفاق، چینچین اتفاق، قیرخ پیللە کان، مین بیر اتفاق؟ - 1

ac .-ac aman bilməz

ac .-ac at yol almaz, ac it av almaz

ac .-ac çox yiyrə, açığılı çox diyər.

ac .-ac olub barın ac görəmə, tox olub barın tox görəmə. (**barın**: hamını. tüm kesleri)

ac .-dəvə yükü aş olsa, ac gözünə az gələr

ac .-doymamış ac bakmaq ilə tox üzə.

ac .-əğridə tox doğrudə ac görmədim.

ac .- ac yatan dinc yatar

ac .-ac ayı oynamaz, doysa öksüz ağlamaz.

ac .-ac ivəcik, tox yavaş olur.

.-ac ivək, tox təvək. (**təvək**: yavaş)

ac	.-ac ivək , tox dölək. (ivək : tələsik. hövüllü). (dölək : dinc. rahat)
ac	.-ac ölməz gözü qaralır , borclu ölməz bənzi sararır. (bənzi : üzü. surati)
aç	.-aç qutuyu , tök kötüyü
ac	.-bir ac olsa yoldaşın , yeməm deyib sömürür.
ac	.-nərdə ac, ordan qaç, nərdə aş yürü yanaş
açar	.-elti eltidən qaçar, baldızlar bayraq açar . (elti : qayinxatın). (baldızlar : görüməcələr)
açar.	.-borcdan qorxan, qapusun küçük açar .
acı	.- acı dil başdan çıxarat , ballı dil baş aylanat. (aylanat : döndürər)
acı	.-acığın acı dili .
acı	.-dadlı dadlı söylər, acı acı soxar .
acı	.-dadlı söz baldan ötə, acı söz ağudan ötə
acı	.-dosd acı söylər , ballusun dinlə yağından. (yağından : düşmənindən)
acı	.- acı dil soxar , dadlı dil yaxar. (soxar : sancar). (yaxar : mərhəm)
acı	.- acını acı , sevgini sevgi basar.
açılan	.- açılan solmuş , danışan susmuş, alışan sönmüş, yaşayan ölmüş.
açılma	.-çox açılma üzürüsün
acımaz.	.-dilənən doymaz, dilənməyən acımad .
acın	.- acın dosdu olmaz , toxun dossuz olmaz. (toxun : toxlar)
acın	yasın. rəhm ed.
acını	.- acını acı , sevgini sevgi basar.
acınmatan.	acınmadan . yasınmadan. rəhm edmədən.
acıq	.- acıq gəlir üz qızarır, acıq gedir üz qaralır
acıq	bəl > bər. -bəl bəl baxmaq: bər bər baxmaq: domba, didik gözlə baxmaq
acıqan	.- acıqan uyumuş , acıyan uyumamış
acıqan	.-acıyan bilməz nə yeyir, acıqan bilməz nə deyir

acıqanın	.-acıqanın acı dili.
acıqlı	.-ac çok iyər, acıqlı çok diyər.
acıqlıq	açıqlıq . müfərrəh. varlı.- açıqlıq ər çabuq qarımız.
acıqmatan	.-acıqmadan yemə , sormadan demə, istəmədən vermə.
acısı	.-dil acısı ürək basın yarçalar. (yarçalar : yarar. parçalar)
acıyan	.-acıyan uyumuş, acıyan uyumamış
acıyan	.-acıyan bilməz nə yeyir , acıyan bilməz nə deyir
achiqla	.-ümidlə keçinən achiqla ölürlə.
acqöz	.-acgöz kəsə, parasız ağı baldan dadlı gələr.
açsa	.- üzüs bilməz suya girsə batası, sözün bilməz ağız açsa batası .
açıtı	.-açıdı qutuyu , söyüdü kötüyü.
açıtı	.- dəli qatdi, bilən açdı . (dəli işi qarışdırar, ağıllı düğünü açar)
al	.-avçı neçik al bilsə , ayıq ancaq yol bilər.
al	.-deli birlə çıx yola, minbir qada al qola . (birlə: birirlə) .(qola:ələ)
al	-al ilə: alın. kələklə. hilə ilə.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış.
alacaqla	.-alacaqla verəcək ödənməz.
alacaqlı	alımçı.-alımçı arslan, verimçi sıçan. (verimçi : verəcəqli. borclu)
alacaqlı	borc ödənən. (# borclu :borcu olan).
alalı	.-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, çevrəm oldu düşmən alalı
alana	.-sayğı sayana, eğit alana (görədir). (eğit : tərbiyə)
alana	.-sayğı sayana eğit alana görədir . (eğit : əkid . tərbiyə)
alası	.-alverçinin ömrü tükənmiş, alası verəsi tükənməz .
alçacıq	.-alçacıq yalda doruq olmaz. (doruq : zirvə)
alçaltılan	yerilən. qınanan.. qəbih sayılan
alçaq	.-alçaq eşəyə kim olsa minər.

alçaq	.-alçaq yerin təpəciyi dağ gələr.
alçaq	.-alçaq uçan uca qonar, uca uçan alçaq qonar.
alçaq	yasqa. -yasqa yerdən qar yağar.
alçatmaq	yaprıtməq .saymamaq.. önəmsəmək. dəğərləməmək
alımçı	. alacaqlı.-almışçı arslan, verimçi sıçan. (verimçi : verəcəqli. borclu)
alımçılıq	.-alımçılıq arslanlığı , verimçilik sıçganlığı öğrədər.
alm	. al ilə. kələklə. hilə ilə.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış.
alınır	.-qala içindən alınır
alışan	.-sağnaqlı yağmur tez keçer, tez alışan tez sönər .
alışan	.-açılan solmuş, danışan susmuş, alışan sönmüş , yaşayan ölmüş.
alışmış	.-qudurmuş yaman, alışmış beş ondan yaman
alma	.-gecə gözü mal alma, subay gözü qız alma. (subay : bekar)
almatım	.-almadım verəməm , görmədim biləməm
almaz	.-ac at yol almaz , ac it av almaz
alp	.-alp əri yaprıtmə , yörük atı yağırtma. (gənc əri yaprıtmə : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (yaprıtməq : saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək. dəğərləməmək.). (yağırtma : malqaranın yağırin (bel kürək bölümün) yaralama).
alp	.iğid. batur. bağadur. pəhləvan.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (çərikdə : orduda).(dirikdə : olmuşda. yaşamda. durmuşda)
alplar	yiğitler.- alplar birle uruşma , begler birle turuşma. (yiğitler vuruşma, beglerle sürtüşme, iddialaşma).(divan)
altatmaz	.-it qapmaz at təpməz, ilan çalmaz ər aldatmaz demə .
altın	aldın > əvvəl . ilkin.- aldın giriş , andan biliş.
altın.	.-söz gümüşsə, sus altın.
altun	.- altun çanaq palçuq çanaq qan qusana bir gələr.
altun	.- altun əli piçaq kəsməz.

altuntan	.-basqıdaki altundan , asqdaki salxım yeğ. (basqıdaki : quylanmış)
altuntur.	.-söyləmək gümüşsə, söyləməmək altundur.
alverçinin	.-alverçinin ömrü tükənmiş , alası verəsi tükənməz.
aman	.-ac aman bilməz
an .	.-qutluğa yol hər an düzətilişdədir.
an	. tez. ləhzə.
ana	.-ana ilə qız , halva ilə qoz.
ana	.-ana dili bir olur
anası	.-anası təvlük yufqa yapar , oğlu tetik qoşa qapar. (təvlük : yavaş).(tetik : iti)
anbar	.-boş anbar dibsiz kılə, ölç ha ölç
anbartaqı	.-sandıqdaki arxamda, anbardaki dalında. (deym)
ancaq	.-avçı neçik al bilsə, ayıq ancaq yol bilər.
anı	.-anıyı yokmuş say. anı oduna qızışma, anı qarına üzümə.
anın	.-iyilik edsən birinə, sakın anın gözüne
anayı	.-anıyı yokmuş say. anı oduna qızışma, anı qarına üzümə.
anlamaztan	.-anlar anlamazdan qorxar.
anlar	.-anlar anlamazdan qorxar.
anlayış	izan.. qanacaq. fəhm. dərk.
anta	-bir anda: . tezdə. anən.fovri.
antən	.-ilkin yemək, andan demək
antən	andən.-aldın giriş, biliş.
aq	.-ki ağı akçə olur qarə gün üçün.
aqaca	.-əğri ağaca yayım , hər gələnə dayım demə.
aqacın	.-ağacın yemişin yeyib, (ağacın) qabuğun soyma.
aqappaq	-ağappağ pişik: dərman pişiyi :dəğirman pişiyi.
aqca	.-topraq üzü soyuq, aqca üzü sicaq olur.
aqcası	.-aqcası ucuz olanın kəndisi ağır olar.

aqçə	.-ki ağ akçə olur qarə gün üçün.
aqı	.-acgöz kəsə, parasız ağrı baldan dadlı gələr.
aqlita	.-ağında oğlaq doğsa , ariqda otu önər. (ariqda : arxda. dərədə). (önər : bitər)
aqır.	.-aqcası ucuz olanın kəndisi ağır olar.
aqız	.- ağız ağıza dəng olmaz
aqız	.- üzüs bilməz suya girsə batası, sözün bilməz ağız açsa batası.
aqız	.-eyitim üçün üç arac-ağız qulaq dil
aqıza	.- ağız ağıza dəng olmaz
aqıza	.-bir ağıza neçə dil sıgar.
aqıztan	.- hər ağızdan bir səs çıxınca, ortalıqda düzən qalmaz
aqıztan	.-bir ağızdan çıxan min dilə yayılır.
aqıztan	.-uzun dil, ilan kimidir, ağızdan çıxsə boyuna sarılar.
aqla	.-keçdi bülbüł keçdi gül, istər ağla istər gül
aqlamaz	.-ac ayı oynamaz, doysa öksüz ağlamaz.
aqlar	.-nə ölü görsə ağlar , nə düğün görsə oynar.
aqlasa	.-öz ağlasa , göz yaşar. (öz : iç. zat)
aqlatarmış	.-girişdə güldürən yalan, çıxışda ağladarmış.
aqlatır	.-bir gözümü ağladır , bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.
aqlatur	.-dosd ağladur , yağı güldürür.
aqhyası	.-cocuğum yok ağhyası , şorbam yok daşıyasi.
aqmaq	axmaq.-axmaq odur dünyız üçün qəm yiye , kim nə bilir kim qazana kim yiye.
aqmaqlamaq	axmaqlamaq savaqlamaq savaxlamaq. savaklamaq.
aqmasata	.-axmasada damar.
aqrılarta	.-ağrınlarda göz (diş,bel) ağrısı , hər kişiyə öz ağrısı.

aqrısı	.-ağrılarda göz (diş,bel) ağrısı , hər kişiye öz ağrısı .
aqrıva	.-yerivə görən yuvan olsun, ağrıva görən davan
aqşamların	.- aqşamların irtəsi var , kimsizlərin kimi var!. (irtəsi : yarını, sabahı)
aqsaq	.- axsaq eşək hündür dağ.
aqu	.- ilan ağu dışındə, ərin ağu dilində
aqutan	.-dadlı söz baldan ötə, acı söz ağudan ötə
aquzun	.-yer var qulağın qapat, yer var gözüvü qapat, yerdə var ağuzun qapat .
aqzin	.-yetim oğlaq saxlasan, ağzin burnun yağ edər , yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oğlaq : heyvan balası). (oğlan : uşaq). (qarabaşan : bəxsiz başıva). (qay : bəla. ağrı)
aqzıntan	.- ağzından çıxanı qulağın eşidsin
ara	
ara	.-ara düzər eyku söz, ara pozar yaman söz .
ara	.-qonşun olsa gül kimi, ara duvar yixılmaz .
arac	ulağ. alət. -əl ulağım .
arac	.-eyitim üçün üç arac-ağız qulaq dil
araçı	.-at təpər qatır təpər, arada araçı olər .
araçı	kiler. vasitə. miyançı.
araçılıqmaq.	araçılığmaq . kilerləmək. vasitə, miyançı olmaq
arahı	.-yaşım keçdi doslar düşdü arahı , çevrəm oldu düşmən alalı
aralıq	- aralıq uşağı : eloğlu.-eloğlu yumurtaya qıp taxar.
arar	.-dərd çəkən dərman arar
arata	.-at təpər qatır təpər, arada araçı olər .
arayantan	.- cox arayandan , cox soran yeğdir.
arı	.-balsız kovanda arı durmaz . (kovanda : pətəkdə)

arıqır..	itirir -nə arığır, nə yoğunur: nə itirir nə qazanır. -tuğar edməz, nə arığır, nə yoğunur. . (tuğar: risq)
arıqta	arıqda. arxda. dərədə.-ağında oğlaq doğsa, arıqda otu önər. (önər: bitər)
arlanır	.-arsız nədən arlanır, çöldə gəzər sallanır
armıtın	.-armidin sapı var, üzümün çöpü.
arpa	.-arpa unun yoxdusa dadlı dilən nə gəlmış
arpa	.-elti eltiyə əş olmaz, arpa unundan aş olmaz. (elti: qayinxatın)
arpasız	.-arpasız atı qamçı ölüt. (ölüt: öldürər)
arpasız atı	qamçı ölüt. (ölüt: öldürər)
arpatan	.-arpadan saman, kömürdən duman əksilməz
arqamta	.-sandıqdaki arxamda, anbardaki dalında.(deym)
arqasından	.-əldəki pul tez gedər, arxasından gəlməyincə.
arqata	.-axada düşmən olan, üzə çıxcaq dosd olar.
arqatan	.-önüvə çıxanı qapma, arxadan gələni təpmə.
arqataşı.	.-at minək daşı, artıq arxadaşı.
arqaya	.-ertəyə qalan arxaya qalur.
arqaya	.-irtəyə qalan, arxaya qalar. (irtəyə: yarına. sabaha)
arqta	arxda. arıqda. dərədə.-ağında oğlaq doğsa, arıqda otu önər. (önər: bitər)
arşın	.-arşın gətir bez apar, cuval gətir qoz apar.
arsız	.-arsız nədən arlanır, çöldə gəzər sallanır
arslan	.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış. (alın: al ilə. kələklə. hilə ilə) . (gülün: zorla)
arslan	.-alımçı arslan, verimçi sıçan.(alımçı: alacaqlı). (verimçi: verəcəqli. borclu)
arslan	.-çaqal eniği qurd olmaz, arslan yatağı yurd olmaz. (eniği: balası)
arslanlıqı	.-alımçılıq arslanlığı, verimçilik sıçganlığı öğrədər.

art	. dağ keçidi.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (beltir : doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
artaqan.	artağan. bərəkət.-hər nəyin azından olur artağan
artar	.-yoxsulunki işdən artmaz, dişdən artar
artica.	.-uşağı işə qos, özündə ardica qos .
artican	.-cocuğa iş buyuran, kəndi ardican sürünər
artin	artin. daldaki.-artin təkər öntünü izlər. (öntünü : öndəki)
artıq	.- artıq mal göz çıxartmaz , çox yeyib qonuşmaq yaşı uzatmaz.
artıq	.-at minək daşı, artıq arxadaşı .
artıqıyla	.-xançı tavuğu, yolçu artığıyla keçinər
artmaz	.-yoxsulunki işdən artmaz, dişdən artar
arvat	.- arvad var ev yiğar , arvad var ev yixar
axana	axana. parana. gücən.- axana görə sözün olsun.
aş	.- aş daşı əridər , yalan başı çürüdər.
aş	.-dəvə yükü aş olsa, ac gözünə az gələr
aş	.-nərdə ac, ordan qaç, nərdə aş yürü yanaş
aş	.- aş düzla , duz düzlə. (düzlə : ölçüylə. oranla).
aş	.-elti eltiyə eş olmaz, arpa unundan aş olmaz. (elti : qayinxatın)
aş	.-handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (qaş: qaç).(uş: uç)
aş.	.-yayın pişsə baş, qışa pişmiş aş .
aşaqqan	aşaqqan. aşiran. yeyən.-az aşagan bir gün, çox aşagan bir gün.
aşı	.- ocaq yandı tüstüsü bizə düşdü, aşı qonşuya .
aşı.	.-gənclikdə daş daşı, qocalıqda ye aşı .
aşın.	.-yolda deli yoldaşın, başında pişmiş aşın .

aşını	.-aşını yaşıran ər bolmaz, yaşını yaşıyan yaş bolmaz. (yaşıran : gizləyən). (yaşıyan : savan). (yaş : gənc)
aşını	.-evinə görə pişir aşını , ərinə görə geyim başını
aşını	.-həmin az eyləmək aşını , dileyen kimse qavqasuz başını.
aşınmaz.	.-əl ətək öpməklə dodaq aşınmaz.
aşınmaz.	.-əl öpməklə dodaq aşınmaz.
aşıqqan	çapucaq. tələsik.əcələ
aşiran	aşağan. yeyən.-az aşağı bir gün, çox aşağı bir gün.
aslan	.-o yar gözün, kim görüb o yar gözün, aslan gücündən düşə , qarınca oyar gözün.
aslanın	.-gücdən düşən aslanın oyar gözün qarınca.
aşq	.-aşq olsun yola , oda çamursuz ola.
asqıdaki	.-basqıdaki altundan, asqıdaki salxım yeğ. (basqıdaki : quylanmış)
aşsız	.-aşsız ev olur , sözsüz ev olmaz.
asta	.-asda qaçan yixılmaz
aşta	.-az əli aşda gör , çox əli işdə gör.
asta	.-ərişür barçağına asda gedən. (barçağına : məqsədinə)
astarı	.-asdarı üzünə uymaz , işinə savları tutmaz. (savları : sözləri. iddiaları)
aşdırır	.-ivəcilik şaşdırır, dözümlük aşdırır. (ivəcilik : tələsgənlik. əcələlik)
at	.-ac at yol almaz , ac it av almaz
at	.-at izi it izinə qarışmış.(deyim)
at	.-at minənin it yiyeşin tanır.
at	.-boş boğazı at oda , odun yaşıdı diyə bağırılmış
at	.-yaxşı kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüysülu. (tüysülu : boyalı)
at	.-at minək daşı , artıq arxadaşı.
at	.-at təpər qatır təpər, arada aracı ölürlər.
at	.-it qapmaz at təpməz , ilan çalmaz ər aldatmaz demə.

at	.-ota qatsan at yeməz , etə qatsan it yeməz
at!	daşla. boş ver.- dünəni daşla , günüvü başla, yarını boşla.
ata	.-biri var, üç nal ilə bir ata qaldı işimiz.
ata	.-teyxa düğü pilov olmaz , yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir , oğul gərək qazana. (ır : tez)
ata	.-ata mindin yerdəkin , atdan endin atın untma.
ata	.-ata vergisi görümlük , qoca vergisi doyumluq. (görümlük : görüşlük). (qoca : ər)
atam	.-adam on, doqquzu don
ataqumsınmayuq	adakumsınmayuq . adlanmağa, şöhrətə dəgməz.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (beltir : doğru nərsədə büük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (art :dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
atar	.-biri əkər biri biçər, kimi atar kimə düşər.
atı	.-arpasız atı qamçı ölü. (ölüt : öldürər)
atı	.-alp əri yaprıtmə, yörük atı yağırtma. (gənc əri yaprıtmə : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (yaprıtməq : saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək. dəğərləməmək.). (yağırtma : malqaranın yağırin (bel kürək bölümün) yaralama.)
atılan	.-ilk atılan daş uzaq düşər.
atılan	.-deyilən söz, atılan ox , yaşanan yaş geri dönməz.
atılma.	.-qavqıya qatılma, bilmədik işə atılma.
atın	.-ata mindin yerdəkin, atdan endin atın untma.
atın	.-bələş atın dişinə bakılmaz. (bələş : sunulan. bağışlanan. hidyə olunan)
atıq	adıq. adlım. şöhrət.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (beltir : doğru nərsədə büük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (art :dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
atla	.-ürkək atla qorxaq iğid sevilməz.
atla	.-atla eşək yarışmaz , yavuz eyi barışmaz. (yavuz : yaman)

atlanmaqa	şöhrətə. -adlanmağa, şöhrətə dəgməz: adakumsınmayuq..-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük: bəy olmağa dəgməz). (beltir: doğru nərsədə büük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (art: dağ keçidi). (bayraqlur: bayraq taxdırır)
atlım.	adlım. adıq. şöhrət.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük: bəy olmağa dəgməz). (beltir: doğru nərsədə büük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq: adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (art: dağ keçidi). (bayraqlur: bayraq taxdırır)
atqan	.-oylamazca aytqan söz, düzəməzcə atqan ox. (oylamazca: düşünmədən). (düzəməzcə: nişanlamadan)
attan	.-ata mindin yerdəkin, atdan endin atın untma.
attan	.- atdan düşmüş eşəkə minmiş , hara çatdığını başa düşmüş.
attan	.- atdan enən yenə minər demişlər.
attiqın	.- atlığıñ vurar , tutduğunun qoparar, vurduğunu yixar, verdiyin doyurar.
av	.-ac at yol almaz, ac it av almaz
av	.- av quşu burnundan , bilgə kişi dilindən (bəllənər)
avçı	.- avçı neçik al bilsə , ayıqancaq yol bilər.
avçıya	.-avçıya bir göz yetər
avım	.-nə tülüylə savım, nə çöldə avım var
axmaq	.- axmaq odur dünyız üçün qəm yiye , kim nə bilir kim qazana kim yiye.
axmaqlamaq	savaqlamaq savaxlamaq. savaklamaq. səfehləmək
ay	.- ay doğar gədiyindən , ər utansın dediyindən.
ay	.-biri bir ay işlir , bir gün yər, biri bir gün işlir, bir ay yər
Ay yarıqta yıldız korünmez.	
ay	.- ay doğuşundan , ər yürüşündən bəllənir. (yürüşündən: davranışından. rəfdarından)
ayaq	.-yoxsulların baş ucunda durmaqdən, varlıının ayaq ucu yeğrəkdir
ayaq	.-baş gedincə, ayaq durmaz.

ayı	.-ac ayı oynamaz , doysa öksüz ağlamaz.
ayıq	.-avçı neçik al bilsə, ayıqancaq yol bilər.
ayıq	.-su yatmışda, ayıq düşmən demişlər
ayır	.-leysanın beşində, öküzü ayır eşindən
aylanat.	aylanat: döndürər.- acı dil başdan çıxarat, balı dil baş aylanat.
aylanmaq	eylənmək. çönmək, dönəmək.
aylaqçı	günlük işçi.
aylaqçılıq	aylaqçılıq, günlük işçilik.-boş oturmaqdan, aylaqçılıq yeğ durur. (aylaqçılıq: günlük işçilik).
Aynen kuneş bir olur,	
	Yıldız seksen biñ olur.
ayran	.-ayran ver ayransıza , qalmaz bu dövran sizə, çağ gələr ayran olar, verməzlər ayran sizə.
ayrantsıza	.-ayran ver ayransıza , qalmaz bu dövran sizə, çağ gələr ayran olar, verməzlər ayran sizə.
ayrılmaz	.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz , er kişinin verən sözü danılmaz.
aytqan	.-oylamazca aytqan söz , düzəməzcə atqan ox. (oylamazca: düşünmədən). (düzəməzcə: nişanlamadan)
az	.-az əli aşda gör , çox əli işdə gör.
az	.-az yeyən az uyur , çox yeyən güc uyur
az	.-az yeyən tazı , çox yeyən qoynu olur
az	.-çox çabala tez yorul , az çabala gec yorul
az	.-çox işləyib bilən çox, az yanılır.
az	.-çox söz ozana, az söz yozana. (yozma, açıqlama qısa olmalıdır)
az	.-dəvə yükü aş olsa, ac gözünə az gələr
az	.-həmin az eyləmək aşını , dileyen kimse qavqasuz başını.
az	.-ortaq çox olunca, itgi az olur. (itgi: zərər)
az	.-söz sav verən çox olur, əkmək verən az olur. (baş ağıllı verən çox olur, əkmək verən az olur.)
az	.-az aşağığan bir gün, çox aşağığan bir gün. (aşağığan: aşiran. yeyən)

az	.-az yeyən çox gün yeyər, çox yeyən az gün yeyər
azi	.-sevən qatlanır, gedən yadlanır, azi dadlanır.
azın	.-azın getdiyi çoxun yanıdır.
azın	.-hər azın bir çoxu var
azın	.-azın yolu çoxun yanıdır.
azıntan	.-hər nəyin azından olur artağan. (artağan : bərəkət)
azqın	əsrik. qızqın. qudurmuş. -əsrik dəvə
aztan	.-azdan verən candan verir , çoxdan verən maldan verir
aztan	.-hər çox azdan olur
azdırır	.-el kişi başın azdırır, suyun qızdırırmaz.
baca	.-əğri baca düz duman , görməsəndə sən inan.
bacaq	.-bacaq değer boyu var , dürlü dürlü donu var. (değer : > qədər)
bal	.-iyilik yapan bal dolu , kötülük yapan pox dolu. (dolu : dolçası)
bal	.-balçı oldun bal taşı , odunçunun baltası.
bal	.-balçının var bal taşı , odunçunun var baltası .
balası	eniği.-çaqal eniği qurd olmaz, arslan yatağı yurd olmaz.
balçı	.-balçı oldun bal taşı , odunçunun baltası.
balçının	.-balçının var bal taşı , odunçunun var baltası.
balın.	.-torbanda nəyin yoxsa, dilində balın olsun. (nəyin : malın).
ballı	.- acı dil başdan çıxarat, ballı dil baş aylanat. (aylanat : döndürər)
ballusun	.-dosd acı söylər, ballusun dinlə yağından. (yağından : düşmənindən)
balsız	.-balsız kovanda arı durmaz. (kovanda : pətəkdə)
baltan	.-dadlı söz baldan ötə , acı söz ağudan ötə
baltan	.-acgöz kəsə, parasız ağı baldan dadlı gələr.
baltası.	.-balçı oldun bal taşı, odunçunun baltası.

baltası.	.-balçının var bal taşı, odunçunun var baltası.
baldızlar	baldızlar. görüməcələr.-elti eltidən qaçar, baldızlar bayraq açar. (elti: qayinxatın).
baqan	baxan. güdən. bəsləyən.- qarqa güdən gözdən, qurdu güdən candan olur.
baqaraq	.-ördək qaza baxaraq çatlamış.
baqatur.	bağadur. batur. alp. iğid. pəhləvan.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (çərikdə: orduda).(dirikdə: olmuşda. yaşamda. durmuşda)
baqcanı	.-qanan olsan bir gül yetər qoxmağa, qanmaz olsan gir baxcanı yıxmağa (pozmağa)
baqlırmaz	.-bələş atın dışınə bakılmaz. (bələş: sunulan. bağışlanan. hidyə olunan)
baqırılmış	.-boş boğazı at oda, odun yaşıdı diyə bağırmış
baqışlanan.	bağışlanan. bələş. sunulan. hidyə olunan.-bələş atın dışınə bakılmaz.
baqla	.-ilkin malın baqla , sonra tariya ismarla
baqlar	.-qulaqdan girən soğuq söz, içə varıb buz bağlar.
baqmaq	.-doymamış ac bakmaq ilə tox üzə.
baqrını	.-subayın malın it yər, baqrını bit yər (yaxasın bit yər)
baraqa	barağ. mənzil.-dözəgən dərviş, barağa ərmış.
barcaqına	barcağına məqsədinə.- ərişür barcağına asda gedən.
barın	hamını. tüm kesleri.-ac olub barın ac görəmə , tox olub barın tox görəmə.
barışığa	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.
barışmaz	.-atla eşək yarışmaz, yavuz eyi barışmaz. (yavuz: yaman)
bartaq	.-dolu bardaq su almaz.
baş	.- baş gedincə , ayaq durmaz.
baş	.-evlilik qonuşaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur.
baş	.- qayğusuz baş gorda , qur zumarı yolda (olur). (qayğusuz: dərdsiz)
baş	.-tas tasa, baş başa. (qisas)
baş	.-yoxsulların baş ucunda durmaqdən, varlığının ayağ ucu yeğrəkdir
baş	-baş çürüdər: başdan çıxarar. -daş əridər yaxşı söz, baş çürüdər yaman söz.(baş çürüdər: başdan çıxarar).

baş	.- acı dil başdan çıxarat, ballı dil baş aylanat. (aylanat : döndürər)
baş	.-yayın pişə baş, qışa pişmiş aş.
başa	.-atdan düşmüş eşəkə minmiş, hara çatdığını başa düşmüş.
başa	.-dilim səni dilim dilim diləyim, başa gələnim səndən biləyim.
başa	.-gözlənilməz başa gəlir
başa	.-tas tasa, baş başa. (qisas)
basar.	.-acını acı, sevgini sevgi basar.
başçı.	.-min işçiyə bir başçı.
başı	.-aş daşı əridər, yalan başı çürüdər.
başı	.- hər işin başı sağlıq, çayların başı dağlıq.
başı	.-uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan dönər başı gətirim ", demiş, "indi ver, bəlki gedər gəlməzsin"
başım	.-dilim diş, başım diş. (diş:dinc)
başıma	.-buğ saqqalım başıma qurban. (deyim)
başın	.-el kişi başın azdırır, suyun qızdırırmaz.
başın	.-dilin tut başın qutar
başın	.-dilin tutan başın qurtarar
başına	.-dəviyə sormuşlar enisi sevərsin yokuşu-söyləmiş -düz başına yixılmış.
başına	-tək başına, özünə mal: başqa.. ortaqsız. şəriksiz.-ortaq öküzdən, başqa bizov yeg.
başında .	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq : qurulmuş görünən)
başınə	.-dözümlü ol işinə, uğur gəlsin başınə.
başını	.- dəyirman bildiyin edər, çaxçax başını dögər
başını	.-evinə görə pişir aşını, ərivə görə geyim başını
başını	.-ver əldəkin ellərə, vur başını yerlərə
başını.	.-həmin az eyləmək aşını, dileyen kimse qavqasuz başını.
başında	.-dağ başında xırman , savurduğun yel alır, sel önünde dəğirmən, öğüdügün sel alır
başında	.-yolda deli yoldaşın, başında pişmiş aşın.
başla	.- dünəni daşla, günüyü başla , yarını boşla. (daşla : at. boş ver)
başmaq	- başmaq kəfi: uylaq

başqa	başqa. tək başına, özünə mal. ortaqsız. şəriksiz.-ortaq öküzdən, başqa bizov yeq.
basqın	qənimət.
basqıtaqi	basqıdaki. quylanmış.- basqıdaki altundan , asqıdaki salxım yeq.
bassa	.- duman bassa dağları , dağ doruğun qurd alar. (doruğun : kəlləsin)
baştan	.- acı dil başdan çıxarat , ballı dil baş aylanat. (aylanat : döndürər)
batam	.-kəl ölür sırma saçlı olur, kor ölür badam gözlü.
bataq	badağ. mane. -badağları aşırmaq.
batası	.- üzüs bilməz suya girsə batası , sözün bilməz ağız açsa batası .
batur	. bağadur. alp. iğid. pəhləvan.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (çərikdə : orduda).(dirikdə : olmuşda. yaşamda. durmuşda)
baylıq	-baylıq qapısı ellik. hikumet mərkəzi
bayraq	.-elti eltidən qaçar, baldızlar bayraq açar. (elti : qayinxatın). (baldızlar : görüməcələr)
bayraqlur.	bayraq taxdırır.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (beltir : doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaqlı.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (art :dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
Bazen su olmak lazım, sessiz sakin...	
	Bazen sel olmak lazım, öfkeli ve hırçın.
	Bazen mum alevi olmak lazım, sabırla tükenmeyi bekleyen.
	Bazense volkan olmak lazım, önüne gelen her şeyi hızla tüketen.
	Kimine Su olacaksın, kimine sel.
	Kimine mum olacaksın kimine volkan.
	Ama kimseye asla kul olmayacaksın,
	Yüce yaradan dururken...!

Can YÜCEL

bəğənmək bəğənmək. yuqmaq

bel .-dəliyə yel ver, əlinə bel ver

bəl > **bər**. açıq. -**bəl bəl baxmaq**: **bər bər baxmaq**: domba, didik gözlə baxmaq

bəla **qada.&.-qada dur** vardım deməz. (deyim) .

bələş sunulan. bağışlanan. hidyə olunan.-bələş atın dişinə bakılmaz.

bəllənir .-ay doğuşundan, ər yürüşündən bəllənir. (**yürüşündən**: davranışından. rəfdarından)

bəlqi .-uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan döner başı gətirim", demiş, "indi ver,
bəlki gedər gəlməzsən"

beltir doğru nərsədə büükük, əğri, qırıq yer. qavşaq. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi
salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (**bəyimsiməyük**: bəy olmağa
dəgməz). (**adakumsınmayuq**: adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (**adıq**: adlım, şöhrət).
(**art**:dağ keçidi). (**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

bəniz bəniz. üz.-borc öldürməz, **bəniz saradır**. (**bəniz**: üz)

bənzi .-borclu ölməz, **bənzi sarar**.

bənzi üzü. surati.-ac ölməz gözü qaralır, **borclu ölməz bənzi sararır**.

beqar. **bekar**. subay. -gecə gözü mal alma, **subay gözü qız alma**.

bəqənsin .-ölürsə yer, qalırsa el **bəğənsin**

bəqənsin .-qalırsa el **bəğənsin**, ölürsə yer **bəğənsin**

bəqişir .-sıkışan **bəkişir**

beqlər .-alplar birle uruşma, **beqlər birle turuşma**. (yiğitlerle vuruşma, beqlərle sürtüşme,
iddialaşma).(divan)

bəqləyən	.-boş boşuna bəkləyən , qolların sallar gedər.
bər	< bəl . açıq. -bəl bəl baxmaq : bər bər baxmaq : domba, didik gözlə baxmaq. -bol bol yeyən bəl bəl baxar .
bərabər	düz. əş. bir.-təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.) .(təqmə kişi : yoldan keçən. hər gələn)
bərq	.-yer bərk girilməz , göy uca çıxılmaz.
bərqir.	bərkir .ulanar. qoyulaşır. -un qoysan ulanar , su qoysan sulanar . (qoysan : töksən). (sulanar : boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)
beş	.-qudurmuş yaman, alışmış beş ondan yaman
beşintə	.-leysanın beşində, öküzü ayrı eşindən
bəsləmətən	.-koldan odun, bəsləmədən qadın olmaz
bəsləyən	güdən. baxan.- qarqa güdən gözdən, qurdu güdən candan olur.
beşliq	.-beşlik verib qonuşdurmuş , onluq verib susduramamış.
bəy	-bəy olmağa dəgməz : bəyimsiməyük..-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (beltir : doğru nərsədə büük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (art :dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
bəyimsiməyük bəyimsiməyük .	bəy olmağa dəgməz.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (beltir : doğru nərsədə büük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (art :dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
beynə	.-topal ördək yorqa qaz, yarış olmaz beynə yaz
bez	.-arşın gətir bez apar, çuval gətir qoz apar.
bəzəq	.-dişarısı elə bəzək , icherisi menə təzək . (eşiği elə yakış, içişi menə yakış). (yakış : yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdırın).
bezi	.-min daraqda bezi var. (deyim)
beztirəntə	.-sevdirəndə dil, bezdirəndə.
biçər	.-biri əkər biri biçər , kimi atar kimə düşər.

biçilir.	.-iyi gedincə dəğər biçilir.
biçilmir	.-əkmədən biçilmir , bilmədən seçilmir.
biçmisən	.-nə əkmisən topraqda, nə biçmisən torbanda.
biləməm	.-almadım verəməm, görmədim biləməm
bilən	.- dəli qatdi, bilən açdı. (dəli işi qarışdırar, ağıllı düğünü açar)
bilən	.-çox işləyib bilən çox, az yanılır.
bilər	.- hər kəs bildiyin, dəgirman döndügün bilər
bilər.	.-avçı neçik al bilsə, ayıq ancaq yol bilər.
biləyim	.-dilim səni dilim dilim diləyim, başa gələnim səndən biləyim.
biliş	.-aldın giriş, andan biliş. (aldın: > əvvəl. ilkin)
bilməqən	.-yürüş bilməqən yol pozar , sözün bilməqən söz pozar
bilməsin	.-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın bilməsin
bilmətən	.-əkmədən biçilmir, bilmədən seçilmir.
bilmətiq	.-qavqıya qatılma, bilmədik işə atılma.
bilməz	.-acıyan bilməz nə yeyir , acığan bilməz nə deyir
bilməz	.-qonşu olma sözün bilməz dənsizə. . (dənsizə: mürüvvətsizə)
bilməz	.- üzüs bilməz suya girsə batası , sözün bilməz ağız açsa batası.
bilməz	.-ac aman bilməz
bilqə	.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (alp: iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (çərikdə: orduda).(dirikdə: olmuşda. yaşamda. durmuşda)
bilqə	.-av quşu burnundan, bilgə kişi dilindən (bəllənər)
bilqin	.-yanıla yanıla bilgin , yıxıla yıxıla yürgün olur.
biltiyin	.- dəyirman bildiyin edər , çaxçax başını döğər
biltiyin	.- bildiyin kimi görmə , bulduğun kimi gör
biltiyin	.- hər kəs bildiyin , dəgirman döndügün bilər

bir	.-altun çanaq palçuq çanaq qan qusana bir gələr.
bir	.-ana dili bir olur
bir	.-biri bir ay işlir, bir gün yər, biri bir gün işlir, bir ay yər
Bir gün kamança ustası Habil Əliyev ilə maestro Niyazi şəhərin mərkəzində gəzirmişlər. Qarşidan gələn az qala hər kəsin Habillə salamlaşışb, onunla görüşdüğünü görən Niyazi deyir;	
bir	.- bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.
bir	.-ər kişinin sözü bir
bir	düz. əş. bərabər.-təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.).(təqmə kişi: yoldan keçən. hər gələn)
bircə	.-iki qulaq bircə dil , iki eşid bir söylə.
bircə	- bircə bircə: birim birim. birər birər. -birim birim min olur , dama dama göl olur.
birər	- birər birər: birim birim. bircə bircə. -birim birim min olur , dama dama göl olur.
biri	.- biri əkər biri biçər , kimi atar kimə düşər.
biri	.- biri selsə, biri göl (olmalı). biri selsə, biri göl (olmalı).
biri	.- biri bir ay işlir, bir gün yər, biri bir gün işlir, bir ay yər
birim	-birim birim: bircə bircə. birər birər. -birim birim min olur , dama dama göl olur.
birinə	.- iyilik edsən birinə , sakın anın gözünə Birinin var birinin yok Birinin az birinin çok Birinin aç birinin tok Kim? Kimden Çaldı???
	Birinde kir birinde nur Birinde zor birinde nar Birinde ar birinde kar Kim ?Kimden aldı ??? 19 Ocak Narman
birirlə	birlə..-deli birlə çıx yola , minbir qada al qola.
birlə	birlə..-deli birlə çıx yola , minbir qada al qola.

bit	.-subayın malın it yər, bağrını bit yər (yaxasın bit yər)
bitər	.-yaş bitər iş bitər
bitər	önər.-ağılıda oğlaq doğsa, arıqda otu önər. (arıqda : arxda. dərədə).
bitirər	.-sanub sanub söyləyən iş bitirər
bitmiş.	.-yaşı yetmiş, işi bitmiş.
bizov	.-ortaq öküzdən, başqa bizov yeğ. (başqa : tək başına, özünə mal. ortaqsız. şəriksiz)
biztə	.-sizdə yiyləlim içəlim, bizdə gülüb oynyalım.
bol	.- bol bol yeyən bəl bəl baxar. (bəl :> bər . açıq. - bəl bəl baxmaq : bər bər baxmaq : domba, didik gözlə baxmaq)
boluna	.-kömək olsa boluna , hər iş girər yoluna.
bölünqən	bölüngən . dağılqan.- bölüngən mal , qurda yem.
boqazi	.- boş boğazı at oda , odun yaşıdı diyə bağırmış
boqulmaq.	.-dənizdən keçib çayda boğulmaq.
borc	.- borc ödüşlə , yol yürüşlə.
borc	.- borc öldürməz , bəniz saradır. (bəniz : üz)
borc	.- borc verməklə , yağı qırmaqla. (yağı : düşmən)
borclu	.-ac ölməz gözü qaralır, borclu ölməz bənzi sararır. (bənzi : üzü. suratı)
borclu	.- borclu ölməz , bənzi sarar.
borclu	borcu olan. (#alacaqlı:borc ödənən)
borclu	verimçi. verəcəqli.-alımçı arslan, verimçi sıçan.(alımçı : alacaqlı).
borclusan	.- borclusan ver , yolcusan yür
borcluysan	.- borcluysan ver qutul , yolcusan yür qutul
borctan	.- borctan qorxan , qapusun küçük açar.
borcu	.- borcu verə verə , yolu yürə yürə
borcun	.-bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək , dərdin iyisi ölmək.
borcun	.- borcun iyisi vermək , dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək.(önmək : önğmək .düzəlmək)
börünün	.- börünün gücü dişdə , kişin gücü işdə
boş	.- boş boğazı at oda , odun yaşıdı diyə bağırmiş
boş	.- boş boşuna bəkləyən , qolların sallar gedər.

boş	.-boş oturmaqdən, aylaqcılıq yeğ durur. (aylaqcılıq : günlük işçilik).
boş	.-dərvishin boş cibisə, könlü dolu.
boş	.-söləyənin boş ver, söylədiğin tutu ver
boş	.-boş anbar dibsiz kılə, ölç ha ölç
boş	- boş ver : daşla. at.- dünəni daşla , günüvü başla, yarını boşla.
boşa	. qanman. nadan. cahil.-doluya qoydum almadi, boşa qoydum dolmadı.
boşalır	.-verəsi verərənin kisəsi boşalır .(verəsi : qarşılıqsız. əvəzsiz)
boşla	.- dünəni daşla, günüvü başla, yarını boşla . (daşla : at. boş ver)
boşu	.-topancanın dolusu bir kişini, boşu qırq kişini qorxudur .
boşuna	.- boş boşuna bəkləyən , qolların sallar gedər.
botur	bodur .cücə.
boyalı	tüysülu. .-yaxşı kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüysülu .
boyu	.- bacaq değer boyu var , dürlü dürlü donu var. (değer : > qədər)
böyümək	ulalmaq.-çağa yıxıla yıxıla ulalar . -çağa yıxıla sürüşə ulalar
boyuna	.uzun dil, ilan kimidir, ağızdan çıxsa boyuna sarılar .
böyüq	.-uzaq yerin yalayı böyük olar
boz	.-yaxşı kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüysülu .(tüysülu : boyalı)
bugün xoş bul, xoşluqda səndən keçər,	
bülbül	.-keçdi bülbül keçdi gül, istər ağla istər gül
bultum	.-nə bulдум sevinərim , nə itirdim yerinərim
bultuqun	.-bildiyin kimi görmə, bulduğun kimi gör
Bulunduğu durumdan hiçbir zaman memnun olmayan kalbinin boşluğunundan dolayı yorgun düşen, her zaman kuşkular içinde yaşayan, her zaman elinden kaçırıldığı bilməm hangi varlık için iç çeken insan, bir an bile gerçek huzura kavuşamaz. Öyleyse yüzünüüz Allaha çevirin ve başka şeylerden el çekin.	
bulur	.-sərinsə ər bulur çözüm işgilə . (sərinsə : dözümlü olsa.)
bulut	.- bulut yelkənə sığmaz
buq	.- buğ saqqalım başıma qurban.(deyim)

büqüq	- doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer: beltir.. qavşaq. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük: bəy olmağa dəgməz). (adakumsınmayuq: adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq: adlım, şöhrət). (art: dağ keçidi). (bayraqlur: bayraq taxdırır)
buratan	.-ya dəvəyi güdməli ya buradan köçməli.
burnu	.- burnu qaf dağından su içər.
burnun	.- burnun yeli xırman savurur.
burnun	.- burnun doğrusuna gedər. (sağa sola baxmıyaraq düz gedmək)
burnun	.-yetim oğlaq saxlasan, ağzin burnun yağ edər , yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oğlaq: heyvan balası). (oğlan: uşaq). (qarabaşan: bəxsiz başıva). (qay: bəla. ağrı)
burnuntan	.- av quşu burnundan , bilgə kişi dilindən (bəllənər)
butaq	.- dal budaq sizdən , kökü məndən.
buynuz	.- öküzə buynuz , qoyuna quyruq yük olmaz.
buyuran	.- cocuğa iş buyuran , kəndi ardıcan sürüñər
buz	.-qulaqdan girən soğuq söz, içə varıb buz bağlar.
cabala	.-çox cabala tez yorul, az cabala gec yorul
cabala	.-çox cabala tez yorul, az cabala gec yorul
çabuq	.-açıqlıq ər çabuq qarımaz. (açıqliq: müfərrəh. varlı)
çalan	soxar. soxan.-sevda keçər yalan olur, sonra soxar ilan olur. (sevda: istək.həvəs) (soxar: soxan. çalan)
çalışan	.-çalışan dəmir parlar.
çalmaz	.-it qapmaz at təpməz, ilan çalmaz ər aldatmaz demə.
çamursuz	.-aşq olsun yola, oda çamursuz ola.
can	.-ətçiyyə yağı qayusu, qoyuna can qayusu . (qayusu: qayğusu. dərdi)
can	.-yaxşı sözə can qurban , yaman sözdən can qurtar.
cana	.-ötgir piçaq qınına uç, ötrük söz cana uç. (uç: itik. zərər. ziyan).
çanaq	.-altun çanaq palçuq çanaq qan qusana bir gələr.
canım	.-ver yeyim, ört yatım, gözləki canım çıxsın.
cantan	.-azdan verən candan verir , çoxdan verən maldan verir

cantan	.-qarqa güdən gözdən, qurdu güdən candan olur. (güdən : baxan. bəsləyən).
çapar.	.-tazının topallığı, doğşan qulağına tez çapar.
çapucaq	aşıqqan.. tələsik.əcələ
çaq	.-ayran ver ayransıza, qalmaz bu dövran sizə, çağ gələr ayran olar , verməzlər ayran sizə.
çaq	.- çağ ərə hər nə öğrədir.
çaq	.- çağ uymadı sənə , sən uy çağuva.
çaqal	.- çaqal eniği qurd olmaz , arslan yatağı yurd olmaz. (eniği : balası)
çaqçaq	.- dəyirman bildiyin edər, çaxçax başını dögər
çaqıntı.	.-dəmir tavında, seviş çağında.
çaquva	.- çağ uymadı sənə , sən uy çağuva.
catal	.- catal qazıq yerə taxılmaz.
çatlamış.	.-ördək qaza baxaraq çatlamış.
çattıqın	.-atdan düşmüş eşəkə minmiş, hara çatdığını başa düşmüş.
çaxçax	.- dəyirman bildiyin edər, çaxçax başını dögər
çay	-qıtlama çay: dişləmə çay. -qəndi dişiyələ qırıb işlətmə. (qıtlama:dişləmə).
çayların	.-hər işin başı sağlıq, çayların başı dağılıq.
çayta .	.-dənizdən keçib çayda boğulmaq.
Çeçek	- omür zinetidir.
çeçen	çiçen. xatib.-eldə yüzdən biri çiçen , mindən biri gözəm olur. (gözəm :irəli görüşlü) .görə görə gözəm, diyə diyə çeçen olur(gözəm :irəli görüşlü) . (çeçen. xatib)
çəqən	.-dərd çəkən dərman arar
çəqənə	.-dərd çəkənə görədir
çəqər.	.-əkməyin kəndi yiyyən yükünü kəndi çəkər.
çəqinməz	çəkinməz. -göz görməyincə könül çəkinməz. -.göz görməyincə könül qatlanır.
çəqişmək	çəkişmək. şərtləşmək. mərcləşmək.
çəqsən	.- hər nə çəksən dilindən
çəriqt	çərikdə. orduda.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (alp : iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (dirikdə : olmuşda. yaşamda. durmuşda)

çeşmə	.-qar suyundan süzən çəsmə göl olmaz.
çətinlik.	.-iyimser ol, hər yönə bax qolaylıq, kötümser ol, hər yönə bax çətinlik.
cevher	. gövhər. ərdin. dəğərli daş. ləbət. -erdəmli kişi ərdiniylə düz gələr, ərdəmsiz kişi uylaq ilə düz gələr. . (uyaq :başmaq kəfi).
çevirməz.	.-daşımı su değirmən çevirməz.
çevrə	evrə. dünya.-nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu : hər nə) (yerqə yana :topraq içində). (önür :çıxır). (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
çevrəm	.-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, çevrəm oldu düşmən alalı
çevrətən	.-cocuqlar həp iyi, çevrədən kötülük öğrətilmirsa.
çeynənincə	.-əkmək çeynənincə utulur.
cibisə	.-dərvişin boş cibisə , könlü dolu.
çıçen	. çeçen. xatib.-eldə yüzdən biri çıçen , mindən biri gözəm olur. (gözəm :irəli görüşlü) . -görə görə gözəm, diyə diyə çeçen olur(gözəm :irəli görüşlü) . (çeçen. xatib)
çiniylə.	. doğrusunu.-söz versən çiniylə , piçaq versən qınıyla.
çipçiç	çipçiç . sərçə.-söz çipçiç değil , uçursan tutamazsan.
çıq	.-deli birlə çıx yola, minbir qada al qola. (birlə : birirlə) .(qola :ələ)
çıqan	.-bir ağızdan çixan min dilə yayılır.
çıqanı	.- ağızından çixanı qulağın eşidsin
çıqanı	.-önüvə çixanı qapma , arxadan gələni təpmə.
çıqarat	. - acı dil başdan çıqarat , ballı dil baş aylanat. (aylanat : döndürər)
çıqarın	çixarın. mənfəətin.-hər kəs çixarın güdər.
çiqarmış	.-kişdə deməz dilsizin, gözün qarqa çıxarmış.
çiqartmaz	.-artıq mal göz çixartmaz , çox yeyib qonuşmaq yaşı uzatmaz.
çiqcaq	.-arxada düşmən olan, üzə çixcaq dosd olar.
çiqılmaz	.-yer bərk girilməz, göy uca çıxılmaz.
çiqınca	.- hər ağızdan bir səs çıxınca , ortalıqda düzən qalmaz
çiqır	.-tarlada pislədiyin, xırmanda öünüə çıxır

çıqır **çixır.** önür.-nəqu əksə yerqə yana ol örür, nəqu versə evrə anu oq alur. (**nəqu:** hər nə) (yerqə yana:topraq içində). (**evrə:** çevrə. dünya) (**oq:** elə).

çıqışta .-girişdə güldürən yalan, **çixışda ağladarmış.**

çiqsa .-uzun dil, ilan kimidir, **ağızdan çıxsa** boyuna sarılar.

çiqsa .-yalan **çixsa bir sözün**, inanmazlar doqquz ola doğrusu

çiqsin. .-ver yeyim, ört yatım, **gözləki canım çıxsin.**
Çırkin bala qomşuda ola.

çit .-çubuq qırılır, **çit dər**, kütük qırılır, küt dər

cocuqa .-cocuğa iş buyuran, kəndi ardıcan sürünenə

cocuqlar .-cocuqlar həp iyi, çevrədən kötülük öğrətilmirsə.

cocuqum .-cocuğum yok ağıyası, şorbam yok daşıyasi.

Cök geç kalmışız canım

Vakit bu vakit değil
Eski radyolar gibi
Çatıya saklanmış aşk
Öyle sanmışız canım
Artık ölümsüz değil
Leylayla Mecnun gibi
Çoktan masal olmuş aşk
Lale devri çocuklarıyız biz
Zamanımız geçmiş
Aşk şarabından kimbilir en son
Hangi şanslı içmiş
Ben derim unutma iftihar et
Sevmeyenler utansın
Aşksızlığa mahkum edildiysek
Bu dünya yansın

çölliq **çöllük.** çöllük günü. sizdəh bedər

çöltə .-arsız nədən arlanır, **çöldə gəzər sallanır**

çöltə .-nə tülküylə savım, **nə çöldə avım var**

çönmək . **dönmək.** aylanmaq eylənmək.

çöpsüz	.-üzüm çöpsüz, el sözsüz olma
çöpü.	.-armıdır sapı var, üzümün çöpü.
çoq	.-çox arayandan, çox soran yeğdir.
çoq	.-hər çox azdan olur
çoqtan	.-azdan verən candan verir, çoxdan verən maldan verir
çoqu	.-hər azın bir çoxu var
çoqun	.-azın getdiyi çoxun yanıdır.
çoqun	.-azın yolu çoxun yanıdır.
çoquşsa	çokuşsa. dimdişsə. qaqlaşsa.- iki qarqa çokuşsa, bir quzquna yem olar.
coxsa	.-işin yoxsa tanış ol, paran coxsa qoruc ol. (tanış: şahid). (qoruc: kəfil)
çözüm	.-sərinsə ər bulur çözüm işgilə. (sərinsə: dözümlü olsa.)
çubuq	.- çubuq qırılır, çit dər, kütük qırılır, küt dər
cücə	bodur.
çul	.-eşək var çulundan yeğ, çul var eşəkdən yeğ.(yeğ. evla. ovla).
çuluntan	.-eşək var çulundan yeğ, çul var eşəkdən yeğ.(yeğ. evla. ovla).
cumur	.-dözümdə uğur, dözümsüz cumur
çuqur.	çuxur. qoy. quy. hava, yel alımıyan yer.
çürüq	.-çürüq paxla gündə yok , bir gün satılır.
çürütər	- baş çürübər: başdan çıxarar. -daş əridər yaxşı söz, baş çürübər yaman söz.(baş çürübər: başdan çıxarar).
çürütər.	.-aş daşı əridər, yalan başı çürübər.
çuval	.- arşın gətir bez apar, çuval gətir qoz apar.
Dağ dülberligi - taştadır, Adamnıñ dülberligi - baştadır.	
dəvəni yordan uçuran bir tutam ot olur. (yar: uçurum. vərtə)	
dəvəni yordan uçuran bir tutam ot olur. (yar: uçurum. vərtə)	
deyir	.-acıyan bilməz nə yeyir, acıqan bilməz nə deyir

Dışarıya kapanmak esasen içeriye açılmaktır. Huzur mu istiyorsunuz? Az eşya, az insan.

dözümdə çıxar var

Dünyevi şeylerin huzur vereceğini zannetmek, huzursuzluğun kaynağıdır.

durmuşta. **durmuşda.**dirikdə. olmuşda. yaşamda. -alp çərikdə, bilgə dirikdə. (**alp**: iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (**çərikdə**: orduda).

Eğer, yarımlaşılık hayat bana bir şey öğretmişse şunu öğretmiştir, huzuru size kendinizden başka kimse sağlayamaz.

Eki bulbul bir dalğa qonmaz.

əl - **əl ulağım**: əl aracım

əl .-**əl öpməklə** dodaq aşınmaz.

el .-ölürsə yer, **qalırsa el bəğənsin**

el .-**qalırsa el bəğənsin**, ölürsə yer bəğənsin

el .-torpaq ölüye, **el deliye doymaz**

el .-üzüm çöpsüz, **el sözsüz olmaz**

el .-**xırman el ilə**, düğün əl ilə.

əl .-xırman el ilə, **düğün əl ilə**.

el .-xırman yel ilə, **düğün el ilə**.

el -dərə təpəni sel tanır, yaxşı yamanı **el tanır**.

əl öpməklə dodaq aşınmaz.

əl öpməklə dodaq aşınmaz.

əl . -**əl yarası onğulur**, dil yarası onğulmaz

əl .-**ətək öpməklə** dodaq aşınmaz.

el .-el kişi başın azdırır, suyun qızdırır.

elçi görücü..

elçiliq. görücüülüq.

elə .-**eşığı elə yakış**, içiğin menə yakış. (**yakış**: yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çekən. cəzzab. 1.bılqdırıcı, yaxdırı). (**dışarısı elə bəzək**, icerisi menə təzək)

elə oq.-nəqu eksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə **anu oq alur**. (**nəqu**: hər nə) (**yerqə yana**:topraq içində). (**evrə**: çevrə. dünya) (**oq**: elə).

ələ. .-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, **nə gözəl sùrməli günlər oluru düüssə ələ**.

ələr .-incə ələr sıx toxur.

əli	.-altun əli piçaq kəsməz.
əlin	.-az əli aşda gör , çox əli işdə gör.
əlinə	.-yığvada dilin, saçaqda əlin saxla. (yığvada: məclisdə). (saçaqda: süfrədə)
əlinə	.-dəliyə yel ver, əlinə bel ver
əlinlə	.-nə verirsın əlinlə , odur gedən səninlə. (deməkki dirirkən malıvı verirsiyə ver)
ellərə	.-ver əldəkin ellərə , vur başını yerlərə
elli	.-elli yaşında dana , indi düşüb meydana.
elliq	ellik . baylıq qapısı. hikumet mərkəzi
eloqlu	eloğlu . aralıq uşağı.- eloğlu yumurtaya qıp taxar .
əltəqi	.-əldəki pul tez gedər , arxasından gəlməyincə.
əltəqin	.-ver əldəkin ellərə , vur başını yerlərə
elti	. qayinxatın.-elti eltidən qaçar , baldızlar bayraq açar. (elti : qayinxatın).
elti	. qayinxatın.-elti eltiyə əş olmaz , arpa unundan aş olmaz.
eltitən	.-elti eltidən qaçar , baldızlar bayraq açar. (elti : qayinxatın). (baldızlar : görüməcələr)
eltiyə	.-elti eltiyə əş olmaz , arpa unundan aş olmaz. (elti : qayinxatın)
əmək	.-kiminə əmək , kiminə yemək düşərmiş.
enən	.-atdan enən yenə minər demişlər.
eniqi	eniği . balası.- çaqal eniği qurd olmaz , arslan yatağı yurd olmaz.
enişi	.-dəviyə sormuşlar enisi sevərsin yokuşu-söyləmiş -düz başına yixılmış.
enişimi	.-dəvəyə sormuşlar, enişimi sevərsən, yoxusu . demiş, -düzə nə gəlmışki.
entin	.-ata mindin yerdəkin, atdan endin atın untma .
əq	-ək əkləmək : qoşulma qoşmaq
əqər	.-biri əkər biri biçər , kimi atar kimə düşər.
eqit	eğit . əkid. tərbiyə.-sayğı sayana eğit alana görədir.
eqit	eğit . tərbiyə.-sayğı sayana, eğit alana (görədir). (eğit : tərbiyə)
əqit.	əkid. eğit . tərbiyə.-sayğı sayana eğit alana görədir.
əqləmək	-ək əkləmək : qoşulma qoşmaq
əqli	əqli . yapışmış.- əqli quyrıq tez qopar.

əqmək	.-əkmək çeynənincə utulur.
əqmək	.-söz sav verən çox olur, əkmək verən az olur. (baş ağıl verən çox olur, əkmək verən az olur.
əqmək	.-yekə əkmək yoğun yoğurdan olur.
əqməqsiz	.-əkməksiz ev köpəksiz köy olmaz
əqməqtən	.-oğurluq bir əkməkdən , qəhbəlik bir öpməkdən.
əqmətən	.-əkmədən biçilmir , bilmədən seçilmir.
əqməyin	.-əkməyin kəndi yiyyən yükünü kəndi çəkər.
əqmisən	.-nə əkmisən topraqda , nə biçmisən torbanda.
əqli	.-əğri ağaca yayım , hər gələnə dayım demə.
əqli	.-əğri baca düz duman , görməsəndə sən inan.
əqli	.-ocağım əğri , tütünü doğru.
əqli	-doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer: beltir.. qavşaq. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (art : dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
əqli.	əğri. qayıq. -özün qayıq otursanda , sözün doğru dursun.
əqrıtə	.-əğridə tox doğrudə ac görmədim.
əqsə	əksə.-nəqu əksə yerqə yana ol örür , nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu : hər nə) (yerqə yana : topraq içində). (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
əqşι	əkşι. qoruq qora. tuş.
əqsilməz	.-arpadan saman, kömürdən duman əksilməz
əqtə	əkdə. əqli. -qurd çagası əkdənməz.
əqtənməz	əkdənməz. əhlilənməz. -qurd çagası əkdənməz.
ər	.-aşını yaşıran ər bolmaz , yaşını yaşıyan yaş bolmaz. (yaşıran : gizləyən). (yaşıyan : savan). (yaş : gənc)
ər	.-ay doğar gədiyindən, ər utansın dediyindən.

ər	.-ay doğusundan, ər yürüşündən bəllənir. (yürüşündən : davranışından, rəfdarından)
er	.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz, er kişinin verən sözü danılmaz.
ər	.-ər kişinin sözü bir
er	.-er qaradan qorxar. (qara : böhdan)
ər	.-eyülüqə eyülüq, hər kişinin işidi, kəməlligə eyülüq, ər kişinin işidi.
ər	.-hər nə incəlikdən, ər yoğunluqdan qırılır.
ər	.-it qapmaz at təpməz, ilan çalmaz ər aldatmaz demə .
ər	.-iyilikə iyilik hər kişinin işidir, kəmligə iyilik ər kişinin işidir
Er çəçekniñ öz qoqusı bar.	
Er dülber bahtlı olmaz.	
Er dülberde bir min bar.	
Er dülberniñ bir quyü bar.	
Er guzelnin bir sıri bar.	
ər	.-açıqlıq ər çabuq qarımaz. (açılıq : müfərrəh, varlı)
ər	.-it doyan yerin özlər, ər doğan yerin
ər	.-sərinsə ər bulur çözüm işgilə. (sərinsə : dözümlü olsa.)
ər	qoca..-ata vergisi görümlük, qoca vergisi doyumluq. (görümlük : görüşlük).
ərə	.-çağ ərə hər nə öğrədir.
əri	.-gənc əri yaprıtmə: gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma
əri	.-sözünün əri , dilinin yiyesi
əri	.-alp əri yaprıtmə, yörük atı yağırtma. (gənc əri yaprıtmə : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (yaprıtməq : saymamaq, alçatmaq, önəmsəmək, dəğərləməmək.). (yağırtma : malqaranın yağırin (bel kürək bölümün) yaralama.)
ərin	
ərin	.-ilan ağu dışındə, ərin ağu dilində
ərişür	.-ərişür barcağına asda gedən. (barcağına : məqsədinə)

əritər .-daş əridər yaxşı söz, baş çürüdər yaman söz.(**baş çürüdər**: başdan çıxarar).

əritər .-aş daşı əridər, yalan başı çürüdər.

ərivə .-evinə görə pişir aşını, **ərivə görə geyim başını**

Erkesninki ozüne,

Ay korünir kozüne.

ərmış .-dözəgən dərvish, **barağa ərmış**. (**barağ**: mənzil).

ərmış. .-dözəgən dərvish, **istəgə ərmış**.

ərmış. .-dözəgən dərvish, **istəyə ərmış**.

ərqəqsə .-sanduruşla gör hər işi, **qarşın ərkəksə dişi**. . (**santuruşla**: hesab kitabla)

ertəyə .-ertəyə qalan arxaya qalur.

ərtin **ərdin** cevher. gövhər. dəğərli daş. ləbət. -ərdəmli kişi **ərdiniylə** düz gələr, ərdəmsiz kişi uylaq ilə düz gələr. . (**uyaqaq**:başmaq kəfi). . (**uyaqaq**:başmaq kəfi).

əş .-elti eltiyə əş olmaz, arpa unundan aş olmaz. (**elti**: qayinxatın)

əş düz. bir. bərabər.-təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.) .(**təqmə kişi**: yoldan keçən. hər gələn)

eşəq .-atla eşək yarışmaz, yavuz eyi barışmaz. (**yavuz**: yaman)

eşəq .-axsaq eşək hündür dağ.

eşəq .-eşək var çulundan yeğ, çul var eşəkdən yeğ.(**yeğ**. evla. ovla).

eşəqə .-atdan düşmüs eşəkə minmiş, hara çatdığını başa düşmüs.

eşəqtən .-eşək var çulundan yeğ, çul var eşəkdən yeğ.(**yeğ**. evla. ovla).

eşəyə .-alçaq eşəyə kim olsa minər.

eşığı elə yakış, içiği menə yakış. (**yakış**: yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bılqdırıcı. yaxdırıran). (dişarısı elə bəzək, icherisi menə təzək)

eşintən .-leysanın beşində, öküzü ayrı eşindən

eşiqi .-eşığı elə yakış, içiği menə yakış. (**yakış**: yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bılqdırıcı. yaxdırıran). (dişarısı elə bəzək, icherisi menə təzək)

əsirqənməz. .-qaz gələn yerdən **tavuq əsirgənməz**.

eşit	.-iki qulaq bircə dil, iki eşid bir söylə.
eşit	.- min eşit bir söylə.
eşitsin	.- ağızından çıxanı qulağın eşidsin
əsgilməsin	-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.
əsriq	əsrik. qızqın. azqın. qudurmuş. -əsrik dəvə
eşşəyin	.- o ki mal qoyub gedir evladına, eşşəyin zadı her ne varına!!
et	.- et ilə dəri , yeməklə diri.
ət	.- qəcələ küçük ət yeyir , dəvəsi böyük ot yeyir.
ətçiyə	.- ətçiyə yağ qayusu , qoyuna can qayusu . (qayusu: qayğusu. dərdi)
ətə	.-ota qatsan at yeməz, ətə qatsan it yeməz
etən	edən. işləyən.- edən bulur inləyən ölüür. (inləyən: zırlayan. zırıldayan)
ətəq	.-əl ətək öpməklə dodaq aşınmaz.
ətirir	.-suya götürür, susuz gətirir. (hüllükü. kələkçi)
etqu	iyi. -təzək qarda yatmaz, edqu isiz qatmaz. (edqu: iyi) (isiz: pis. pəs.kötü). (qatmaz: qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxçı pis birbirinə qarışmaz)
etqu	-təzək qarda yatmaz, edqu isiz qatmaz. (edqu: iyi) (isiz: pis. pəs.kötü). (qatmaz: qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxçı pis birbirinə qarışmaz)
etsən	.- iyilik edsən birinə , sakın anın gözünə
ev	.-aşsız ev olur , sözsüz ev olmaz.
ev	.-dağ dağ üstünə olur, ev ev üstünə olmaz
ev	.-eyicə söz ev qurar , yamanca söz ev yıxar. -eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar: yıxar).
ev	- ev yıxma: ocaq pozma
ev	.-arvad var ev yiğar , arvad var ev yıxar
ev	.- əkməksiz ev köpəksiz köy olmaz
evi	.-var evi görlük evi , yok evi korluq evi. (görlük: dadlılıq. şirinlik)
evi	.-yalançının evi yanmış , kimsə inanmamış.

Evinde huzurlu olmak istiyorsan, eşinin bütün istediklerini yap.

evinə	.-evinə görə pişir aşını, ərivə görə geyim başını
evintə	.-sevilən qonşu evində gözəl
evitir	.- dil kimliyin evidir , yurd kimliyin yeridir
evlatına	.- o ki mal qoyub gedir evladına , eşşeyin zadı her ne varına!!
evliliq	.-evlilik qonusaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur.
evrə	çevrə . dünya.-nəqu əksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu : hər nə) (yerqə yana :topraq içinə). (önür :çıxır). (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
evtə	.-dəli qız evdə qalmaz, dəlik daş yerdə.
evtə	.-sırça evdə oturan, daşılə oyun qılmaz
əvvəl	< aldın . ilkin.- aldın giriş , andan biliş.
eyi	.-atla eşək yarışmaz, yavuz eyi barışmaz . (yavuz : yaman)
eyicə	.- eyicə söz ev qurar , yamanca söz ev yixar. -eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar : yixar).
eyitim	.- eyitim üçün üç arac-ağız qulaq dil
eyləmək	.- həmin az eyləmək aşını , dileyen kimse qavqasuz başını.
eylənmək	aylanmaq . çönmək. dönmək.
eyqu	.-ara düzər eyku söz, ara pozar yaman söz.
eyülüq	.- eyülüqə eyülüq , hər kişinin işidi, kəməlligə eyülüq , ər kişinin işidi.
eyülüqə	.- eyülüqə eyülüq , hər kişinin işidi, kəməlligə eyülüq, ər kişinin işidi.

güt+para= MAFYA

Gul sanarsıñ, tegenek çıqar.

Gulüne baq da, goncesini al.

Gulünü sevgən tikenini de sever.

Gürültü ve patırtının ortasında sükunetle dolaş, sessizliğin içinde huzur bulduğunu unutma.
Guzel adam er vaqıt guzel baqar.

Guzellerden kim guzel,

Kimni sevsen o guzel.

Guzellikke toülmez.

Habil də cavab verir;

halqasız. .-dəniz dalqasız, **qapu halqasız.**

halva .-ana ilə qız, **halva ilə qoz.**

handa iş, ordan uş. **(uş: uç)**

handa iş, ordan uş. **(uş: uç)**

hanta .-handa iş, ordan uş.**(uş: uç)**

.-handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş. **(qaş: qaç). (uş: uç)**

hara .-atdan düşmüş eşəkə minmiş, **hara çatdığını başa düşmüş.**

hartatır .-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, **gün hardadır**, olan körpü üzündə, yarın durur
qurusuq körpü başında . **(qurusuq:** qurulmuş görünən)

Hasetçinin huzuru, çabuk darılanın dostluğu, yalancının ise yiğitliği olmaz.

hava .-hava, yel alımıyan yer: qoy. quy. cuxur.

hayıntıta **hayında < qayında.** qayıısında. -keçi can **hayında**, qəssab piy axtarır.. (piy: yağ,
quyruğun yağı)

haylaz aylaqcı. günlük işçi.

hövüllü ivək. tələsik.-ac **ivək**, tox dölək. (**dölək:** dinc. rahat)

hüntür .-axsaq eşək **hündür dağ.**

Huzur denilen o şeyin her santimine ihtiyacım var bu aralar. Bana biraz bahar gerekiyor. Çok üşdüm.

Huzur içinde ve sıkıntı çekmeden yaşamak isteyenler, bütün bildiklerini söylememeli, bütün

gördüklerini yargılamamalıdır.

Huzura giden en kısa yol, gerçeklerden geçer. Çünkü, yalan huzursuz eder.

Huzura kavuşan bir hayat, muradına ermiş bir hayattır. Çünkü bu hayat, hiçbir dalganın
oynatamayacağı, hiçbir kasırganın sarsamayacağı hakikat ümrانında yaşar ve onun
ezeli huzurunu hiçbir şey bozamaz.

Huzurlu insan, değiştiremeyeceği şeylerin farkına varmış olandır.

Huzuru kendi içimizde bulamazsak, başka yerde aramak boştur.

iç öz. zat.-**öz ağlasa**, göz yaşar.

içə .-qulaqdan girən soğuq söz, **içə varıb buz bağlar.**

icəlim	.-sizdə iyəlim icəlim , bizdə gülüb oynyalım.
içər.	.-burnu qaf dağından su içər.
icherisi	.-dişarısı elə bəzək, icherisi menə təzək . (eşigi elə yakış, içişi menə yakış). (yakış : yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.biqdıcı. yaxdırın).
ichi	.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz, er kişinin verən sözü danılmaz.
icighi	.-eşigi elə yakış, içişi menə yakış. (yakış : yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.biqdıcı. yaxdırın). (dişarısı elə bəzək, icherisi menə təzək)
icintən	.-qala icindən alınır
ilan	.- ilan ağu dışındə , ərin ağu dilində
ilan	.-it qapmaz at təpməz, ilan çalmaz ər aldatmaz demə.
ilan	.-sevda keçər yalan olur, sonra soxar ilan olur . (sevda : istək.həvəs) (soxar : soxan. çalan)
ilan	.-uzun dil, ilan kimidir , ağızdan çıxsa boyuna sarılar.
ilinti	girifdarlıq
ilq	.-ilk atılan daş uzaq düşər.
ilqin	.- ilkin malın bağla , sonra tariya ismarla
ilqin	.- ilkin yemək , andan demək
ilqin.	ilkin. aldın > əvvəl. -aldın giriş , andan biliş.
inamsız.	.-od görmədim dumansız, doğru görmədim inamsız.
inan.	.-əğri baca düz duman, görməsəndə sən inan.
inanmamış	-yalançının evi yanmış, kimsə inanmamış.
inanmasa	.-düşdə gör, oyluqda gör, düşdə gör, düşənin dosdu olmaz, inanmasa düş də gör. (oyluqda : təsəvvür. xəyal)
inanmazlar	.-yalan çıxsa bir sözün, inanmazlar doqquz ola doğrusu
incə	.- incə ələr sıx toxur.
incəliqtən	.- hər nə incəlikdən , ər yoğunluqdan qırılır.

inləyən	zırlayan. zırıldayan.-edən bulur inləyən olur. (edən : işləyən).
inti	.-elli yaşında dana, indi düşüb meydana .
ipəqtən	.-dil yaxşısı ipəkdən , dil yamanı tikəndən
iqi	.- iki qarqa çokuşsa, bir quzquna yem olar. (çokuşsa : dimdişsə. qaqlaşsa)
iqi	.-iki qulaq bircə dil, iki eşid bir söylə.
iqi	.-tez verən ikiləm ödür . . (ikiləm : iki kərə)
iqisi	.-kor istəyi bir göz, ikisi olsa nə söz .
iqit	.-ürkək atla qorxaq iğid sevilməz .
iqit	iğid . alp. batur. bağadur. pəhləvan.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (çərikdə : orduda).(dirikdə : olmuşda. yaşamda. durmuşda)
ir	. tez.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir , oğul gərək qazana.
irəli	-irəli görüşlü : gözəm.-eldə yüzdən biri çiçen, mindən biri gözəm olur.
irtəsi	. yarını. sabahı.- aqşamların irtəsi var , kimsizlərin kimi var!.
irtəyə	yarına. sabaha.- irtəyə qalan , arxaya qalar.
iş	.- sən yardım ed quluna, hər iş girsin yoluna.
iş	.- cocuğa iş buyuran , kəndi ardıcan sürünenə
iş	.- iş işləsən düşünüb işlə , gedişən yerdən dönüşün düşlə.
iş	.- iş olacağına varır .
iş	.-kömək olsa boluna, hər iş girər yoluna .
iş	.-sanub sanub söyləyən iş bitirər
iş	.-yaş bitər iş bitər
iş	.-handa iş, ordan uş. .(uş: uç) .handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (qaş: qaç).(uş: uç)
işçi.	-günlük işçi : aylaqcı. haylaz.
işciliq.	-günlük işçilik :aylaqcılıq. -boş oturmaqdən, aylaqcılıq yeq durur . (aylaqcılıq : günlük işçilik).
işçiyyə	.- min işçiyyə bir başçı.

işə	.-qavqıya qatılma, bilmədik işə atılma.
işə	.-qışa saxla kömürü, yaxşı işə ömürü.
işə	.-uşağı işə qos, özündə ardıca qos.
iş	.-sanduruşla gör hər işi, qarşın ərkəksə dişi. . (santuruşla: hesab kitabla)
iş	.-yaşı yetmiş, iş bitmiş.
işimiz.	.-biri var, üç nal ilə bir ata qaldı işimiz.
işin	.-hər işin başı sağlıq, çayların başı dağlıq.
işin	.-işin yoxsa tanış ol, paran çoxsa qoruc ol. (tanış: şahid). (qoruc: kəfil)
işinə	.-asdarı üzünə uymaz, işinə savları tutmaz. (savları: sözləri. iddiaları)
işinə	.-bələş atın dişinə bakılmaz. (bələş: sunulan. bağışlanan. hidyə olunan)
işinə	.-dözümlü ol işinə, uğur gəlsin başinə.
işinə	.-dözümlü ol uğur dilə işinə, sağlıq olsun dadlı gəlsin dişinə.
işinə	.-sevinir mal varlısı işinə, güvənir yok yoksulu düşünə.
	-sevinir mal varlılar işinə, güvənir yok yoklular düşünə.
işini.	.-dözümlə gör işini, uğur yapsın işini.
isırır	.-qaraqol gülərkən isırır. (qaraqol: polis)
işiti	.-eyülüq eyülüq, hər kişinin işidi , kəməlligə eyülüq, ər kişinin işidi .
işitir	.-iyilikə iyilik hər kişinin işidir , kəmliğə iyilik ər kişinin işidir
isız	pis. pəs.kötü. -təzək qarda yatmaz, edqu isız qatmaz. (edqu: iyi) (isız: pis. pəs.kötü). (qatmaz: qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxçı pis birbirinə qarışmaz)
işlə	.-iş işləsən düşünüb işlə, gedişən yerdən dönüşün düşlə.
işləsən	.-iş işləsən düşünüb işlə, gedişən yerdən dönüşün düşlə.
İşlətiqin	.-İşlədiğin mənə,öyrəndiyin özünə.
işləyən	edən..-edən bulur inləyən olur. (inləyən: zırlayan. zırıldayan)
işləyib	.-çox işləyib bilən çox, az yanılır.
işlir	.-biri bir ay işlir , bir gün yər, biri bir gün işlir , bir ay yər

ismarla	.-ilkin malın bağla, sonra tariya ismarla
ışqılə	.-sərinsə ər bulur çözüm işgilə . (sərinsə: dözümlü olsa.)
işsiz	.-odsuz kömür, işsiz ömür .
iştə	.-az əli aşda gör, çox əli işdə gör .
iştə	.-börünün gücü dışdə, kişin gücü işdə
istəmətən	.-acıqmadan yemə, sormadan demə, istəmədən vermə .
iştən	.-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın bilməsin
iştən	.-yoxsulunki işdən artmaz , dışdən artar
istəq	istək.sevda. həvəs.- sevda keçər yalan olur , sonra soxar ilan olur. (sevda : istək.həvəs) (soxar : soxan . çalan)
istəqə	.-dözəgən dərviş, istəgə ərmış .
istəyə	.-dözəgən dərviş, istəyə ərmış .
istəyi	.-kor istəyi bir göz , ikisi olsa nə söz.
isti	- isdi isdisinə : sığaçı sığağına
istisinə	- isdi isdisinə : sığaçı sığağına
it	.-ac at yol almaz, ac it av almaz
it	.-at izi it izinə qarışmış.(deym)
it	.-at minənin it yiyəsin tanır .
it	.- it doyan yerin özlər , ər doğan yerin
it	.-ota qatsan at yeməz, ətə qatsan it yeməz
it	.- it qapmaz at təpməz, ilan çalmaz ər aldatmaz demə.
it	.-subayın malın it yər, bağrını bit yər (yaxasın bit yər)
itər	.-tünlükdə söyləyənin sözü itər , yollarda yalnız gedənin özü itər . (tünlükdə : qalabalıqda)
iti	tetik..-anası təvlük yufqa yapar, oğlu tetik qoşa qapar . (təvlük : yavaş).

itiq	itik. uç. zərər. ziyan.-ötgir piçaq qınına uç , ötrük söz cana üç .
itirir..	arıdır.. -nə arıdır, nə yoğunur: nə itirir nə qazanır. -tuğar edməz, nə arıdır, nə yoğunur. . (tuğar: risq)
itirtim	.-nə buldum sevinərim, nə itirdim yerinərim
itqi	itgi. zərər.-ortaq çox olunca, itgi az olur.
itqıtən	.-itgidən qorxan qazanmadı.
itqiylə	.-öfgəylə qalxan, itqiylə durur
itqiylə	itqiylə. zərərlə.-öfgəylə qalxan, itqiylə oturur.
ittən	.-itdən quzu törəməz.
ivəciliq	ivəcilik. tələsgənlik. əcələlik.- ivəcilik şəşdirir , dözümlük aşdırır.
ivəciq	ivəcik. tələsgən.-ac ivəcik , tox yavaş olur.
 ivəq	 . tələsik.-ivək qılış, öküş sonuc. (öküş: ökünc . peşman).
 ivəq	 .-ac ivək , tox təvək. (təvək: yavaş)
 ivəq	 ivək. tələsik. hövüllü.-ac ivək , tox dölək. (dölək: dinc. rahat)
 iyi	 .iyi gedincə dəğər biçilir.
 iyi	 .iyi yasa iyi kişi yetirir
 iyi	 .cocuqlar həp iyi , çevrədən kötülük öğrətilmirsə.
 iyiliq	 .iyiligə iyilik hər kişinin işidir , kəmligə iyilik ər kişinin işidir
 iyiliq	 .iyilik yapan bal dolu , kötülük yapan pox dolu. (dolu: dolçası)
 iyiliq	 .iyilik edsən birinə , sakın anın gözünə
 iyiliqə	 .iyiligə iyilik hər kişinin işidir , kəmligə iyilik ər kişinin işidir
 iyimser	 .iyimser ol, hər yönə bax qolaylıq , kötümser ol, hər yönə bax çətinlik.
 iyisi	 .bir gözümü ağladı, bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək , dərdin iyisi ölmək.
 iyisi	 .borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək.(önmək: öngəmək .düzəlmək)
 iyisi	 dərdin. -bir gözümü ağladı, bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.
 iyit	 .qaplan yolundan, iyid sözündən dönməz.
 iytləşu.	 iydləşu. qoxlaşu.-kişi sözləşu, yılık iydləşu. (yılık: heyvan).

izan	anlayış. qanacaq. fəhm. dərk.
izi	.-at izi it izinə qarışmış.(deyim)
izinə	.-at izi it izinə qarışmış.(deyim)
izlər	.-artin təkər öntünü izlər. (artin : daldaki) (öntünü : öndəki)
Karen Salmansohn	
keçən keçdi, gələcəkdə səndən keçər.	
keçənə ökünmə (ökünmə: yaqılama-hayıfsınma), gəlcəyə umma,	
ləqən	ləgən. təgən. təşd
leysanın beşində, öküzü ayır eşindən	
leysanın beşində, öküzü ayır eşindən	
leysanın	.-leysanın beşində, öküzü ayır eşindən
mahabad	mahabad qondarma addır. pəhləvi alçaqlar demişib. doğrusu=soyuq bulaqdır
mal	.- o ki mal qoyub gedir evladına , eşşəyin zadı her ne varına!!
mal	.-mal vergisi keçimlik , kitab vergisi ömürlük.
mal	.-artıq mal göz çıxartmaz , çox yeyib qonuşmaq yaş uzatmaz.
mal	.-bölängən mal , qurda yem. (bölängən : dağılıqan)
mal	.-gecə gözü mal alma , subay gözü qız alma. (subay : bekar)
mal	.-sevinir mal varlısı işinə , güvənir yok yoksulu düşünə. -sevinir mal varlılar işinə , güvənir yok yoklular düşünə.
mal	.-tək başına, özünə mal: başqa.. ortaqsız. şəriksiz.-ortaq öküzdən, başqa bizov yeğ.
malı	.-teyxa düğü pilov olmaz , yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir, oğul gərək qazana. (ır : tez)
malın	.-ilkin malın bağla , sonra tarıya ismarla
malın	.-subayın malın it yər , bağrını bit yər (yaxasın bit yər)
malтан	.-azdan verən candan verir , çoxdan verən maldan verir
mən	.-soğuq.-qız qat keçə, mən ondan keçə , bir qat dəri mən ondan geri .

menə .-eşigi elə yakış, içişi menə yakış. (**yakış**: yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıldırıcı. yaxdırı). (dışarısı elə bəzək, içerişi menə təzək)

mənə .-**İşlədiğin mənə**, öyrəndiyin özünə.

məntən .-dal budaq sizdən, **kökü məndən**.

mərcləşmək çəkişmək.şərtləşmək.

meytana. .-elli yaşında dana, **indi düşüb meydana**.

min .-bir yalan **min doğruyu qoğalar**

min .-**min daraqda** bezi var. (**deyim**)

min .-**min işçiyə** bir başçı.

min .-birim birim min olur, dama dama göl olur. (**birim birim**: bircə bircə. birər birər)

min eşit bir söylə.

min .-bir ağızdan çıxan **min dilə yayılır**.

min .-min dərədən su gətirir. (**deyim**)

min .-**min eşit** bir söylə.

minbir .-**deli birlə çıx yola**, **minbir qada al qola**. (**birlə**: **birirlə**).(**qola**:ələ)

minənin .-**at minənin** it yiyeşin tanır.

minəq .-**at minək daşı**, artıq arxadaşı.

minər .-atdan enən **yenə minər demişlər**.

minər. .-alçaq eşəyə **kim olsa minər**.

minmiş .-atdan düşmüş eşəkə **minmiş**, hara çatdığını başa düşmüş.

mintin .-**ata mindin yerdəkin**, atdan endin atın untma.

mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm

muma .-uma uma, **dönmə muma**

nacaq .-oldu olacaq, **qırıldı nacaq**, daha nə olacaq.

nal .-**biri var, üç nal ilə** bir ata qaldı işimiz.

nasıl .-**döşəyivi nasıl yaparsın**, öyləsinə yatarsın

nə	- hər nə: nəqu.- nəqu eksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alur. (yerqə yana :topraq içinə). (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
neçiq	.-avçı neçik al bilsə , ayıqancaq yol bilər.
nəqu	nəqu. hər nə.- nəqu eksə yerqə yana ol önür, nəqu versə evrə anu oq alur. (yerqə yana :topraq içinə). (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
nərtə	.- nərdə ac , ordan qaç, nərdə aş yürü yanaş
nərtən	.-zəngin bulsa, qutlu ola, yoxsul bulsa , nərdən ola .
nətən	.-arsız nədən arlanır , çöldə gəzər sallanır
nəyin	.- hər nəyin azından olur artağan. (artağan : bərəkət)
nəyin	.- hər nəyin ortası yeğ
nəyin	.- torbanda nəyin yoxsa , dilində balın olsun. (nəyin : malın).
nisqilli	.- nisgilli sevgilər yaşar durur. (yaşar durur : ölməz durur)
ocaq	.- ocaq yandı tüstüsü bizi düşdü, aşı qonşuya .
ocaq	- ocaq pozma :ev yıxma.
ocaqa	.-tütündən qorxub oda (ocağa) düşmüş.
ocaqım	.- ocağım əğri , tütünü doğru.
öfqəylə	.- öfgəylə qalxan , itgiylə durur
öfqəylə	.- öfgəylə qalxan ,itgiylə oturur. (itgiylə : zərərlə)
olacağına	.- iş olacağına varır .
olacaq	.- oldu olacaq , qırıldı nacaq, daha nə olacaq.
olacaq.	.-oldu olacaq, qırıldı nacaq, daha nə olacaq .
ölç	.-boş anbar dibsiz kılə, ölç ha ölç
ölçülür.	.-su dayaqla, kişi sözlə ölçülür.
ölər.	.-at təpər qatır təpər, arada aracı ölər .
olmaz	.-düşənin dosdu olmaz demişlər .
	düşənin dosdu olmaz demişlər , ucalan dossuz qalmaz demişlər

ölmək	.-borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək. (önmək: önğmək .düzəlmək)
ölmək	yuvarlanmaq
ölmək.	.-bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür, borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.
ölməz	.-ac ölməz gözü qaralır , borclu ölməz bənzi sararır. (bənzi : üzü. suratı)
ölməz	.- borclu ölməz , bənzi sarar.
ölməz	.- ölməz durur : yaşar durur - nisgilli sevgilər yaşar durur.
ölmüş.	.-açılan solmuş, danişan susmuş, alışan sönmüş, yaşayan ölmüş.
olmuşta.	olmuşda . dirikdə. yaşamda. durmuşda.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (alp : iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (çərikdə : orduda).
ölqüzəntə.	ölqüzəndə. öldürəndə. -öldürəndə dil, dirgizəndə dil
oltu	.- oldu olacaq , qırıldı nacaq, daha nə olacaq.
öltürəntə	öldürəndə. ölgüzəndə.-öldürəndə dil, dirgizəndə dil
öltürməz	.- borc öldürməz , bəniz saradır. (bəniz : üz)
ölü	.-nə ölü görsə ağlar , nə dügün görsə oynar.
ölür	.-kəl ölür sırmə saçlı olur , kor ölçür badam gözülü.
ölür	.-edən bulur inləyən ölçür. (edən : işləyən). (inləyən : zırlayan. zırıldayan)
ölür.	.-ümidlə keçinən açıqla ölçür .
ölürsə	.-qalırsa el bəğənsin, ölürsə yer bəğənsin
ölürsə	.- ölürsə yer , qalırsa el bəğənsin
ölüt.	. öldürər.-arpasız atı qamçı ölçüt .
ölüye	.- torpaq ölüye , el deliye doymaz
ölüylə.	.-dəli dəliyinən xoşlanır, xoca ölüylə.
ömrü	.- alverçinin ömrü tüketmiş , alası verəsi tüketməz.
ömür.	.-odsuz kömür, işsiz özür.
ömürlük.	.-mal vergisi keçimlik, kitab vergisi ömürlük.
ömürü.	.-qışa saxla kömürü, yaxşı işə özürü.

on	.-adam on, doqquzu don
önəmsəmək	yapırtmaq .saymamaq. alçatmaq.. dəğərləməmək
önər.	. bitər.-ağında oqlaq doğsa, arıqda otu önər. (arıqda: arxda. dərədə).
onluq	.-beşlik verib qonuşdurmuş, onluq verib susduramamış.
önmək	. öngəmk.düzəlmək.-borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək
onqalır	düzəlir.- qılıc yarar onqalır, dil yarası onqalmaz.
onqalmaz.	düzəlməz. -qılıc yarar onqalır, dil yarası onqalmaz. (onqalır: düzəlir)
önqmək	önqmək.önmək. düzəlmək.-borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək
onqulmaz	.-piçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz. (onğulur: onulur. sağalır)
onqulmaz	onğulmaz. -əl yarası onğulur, dil yarası onğulmaz
onqulur	onğulur. -əl yarası onğulur, dil yarası onğulmaz
onqulur	onğulur. onulur. sağalır.-piçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz.
ontan	.-qudurmuş yaman, alışmış beş ondan yaman
ontan	.-soğuq.-qız qat keçə, mən ondan keçə, bir qat dəri mən ondan geri.
öntəqi	öndəki. öntünü. -artin təkər öntünü izlər. (artin: daldaklı)
öntünü	öntünü. öndəki.-artin təkər öntünü izlər. (artin: daldaklı)
onulur	onğulur. sağalır.-piçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz.
önünə	.-tarlada pislədiyin, xırmanda önünə çıxır
önünte	.-dağ başında xırman, savurduğun yel alır, sel önünde dəğirmən, öğütdüyün sel alır
önür	çıxır.-nəqu eksə yerqə yana ol örür, nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu: hər nə) (yerqə yana: topraq içində). (evrə: çevrə. dünya) (oq: elə).
önüvə	.-önüvə çıxanı qapma, arxadan gələni təpmə.
öpməqlə	.-əl ətək öpməklə dodaq aşınmaz.
öpməqlə	.-əl öpməklə dodaq aşınmaz.
öpməqtən	.-oğurluq bir əkməkdən, qəhbəlik bir öpməkdən.
oq	elə. -nəqu eksə yerqə yana ol örür, nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu: hər nə) (yerqə yana: topraq içində). (evrə: çevrə. dünya) (oq: elə).

oq	.-deyilən söz, atılan ox , yaşanan yaş geri dönməz.
oq	.-oylamazca aytqan söz, düzəməzcə atqan ox. (oylamazca : düşünmədən). (düzəməzcə: nişanlamadan)
oqlan	oğlan . uşaq.-yetim oğlaq saxlasan, ağızın burnun yağ edər, yetim oğlan saxlasan , qarabaşan qay eder. (oğlaq : heyvan balası). (karabaşan : bəxsiz başıva). (qay : bəla. ağrı)
oqlaq	.-ağında oğlaq doğsa , arıqda otu önər. (arıqda : arxda. dərədə). (önər : bitər)
oqlaq	oğlaq . heyvan balası. -yetim oğlaq saxlasan , ağızın burnun yağ edər, yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oğlan : uşaq). (karabaşan : bəxsiz başıva). (qay : bəla. ağrı)
oqlu	.-anası təvlük yufqa yapar, oğlu tetik qoşa qapar . (təvlük : yavaş).(tetik : iti)
oqlu	-eloğlu : aralıq uşağı.- eloğlu yumurtaya qıp taxar.
öqqünc	ögünc . karizma
öqrəşir	.-dəğirmənə gələnə sıra öqrəşir
öqrətər .	.-alımçılıq arslanlığı, verimçilik sıçganlığı öqrədər .
öqrətilmirsə .	.-cocuqlar həp iyi, çevrədən kötülük öqrətilmirsə .
öqrətir	.-dəğirmənə gələnə sıra öqrədir
öqrətir.	.-çağ ərə hər nə öqrədir .
oqsamaq	oxşamaq . sıyparqamaq
oqşamaya	oxşamaya . sıyparqa. -sıylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun . (sıylarqa : ikram, lütf edməyə). (sıyın : ikramın, lütfün).
oqşatır.	.-sağır duymaz uydurur, kor görəməz oxşadır .
öqsüz	.-ac ayı oynamaz, doya öksüz ağlamaz .
oqul	.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir, oğul gərək qazana . (ir : tez)
ökünc	ökünc . öküş. peşman.-ivək qılış, öküş sonuc. (ivək : tələsik).
öküncül	ögüncül . karizmatik
oqurluq	.- oğurluq bir əkməkdən , qəhbəlik bir öpməkdən.

öküş	öküş. ökünc. peşman.-ivək qılış, öküş sonuc. (ivək : tələsik).
öyüttüyün	.-dağ başında xırman, savurduğun yel alır, sel önünde dəğirmən, ögütdüyün sel alır
öüzə	.-öküzə buynuz , qoyuna quyruq yük olmaz.
öyüztən	.-ortaq öküzdən , başqa bizov yeğ. (başqa : tək başına, özünə mal. ortaqsız. şəriksiz)
öüzü	.-leysanın beşində, öküzü ayırmış
ora	.-handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (qaş: qaç).(uş: uç)
ört	.-ver yeyim, ört yatım , gözləki canım çıxsın.
ortalıqta	.- hər ağızdan bir səs çıxınca, ortalıqda düzən qalmaz
ortan	.-handa iş, ordan uş. .(uş: uç) .handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (qaş: qaç).(uş: uç)
ortan	.-nərdə ac, ordan qaç , nərdə aş yürü yanaş
ortaq	.-ortaq öküzdən , başqa bizov yeğ. (başqa : tək başına, özünə mal. ortaqsız. şəriksiz)
ortaq	.-ortaq çox olunca , itgi az olur. (itgi : zərər)
ortaqsız	başqa. tək başına, özünə mal.. şəriksiz.-ortaq öküzdən , başqa bizov yeğ .
ortası	.- hər nəyin ortası yeğ
örtəq	.-ördək qaza baxaraq çatlamış.
örtəq	.-topal ördək yorqa qaz , yarış olmaz beynə yaz
ortuta.	orduda . çərikdə. -alp çərikdə, bilgə dirikdə. (alp : iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (dirikdə : olmuşda. yaşamda. durmuşda)
ot	.- od odundan , dəniz sudan, yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz.
ot	.-dəvəni yerdən uçuran bir tutam ot olur . (yar : uçurum. vərtə)
ot	.- od görmədim dumansız , doğru görmədim inamsız.
ot	.-od yansa tübü tütər
ot	.-qəcələ küçük ot yeyir, dəvəsi böyük ot yeyir .
ota	.-tütündən qorxub oda (ocağa) düşmüş.
ota	.- boş boğazi at oda , odun yaşıdı diyə bağlırmış
ota	.- ota qatsan at yeməz , ətə qatsan it yeməz
ötə	.-dadlı söz baldan ötə , acı söz ağudan ötə
ötənməz.	.-alacaqla verəcək ödənməz .

otla	.-odla sudan dosd olmaz.
ötqir	ötgir.ütgir.. -ötgir piçaq qınına uç, ötrük söz cana üç. (uç: itik. zərər. ziyan).
öträq	.-ötgir piçaq qınına uç, ötrük söz cana üç. (uç: itik. zərər. ziyan).
otsuz	.-odsuz kömür , işsiz özür.
otu	.-ağında oğlaq doğsa, ariqda otu öner. (ariqda: arxda. dərədə). (önər: bitər)
otun	.-bos boğazi at oda, odun yaşıdı diyə bağırmış
otun	.-koldan odun , bəsləmədən qadın olmaz
otuna	.-aniyi yokmuş say. ani oduna qızışma, ani qarına üzümə.
otunçunun	.-balçının var bal taşı, odunçunun var baltası.
otunçunun	.-balçı oldun bal taşı, odunçunun baltası.
otuntan	.- od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz.
ötür.	.-tez verən ikiləm ödür. . (ikiləm: iki kərə)
oturan	.-sırça evdə oturan, daşılə oyun qılmaz
oturmaqqan	.-bos oturmaqdan, aylaqcılıq yeğ durur. (aylaqcılıq: günlük işçilik).
otursanta	.-özün qıyıq otursanda, sözün doğru dursun. (qıyıq: əğri)
ötürü	.-suya götürür, susuz gətirir.(hüllükü. kələkçi)
oturur	.-öfgəylə qalxan,itgiylə oturur. (itgiylə: zərərlə)
ötüşlə	.-borc ödüşlə, yol yürüşlə.
oxşamaq	. sıyparqamaq
oxşamaya	sıyparqa. -sıylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun. (sıylarqa: ikram, lütf edməyə). (siyin: ikramın, lütfün).
oyer	.-gücdən düşən aslanın oyer gözün qarınca.
oyer.	.-o yar gözün, kim görüb o yar gözün, aslan gücündən düşsə, qarınca oyer gözün.
oylab	düşünərək -oy nab söyləsəndə, oylab söylə. (oy nab: oynaya oynaya).
oylamazca	oylamazca. düşünmədən.- oylamazca aytqan söz, düzəməzcə atqan ox. (düzəməzcə: nişanlamadan)
öyləsinə	.-döşəyivi nasıl yaparsın, öyləsinə yatarsın
oyluqta	oyluqda. təsəvvür. xəyal. -düşdə gör, oyluqda gör , düşdə gör, düşənin dosdu olmaz, inanmasa düş də gör.
oy nab	oya. oynaya oynaya -oy nab söyləsəndə , oylab söylə. (oy lab: düşünərək)

oynamaz	.-ac ayı oynamaz , doysa öksüz ağlamaz.
oynar.	.-nə ölü görsə ağlar, nə düğün görsə oynar.
oynaya	-oynaya oynaya : oyna. -oy nab söyləsəndə , oylab söylə. (oylab : düşünərək)
oynyalım.	.-sizdə iyəlim içəlim, bizdə gülüb oynyalım.
öyrəntiyin	.-İşlədiğin mənə, öyrəndiyin özünə.
oyun	.-sırça evdə oturan, daşılə oyun qılmaz
Oz - ozünü begenmegen, patlap oler.	
öz	öz. iç. zat.-öz ağlasa, göz yaşar.
öz.	.-ağrılarda göz (diş,bel) ağrısı, hər kişiyə öz ağrısı.
ozana	.-çox söz ozana , az söz yozana. (yozma, açıqlama qısa olmalıdır)
özlər	.-it doyan yerin özlər , ər doğan yerin
Oz-ozünü pek begengen, kimsege ozünü begendiramaz.	
özqə	özgə . yabağı. biqanə. .-təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.) .(təqmə kişi : yoldan keçən. hər gələn) (düz : əş. bir. bərabər)
özqəsinə.	.-özümüzdəndi yetinməz gileyim özgəsinə.
Ozü çirkin, kuzgüden korer.	
özü	.-tünlükdə söyləyənin sözü itər, yollarda yalnız gedənin özü itər. (tünlükdə : qalabalıqda)
özümüztənti	.-özümüzdəndi yetinməz gileyim özgəsinə.
özün	.-özün qıyıq otursanda , sözün doğru dursun. (qıyıq :əğri)
özünə	.-qul özünə iyə seçmir
özünə	-tək başına, özünə mal : başqa.. ortaqsız. şəriksiz.-ortaq öküzdən, başqa bizov yeg .
özünə.	.-İşlədiğin mənə, öyrəndiyin özünə.
özüntə	.-uşağı işə qos, özündə ardıca qos.
palçuq	.-altun çanaq palçuq çanaq qan qusana bir gələr.
paqla	.-çürüq paxla gündə yok, bir gün satılır.
paran	.-işin yoxsa tanıq ol, paran çoxsa qoruc ol. (tanıq: şahid). (qoruc : kəfil)
parana	arxana. gücən.- arxana görə sözün olsun.

paranın	-paranın üzü sıcaq.
parasız	.-acgöz kəsə, parasız ağrı baldan dadlı gələr.
parçalar	yarçalar. yarar.-dil acısı ürək başın yarçalar.
parlar	.-çalışan dəmir parlar .
paşıya	.-sirni vermə yetən paşıya , olar yağa sözün daşıya. (yağa : yağuya . düşmənə)
pay	.-gören göze pay düşər .
pəhləvan	alp. iğid. batur. bağadur.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (çərikdə : orduda).(dirikdə : olmuşda. yaşamda. durmuşda)
Pek bezengen bezdirir.	
pervane, neden yana?, od duta, beden yana, yaxşı dost, yaman gündə, çekiler neden yana?	
pəs	pis..isiz. kötü
pəsəndidən	bəğənmək& yuqmaq
pəsəndidən	yuqmaq& bəğənmək
peşman	öküş. ökünc.-ivək qılış, öküş sonuc. (ivək : tələsik).
pətəqtə.	pətəkdə. kovanda. -balsız kovanda arı durmaz.
piçaq	.-altun əli piçaq kəsməz.
piçaq	.-piçaq yarası onğulur , dil yarası onğulmaz. (onğulur : onulur . sağalır)
piçaq	.-söz versən ciniylə, piçaq versən qınıyla . (ciniylə : doğrusunu)
piçaq	.-ötgir piçaq qınına uç, ötrük söz cana uç. (uç : itik. zərər. ziyan).
pilov	.-teyxa düğü pilov olmaz , yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir, oğul gərək qazana. (ir : tez)
pis	. pəs..isiz. kötü
pişi	.-sixışsa pişi üzə salar.
pişiq	- alımçı pişik , verimçi sıçgan alımçı arslan, verimçi sıçgan.(alımçı : alacaqlı). (verimçi : verəcəqli. borclu) .
pişiq.	-ağappağ pişik :dərman pişiyi :dəğirman pişiyi.
pişir	.-evinə görə pişir aşını , ərivə görə geyim başını

pişiyi	-dərman pişiyi :dəğirman pişiyi: ağappağ pişik.
pislətiyin	.-tarlada pislədiyin, xırmanda önünə çıxır
pişmiş	.-yayın pişsə baş, qısa pişmiş aş.
pişmiş	.-yolda deli yoldaşın, başında pişmiş aşın.
pişsə	.-yayın pişsə baş, qısa pişmiş aş.
poq	.-iyilik yapan bal dolu, kötülük yapan pox dolu. (dolu : dolçası)
pozan	.-pozan görmədikcə, düzən olmaz
pozar	.-ara düzər eyku söz, ara pozar yaman söz .
pozar	.-yürüş bilməqən yol pozar , sözün bilməqən söz pozar
pozma	-ocaq pozma :ev yıxma.
pul	.-gənclikdə pul qazan, yaşlılıqda qur qazan
pul	.-əldəki pul tez gedər, arxasından gəlməyincə.
pul	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla ,avaşırsan, barışığa üz saxla.
pullu	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla ,avaşırsan, barışığa üz saxla.
pulsuz	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla ,avaşırsan, barışığa üz saxla.
qabuqun	.-ağacın yemişin yeyib, (ağacın) qabuğun soyma .
qaç	.-nərdə ac, ordan qaç, nərdə aş yürü yanaş
qaçan	.-asda qaçan yıxılmaz
qaçar	.-elti eltidən qaçar, baldızlar bayraq açar. (elti : qayinxatın). (baldızlar : görüməcələr)
qaçınılmaz	gərəkli. vacib
qaf	.-burnu qaf dağından su içər.
qala	.-qala içindən alınır
qalabalıqta	qalabalıqdə. tünlükdə. -tünlükdə söyləyənin sözü itər, yollarda yalnız gedənin özü itər.
qalan	.-ertəyə qalan arxaya qalur.
qalan	.-sona qalan dona qalır

qalan	.-irtəyə qalan, arxaya qalar. (irtəyə : yarına. sabaha)
qalar	.-irtəyə qalan, axaya qalar . (irtəyə : yarına. sabaha)
qalır	.-sona qalan dona qalır
qalırsa	.-ölürsə yer, qalırsa el bəğənsin
qalırsa	.-qalırsa el bəğənsin, ölürsə yer bəğənsin
qalmasıń	.-dosdun saklama işdən qalmasıń, düşmanı saklama sırrın bilməsin
qalmaz	.-ayran ver ayransıza, qalmaz bu dövran sızə , çağ gələr ayran olar, verməzlər ayran sizə.
qalmaz	-düşənin dosdu olmaz demişlər, ucalan dossuz qalmaz demişlər
qalmaz	.- hər ağızdan bir səs çıxınca, ortalıqda düzən qalmaz
qalmaz	.-dəli qız evdə qalmaz, dəlik daş yerdə.
qalqan	.-öfgəylə qalxan , itgiylə durur
qalqan	.-öfgəylə qalxan ,itgiylə oturur. (itgiylə : zərərlə)
qalur.	.-ertəyə qalan axaya qalur .
qamçı	.-arpasız atı qamçı ölüüt . (ölüüt : öldürər)
qan	.-altun çanaq palçuq çanaq qan qusana bir gələr .
qanacaq	izan. anlayış.. fəhm. dərk.
qanan	.-qanan olsan bir gül yetər qoxmaǵa , qanmaz olsan gir baxcanı yıxmaga (pozmaǵa)
qançı	xançı.-xançı tavuğu , yolcu artığıyla keçinər
qanmaz	.-qanan olsan bir gül yetər qoxmaǵa, qanmaz olsan gir baxcanı yıxmaga (pozmaǵa)
qanmaza	.- qanmaza qarşı susub keçmək gərək
qapar	.-anası təvlük yufqa yapar, oğlu tetik qoşa qapar . (təvlük : yavaş).(tetik : iti)
qapar.	.-sonun gələn qapunu qapar .
qapat	.-yer var qulaǵun qapat , yer var gözüvü qapat , yerdə var ağuzun qapat .
qapılar	.- bu sevgidən o sevgiyə qapılar . (sevgi son deyil)
qapısı	-baylıq qapısı ellik. hikumət mərkəzi
qaplan	.- qaplan yolundan , iyid sözündən dönmez.

qapma	.-önüvə çıxanı qapma , arxadan gələni təpmə.
qapmaz	.-it qapmaz at təpməz, ilan çalmaz ər aldatmaz demə.
qapmaz	.-sayılı qoyunu qurd qapmaz
qapu	.-dəniz dalqasız, qapu halqasız .
qapunu	.-sonun gələn qapunu qapar .
qapusun	.-borcdan qorxan, qapusun küçük açar .
qaqalaşsa	çokuşsa. dimdişsə..- iki qarqa çokuşsa , bir quzquna yem olar.
qar	.- qar suyundan süzən çeşmə göl olmaz.
qara	.-dil qızar deyər, yiyəsi üzün qara edər
qara bulutu yel açar,	
Qara olsa da paradır.	
qara	.-qazan qazana götün qara dəyimiş .
qarabaşan	bəxsız başıva.-yetim oğlaq saxlasan, ağızın burnun yağ edər, yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder . (oğlaq : heyvan balası). (oğlan : uşaq). (qay : bəla. ağrı)
qaralır	.-ac ölməz gözü qaralır , borclu ölməz bənzi sararır. (bənzi : üzü. surati)
qaralır	.-acıq gəlir üz qızarır, acıq gedir üz qaralır
qaraqol	polis.- qaraqol gülərkən ısrır.
qaratan	qaradan . böhdandan. -er qaradan qorxar. (qara : böhdan)
qarə	.-ki ağ akçə olur qarə gün içün .
Qarğadan bulbül olmaz.	
qarı	.-kişiyi uçutanda qarı, uçuranda qarı
qarımaz	.-açıqlıq ər çabuq qarımaz . (açıqliq : müfərrəh. varlı)
qarına	.-aniyi yokmuş say. ani oduna qızışma, ani qarına üşümə .
qarınca	.-o yar gözün, kim görüb o yar gözün, aslan gücündən düşsə, qarınca oyar gözün .
qarınca	.- qarınca tək yazdan qışı qarşula
qarınca.	.-gücdən düşən aslanın oyar gözün qarınca .
qarışmaz	qatmaz. -təzək qarda yatmaz, edqu isiz qatmaz . (edqu : iyi) (isiz : pis. pəs.kötü). (qatmaz : qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxçı pis birbirinə qarışmaz)

qarışmış.	.-at izi it izinə qarışmış.(deym)
qarqa	.-kişdə deməz dilsizin, gözün qarqa çıxarmış.
qarqa	.-qarqa güdən gözdən, qurdı güdən candan olur. (gødən: baxan. bəsləyən).
qarqa	.- iki qarqa çokuşsa, bir quzquna yem olar. (çokuşsa: dimdişə. qaqlaşsa)
qarqa	.-qarqa yavrusun qartal görür.
qarşı	.-qanmaza qarşı susub keçmək gərək
qarşılıqsız	verəsi. əvəzsiz.- verəsi verərənin kisəsi boşalır.
qarşın	tərəf muqabilin. .-sanduruşla gör hər işi, qarşın ərkəksə dişi. . (santuruşla: hesab kitabla)
qarışsından	.-dilənçinin qarışsından dolandırıcı gəlir.
qarşula	.-qarınca tək yazdan qışçı qarşula
qarta	-təzək qarda yatmaz, edqu isiz qatmaz. (edqu: iyi) (isiz: pis. pəs.kötü). (qatmaz: qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxçı pis birbirinə qarışmaz)
qartal	.-qarqa yavrusun qartal görür.
qaş	.-handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (qaş: qaç).(uş: uç)
qasasın	.-kasasın yalar, sonra dönər yiyesin talar.
qat	.-soğuq.- qıx qat keçə, mən ondan keçə, bir qat dəri mən ondan geri.
qata	.-deli birlə çıx yola, minbir qada al qola. (birlə: birirlə).(qola:ələ)
qata	qada. bəla.- qada dur yardım deməz. (deym) .
qatı	.-dili yavaş şən yaşar, dili qatı güc yaşar. (yavaş: yumşaq)
qatılma	.- qavqıya qatılma , bilmədik işə atılma.
qatın	.-koldan odun, bəsləmədən qadın olmaz
qatır	.-at təpər qatır təpər , arada aracı olər.
qatlanır	.-sevən qatlanır , gedən yadlanır, azı dadlanır.
qatlanır.	.-göz görməyincə könül qatlanır.
qatmaz	qarışmaz. -təzək qarda yatmaz, edqu isiz qatmaz. (edqu: iyi) (isiz: pis. pəs.kötü). (qatmaz: qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxçı pis birbirinə qarışmaz)
qatsan	.- ota qatsan at yeməz , ətə qatsan it yeməz
qatti	.- dəli qatdi , bilən açdı. (dəli işi qarışdırar, ağıllı düğünü açar)
qavqasuz	.-həmin az eyləmək aşını, dileyen kimse qavqasuz başını. qavqıya qatılma, bilmədik işə atılma.

qavqıya qatılma, bilmədik işə atılma.

qavqıya **-qavqıya qatılma**, bilmədik işə atılma.

qavşaq beltir. doğru nərsədə bükük, eğri, qırıq yer.. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (**bəyimsiməyük**: bəy olmağa dəgməz). (**adakumsınmayuq**: adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (**adıq**: adlım, şöhrət). (**art**:dağ keçidi). (**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

qay qay: bəla. ağrı.-yetim oğlaq saxlasan, ağızin burnun yağı edər, yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (**oğlaq**: heyvan balası). (**oğlan**: uşaq). (**karabaşan**: bəxsiz başıva).

qayınxatın **qayınxatın**. elti. **-elti eltidən qaçar**, baldızlar bayraq açar. (**elti**: qayınxatın).

qayınxatın. **qayınxatın**. elti. -elti eltiyə eş olmaz, arpa unundan aş olmaz.

qayınta **qayında > hayında**. qayığında. . -keçi can **hayında**, qəssab piy axtarır.. (piy: yağı, quyruğun yağı)

qayqısıntı **qayığısında**. hayında. qayında. . -keçi can **hayında**, qəssab piy axtarır.. (piy: yağı, quyruğun yağı)

qayqusu **qayğusu. qayusu.** dərdi.-ətçiyə yağı **qayusu**, qoyuna can **qayusu** . (**qayusu:** **qayğusu.** dərdi)

qayqusuz **qayğusuz** dərdsiz. **-qayğusuz baş gorda**, qurd zumarı yolda (olur).

qayusu **qayusu. qayğusu.** dərdi.-ətçiyə yağı **qayusu**, qoyuna can **qayusu** . (**qayusu:** **qayğusu.** dərdi)

qaz **.-qaz gələn yerdən** tavuq əsirgənməz.

qaz **.-topal ördək yorqa qaz**, yarış olmaz beynə yaz

qaz. **.-qonşu tavuğu qonşu gözünə qaz gələr.**

qaza **.-ördək qaza baxaraq** çatlamış.

qazan **.-qazan qazana** götürün qara dəyimiş.

qazan **.-gənclikdə pul qazan**, yaşlılıqda **qur qazan**

qazana **.-axmaq odur** dünyz üçün qəm yiye, **kim nə bilir kim qazana kim yiye.**

qazana **.-qazan qazana** götürün qara dəyimiş.

qazana	.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana , ata malı ir tükənir, oğul gərək qazana. (ir: tez)
qazanır	yoğunur. -nə arığır, nə yoğunur: nə itirir nə qazanır..-tuğar edməz, nə arığır, nə yoğunur. (tuğar: risq)
qazanmayı.	.-itgidən qorxan qazanmadı.
qazıq	.-çatal qazıq yerə taxılmaz.
qazıqlar	.-sivritdigin qazıqlar , gəlir səni qazıqlar. (qazıq: yekə çivi)
qazır.	.-tox ikən yemək yeyən, qəbrin dişiyə qazır.
qəbərtir	-yaş gəbərdir: gənc öldürür. -uzun dil yaş gəbərdir.
qəbrin	.-tox ikən yemək yeyən, qəbrin dişiyə qazır.
qec	.-çox çabala tez yorul, az çabala gec yorul
qecə	.- gecə gözü mal alma, subay gözü qız alma. (subay: bekar)
qeçə	.-soğuq.-qız qat keçə, mən ondan keçə, bir qat dəri mən ondan geri.
qeçə,	.-soğuq.-qız qat keçə, mən ondan keçə , bir qat dəri mən ondan geri.
qəcələ	.- qəcələ küçük ət yeyir , dəvəsi böyük ot yeyir.
qeçən.	-tez keçən: sağnaq. səriüzzeval.
qeçər	.-dərd var gəlib keçər , dərd var dəğib keçər , dərd var dəlib keçər.
qeçər	.-sağnaqlı yağmur tez keçər , tez alışan tez sönər.
qeçər	.- sevda keçər yalan olur , sonra soxar ilan olur. (sevda: istək.həvəs) (soxar: soxan. çalan)
qeçər.	.-sayılı günler tez keçər.
qeçib .	.-dənizdən keçib çayda boğulmaq.
qeçilir.	.-tək kərpiçdən duvar olmaz keçilir.
qeçilməz	.-yalmış sözdən keçilsə, yalan sözdən keçilməz
qeçilsə	.-yalmış sözdən keçilsə, yalan sözdən keçilməz
qeçimliq	.- mal vergisi keçimlik , kitab vergisi ömürlük.
qeçinən	.- ümidlə keçinən achiqla ölürlər.
qeçinər	.-xançı tavuğu, yolçu artığıyla keçinər
qeçiti	.- dağ keçidi: art..-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük: bəy olmağa dəgməz). (beltir: doğru

	nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəğməz). (adıq : adlım, şöhrət). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
qəcmək	.-qanmaza qarşı susub keçmək gərək
qeçti	.-keçdi bülbül keçdi gül , istər aqla istər gül
qeçti	.-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, çevrəm oldu düşmən alalı
qəfi	-başmaq kəfi: uylaq
qəhbəliq	.-oğurluq bir əkməkdən, qəhbəlik bir öpməkdən .
qəl	.-kəl ölü sırma saçlı olur , kor ölü badam gözlü.
qəl	.-kəl tavuqla kor xoruz. (deyim)
qələn	.-dəgirmənə gələn sıra öğrəşir
qələnə	.-əğri ağaca yayım, hər gələnə dayım demə .
qələnə	.-dəgirmən gələnə sıra öğrədir
qələnim	.-dilim səni dilim dilim diləyim, başa gələnim səndən biləyim .
qələqlə.	kələklə. alın. al ilə. hilə ilə.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış.
qəlib	.-dərd var gəlib keçər , dərd var dəğib keçər, dərd var dəlib keçər.
qəlin	.-suçu gəlin yapmışlar , kimsə güvey durmamış.
qəlir	.-sivritdigin qazıqlar, gəlir səni qazıqlar . (qazıq : yekə çivi)
qəlir	.-acıq gəlir üz qızarır , acıq gedir üz qaralır
qəlləsin.	kəlləsin. doruğun. - duman bassa dağları, dağ doruğun qurd alar .
qəlməyincə	.-əldəki pul tez gedər, arxasından gəlməyincə .
qəlməzsın	.-uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan dönər başı gətirim", demiş, "indi ver, bəlki gedər gəlməzsin "
qəlmış	.-arpa unun yoxdusa dadlı dilən nə gəlmış
qəlmışqi.	.-dəvəyə sormuşlar, enişimi sevərsən, yoxusu. demiş , -düzə nə gəlmışki .
qəlsin	.-dözümlü ol işinə, uğur gəlsin başinə .
qəm	.-axmaq odur dünyız üçün qəm yiye , kim nə bilir kim qazana kim yiye.
qəməlliqə	.-eyülüqə eyülüq, hər kişinin işidi, kəməlligə eyülüq , ər kişinin işidi.
qəmliqə	.-iyiligə iyilik hər kişinin işidir, kəmliqə iyilik ər kişinin işidir

qənc	- gənc əri yaprıtmə : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma
qəncliqtə	.- gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla , pullu gündə pulsuz günə pul saxla,avaşırsan, barışığa üz saxla.
qəncliqtə	.- gənclikdə daş daşı , qocalıqda ye aşı.
qəncliqtə	.- gənclikdə pul qazan , yaşlılıqda qur qazan
qənti	.-cocuğa iş buyuran, kəndi ardıcan sürüünər
qənti	.- əkməyin kəndi yiyan yükünü kəndi çəkər.
qəntisi	.-aqcası ucuz olanın kəndisi ağır olar .
qərə	.-tez verən ikiləm ödür . . (ikiləm : iki kərə)
qerekli	gərəkli qaçınılmaz, vacib
qeri.	.-soğuq.-qız qat keçə, mən ondan keçə, bir qat dəri mən ondan geri .
qərpiçtən	.- tək kərpiçdən duvar olmaz keçilir.
qəs	.- hər kəs çıxarın güdər. (çixarın : mənfəətin)
qəsə	.- acgöz kəsə , parasız ağı baldan dadlı gələr.
qəsməz.	.-altun əli piçaq kəsməz .
qetən	.-sevən qatlanır, gedən yadlanır , azı dadlanır.
qətər	qədər < değer . - bacaq değer boyu var , dürlü dürlü donu var.
qetər.	.-burnun doğrusuna gedər . (sağa sola baxmıyaraq düz gedmək)
qetincə	.- baş gedincə , ayaq durmaz.
qetincə	.- iyi gedincə dəğər biçilir.
qetir	.- acıq gəlir üz qızarır, acıq gedir üz qaralır
qətir	.- arşın gətir bez apar, çuval gətir qoz apar.
qətirim	.-ugur söyləməzə demişlər, "ugur söylə, yoldan dönər başı gətirim ", demiş, "indi ver, bəlki gedər gəlməzsən"
qətirir	.-min dərədən su gətirir. (deyim)

qetişən	.-iş işləsən düşünüb işlə, gedişən yerdən dönüşün düşlə.
qətiyintən	.-ay doğar gədiyindən, ər utansın dediyindən.
gettiyi	.-azın getdiyi çoxun yanıdır.
qeyim	.-evinə görə pişir aşını, ərivə görə geyim başını
qəzər	.-arsız nədən arlanır, çöldə gəzər sallanır
qılə	.-boş anbar dibsiz kılə , ölç ha ölç
qiler	kiler. araçlı, vasitə, miyançı.
qilerləmək	kilerləmək. araçılıqlımaq, vasitə, miyançı olmaq
qileyim	.-özümüzdəndi yetinməz gileyim özgəsinə.
qılıc	.- qılıc yarar onqalır , dil yarası onqalmaz. (onqalır : düzəlir)
qılış	.-ivək qılış, öküş sonuc. (ivək : tələsik). (öküş : ökünc : peşman).
qılmaqa.	qılmağa. yetirgə. -söz verərgə tələsmə, söz yetirgə tələs. (verərgə : verməyə).
qim	.-söylədən kim , söyləyən kim , dinləyən kim.
qimə	.-biri əkər biri biçər, kimi atar kimə düşər.
qimə	.-yapanan hər kimə sən yaxcılığın , sakın ondan gözünə dəğməyəsən.
qimi	.-aqşamların irtəsi var, kimsizlərin kimi var! . (irtəsi : yarını, sabahı)
qimi	.- kimi toplar, kimi saçar.
qimi	.-biri əkər biri biçər, kimi atar kimə düşər.
qiminə	.- kiminə əmək, kiminə yemək düşərmış.
qimitir	.-uzun dil, ilan kimidir , ağızdan çıxsa boyuna sarılar.
qimliyin	.- dil kimliyin evidir , yurd kimliyin yeridir
qimsə	.-suçu gəlin yapmışlar, kimsə güvey durmamış .
qimsə	.-yalançının evi yanmış, kimsə inanmamış .
qimsizlərin	.-aqşamların irtəsi var, kimsizlərin kimi var! . (irtəsi : yarını, sabahı)

qınanan	yerilən.. alçaltılan. qəbih sayılan
qınasız	.-düğün zırnasız yunağ qınasız olmaz. (yunağ : hamam)
qınına	.-ötgir piçaq qınına uç, ötrük söz cana uç. (uç : itik. zərər. ziyan).
qınıyla	.-söz versən çiniylə, piçaq versən qınıyla . (çiniylə : doğrusunu)
qıp	.-eloğlu yumurtaya qıp taxar . (eloğlu : aralıq uşağı)
qıq	.-soğuq.- qıx qat keçə , mən ondan keçə, bir qat dəri mən ondan geri.
qırən	.- qulaqdan girən soğuq söz , içə varib buz bağlar.
qırılır	.-çubuq qırılır , çit dər, kütük qırılır , küt dər
qırılır.	.-hər nə incəlikdən, ər yoğunluqdan qırılır .
qırılırsın	.-çox sulu olma sıxlırsın, çox quru olma qırılırsın
qırılməz	.- yer bərk girilməz , göy uca çıxılmaz.
qırılıtı	.-oldu olacaq, qırıldı nacaq , daha nə olacaq.
qırıq	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda , gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq : qurulmuş görünən)
qırıq	- doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer : beltir.. qavşaqlar. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (art : dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
qiriş	.-aldın giriş, andan biliş. (aldın : > əvvəl. ilkin)
qiriştə	.- girişdə güldürən yalan , çıxışda ağladarmış.
qırman	.- xırman yel ilə, düğün el ilə.
qırman	.-burnun yeli xırman savurur .
qırman	.- dağ başında xırman , savurduğun yel alır, sel önünde dəğirmən, öğütdüyün sel alır
qırmanta	.-tarlada pislədiyin, xırmanda önünə çıxır
qırmaqla	.-borc vermeklə, yağrı qırmaqla . (yağrı : düşmən)
qırq	.-topancanın dolusu bir kişini, boşu qırq kişini qorxudur .
qırtəni	.- qoz girdədi, hər girdəni qoz sanma.
qırtəti	.- qoz girdədi , hər girdəni qoz sanma.
qışa	.- qışa saxla kömürü , yaxşı işə ömürü.
qışa	.-yayın pişsə baş, qışa pişmiş aş .

qisəsi	.-verəsi verərənin kisəsi boşalır. (verəsi: qarşılıqsız. əvəzsiz)
qişı	.- od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz.
qişı	.-av quşu burnundan, bilgə kişi dilindən (bəllənər)
qişı	.-el kişi başın azdırır, suyun qızdırırmaz.
qişı	.-iyi yasa iyi kişi yetirir
qişı	.- kişi sözləşu , yıldır iydləşu. (yılkı: heyvan). (iydləşu: qoxlaşu)
qişı	.-qarınca tək yazdan kişi qarşula
qişı	.-su dayaqla, kişi sözlə ölçülür.
qişı	.-yaxşı kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüysülu.(tüysülu: boyalı)
qişı	-təqmə kişi: yoldan keçən. hər gələn.- təqmə kişi öz olmaz , yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.).(düz: əş. bir. bərabər) öz .- təqmə kişi öz olmaz , yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.).(təqmə kişi: yoldan keçən. hər gələn) (düz: əş. bir. bərabər)
qişin	.-börünün gücü dışdə, kişin gücü işdə
qişini	.- kişini güldürəndə dil, küydürəndə. (küydürəndə: yaxanda)
qişını	.-topancanın dolusu bir kişini , boşu qırq kişini qorxudur.
qişinin	.-eyülüqə eyülüq, hər kişinin işidi , kəməlligə eyülüq, ər kişinin işidi .
qişinin	.-iyilikə iyilik hər kişinin işidir , kəmligə iyilik ər kişinin işidir
qişinin	.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz , er kişinin verən sözü danılmaz.
qişinin	.- ər kişinin sözü bir
qısıtlamaq	ekonomik davranışmaq. ekonomi edmək.
qişiyə	.-ağrılarda göz (diş,bel) ağrısı, hər kişiyə öz ağrısı .
qişiyi	.- kişiyi uçutanda qarı , uçuranda qarı
qiştə	.- kişdə deməz dilsizin , gözün qarqa çıxarmış.
qiştə	köş!. köç!. - kişdə demək: kişdəmək. <köşdəmək < köçdəmək
qiştəmək	kişdəmək. kişdə demək < köşdəmək < köçdəmək

qitab	.-mal vergisi keçimlik, kitab vergisi ömürlük.
qitab	-hesab kitab: sanduruş
qıtlama	dişləmə. -qıtlama çay. dişləmə çay. qəndi dişiyələ qırıb işlətmə.
qıyıq	qıyıq. əğri.-özün qıyıq otursanda , sözün doğru dursun.
qız	.-dəli qız evdə qalmaz , dəlik daş yerdə.
qız	.-ana ilə qız , halva ilə qoz.
qız	.-gecə gözü mal alma, subay gözü kız alma. (subay : bekar)
qızar	.-dil qızar deyər , yiyesi üzün qara edər
qızarır	.-acıq gəlir üz qızarır , açıq gedir üz qaralır
qızıl	.-qızıl dilin dingili sıymaz. (dingil : dəngəl. ox. axlov. aksən. mehvər). (sıymaz : sınmaz)
qızılıtı	şəfəq.
qızışma	.-aniyi yokmuş say. ani oduna qızışma , ani qarına üzümə.
qızləyən	gizləyən . yaşırın. -aşını yaşırın ər bolmaz , yaşını yaşırın yaşı bolmaz. (yaşıyan : savan). (yaş : gənc)
qızlı.	gizli. saklı. -saklı dərdə dərman yox. (saklı : gizli)
qızqın	əsrik. azqın. qudurmuş. -əsrik dəvə
qızdırmaż.	.-el kişi başın azdırır, suyun qızdırırmaz.
qöç	köç!. köş!. qışdə. -kishdə demək: kişdəmək. <köşdəmək < köçdəmək
qoca	qoca. ər.-ata vergisi görümlük, qoca vergisi doyumluq. (görümlük : görüşlük).
qocalıq	.-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə , nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ.
qocalıqa	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla , pullu gündə pulsuz günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.
qocalıqta	.-gənclikdə daş daşı, qocalıqda ye aşı.
qöcməli.	.-ya dəvəyi güdməli ya buradan köcməli.
qöçtəmək	köçdəmək > köşdəmək > kişdəmək. kişdə demək

qöl	-birim birim min olur, dama dama göl olur. (birim birim: bircə bircə. birər birər)
qöl.	.-biri selsə, biri göl (olmalı).
qola	ələ.-deli birlə çıx yola, minbir qada al qola. (birlə: birirlə) .(qola: ələ)
qolaylıq	.-iyimser ol, hər yönə bax qolaylıq , kötümser ol, hər yönə bax çətinlik.
qolların	.-boş boşuna bəkləyən, qolların sallar gedər.
qoltan	.- koldan odun , bəsləmədən qadın olmaz
qöməq	.-kömək olsa boluna, hər iş girər yoluna.
qömür	.-odsuz kömür, işsiz ömür.
qömürtən	.-arpadan saman, kömürdən duman əksilməz
qömürü	.-qışa saxla kömürü, yaxşı işə ömürü.
qonar	.-alçaq uçan uca qonar , uca uçan alçaq qonar.
qonar.	.-alçaq uçan uca qonar , uca uçan alçaq qonar.
qönlü	.-dərvişin boş cibisə, könlü dolu.
qonşu	.- qonşu olma sözün bilməz dənsizə. . (dənsizə: mürüvvətsizə)
qonşu	.-sevilən qonşu evində gözəl
qonşu	.- qonşu tavuğu qonşu gözünə qaz gələr.
qonşun	.- qonşun olsa gül kimi , ara duvar yıxılmaz.
qonşuya .	.- ocaq yandı tüstüsü bizə düşdü, aşı qonşuya .
qönü'l	.-göz görməyincə könü'l qatlanır. -göz görməyincə könü'l çəkinməz.
qonuşaraq	.-evlilik qonuşaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur.
qonuşmaq	.-artıq mal göz çıxartmaz, çox yeyib qonuşmaq yaş uzatmaz.
qonuşmaq	-artıq qonuşmaq : təpizdəmək. danışmaq.
qonuşturmaş	.- beşlik verib qonuşturmaş , onluq verib susduramamış.
qopar	.-əkli quyruq tez qopar. (əkli: yapışmış)
qoparar	.-atlığı vurar, tutduğunun qoparar , vurduğun yixar, verdiyin doyurur.

qöpəksiz	.-əkməksiz ev köpəksiz köy olmaz
qöq	.- dil yarası kök salar.
qoqlalar	.-bir yalan min doğruyu qoğalar
qoqlaşu.	qoxlaşu. iydləşu. -kişi sözləşü, yılkı iydləşu. (yılkı: heyvan).
qoqmaqa	.-qanan olsan bir gül yetər qoxmağa , qanmaz olsan gir baxcanı yıxmağa (pozmağa)
qöqü	.-dal budaq sizdən, kökü məndən.
qoquşaraq	.-evlilik qonusaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur.
qör	.-dözümlə gör işini , uğur yapsın işini.
qor	.-kəl ölür sırmə saçlı olur, kor ölüür badam gözlü.
qor	.-kəl tavuqla kor xoruz. (deyim)
qor	.-kor istəyi bir göz , ikisi olsa nə söz.
qor	.-sağır duymaz uydurur, kor görməz oxşadır.
qor	.-sağır ilə söyləş güc, kor ilə görüşüş
qor	.-subay gözü kor gözü.
qör	.-bildiyin kimi görmə, bulduğun kimi gör
qör	.-sanduruşla gör hər işi , qarşın ərkəksə dişi. . (santuruşla: hesab kitabla)
qora	qoruq. əkşə. tuş.
qörə	.-görə görə gözəm, diyə diyə çəçen olur(gözəm: irəli görüşlü) . (çəçen. xatib)
qören	.-gören göze pay düşər.
qörən	.-yerivə görən yuvan olsun, ağrıva görən davan
qörən.	- uzaq görən: irəli görüşlü. gözəm.-eldə yüzdən biri çiçen, mindən biri gözəm olur.
qörətir	.-dərd çəkənə görədir
qörətir	.-sayğı sayana eğit alana görədir. (eğit: əkid. tərbiyə)
qorluq	.-var evi görlük evi, yok evi korluq evi. (görlük: dadlılıq. şirinlik)
qörlük	görlük. dadlılıq. şirinlik .-var evi görlük evi , yok evi korluq evi.
qörmə	.-ac olub barın ac görmə , tox olub barın tox görmə. (barın: hamını. tüm kesleri)
qörmə	.-bildiyin kimi görmə , bulduğun kimi gör
qörməsəntə	.-əğri baca düz duman, görməsəndə sən inan.

görmətim	.-almadım verəməm, görmədim biləməm
görmətim	.-od görmədim dumansız, doğru görmədim inamsız.
görmətim.	.-əğridə tox doğrudə ac görmədim .
görmətiqə	.-pozan görmədikcə, düzən olmaz
görməyincə	.-göz görməyincə könül qatlanır. -göz görməyincə könül çəkinməz.
qörməz	.-sağır duymaz uydurur, kor görməz oxşadır.
qörpü	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü üzündə , yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq : qurulmuş görünən)
qorq.	.-ərin söyləməzindən, suyun şarlamazından qorx.
qorqan	.-borcdan qorxan , qapusun küçük açar.
qorqan	.-itgidən qorxan qazanmadı.
qorqaq	.-ürkək atla qorxaq iğid sevilməz.
qorqar.	.-er qaradan qorxar. (qara : böhdan)
qorqar.	.-anlar anlamazdan qorxar.
qorqub	.-tütündən qorxub oda (ocağa) düşmüş.
qorqudur.	.-topancanın dolusu bir kişini, boşu qırq kişini qorxudur.
qörsə	.-nə ölü görsə ağlar, nə düğün görsə oynar.
qörsən	.-düşmanı düşdə görsən uğra yozma.
qörüş	.-sağır ilə söyləş güc, kor ilə görüş
qorta	.-qayğusuz baş gorda , qurd zumarı yolda (olur). (qayğusuz : dərdsiz)
qörüb	.-o yar gözün, kim görüb o yar gözün , aslan gücündən düşsə, qarınca oyar gözün.
qoruc	.kəfil.-işin yoxsa tanıq ol, paran çoxsa qoruc ol. (tanıq : şahid).
qörücü	görücü .elçi.
qörüclüq	görüclüq .elçilik.
qörüməcələr, görüməcələr.	baldızlar. -elti eltidən qaçar, balıqlar bayraq açar. (elti : qayinxatin).
qörümlüq	görümlük. görüşlük.-ata vergisi görümlük, qoca vergisi doyumluq. (qoca : ər)
qoruq	qora . əksi. tuş.
qörür.	.-qarqa yavrusun qartal görür.

qörüşlü.	- ırəli görüşlü: gözəm.-eldə yüzdən biri çiçen, mindən biri gözəm olur.
qörüşlüq.	görüşlük. görümlük. -ata vergisi görümlük, qoca vergisi doyumluq. (qoca: ər)
qoruz.	.-kəl tavyuqla kor xoruz. (deyim)
qoş	.-uşağı işə qoş , özündə ardıca qoş .
qoş	köş!. köç!. qışdə. - kişdə demək: kişdəmək. < köşdəmək < köçdəmək
qoşa	.-anası təvlük yufqa yapar, oğlu tetik qoşa qapar. (təvlük: yavaş).(tetik: iti)
qoşmaq	- qoşulma qoşmaq: ək əkləmək
qöstəmək	köşdəmək < köçdəmək > kişdəmək. kişdə demək
qoşulma	- qoşulma qoşmaq: ək əkləmək
qötü	.- kötü dil qurşun dələr. (dil: söz)
qötü	kötü. isiz. pis. pəs.
qötülüq	.-cocuqlar həp iyi, çevrədən kötülük öğrətilmirsa.
qötülüq	.-iyilik yapan bal dolu, kötülük yapan pox dolu. (dolu: dolçası)
qötümser	.-iyimser ol, hər yönə bax qolaylıq, kötümser ol , hər yönə bax çətinlik.
qötün	.-qazan qazana götün qara dəyimiş.
qötüyü	.-aç qutuyu, tök kötüyü
qötüyü	.-açıq qutuyu, söydü kötüyü.
qovanta	kovanda. pətəkdə. - balsız kovanda arı durmaz.
qövhər.	gövhər. cevher. ərdin. dəğərli daş. ləbət. -ərdəmli kişi ərdiniylə düz gələr, ərdəmsiz kişi uylaq ilə düz gələr. . (uyaq: başmaq kəfi).
qöy	.-əkməksiz ev köpəksiz köy olmaz
qöy	.-yer bərk girilməz, göy uca çıxılmaz.
qoy	quy. çuxur. hava, yel almayıyan yer.
qoysan	. töksən.-un qoysan ulanar, su qoysan sulanar . (ulanar: qoyulaşır. bərkir). (sulanar: boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)
qoytum	.-doluya qoydum almadı , boşə qoydum dolmadı. (boşa: qanmaza. nadana. cahilə)
qoyub	.- o ki mal qoyub gedir evladına , eşşəyin zadı her ne varına!!

qoyulaşır	ulanar. bərkir.-un qoysan ulanar , su qoysan sulanar . (qoysan : töksən). (sulanar : boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)
qoyun	.-az yeyən tazı, çox yeyən qoyun olur
qoyuna	.-ətçiyə yağ qayusu, qoyuna can qayusu . (qayusu : qayğusu . dərdi)
qoyuna	.-öküzə buynuz, qoyuna quyruq yük olmaz.
qoyunu	.-sayılı qoyunu qurd qapmaz
qoz	.- qoz girdədi , hər girdəni qoz sanma .
qoz	.- qoz yuvarlaq, hər yuvarlaq qoz degül.
qöz	.-ağrılarda göz (diş,bel) ağrısı , hər kişiyə öz ağrısı.
qöz	.-avçıya bir göz yetər
qöz	.-göz görməyincə könül qatlanır. -göz görməyincə könül çəkinməz.
qöz	.-göz yetməzə söz yetər
qöz	.-öz ağlasa, göz yaşar . (öz: iç. zat)
qoz	.-arşın gətir bez apar, çuval gətir qoz apar .
qöz	.-artıq mal göz çıxartmaz, çox yeyib qonuşmaq yaş uzatmaz.
qöz	.-kor istəyi bir göz, ikisi olsa nə söz.
qoz.	.-ana ilə qız, halva ilə qoz .
qöze	.-gören góze pay düşər.
qözel	.-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ .
qözel	.-sevilən qonşu evində gözəl
qözəm.	gözəm .irəli görüşlü.-eldə yüzdən biri çičen, mindən biri gözəm olur. .görə görə gözəm, diyə diyə çəçen olur(gözəm :irəli görüşlü) . (çəçen . xatib)
gözlənilməz	.-gözlənilməz başa gəlir
qözləqi	.-ver yeyim, ört yatım, gözləki canım çıxsın .
qözlü.	.-kəl olur sırmə saçlı olur, kor olur badam gözlü .
qöztən	.-qarqa güdən gözdən, qurdı güdən candan olur. (gødən : baxan. bəsləyən).
qözü	.-ac ölməz gözü qaralır, borclu ölməz bənzi sararır. (bənzi : üzü. suratı)

qözü	.-subay gözü kor gözü .
qözü	.-gecə gözü mal alma, subay gözü kız alma. (subay : bekar)
qözümü	.-bir gözümü ağladır , bir gözümü güldürür , borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.
qözün	.-gücdən düşən aslanın oyar gözün qarınca .
qözün	.-kişdə deməz dilsizin, gözün qarqa çıxarmış .
qözün	.-o yar gözün , kim görüb o yar gözün , aslan gücündən düşsə, qarınca oyar gözün .
qözünə	.-dəvə yükü aş olsa, ac gözünə az gələr
qözünə	.-yapanan hər kimə sən yaxcılığın, sakın ondan gözünə dəgməyəsən .
qözünə	.-iyilik edsən birinə, sakın anın gözünə
qözünə	.-qonşu tavuğu qonşu gözünə qaz gələr .
göziyüvü	.-yer var qulağın qapat, yer var gözüyü qapat , yerdə var ağızun qapat.
qüc	.-az yeyən az uyur, çox yeyən güç uyur
qüc	.-dili yavaş şən yaşar, dili qatı güc yaşar . (yavaş:yumşaq)
qüc	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla , pullu gündə pulsuz günə pul saxla, savaşırsan, barışığa üz saxla.
qüc	.-sağır ilə söyləş güc , kor ilə görüşüs
qüc.	.-dadlı söz güclü olur, güc olmaz .
qücən	.-nə vara güvən, nə yoxa gücən
qücən	gücən . arxana. parana. - arxana görə sözün olsun.
qücər	gücər . dingil. dəngəl. ox. axlov. aksən. mehvər
qüclü	.-dadlı söz güclü olur, güc olmaz .
güctən	.-gücdən düşən aslanın oyar gözün qarınca .
qücü	.-böرۇنىن gücü dişdə, كىشىن gücü işdə
qücün	gücün . zorla.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış . (alın: al ilə. kələklə. hilə ilə) .
qücüntən	.-o yar gözün , kim görüb o yar gözün , aslan gütündən düşsə , qarınca oyar gözün .

qüçüq	.-borcdan qorxan, qapusun küçük açar.
qül	.-qonşun olsa gül kimi, ara duvar yıxılmaz.
qül	.-keçdi bülbül keçdi gül , istər ağla istər gül
qül	.- qanan olsan bir gül yetər qoxmağa , qanmaz olsan gir baxcanı yıxmağa (pozmağa)
qul	.- qul özünə yiye seçmir
qulaq	.- iki qulaq bircə dil, iki eşid bir söylə.
qulaq	.-eyitim üçün üç arac- ağız qulaq dil
qulaqın	.- ağızından çıxanı qulağın eşidsin
qulaqına	.-tazının topallığı, doğşan qulağına tez çapar.
qulaqtan	.- qulaqdan girən soğuq söz, içə varib buz bağlar.
qulaqun	.- yer var qulağun qapat , yer var gözüvü qapat, yerdə var ağızun qapat.
qülər	-dadlı dil gülər üz .-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.
qülərqən	.-qaraqol gülərkən ısırır . (qaraqol : polis)
qülmə	.-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.
qültürən	.- girişdə güldürən yalan , çıxışda ağladarmış.
qültürəntə	.-kişini güldürəndə dil , küydürəndə. (küydürəndə : yaxanda)
qültürür	.-bir gözümü ağladır, bir gözümü güldürür , borcun iyisi vermək, dərdin iyisi ölmək.
qültürür.	.-dosd ağladur, yağu güldürür .
qülüb	.-sizdə yiyeлим içəlim, bizdə gülüb oynyalım .
quluna	.-sən yardım ed quluna, hər iş girsin yoluna.
qümüş	.-gümüş yükünden degil , yemiş yükünden umulur.
qümüşsə	.-söyləmək gümüşsə , söyləməmək altundur.
qümüşsə	.-söz gümüşsə, sus altın.
gün	.-biri bir ay işlir, bir gün yər , biri bir gün işlir, bir ay yər
gün	.-çürüq paxla gündə yok, bir gün satılır .
gün	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır , olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq : qurulmuş görünən)
gün	.-az aşagan bir gün, çox aşagan bir gün. (aşagan : aşiran . yeyən)

qün	.-az yeyən çox gün yeyər , çox yeyən az gün yeyər
qün.	.-ki ağ akçə olur qarə gün içün .
qünə	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla , savaşırsan, barişiğa üz saxla.
qünlər	.-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ .
günler	.- sayılı günler tez keçər.
günlük	- günlük işçilik :aylaqçılıq. -boş oturmaqdən, aylaqçılıq yeğ durur . (aylaqçılıq : günlük işçilik).
günlük	- günlük işçi : aylaqçı. haylaz.
güntə	.-çürüq paxla gündə yok , bir gün satılır.
güntə	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla , savaşırsan, barişiğa üz saxla.
qünü	.-dili yamanın günü yaman .
qünü	- çöllük günü : çöllük. sizdəh bedər
qünüvü	.- dünəni daşla, günüvü başla , yarını boşla. (daşla : at. boş ver)
qur	.-gənclikdə pul qazan, yaşlılıqda qur qazan
qurar	.-eyicə söz ev qurar , yamanca söz ev yixar. -eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar : yixar).
qurban	.-buğ saqqalım başına qurban .(deyim)
qurban	.-yaxşı sözə can qurban , yaman sözdən can qurtar.
qurşun	.-kötü dil qurşun dələr . (dil : söz)
qurt	.- duman bassa dağları, dağ doruğun qurd alar . (doruğun : kəlləsin)
qurt	.-çaqal eniği qurd olmaz , arslan yatağı yurd olmaz. (eniği : balası)
qurt	.-qaygusuz baş gorda, qurd zumarı yolda (olur). (qaygusuz : dərdsiz)
qurt	.-sayılı qoyunu qurd qapmaz
qurta	.-bölüngən mal, qurda yem . (bölüngən : dağılıqan)
qurtar.	.-yaxşı sözə can qurban, yaman sözdən can qurtar .
qurtarar	.-dilin tutan başın qurtarar
qurtu	.-qarqa güdən gözdən, qurdı güdən candan olur . (gødən : baxan. bəsləyən).
quru	.-çox sulu olma sıxlırsın, çox quru olma qırılırsın

qurusuq qurulmuş görünən.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında .

qusana .-altun çanaq palçuq çanaq **qan qusana bir gələr.**

quşqusuz baxın!!!!!!!!!!!!!!

quşu .-av **quşu burnundan**, bilgə kişi dilindən (bəllənər)

qüt .-çubuq qırılır, çit dər, **kütük qırılır, küt dər**

qutar .-dilin tut **başın qutar**

qütən **gündən**. baxan. bəsləyən.-qarqa **gündən** gözdən, **qurdı gündən** candan olur.

qütər .-hər kəs **çıxarın güdər.** (çixarın: mənfəətin)

qutlu .-zəngin bulsa, **qutlu ola**, yoxsul bulsa, nərdən ola.

Qutlu Yıllar Dileğile

qutluqa . .-**qutluğa yol** hər an düzətilişdədir.

qütməli .-ya **dəvəyi güdməli** ya buradan köçməli.

qütük .-çubuq qırılır, çit dər, **kütük qırılır, küt dər**

qutul .-borcluysan **ver qutul**, yolçusan **yür qutul**

quturmuş .-**qudurmuş yaman**, alışmış beş ondan yaman

quturmuş. **qudurmuş**. əsrik. qızqın. azqın. -**əsrik** dəvə

qutuyu .-aç **qutuyu**, tök kötüyü

qutuyu .-açdı **qutuyu**, söydü kötüyü.

qüvən .-nə **vara güvən**, nə yoxa gücən

qüvənir .-sevinir mal varlığı işinə, **güvənir yok yoksulu düşünə.**

-sevinir mal varlıklar işinə, **güvənir yok yoklular düşünə.**

qüvey .-suçu gəlin yapmışlar, **kimsə güvey durmamış.**

quy **qoy.** cuxur. hava, yel almışın yer.

quylanmış basqıdaki.-**basqıdaki altundan**, asqıdaki salxım yeğ.

quyruq .-əkli **quyruq** tez qopar. (əkli: yapışmış)

quyruq	.-öküzə buynuz, qoyuna quyruq yük olmaz.
güytürəntə	küydürəndə . yaxanda.-kişini güldürəndə dil, küydürəndə .
quyu	.- hər quyunun suyu olmaz, su tökməklə quyu dolmaz
quyunun	.- hər quyunun suyu olmaz , su tökməklə quyu dolmaz
quzquna	.- iki qarqa çokuşsa, bir quzquna yem olar . (çokuşsa : dimdişsə. qaqlaşsa)
quzu	.-itdən quzu törəməz .
Raqı da bir, şarap da bir - içkenge,	Dülber de bir, çirkin de bir - sevgenge.
saçaqta	saçaqda . süfrədə.-yiğvada dilin, saçaqda əlin saxla . (yiğvada : məclisdə).
saçar	dağıdar.- dədə toplar oğul saçar
saçar	.-kimi toplar, kimi saçar .
saklı	.-kəl ölürlər sırma saklı olur , kor ölürlər badam gözlü.
salar	.- dil yarası kökalar .
salar	düzər. qurar .-eyicə söz ev düzər , yamanca söz ev tozar. (tozar : yixar). -eyicə söz ev qurar, yamanca söz ev yixar .
salar.	.-sixıssı pişi üzə salar .
sallanır	.-arsız nədən arlanır, çöldə gəzər sallanır
sallar.	.-boş boşuna bəkləyən, qolların sallar gedər .
salqım	.-basqıdaki altundan, aşqdakı salxım yeğ. (basqıdaki : quylanmış)
salur	.- vergi salur : maliyat bağlı. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (beltir : doğru nərsədə büük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (art : dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
saman	.- saman kimi nə dadı var nə duzu.(deymim)
saman	.-arpadan saman , kömürdən duman əksilməz
sancar	soxar.-acı dil soxar, dadlı dil yaxar. (yaxar : mərhəm)

sanıca	sayu. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (beltir : doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (art : dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
sanma	.- qoz girdədi, hər girdəni qoz sanma .
santiqtaqi	.- sandıqdağı arxamda , anbardaki dalında.(deym).
santuruş	sanduruş . hesab kitab.
santuruşla	.- sanduruşla gör hər işi , qarşın ərkəksə dişi. (santuruşla : hesab kitabla)
sanub	.- sanub sanub söyləyən iş bitirər
sapı	.- armidin sapı var , üzümün çöpü.
saqalır.	sağalır . onğulur. onulur. -piçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz.
saqın	.-iyilik edsən birinə, sakin anın gözüne
saqın	.-yapanan hər kimə sən yaxcılığun, sakin ondan gözüne dəgməyəsən .
saqır	.- sağır duymaz uydurur , kor görməz oxşadır.
saqır	.- sağır ilə söyləş güt , kor ilə görüşüs
saqla	.-gənclikdə qocalığa güt (pay) saxla , pullu gündə pulsuz günə pul saxla , savaşırsan, barışığa üz saxla .
saqla	.- qışa saxla kömürü , yaxşı işə ömürü.
saqla	.-yığvada dilin, saçaqda əlin saxla . (yığvada : məclisdə). (saçaqda : süfrədə)
saqlama	.- dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın bilməsin
saqlama	.-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın bilməsin
saqlasan	.-yetim oğlaq saxlasan , ağzin burnun yağı edər, yetim oğlan saxlasan , qarabaşan qay eder. (oğlaq : heyvan balası). (oğlan : uşaq). (qarabaşan : bəxsız başıva). (qay : bəla. ağrı)
saqlı	saklı . gizli.- saklı dərdə dərman yox. (saklı : gizli)
saqlıq	.-dözümlü ol uğur dilə işinə, saqliq olsun dadlı gəlsin dişinə .
saqlıq	.- qocalıq, saqliq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ.
saqlıq	.- hər işin başı saqliq , çayların başı dağlıq.
saqnaq	sağnaq .tez keçən. səriüzzeval.

saqnaqlı	.-saqnaqlı yağmur tez keçer , tez alışan tez sönər.
saqqalım	.-buğ saqqalım başıma qurban.(deyim)
sarar	.-borclu ölməz, bənzi sarar .
sararır	.-ac ölməz gözü qaralır, borclu ölməz bənzi sararır . (bənzi : üzü. suratı)
saratır	.-borc öldürməz, bəniz saradır . (bəniz : üz)
sarılar.	.-uzun dil, ilan kimidir, ağızdan çıxsa boyuna sarılar .
şarlamazıntıtan	.-ərin söyləməzindən, suyun şarlamazından qorx .
şaşqınlıq.	.-daşqınlığın sonu şaşqınlığı .
şaşdırır	.-ivəcilik şaşdırır , dözümlük aşdırır. (ivəcilik : tələsgənlik. əcələlik)
satan	.-ucuz satan tezcək satar demişlər
satar	.-ucuz satan tezcək satar demişlər
satılır.	.-çürüq paxla gündə yok, bir gün satılır .
sav	.-söz sav verən çox olur , əkmək verən az olur. (baş ağıl verən çox olur, əkmək verən az olur.
savan	yaşıyan.-aşını yaşıran ər bolmaz, yaşını yaşıyan yaş bolmaz . (yaşıran : gizləyən). (yaş : gənc)
savaq	savak. savax.axmaq. səfeh
savaq	savax. savak. axmaq
savaq	savax. savak. axmaq
savaqlamaq	savaxlamaq. savaklamaq. axmaqlamaq
savaqlar	savaxlar. savaklar. axmaqlar. səfehlər
savaşırsan	.-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla, savaşırsan , barışığa üz saxla .
savım	.-nə tülüküylə savım , nə çöldə avım var
savları	. sözləri. iddiaları.-asdarı üzünə uymaz, işinə savları tutmaz .
savurtuqun	.-dağ başında xırman, savurdüğüñ yel alır , sel önünde dəğirmən, öğütdüyün sel alır
savurur.	.-burnun yeli xırman savurur .
say	.-anıyi yokmuş say . anı oduna qızışma, anı qarına üşümə.

sayana	.- sayğı sayana eğit alana görədir. (eğit : əkidi. tərbiyə)
sayana	.- sayğı sayana , eğit alana (görədir). (eğit : tərbiyə)
sayğı sayana, eğit alana (görədir). (eğit : tərbiyə)	
sayğı sayana, eğit alana (görədir). (eğit : tərbiyə)	
sayılı	.- sayılı günler tez keçər.
sayılı	.- sayılı qoyunu qurd qapmaz
saymamaq	yaprıtməq .. alçatmaq. önəmsəmək. dəğərləməmək
sayqı	.- sayğı sayana eğit alana görədir. (eğit : əkidi. tərbiyə)
sayqı	.- sayğı sayana , eğit alana (görədir). (eğit : tərbiyə)
sayu	sanıca. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (beltir : doğru nərsədə büükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (art : dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
seçilmir.	.-əkmədən biçilmir, bilmədən seçilmir.
seçmir	.-qul özünə yiyə seçmir
səfeh	savak. savax.axmaq.
səfehləmək	axmaqlamaq savaxlamaq. savaklamaq.
səfehlər	savaxlar. savaklar. axmaqlar.
sel	.-dağ başında xırman, savurduğun yel alır, sel önünde dəgirmən, ögüütdüyün sel alır
sel	-dərə təpəni sel tanır , yaxşı yamanı el tanır.
selsə	.-biri selsə, biri göl (olmalı).
sən	.-çağ uymadı sənə, sən uy çağuva .
şən	.- dili yavaş şən yaşar , dili qatı güc yaşar. (yavaş : yumşaq)
sən	.- yapanan hər kimə sən yaxcılığın , sakın ondan gözünə dəgməyəsən.
sən	.-əğri baca düz duman, görməsəndə sən inan .
sənə	.-çağ uymadı sənə , sən uy çağuva.
səni	.-sivritdigin qazıqlar, gəlir səni qazıqlar . (qazıq : yekə çivi)
səni	.-sor səni soranı
səninlə	.-nə verirsin əlinlə, odur gedən səninlə . (deməkki dirirkən malıvı verirsiyə ver)
səntən	.-dilim səni dilim dilim diləyim, başa gələnim səndən biləyim.

sərçə	çipçiç..-söz çipçiç değil, uçursan tutamazsan.
sərinsə	sərinsə. dözümlü olsa.-sərinsə ər bulur çözüm işgilə
şərtləşmək	çekişmək. mərcləşmək.
səs	.- hər ağızdan bir səs çıxınca , ortalıqda düzən qalmaz səsə toplar, oğul . (saçar : dağıdar)
sevən	.-sevən qatlanır, gedən yadlanır, azı dadlanır.
sevərsən	.-dəvəyə sormuşlar, enişimi sevərsən, yoxusu . demiş, -düzə nə gəlmışki.
sevərsin	.-dəviyə sormuşlar enisi sevərsin yokuşu-söyləmiş -düz başına yixılmış.
sevilən	.-sevilən qonşu evində gözəl
sevilməz	.-ürkək atla qorxaq iğid sevilməz .
sevinərim	.-nə bulдум sevinərim , nə itirdim yerinərim
sevinir	.-sevinir mal varlısı işinə , güvənir yok yoksulu düşünə. -sevinir mal varlılar işinə , güvənir yok yoklular düşünə.
sevqilər	.- nisgilli sevgilər yaşar durur. (yaşar durur : ölməz durur)
sevqini	.-acını acı, sevgini sevgi basar .
sevqitən	.- bu sevgidən o sevgiyə qapılars. (sevgi son deyil)
sevqiyə	.- bu sevgidən o sevgiyə qapılars . (sevgi son deyil)
sevta	sevda . istək.həvəs.- sevda keçər yalan olur , sonra soxar ilan olur. (sevda : istək.həvəs) (soxar : soxan . çalan)
sevtirəntə	.- sevdirəndə dil , bezdirəndə.
sıçan	.-alın arslan tutmuş, güçün sıçan tutmamış . (alın : al ilə. kələklə. hilə ilə) . (güçün : zorla)
sıcaq	.-topraq üzü soyuq, aqca üzü sıcaq olur .
sıcaq.	-paranın üzü sıcaq .
sıcaqı	- sıcağı sıcağına : isdi isdisinə.
sıcaqına	- sıcağı sıcağına : isdi isdisinə.

sıçqan	verimçi. verəcəqli. borclu.-alımçı arslan, verimçi sıçan.(alımçı : alacaqlı). (verimçi : verəcəqli. borclu)
sıçqanlıqı	.-alımçılıq arslanlığı, verimçilik sıçganlığı öğrədər.
sınmaz	siymaz .-qızıl dilin dingili sıymaz. (dingil : dəngəl. ox. axlov. aksən. mehvər).
sıq	sıq . dayaz.-ulu suyun keçit yeri sıq olur . (sıq : dayaz)
sıq	.-incə ələr six toxur .
sıqar.	.-bir ağıza neçə dil sıgar .
sıqlılar	.-daş sıxılar su verməz.
sıqlırsın	sıxılsın .-çox sulu olma sıxırsın , çox quru olma qırılırsın
sıqışan	.-sıxışan bəkişir
sıqışsa	.-sıxışsa pişi üzə salar.
sıqmaz	.-bulut yelkənə siqmaz
sıra	.-dəğirmən gələnə sıra öğrədir
sırça	.-sırça evdə oturan, daşılə oyun qılmaz
Sırğa taqqan sırlanır.	
şirin	- şirin su : yüngül su. yumuşaq su
şirinliq .	şirinlik . görlük. dadlılıq. - var evi görlük evi , yok evi korluq evi.
sırma	.-kəl olur sırma saçlı olur , kor olur badam gözlü.
sirni	.-sirni vermə yetən paşıya, olar yağı sözün daşıya. (yağ : yağuya. düşmənə)
sırrın	.-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanı saklama sırrın bilməsin
sivrittiqin	.- sivritdigin qazıqlar , gəlir səni qazıqlar. (qazıq : yekə çivi)
siy	ikram. lütf.
sıyın	. ikramın, lütfün.- siylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun. (siylarqa : ikram, lütf edməyə). (siyparqa : oxşamaya)
siylamaq	ikram, lütf edmək.
siylarqa	ikram, lütf edməyə.- siylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun. (sıyın : ikram, lütf). (siyparqa : oxşamaya)
siylarqa	siylarqa. ikram, lütf edməyə.- siylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun. (sıyın : ikramın, lütfün). (siyparqa : oxşamaya)

sıymaz sınmaz.-qızıl dilin dingili sıymaz. (**dingil**: dəngəl. ox. axlov. aksən. mehvər).

sıyparqa sıyparqa. oxşamaya.-sıylarqa sıyın yoxsa **sıyparqa dilin olsun**. (**sıylarqa**: ikram, lütf edməyə). (**sıyın**: ikramın, lütfün).

sıyparqamaq oxşamaq.

sizə .-ayran ver ayransıza, **qalmaz bu dövran sizə**, çağ gələr ayran olar, **verməzlər ayran sizə**.

siztə .-sizdə **yiyəlim içəlim**, bizdə gülüb oynyalım.

siztən .-dal **budaq sizdən**, kökü məndən.

şöhrətə **adlanmağa -adlanmağa, şöhrətə dəgməz**: adakumsınmayuq..-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (**bəyimsiməyük**: bəy olmağa dəgməz). (**beltir**: doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (**art**:dağ keçidi). (**bayraqlur**: bayraq taxdırır)

söləyənin .-söləyənin boş ver, söylədiğin tutu ver

solmuş .-açılan solmuş, danışan susmuş, alışan sönmüş, yaşayan ölmüş.

sömürür .-bir ac olsa yoldaşın, **yeməm deyib sümürür**.

sona .-sona qalan dona qalır

sönər. .-sağnaqlı yağmur tez keçer, **tez alışan tez sönər**.

sönmüş .-açılan solmuş, danışan susmuş, **alışan sönmüş**, yaşayan ölmüş.

sonqulamaq dibe, sona, içə gedmək

sonra .-sevda keçər yalan olur, **sonra soxar ilan olur**. (**sevda**: istək.həvəs) (**soxar**: soxan. çalan)

sonra .-ilkin malın bağla, **sonra tariya ismarla**

sonra .-kasasın yalar, **sonra dönər yiyesin talar**.

sonu .-daşqınlığın sonu şasqınlığı.

sonuc .-ivək qılış, öküş sonuc. (**ivək**: tələsik). (**öküş**: ökünc. peşman).

sonun .-sonun gələn qapunu qapar.

soqan. **soxan.** soxar. çalan.-sevda keçər yalan olur, **sonra soxar ilan olur**. (**sevda**: istək.həvəs) (**soxar**: soxan. çalan)

soqar **soxar**. sancar.-acı dil soxar, dadlı dil yaxar. (**yaxar**: mərhəm)

soqar **soxar.** soxan. çalan.-sevda keçər yalan olur, **sonra soxar ilan olur.** (sevda: istək.həvəs) (**soxar:** soxan. çalan)

soqar. .-dadlı dadlı söylər, **acı acı soxar.**

soquq .-qulaqdan girən soğuq söz, içə varıb buz bağlar.

soquq .-soğuq.-qıx qat keçə, mən ondan keçə, bir qat dəri mən ondan geri.

söqüqün .-dərzi kəndi sökükün tikəməz

sor .-sor səni sorani

soran . .-soran yanılmamış.

soran .-çox arayandan, **çox soran** yeğdir.

sorani .-sor səni sorani

şorbam .-cocuğum yok ağlıyası, **şorbam yok daşıyasi.**

sormatan .-acıqmadan yemə, **sormadan demə**, istəmədən vermə.

sormuşlar .-dəvəyə sormuşlar, enişimi sevərsən, yoxusu. demiş, -düzə nə gəlmüşki.

sormuşlar .-dəviyə sormuşlar enisi sevərsin yokuşu-söyləmiş -düz başına yixılmış.

sorulmatan .-sorulmadan yanıt yok.

Söyle baştan, qalem qaştan.

söylə .-uğur söyləməzə demişlər, "ugur söylə, yoldan dönər başı gətirim", demiş, "indi ver, bəlki gedər gəlməzsın"

söylə -oynab söyləsəndə, oylab söylə. (**oynab:** oynaya oynaya). (**oylab:** düşünərək)

söylə. .-iki qulaq bircə dil, **iki eşid bir söylə.**

söylə. .-min eşit **bir söylə.**

soylem muzakire

söyləmək .-söyləmək gümüşsə, söyləməmək altundur.

söyləməmək .-söyləmək gümüşsə, **söyləməmək altundur.**

söyləməzə .-ugur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan dönər başı gətirim", demiş, "indi ver, bəlki gedər gəlməzsin"

söyləməzintən .-ərin söyləməzindən, suyun şarlamazından qorx.

söyləmiş .-dəviyə sormuşlar enisi sevərsin yokuşu-söyləmiş -düz başına yixılmış.

söylər .-dadlı dadlı **söylər**, acı acı soxar.

söylər .-dosd acı söylər, ballusun dinlə yağından. (**yağından:** düşmənidən)

söyləş .-sağır ilə söyləş güc, kor ilə görüşüs

söyləsəntə -oynab söyləsəndə, oylab söylə. (**oynab:** oynaya oynaya). (**oylab:** düşünərək)

söyləşmə mukalimə

söylətən	.-söylədən kim, söyləyən kim, dinləyən kim.
söylətiqin	.-söləyənin boş ver, söylədiğin tutu ver
söyləyən	.-sanub sanub söyləyən iş bitirər
söyləyən	.-söylədən kim, söyləyən kim , dinləyən kim.
söyləyənin	.-tünlükdə söyləyənin sözü itər, yollarda yalnız gedənin özü itər. (tünlükdə : qalabalıqda)
soyma.	.-ağaçın yemişin yeyib, (ağaçın) qabuğun soyma .
söytü	.-açıdı qutuyu, söydü kötüyü .
soyuq bulaq	mahabad qondarma addır. pəhləvi alçaqlar değişib. doğrusu: soyuq bulaqdır
soyuq	.-topraq üzü soyuq, aqca üzü sıcaq olur.
söz	.-dadlı söz güclü olur, güc olmaz.
söz	.-göz yetməzə söz yetər
söz	.-ötgir piçaq qınına uç, ötrük söz cana üç. (uç : itik. zərər. ziyan).
söz	.-söz gümüşsə, sus altın.
söz	.-söz verərgə tələsmə, söz yetirgə tələs. (verərgə : verməyə). (yetirgə : qılmağa)
söz	.-söz versən çiniylə, piçaq versən qınıyla. (çiniylə : doğrusunu)
söz	.-yürüş bilməqən yol pozar, sözün bilməqən söz pozar
söz	.-ara düzər eyku söz , ara pozar yaman söz .
söz	.-çox söz ozana, az söz yozana. (yozma, açıqlama qısa olmalıdır)
söz	.-dadlı söz baldan ötə, acı söz ağdan ötə
söz	.-daş əridər yaxşı söz, baş çüründər yaman söz . (baş çüründər : başdan çıxarar).
söz	.-deyilən söz, atılan ox, yaşanan yaş geri dönməz.
söz	.-eyicə söz ev qurar, yamanca söz ev yixar. -eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar : yixar).
söz	.-kor istəyi bir göz, ikisi olsa nə söz .
söz	.-oylamazca aytqan söz, düzəməzcə atqan ox. (oylamazca : düşünmədən). (düzəməzcə: nişanlamadan)
söz	.-qulaqdan girən soğuq söz, içə varıb buz bağlar.

söz	.-söz çıpçıq değil, uçursan tutamazsan. (çıpçıq : sərçə)
söz	.-söz sav verən çox olur, əkmək verən az olur. (baş ağıl verən çox olur, əkmək verən az olur.
söz	dil..- kötü dil qurşun dələr.
sözə	.-yaxşı sözə can qurban, yaman sözdən can qurtar.
sözlə	.-su dayaqla, kişi sözlə ölçülüür.
sözləri	savları. iddiaları.-asdarı üzünə uymaz, işinə savları tutmaz .
sözləşu	.-kişi sözləşu, yıldır iydləşu. (yıldır: heyvan). (iydləşu : qoxlaşú)
sözlü	.-yaxşı kişi düz sözlü , at yaxsı boz tüyslu.(tüyslu : boyalı)
sözsüz	.-aşsız ev olur, sözsüz ev olmaz .
sözsüz	.-üzüm çöpsüz, el sözsüz olmaz
söztən	.-yaxşı sözə can qurban, yaman sözdən can qurtar .
söztən	.-yalnız sözdən keçilsə, yalan sözdən keçilməz
sözü	.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz, er kişinin verən sözü danılmaz .
sözü	.-tünlükde söyləyənin sözü itər , yollarda yalnız gedənin özü itər. (tünlükde : qalabalıqdə)
sözü	.-ər kişinin sözü bir
sözün	.- üzüs bilməz suya girsə batası, sözün bilməz ağız açsa batası .
sözün	.-özün qayıq otursanda, sözün doğru dursun . (qayıq :əğri)
sözün	.-qonşu olma sözün bilməz dənsizə. . (dənsizə : mürüvvətsizə)
sözün	.-sirni vermə yetən paşa, olar yağa sözün daşıya . (yağa : yağuya. düşmənə)
sözün	.-yürüş bilməqən yol pozar, sözün bilməqən söz pozar
sözün	.-arxana görə sözün olsun . (arxana :parana. gücən)
sözün	.-yalan çıxsa bir sözün, inanmazlar doqquz ola doğrusu
sözüntən	.-qaplan yolundan, iyid sözündən dönməz .
sözünün	.-sözünün əri, dilinin yiyeşi
su	.-daş sıxılar su verməz .
su	.-daşına su değiirmən çevirməz.

su	.-dolu bardaq su almaz .
su	.-min dərədən su gətirir. (deyim)
su	.-su dayaqla, kişi sözlə ölçülür.
su	.- su yatmışda , ayıq düşmən demisər
su	.-un qoysan ulanar, su qoysan sulanar . (qoysan : töksən). (ulanar : qoyulaşır. bərkir). (sulanar : boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)
su	.- hər quyunun suyu olmaz, su tökməklə quyu dolmaz
su	.-burnu qaf dağından su içər .
su	- yumuşaq su : yüngül su. şirin su
subay	.- subay gözü kor gözü.
subay	bekar.-gecə gözü mal alma, subay gözü qız alma .
subayın	.- subayın malın it yər , bağını bit yər (yaxasın bit yər)
suçu	.- suçu gəlin yapmışlar , kimsə güvey durmamış.
sulanar .	boşalaar.-un qoysan ulanar, su qoysan sulanar . (qoysan : töksən). (ulanar : qoyulaşır. bərkir). (iş bir təhər düzəlmir)
sulu	.-çox sulu olma sıxılırsın, çox quru olma qırılırsın
sunulan	bələş. bağışlanan. hidyə olunan.-bələş atın dışınə bakılmaz.
sürə	- bir sürə : bir müddət. bir zaman. -bir sürə: bir müddət. -bir sürə ordan uzaq oldu.
sürəlik	sürəlik . müddətlik. zamanlıq. -bir sürəlik : bir müddətlik. bir zamanlıq..
sürməli	.-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ .
sürünər	.-cocuğa iş buyuran, kəndi ardıcan sürünər
sürütləmək	uzatmaq
sus	.-söz gümüşsə, sus altın.
susmuş	.-açılan solmuş, danişan susmuş , alışan sönmüş, yaşayan ölmüş.
susturamamış .-beşlik verib qonuşdurmuş, onluq verib susduramamış .	
susub	.-qanmaza qarşı susub keçmək gərək
susuz	.-suya götürür, susuz gətirir .(hüllükçü. kələkçi)
sutan	.- od odundan, dəniz sudan , yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz.
sutan	.- odla sudan dosd olmaz.
süttən	.- sütdən yanarı , yoğurd ülküdər.
suya	.- üzüs bilməz suya girsə batası , sözün bilməz ağız açsa batası.
suya	.- suya götürür , susuz gətirir.(hüllükçü. kələkçi)

suyu	.- hər quyunun suyu olmaz , su tökməklə quyu dolmaz
suyun	.-el kişi başın azdırır, suyun qızdırırmaz.
suyun	.- ulu suyun keçit yeri sığ olur. (sığ : dayaz)
suyun	.- ərin söyləməzindən , suyun şarlamazından qorx.
suyuntan	.- qar suyundan süzən çeşmə göl olmaz.
süzən	.- qar suyundan süzən çeşmə göl olmaz.
tal	.- dal budaq sizzən , kökü məndən.
talar.	.-kasasın yalar, sonra dönər yiyesin talar.
talıntı.	.-sandıqdaki arxamda, anbardaki dalında. (deym)
talqasız	.- dəniz dalqasız , qapu halqasız.
taltaqi.	daldakı. artin. -artin təkər öntünü izlər. (öntünü : öndəki)
talvuş	< dərviş .
tama	-birim birim min olur, dama dama göl olur. (birim birim : bircə bircə. birər birər)
tamar.	.-axmasada damar.
tamay	dolunay. bədr. bədir
tana	.- elli yaşında dana , indi düşüb meydana.
tanılmaz.	.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz, er kişinin verən sözü danılmaz.
tanıq	tanıq. şahid.- işin yoxsa tanıq ol , paran çoxsa qoruc ol. (qoruc : kəfil)
tanır.	.-at minənin it yiyesin tanır.
tanır.	-dərə təpəni sel tanır, yaxşı yamanı el tanır.
tanışan	qonuşan.-açılan solmuş, danışan susmuş , alışan sönmüş, yaşayan ölmüş.
tanışmaq	- artıq danışmaq : təpizdəmək. artıq qonuşmaq.
taq	.- dağ dağ üstünə olur , ev ev üstünə olmaz
taq	.- dağ keçidi : art..-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (beltir : doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
taq	.- duman bassa dağları , dağ doruğun qurd alar. (doruğun : kəlləsin)

taq	.-alçaq yerin təpəciyi dağ gələr .
taq	.- dağ başında xırman , savurduğun yel alır, sel önünde dəğirmən, öğüdüyün sel alır
taq.	.-axsaq eşək hündür dağ .
taqar.	.-eloğlu yumurtaya qıp taxar . (eloğlu : aralıq uşağı)
taqlmaz.	.-çatal qazıq yerə taxılmaz .
taqlqan.	dağlıqan . bölüngən. - bölüngən mal , qurda yem.
taqintan	.-burnu qaf dağından su içər.
taqıtar	dağıdar . saçar - dədə toplar oğul saçar.
taqları	.- duman bassa dağları , dağ doruğun qurdalar. (doruğun : kəlləsin)
taqlıq.	.-hər işin başı sağlıq, çayların başı dağılıq .
tar	-borcdan qorxan, qapusun dar açar .
taraqta	.- min daraqda bezi var. (deymim)
tariya	.-ilkin malın bağla, sonra tariya ismarla
tarlata	.- tarlada pislədiyin , xırmandan öönüne çıxır
taş	.- daş əridər yaxşı söz , baş çürüdər yaman söz. (baş çürüdər : başdan çıxarar).
taş	.- daş sıxılar su verməz.
taş	.-ilk atılan daş uzaq düşər.
taş	.-dəli qız evdə qalmaz, dəlik daş yerdə .
taş	.- gənclikdə daş daşı , qocalıqda ye aşı.
tas	.- tas tasa , baş başa. (qisas)
taş.	.- dəğərli daş : ərdin. cevher. gövhər. ləbət. -ərdəmli kişi ərdiniylə düz gələr, ərdəmsiz kişi uylaq ilə düz gələr. . (uylaq : başmaq kəfi).
tasa	.- tas tasa , baş başa. (qisas)
taşı	.- aş daşı əridər , yalan başı çürüdər.
taşı	.- at minək daşı , artıq arxadaşı.
tası	.- balçı oldun bal tası , odunçunun baltası.
tası	.- balçının var bal tası , odunçunun var baltası .
taşı	.- gənclikdə daş daşı , qocalıqda ye aşı.
taşılıə	.-sırça evdə oturan, daşılı oyun qılmaz

taşima	.-daşima su değiirmən çevirməz.
taşıya	.-sirni vermə yetən paşıya, olar yağa sözün daşıya. (yağa: yağuya. düşmənə)
taşiyası.	.-cocuğum yok ağlıyası, şorbam yok daşıyası.
taşla	daşla . at. boş ver.- dünəni daşla , günüvü başla, yarını boşla.
taşqınlıqın	.-daşqınlığın sonu şasqınlığı.
tati	.-saman kimi nə dadı var nə duzu.(deyim)
tatlanır.	.-sevən qatlanır, gedən yadlanır, ažı dadlanır.
tatlı	.-acı dil soxar, dadlı dil yaxar. (soxar : sancar). (yaxar : mərhəm)
tatlı	.-dadlı dadlı söylər, acı acı soxar.
tatlı	.-dadlı söz baldan ötə, acı söz ağudan ötə
tatlı	.-dadlı söz güclü olur, güc olmaz.
tatlı	.-döyümlü ol uğur dilə işinə, sağlıq olsun dadlı gəlsin dişinə .
tatlı	- dadlı dil gülər üz .-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.
tatlı	.-arpa unun yoxdusa dadlı dilən nə gəlmış
tatlı.	.-acgöz kəsə, parasız ağrı baldan dadlı gələr .
tatlılıq.	dadlılıq . görlük. şirinlik .- var evi görlük evi , yok evi korluq evi.
tatlıının	.-dili dadlıının dosdu cox , dili yamanın dosdu yox
tatlıq	.- dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.
tavan	.-yerivə görən yuvan olsun, ağrıva görən davan
tavıntı	.- dəmir tavında , seviş çağında.
tavranışından	davranışından . yürüşündən. rəfdarından.-ay doğusundan, ər yürüşündən bəllənir.
tavuq	.-qaz gelən yerdən tavuq əsirgənməz .
tavuqla	.-kəl tavuqla kor xoruz. (deyim)
tavuqu	.-qonşu tavuğu qonşu gözünə qaz gələr.
tavuqu	.-xançı tavuğu , yolcu artığıyla keçinər
tayaqla	.-su dayaqla, kişi sözlə ölçülür.
tayaz.	dayaz . sığ. -ulu suyun keçit yeri sığ olur . (sığ: dayaz)
tayım.	.-əğri ağaca yayım, hər gələnə dayım demə .

tazı	.-az yeyən tazı , çox yeyən qoyun olur
tazının	.-tazının topallığı , doğşan qulağına tez çapar.
taziya	.-dovşana dur de, taziya tut de
tələr	.-kötü dil qurşun dələr. (dil : söz)
tələs	.-söz verərgə tələsmə, söz yetirgə tələs. (verərgə : verməyə). (yetirgə : qılmağa)
tələsiq	ivək.-ivək qılış, öküş sonuc. (öküş : ökünc. peşman).
tələsiq.	tələsik. ivək. hövüllü.-ac ivək , tox dölək. (dölək : dinc. rahat)
tələsiq.	tələsik. aşıqqan. çapucaq. əcələ
tələsmə	.-söz verərgə tələsmə , söz yetirgə tələs. (verərgə : verməyə). (yetirgə : qılmağa)
tələsqən.	tələsgən. ivəcik. -ac ivəcik , tox yavaş olur.
tələsqənliq	tələsgənlik. ivəcilik. əcələlik.-ivəcilik şaşdırır , döyümlük aşdırır.
təli	.-dəli qatdı , bilən açdı. (dəli işi qarışdırar, ağıllı düğünü açar)
teli	.-deli birlə çıx yola , minbir qada al qola. (birlə : birirlə)
təli	.-dəli dəliyinən xoşlanır , xoca ölüylə.
təli	.-dəli qız evdə qalmaz , dəlik daş yerdə.
teli	.-yolda deli yoldaşın , başında pişmiş aşın.
təlib	.-dərd var gəlib keçər , dərd var dəğib keçər, dərd var dəlib keçər .
təliq	.-dəli qız evdə qalmaz , dəlik daş yerdə .
təliyə	.-dəliyə yel ver , əlinə bel ver
teliye	.-torpaq ölüye, el deliye doymaz
təliyinən	.-dəli dəliyinən xoşlanır , xoca ölüylə.
temə	.-acıqmadan yemə , sormadan demə , istəmədən vermə.
temək	.-ilkin yemək , andan demək
teməz	.-kişdə deməz dilsizin , gözün qarqa çıxarmış.
teməz	.-qada dur vardım deməz. (deyim) . (qada : bəla)
təmir	.-dəmir tavında , seviş çağında.
təmir	.-çalışan dəmir parlar.
temiş	.-dəvəyə sormuşlar , enişimi sevərsən, yoxusu. demiş , -düzə nə gəlmışki .

temişlər	.-su yatmışda, ayığ düşmən demişlər
temişlər	.-ucuz satan tezcək satar demişlər
temişlər	.- uğur söyləməzə demişlər , "uğur söylə, yoldan döner başı gətirim", demiş, "indi ver, bəlkı gedər gəlməzsin"
temişlər.	.-atdan enən yenə minər demişlər .
temişlər.	.-düşənin dosdu olmaz demişlər . düşənin dosdu olmaz demişlər , ucalan dossuz qalmaz demişlər
təniz	.- od odundan, dəniz sudan , yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz.
təniz	.- dəniz dalqasız , qapu halqasız.
təniztən .	.- dənizdən keçib çayda boğulmaq.
tənq	.- ağız ağıza dəng olmaz
tənsizə	dənsizə . mürüvvətsizə.-qonşu olma sözün bilməz dənsizə .
təpəciyi	.-alçaq yerin təpəciyi dağ gələr .
təpəni	.- dərə təpəni sel tanır , yaxşı yamanı el tanır.
təpər	.-at təpər qatır təpər , arada aracı ölü.
təpiztəmək	təpizdəmək . təvizdəmək . danışmaq. qonuşmaq.
təpmə.	.-önüvə çıxanı qapma, arxadan gələni təpmə .
təpməz	.-it qapmaz at təpməz , ilan çalmaz ər aldatmaz demə.
təq	.- tək kərpiçdən duvar olmaz keçilir.
təq	.- tək başına, özünə mal : başqa.. ortaqsız. şəriksiz.-ortaq öküzdən, başqa bizov yeğ .
təqən	təgən . ləgən . təşd
təqər	.-artin təkər öntünü izlər. (artin : daldaki) (öntünü : öndəki)
təqər	.-iyi gedincə dəğər biçilir .
teqer	değer > qədər.-bacaq değer boyu var , dürlü dürlü donu var.
təqərləməmək	dəğərləməmək yaprıtməq .saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək.
təqərli	- dəğərli daş : ərdin. cevher. gövhər. ləbət. -ərdəmli kişi ərdiniylə düz gələr, ərdəmsiz kişi uylaq ilə düz gələr. . (uylaq :başmaq kəfi).
təqib	.-dərd var gəlib keçər, dərd var dəğib keçər , dərd var dəlib keçər.

təqirman	.- hər kəs bildiyin, dəgirman döndügün bilər
təqirman	- dəgirman pişiyi: dərman pişiyi : ağappağ pişik.
teqirmən	.-daşima su değirmən çevirməz .
təqirmən	.- dəgirmən gələnə sıra öğrədir
təqirmən	.-dağ başında xırman, savurduğun yel alır, sel önündə dəgirmən , öğütdüyün sel alır
təqirmənə	.- dəgirmənə gələn sıra öğrəşir

təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.) .(

təqmə kişi: yoldan keçən. hər gələn) (**düz:** əş. bir. bərabər)

təqmə -**təqmə kişi:** yoldan keçən. hər gələn.-**təqmə kişi öz olmaz**, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.) .(**düz:** əş. bir. bərabər)

təqməyəsən. .-yapanan hər kimə sən yaxcılığun, **sakin ondan gözünə dəgməyəsən.**

təqməz -**bəy olmağa dəgməz:** bəyimsiməyük..-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (**beltir:** doğru nərsədə büük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (**adakumsınmayuq:** adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (**adıq:** adlım, şöhrət). (**art:**dağ keçidi). (**bayraqlur:** bayraq taxdırır)

tərə -**dərə təpəni sel tanır**, yaxşı yamanı el tanır.

Terek yaprağının guzeldir.

tərətə. **dərədə.** arıqda. arıqda. -ağında oğlaq doğsa, arıqda otu öner. (**önər:** bitər)

tərətən .-min dərədən su gətirir. (**deyim**)

təri .-sənq.-qız qat keçə, mən ondan keçə, **bir qat dəri** mən ondan geri.

təri .-et ilə dəri, yeməklə diri.

tərman .-dərd çəkən **dərman arar**

tərman -**dərman pişiyi** :**dəgirman** pişiyi: ağappağ pişik.

tərman .-saklı dərdə **dərman yox.** (**saklı:** gizli)

tərt .-dərd çəkən dərman arar

tərt .-dərd çəkənə görədir

tərt .-dərd var gəlib keçər, **dərd** var dəgib keçər, **dərd** var dəlib keçər.

tərtə .-saklı dərdə dərman yox. (**saklı:** gizli)

tərti dərdi. qayusu. qayğusu. -ətçiyə yağ **qayusu**, qoyuna can **qayusu** . (**qayusu:** qayğusu. dərdi).

tərtin	.-borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək. (önmək: öngəmək.düzəlmək)
tərtsiz.	dərdsiz. qayğusuz.- qayğusuz baş gorda , qurd zumarı yolda (olur).
tərviş	.-dözəgən dərviş, barağa ərmış. (barağ : mənzil).
tərviş	.-dözəgən dərviş, istəgə ərmış.
tərviş	.-dözəgən dərviş, istəyə ərmış.
tərviş	dərviş > dalvuş.
tərvişin	.-dərvişin boş cibisə, könlü dolu.
tərzi	.-dərzi kəndi sökükün tikəməz
təşt	təşd. ləgən. təgən.
tetiq	tetik. iti.-anası təvlük yufqa yapar, oğlu tetik qoşa qapar. (təvlük: yavaş).
tetiyintən.	.-ay doğar gədiyindən, ər utansın dediyindən.
təvə	.-dəvə yükü aş olsa, ac gözünə az gələr
təvəni	.-dəvəni yerdan uçuran bir tutam ot olur. (yar: uçurum. vərtə)
təvəq.	təvək. yavaş.-ac ivək, tox təvək.
təvəsi	.-qəcələ küçük ət yeyir, dəvəsi böyük ot yeyir.
təvəyə	.-dəvəyə sormuşlar, enişimi sevərsən, yoxusu. demiş, -düzə nə gəlmışki.
təvəyi	.-ya dəvəyi güdməli ya buradan köçməli.
təviyə	.-dəviyə sormuşlar enisi sevərsin yokuşu-söyləmiş -düz başına yıxılmış.
təviztəmək	təvizdəmək. təpizdəmək. danışmaq. qonuşmaq.
təvlük	təvlük. yavaş.-anası təvlük yufqa yapar , oğlu tetik qoşa qapar.
teyər	.-dil qızar deyər, yiyesi üzün qara edər
teyib	.-bir ac olsa yoldaşın, yeməm deyib sömürür.
teyilən	.-deyilən söz, atılan ox, yaşanan yaşı geri dönməz.
təyirman	.- dəyirman bildiyin edər , çaxçax başını dögər

teyqa	.-teyxa düğü pilov olmaz , yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir, oğul gərək qazana. (ir: tez)
tez	.-çox çabala tez yorul , az çabala gec yorul
tez	.-əkli quyruq tez qopar. (əkli : yapışmış)
tez	.-əldəki pul tez gedər , arxasından gəlməyincə.
tez	.-sağnaqlı yağmur tez keçer , tez alışan tez sönər .
tez	.-sayılı günler tez keçər .
tez	.-tez verən ikiləm ödür. (ikiləm : iki kərə)
tez	-tez keçən : sağnaq. səriüzzeval.
tez	. an. ləhzə.
tez	.-tazının topallığı, doğşan qulağına tez çapar .
tez	ir.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir , oğul gərək qazana.
tezcəq	.-ucuz satan tezcək satar demişlər
təzəq	.-dışarısı elə bəzək, icherisi menə təzək . (eşiği elə yakış, içişi menə yakış). (yakış : yakış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.biqdırıcı. yaxdırın).
təzəq	-təzək qarda yatmaz , edqu isiz qatmaz. (edqu : iyи) (isiz : pis. pəs.kötü). (qatmaz : qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxçı pis birbirinə qarışmaz)
teztə	tezdə . . anən. bir anda.fovri.
teztiq	tezdiq . fovriyyət. şitab
tibsiz	.-boş anbar dibsiz kılə , ölç ha ölç
til	.- acı dil başdan çıxarat, ballı dil baş aylanat. (aylanat : döndürər)
til	.- dil kimliyin evidir , yurd kimliyin yeridir
til	.- dil yarası kök salar.
til	. -əl yarası onğulur, dil yarası onğulmaz

til	.-bir ağıza neçə dil sığar .
til	.- dil acısı ürək başın yarıclar. (yarçalar : yarar. parçalar)
til	.- dil qızar deyər , yiyeşi üzün qara edər
til	.-piçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz. (onğulur : onulur . sağalır)
til	.-qılıç yarar onqalır, dil yarası onqalmaz . (onqalır : düzəlir)
til	.- dadlı dil gülər üz .-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.
til	.- uzun dil yaş gəbərdir. (yaş gəbərdir : gənc öldürür)
til	.- acı dil soxar , dadlı dil yaxar. (soxar : sancar). (yaxar : mərhəm)
til	.- dil yaxşısı ipəkdən , dil yamancı tikəndən
til	.-eyitim üçün üç arac- ağız qulaq dil
til	.-iki qulaq bircə dil , iki eşid bir söylə.
til	.-kişini güldürəndə dil , küydürəndə. (kiyidürəndə : yaxanda)
til	.-öldürəndə dil , dirgizəndə dil
til	.- sevdirəndə dil , bezdirəndə.
til	.- uzun dil , ilan kimidir, ağızdan çıxsa boyuna sarılar.
til	dil , söz.- kötü dil qurşun dələr.
tilə	.-bir ağızdan çıxan min dilə yayılır .
tilə	.- dözümlü ol uğur dilə işinə , sağlıq olsun dadlı gəlsin dişinə.
tilən	.-arpa unun yoxdusa dadlı dilən nə gəlmış
tilənçi	.- tilənçi torbası dolmaz.
tilənçinin	.- tilənçinin qarşısından dolandırıcı gəlir.
tilənən	.- tilənən doymaz , dilənməyən acımaz.
tilənməyən	.- tilənən doymaz , tilənməyən acımaz .
tileyen	.-həmin az eyləmək aşını, dileyen kimse qavqasuz başını .
tiləyim	.-dilim səni dilim dilim diləyim , başa gələnim səndən biləyim.

tili	.-ana dili bir olur
tili	.-dili dadlıının dosdu çox , dili yamanın dosdu yox
tili	.-dili yamanın günü yaman.
tili	.-dili yavaş şən yaşar , dili qatı güc yaşar. (yavaş: yumşaq)
tili.	.-acığanın acı dili.
tilim	.-dilim səni dilim dilim diləyim, başa gələnim səndən biləyim.
tilim	.-dilim diş , başım diş. (diş:dinc)
tilin	.-qızıl dilin dingili sıymaz. (dingil : dəngəl. ox. axlov. aksən. mehvər). (sıymaz : sınmaz)
tilin	.-dilin tut başın qutar
tilin	.-dilin tutan başın qurtarar
tilin	.-sıylarqa sıyıñ yoxsa sıyparqa dilin olsun. (sıylarqa : ikram, lütf edməyə). (sıyparqa : oxşamaya) (sıyıñ : ikramın, lütfün).
tilin	.-yığvada dilin, saçaqda əlin saxla. (yığvada : məclisdə). (saçaqda : süfrədə)
tilinin	.-sözünün əri, dilinin yiyesi
tilintə	.-torbanda nəyin yoxsa, dilində balın olsun. (nəyin : malın).
tilintə	.-ilan ağu dişində, ərin ağu dilində
tilintən	.-av quşu burnundan, bilgə kişi dilindən (bəllənər)
tilintən	.-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.
tilintən	.-hər nə çəksən dilindən
tilsizin	.-kişdə deməz dilsizin , gözün qarqa çıxarmış.
timtişsə.	dimdişsə. çokuşsa. qaqlaşsa.- iki qarqa çokuşsa , bir quzquna yem olar.
tinc	.- ac yatan dinc yatar
tinc	dinc. diş. -dilim diş, başım diş.
tinc.	dinc. dölək. rahat.-ac ivək, tox dölək. (ivək : tələsik. hövülli).

tincöz	dincöz huzurlu. huzur bulmuş
tinlə	.-dösd acı söylər, ballusun dinlə yağından . (yağından : düşmənidən)
tinləyən	.-söylədən kim, söyləyən kim, dinləyən kim .
tinqili	.-qızıl dilin dingili sıymaz . (dingil : dəngəl. ox. axlov. aksən. mehvər). (sıymaz : sınmaz)
tiqəməz	.-dərzi kəndi sökükün tikəməz
tiqəntən	.-dil yaxşısı ipəkdən, dil yamanı tikəndən
tiri.	.-et ilə dəri, yeməklə diri .
tiriqtə	dirikdə . olmuşda. yaşamda. durmuşda.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (alp : iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (çərikdə : orduda).
tırqızəntə	.-öldürəndə dil, dirgizəndə dil
tiş	diş.dinc. -dilim diş , başım diş .
tişarısı	.- dışarısı elə bəzək , icherisi menə təzək . (eşiği elə yakış, içişi menə yakış). (yakış : yakış. 1.bəzək. cəzb edici. çekən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdırıcı).
Tışı	bal korünse de, içi - zeerdir.
tişi.	.-sanduruşla gör hər işi, qarşın ərkəksə dişi . . (santuruşla : hesab kitabla)
tişinə.	.-dözümlü ol uğur dilə işinə, sağlıq olsun dadlı gəlsin dişinə .
tişintə	.-ilan ağu dişində , ərin ağu dilində
tişiyələ	.-tox ikən yemək yeyən, qəbrin dişiyələ qazır .
tişləmə.	dişləmə . qıtlama-qıtlama çay: dişləmə çay. qəndi dişiyələ qırıb işlətmə. Tıstan yaltırı, içten qalrıray.
tiştə	.- börünün gücü dişdə , kişin gücü işdə
tiştən	.-yoxsulunki işdən artmaz , dişdən artar
tiyə	.-görə görə gözəm, diyə diyə çəçen olur(gözəm :irəli görüşlü) . (çəçen . xatib)
tiyər.	.-ac çok iyər, acıqli çok diyər .
tolantırıcı.	.-dilənçinin qarşısından dolandırıcı gəlir .
tolay	dolay . məcaz.
tolayı	dolayı . məcazi.

tolçası	dolçası. dolu. -iyilik yapan bal dolu , kötülük yapan pox dolu . (dolu : dolçası)
töləq	dölək. dinc. rahat.-ac ivək, tox dölək . (ivək : tələsik. hövüllü).
tolmatı	.-doluya qoydum almadi, boşa qoydum dolmadi . (boşa : qanmaza. nadana. cahilə)
tolmaz	.- hər quyunun suyu olmaz, su tökməklə quyu dolmaz
tolmaz.	.-dilənçi torbası dolmaz.
tolu	.- dolu bardaq su almaz.
tolu	dolu. dolçası.-iyilik yapan bal dolu , kötülük yapan pox dolu . (dolu : dolçası)
tolu.	.-dərvişin boş cibisə, könlü dolu .
tolunay	dolunay. tamay. bədr. bədir
tolusu	.- topancanın dolusu bir kişini , boşu qırq kişini qorxudur.
toluya	.- doluya qoydum almadi , boşa qoydum dolmadi. (boşa : qanmaza . nadana. cahilə)
ton	.-adam on, doqquzu don
tona	.-sona qalan dona qalır
tönər	.-kasasın yalar, sonra dönər yiyesin talar .
tönər	.-uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan dönər başı gətirim ", demiş, "indi ver, bəlki gedər gəlməzsən"
tönmə	.-uma uma, dönmə mumə
tönme	dönme. tevaf
tönmək.	dönmək. çönmək. aylanmaq eylənmək.
tönməz	.-deyilən söz, atılan ox, yaşanan yaşı geri dönəməz .
tönməz.	.-qaplan yolundan, iyid sözündən dönəməz .
tontantonalıq	dondandonalıq. reenkarnasyon
töntüqün	.- hər kəs bildiyin, dəgirman döndügüñ bilər
tonu	.-bacaq değer boyu var, dürlü dürlü donu var . (değer : > qədər)
tönüşün	.-iş işləsən düşünüb işlə, gedişən yerdən dönüşün düşlə .
topal	.- topal ördək yorqa qaz , yarış olmaz beynə yaz
topallıqi	.- tazının topallığı , doğşan qulağına tez çapar.
topancanın	.- topancanın dolusu bir kişini , boşu qırq kişini qorxudur.
toplар	.- kimi toplar , kimi saçar.

topraq	.-topraq üzü soyuq , aqca üzü sıcaq olur.
topraqta	.-nə əkmisən topraqda , nə biçmisən torbanda.
toq	.-əğridə tox doğruda ac görmədim.
toq	.-tox ikən yemək yeyən , qəbrin dişiyə qazır.
toq	.-ac ivəcik, tox yavaş olur. (ivəcik : tələsgən) .-ac ivək, tox təvək. (təvək : yavaş)
toq	.-ac ivək, tox dölək. (ivək : tələsik. hövüllü). (dölək : dinc. rahat)
toq	.-ac olub barın ac görmə, tox olub barın tox görmə. (barın : hamını. tüm kesleri)
töq	.-aç qutuyu, tök kötüyü
toq	.-doymamış ac bakmaq ilə tox üzə.
toqan	.-it doyan yerin özlər, ər doğan yerin
toqar	.-ay doğar gədiyindən , ər utansın dediyindən.
töqər	.- dəyirman bildiyin edər, çaxçax başını döğər
toqlar	toxlar. toxun. -acın dosdu olmaz, toxun dossuz olmaz.
töqməqlə	.- hər quyunun suyu olmaz, su tökməklə quyu dolmaz
toqquz	.-yalan çıxsa bir sözün, inanmazlar doqquz ola doğrusu
toqquzu	.-adam on, doqquzu don
toqru	.-od görmədim dumansız, doğru görmədim inamsız.
toqru	.-özün qıçıq otursanda, sözün doğru dursun. (qıçıq:əğri)
toqru	.-doğru nərsədə bükük, əğri, qırıq yer: beltir.. qavşaq. -bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (art : dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
toqru.	.-ocağım əğri, tütünü doğru.
toqrusu	.-yalan çıxsa bir sözün, inanmazlar doqquz ola doğrusu
toqrusuna	.-burnun doğrusuna gedər. (sağa sola baxmıyaraq düz gedmək)
toqrusunu..	doğrusunu. çiniylə. -söz versən çiniylə, piçaq versən qınıyla.

toqruta	.-əğridə tox diğruda ac görmədim.
toqruyu	.-bir yalan min doğruyu qoğalar
toqsa	.-ağında oğlaq doğsa , ariqda otu önər. (arıqda : arxda. dərədə). (önər : bitər)
toqşan	.-tazının topallığı, doğşan qulağına tez çapar.
töqsən.	töksən .-qoysan. un qoysan ulanar, su qoysan sulanar . (ulanar : qoyulaşır. bərkir). (sulanar : boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)
toqun	toxun. toxlar.-acın dosdu olmaz, toxun dossuz olmaz.
toqur.	.-incə ələr six toxur.
toquşuntan	.-ay doğuşundan , ər yürüşündən bəllənir. (yürüşündən : davranışından. rəfdarından)
torbanta	.- torbanda nəyin yoxsa , dilində balın olsun. (nəyin : malın).
torbanta.	.-nə əkmisən topraqda, nə biçmisən torbanda.
torbası	.-dilənçi torbası dolmaz.
törə	usul. nizam. adət
törəməz.	.-itdən quzu törəməz.
torpaq	.- torpaq ölüye , el deliye doymaz
toruq.	doruq . zirvə.-alçacıq yalda doruq olmaz.
toruqun	doruğun . kəlləsin.- duman bassa dağları, dağ doruğun qurd alar.
töşəyivi	.- döşəyivi nasıl yaparsın , öyləsinə yatarsın
toslar	.-yaşım keçdi doslar düşdü aralı , çevrəm oldu düşmən alalı
tossuz	-düşənin dosdu olmaz demişlər, ucalan dossuz qalmaz demişlər
tossuz	.-acın dosdu olmaz, toxun dossuz olmaz. (toxun : toxlar)
tost	.- dosd acı söylər , ballusun dinlə yağundan. (yağundan : düşmənidən)
tost	.- dosd ağladur , yağı güldürür.
tost.	.-arxada düşmən olan, üzə çıxcaq dosd olar.
tost.	.-odla sudan dosd olmaz.
tostu	.-acın dosdu olmaz, toxun dossuz olmaz. (toxun : toxlar)
tostu	.-dili dadlıının dosdu çox , dili yamanın dosdu yox

tostu	.-düşənin dosdu olmaz demişlər. düşənin dosdu olmaz demişlər , ucalan dossuz qalmaz demişlər
tostu	oyluqda. təsəvvür. xəyal. .-düşdə gör, oyluqda gör, düşdə gör, düşənin dosdu olmaz, inanmasa düş də gör. (oyluqda : təsəvvür. xəyal)
tostu.	.-düşənin dosdu olmaz.
tostunu	.- dosdun saklama işdən qalmasın , düşmanı saklama sırrın bilməsin
totaq	.-əl ətək öpməklə dodaq aşınmaz.
totaq	.-əl öpməklə dodaq aşınmaz.
tövran	.-ayran ver ayransıza, qalmaz bu dövran sizə , çağ gələr ayran olar, verməzlər ayran sizə .
tovşana	.- dovşana dur de , taziya tut de
toyan	.- it doyan yerin özlər , ər doğan yerin
toymamış	.- doymamış ac bakmaq ilə tox üzə.
toymaz	.- dilənən doymaz , dilənməyən acımadır.
toymaz	.-torpaq ölüye, el deliye doymaz
toymaz.	.- od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz.
toysa	.-ac ayı oynamaz, doysa öksüz ağlamaz.
toyumluq	.-ata vergisi görümlük, qoca vergisi doyumluq. (görümlük : görüşlük). (qoca : ər)
toyurar.	.-atdığın vurur, tutduğunun qoparar, vurduğuñ yixar, verdiyin doyurur.
tozar	yixar. -eyicə söz ev düzər , yamanca söz ev tozar. . -eyicə söz ev qurar, yamanca söz ev yixar.
tözəqən	.- dözəgən dərviş , istəgə ərmış.
tözəqən	.- dözəgən dərviş , istəyə ərmış.
tözəqən	.- dözəgən dərviş , barağa ərmış. (barağ : mənzil).
tözümlə	.- dözümlə gör işini , uğur yapsın işini.
tözümlü	.- dözümlü ol işinə , uğur gəlsin başınə.
tözümlü	.- dözümlü ol uğur dilə işinə , sağlıq olsun dadlı gəlsin dişinə.
tözümlü	-dözümlü olsa: sərinsə. -sərinsə ər bulur çözüm işgilə

tözümlüq	.-ivəcilik şaşdırır, dözümlük aşdırır. (ivəcilik : tələsgənlik. əcələlik)
tözümsüz	.-dözümdə uğur, dözümsüz cumur
tözümtə	.-dözümdə uğur, dözümsüz cumur
tülküylə	.-nə tülüküylə savım, nə çöldə avım var
tuman	.- duman bassa dağları , dağ doruğun qurd alar. (dorugun : kəlləsin)
tuman	.-arpadan saman, kömürdən duman əksilməz
tuman	.-əğri baca düz duman, görməsəndə sən inan.
tumansız	.-od görəmədim dumansız, doğru görəmədim inamsız.
tün	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda , gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq : qurulmuş görünən)
tünəni	.- dünəni daşla , günüvü başla, yarını boşla. (daşla : at. boş ver)
tünlüqtə	tünlükdə . qalabalıqda.- tünlükdə söyləyənin sözü itər, yollarda yalnız gedənin özü itər.
tünya	.-axmaq odur dünyız üçün qəm yiye, kim nə bilir kim qazana kim yiye.
tuqar	- tuğar edməz : risq edməz..-tuğar edməz, nə arığır, nə yoğunur. . (nə arığır, nə yoğunur : nə itirir nə qazanır). (tuğar : risq)
tüpənir	.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir , oğul gərək qazana. (ir : tez)
tüpənməz.	.-alverçinin ömrü tükənmiş, alası verəsi tükənməz .
tüpənmiş	.-alverçinin ömrü tükənmiş, alası verəsi tükənməz.
tüpü	.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana, ata malı ir tükənir, oğul gərək qazana. (ir : tez)
tüpün	.-nə ölü görsə ağlar, nə düğün görsə oynar .
tüpün	.-xırman el ilə, düğün əl ilə .
tüpün	.-xırman yel ilə, düğün el ilə .
tüpün	.- düğün zırnasız yunağ qınasız olmaz. (yunağ : hamam)
tur	.- dovşana dur de , taziya tut de
tur	.-qada dur vardım deməz. (deyim) . (qada : bəla)
türlü	.-bacaq değer boyu var, dürlü dürlü donu var . (değer : > qədər)

- turmamış.** .-suçu gəlin yapmışlar, **kimsə güvey durmamış.**
- turmaqtan** .-yoxsulların baş ucunda durmaqdan, varının ayağ ucu yeğrəkdir
- turmaz.** .-balsız kovanda **arı durmaz.** (**kovanda:** pətəkdə)
- turmaz.** .-baş gedincə, **ayaq durmaz.**
- tursun** .-özün qıyıq otursanda, **sözün doğru dursun.** (**qıyıq:**əğri)
- turur** .-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü üzündə, **yarın durur qurusuq körpü başında .** (**qurusuq:** qurulmuş görünən)
- turur** .-yaşar durur: ölməz **durur.**- nisgilli sevgilər yaşar durur.
- turuslamaq** **duruslamaq** sabit edmək.
- turuşma.** iddialaşma.-alplar birle uruşma, **begler birle turuşma.** (yığitlerle vuruşma, beglerle sürtüşme, **iddialaşma**). (divan)
- tuş** .-düşdə gör, oyluqda gör, düşdə gör, düşənin dosdu olmaz, inanmasa düş də gör.
(oyluqda: təsəvvür. xəyal)
- tuş** qoruq qora. əkşι..
- tüşən** .-gücdən **düşən aslanın** oyar gözün qarınca.
- tüşənin** .-düşdə gör, oyluqda gör, düşdə gör, düşənin dosdu olmaz, inanmasa düş də gör.
(oyluqda: təsəvvür. xəyal)
- tüşənin** .-**düşənin** dosdu olmaz demişlər.
düşənin dosdu olmaz demişlər, ucalan dossuz qalmaz demişlər
- tüşənin** .-düşənin dosdu olmaz.
- tüşər.** .-biri əkər biri biçər, **kimi atar kimə düşər.**
- tüşər.** .-gören göze **pay düşər.**
- tüşər.** .-ilk atılan daş **uzaq düşər.**
- tüşərmış.** .-kiminə əmək, kiminə yemək **düşərmış.**
- tüşlə.** .-iş işləsən düşünüb işlə, gedişən yerdən dönüşün düşlə.

tüşmanı	.-dosdun saklama işdən qalmasın, düşmanın saklama sırrın bilməsin
tüşmanı	.-düşmanı düşdə görsən uğra yozma.
tüşmən	.-arxada düşmən olan, üzə çıxcaq dosd olar.
tüşmən	.-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, çevrəm oldu düşmən alalı
tüşmən	.-su yatmışda, ayığ düşmən demişlər
tüşmənə.	düşmənə. yağa. yağuya. -sirni vermə yetən paşıya, olar yağa sözün daşıya.
tüşmənintən. . düşmənindən. yağından. -dosd acı söylər, ballusun dirlə yağından.	
tüşmüs	.-atdan düşmiş eşəkə minmiş, hara çatdığını başa düşmiş.
tüşmüs.	.-atdan düşmiş eşəkə minmiş, hara çatdığını başa düşmiş.
tüşmüs.	.-tütündən qorxub oda (ocağa) düşmüs.
tüşsə	.-qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə, nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ.
tüşsə	.-o yar gözün, kim görüb o yar gözün, aslan gücündən düşsə, qarınca oyar gözün.
tüştə	.-düşdə gör, oyluqda gör, düşdə gör, düşənin dosdu olmaz, inanmasa düş də gör. (oyluqda: təsəvvür. xəyal)
tüştə	.-düşmanı düşdə görsən uğra yozma.
tüştü	.- ocaq yandı tüstüsü bizə düşdü, aşı qonşuya .
tüştü	.-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, çevrəm oldu düşmən alalı
tüstüsü	.- ocaq yandı tüstüsü bizə düşdü, aşı qonşuya .
tüşüb	.-elli yaşında dana, indi düşüb meydana.
tüşünə.	.-sevinir mal varlısı işinə, güvənir yok yoksulu düşünə. -sevinir mal varlıları işinə, güvənir yok yoklular düşünə.
tüşünərəq.	düşünərək. oylab. -oynab söyləsəndə, oylab söyle. (oynab: oynaya oynaya).
tüşünmətən	düşünmədən. oylamazca. - oylamazca aytqan söz, düzəməzcə atqan ox. (düzəməzcə: nişanlamadan)
tüşünüb	.-iş işləsən düşünüb işlə, gedişən yerdən dönüşün düşlə.
tüşüq.	düşük. yuvaq. yuvarlanmış. şəhid.
tut	.-dilin tut başın qutar
tut.	.-dovşana dur de, taziya tut de.
tutam	.-dəvəni yordan uçuran bir tutam ot olur. (yar: uçurum. vərtə)
tutamazsan	.-söz çıpçıq değil, uçursan tutamazsan. (çipçiqliq: sərçə)

tutan	.-dilin tutan başın qurtarar
tutanaq	tesmim. qərar. -tutanaq tutmaq: tutmaq tesmim. qərar çıxarmaq.
tütər	.-od yansa tütün tütər
tutmamış	.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış. (alın: al ilə. kələklə. hilə ilə) . (güçün: zorla)
tutmaz	.-asdarı üzünə uymaz, işinə savları tutmaz. (savları: sözləri. iddiaları)
tutmuş	.-alın arslan tutmuş, gücün sıçan tutmamış. (alın: al ilə. kələklə. hilə ilə) . (güçün: zorla)
tuttuqunun	.-atdığın vurar, tutduğunun qoparar, vurduğun yıخار, verdiyin doyurur.
tutu	.-söləyənin boş ver, söylədiğin tutu ver
tütün	.-od yansa tütün tütər
tütüntən	.-tütündən qorxub oda (ocağa) düşmüş.
tütünü	.-ocağım əğri, tütünü doğru.
tutur	.-evlilik qonuşaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur.
tuvar	.-tək kərpiçdən duvar olmaz keçilir.
tuvar	.-qonşun olsa gül kimi, ara duvar yıxılmaz.
tuymaz	.-sağır duymaz uydurur, kor görməz oxşadır.
tüyslu	boyalı.-yaxşı kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüyslu.
tuz	.-aş duzla, duz düzlə. (düzlə: ölçüylə. oranla).
tüz	.-əğri baca düz duman, görməsəndə sən inan.
tüz	.-yaxşı kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüyslu.(tüyslu: boyalı)
tüz	.-dəviyə sormuşlar enisi sevərsən yokuşu-söyləmiş - düz başma yıxılmış.
tüz	.-düz kişinin içi üzdən ayrılmaz, er kişinin verən sözü danılmaz.
tüz.	düz. əş. bir. bərabər.- təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.) .(təqmə kişi: yoldan keçən. hər gələn)
tüzə	.-dəvəyə sormuşlar, enişimi sevərsən, yoxusu. demiş, -düzə nə gəlmişki.
tüzəlir.	düzəlir. onqalır. -qılıc yarar onqalır, dil yarası onqalmaz.
tüzəlmək	düzəlmək. önmək. öngəmək. -borcun iyisi vermək, dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək
tüzəlməz.	düzəlməz. onqalmaz -qılıc yarar onqalır, dil yarası onqalmaz. (onqalır: düzəlir)

tüzəməzcə	düzəməzcə.nişanlamadan.-oylamazca aytqan söz, düzəməzcə atqan ox. (oylamazca: düşünmədən).
tüzən	.- hər ağızdan bir səs çıxınca, ortalıqda düzən qalmaz
tüzən	.-pozan görmədikcə, düzən olmaz
tüzər	.-ara düzər eyku söz , ara pozar yaman söz.
tüzər	düzər. qurar . salar.-eyicə söz ev düzər , yamanca söz ev tozar. (tozar : yıخار). -eyicə söz ev qurar, yamanca söz ev yıخار .
tüzətiliştətir.	.-qutluğa yol hər an düzətilişdədir .
tuzla	.-aş duzla , duz düzlə. (düzlə : ölçüylə. oranla).
tüzlə.	düzlə . ölçüylə. oranla.-aş duzla , duz düzlə .
tuzu	.-saman kimi nə dadı var nə duzu .(deyim)
üç	.-biri var, üç nal ilə bir ata qaldı işimiz.
üç	.-eyitim üçün üç arac-ağız qulaq dil
uç	itik. zərər. ziyan. -ötgir piçaq qınına uç , ötrük söz cana uç .
uca	.-alçaq ucan uca qonar, uca ucan alçaq qonar.
uca	.-yer bərk girilməz, göy uca çıxılmaz .
ucalan	-düşənin dosdu olmaz demişlər, ucalan dossuz qalmaz demişlər
uçan	.-alçaq uçan uca qonar, uca uçan alçaq qonar.
ucu	.-yoxsulların baş ucunda durmaqdan, varının ayağ ucu yeğrəkdir
üçün	.-eyitim üçün üç arac-ağız qulaq dil
ucunta	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda , gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq : qurulmuş görünən)
ucunta	.-yoxsulların baş ucunda durmaqdən , varının ayağ ucu yeğrəkdir
uçuran	.-dəvəni yerdən uçuran bir tutam ot olur. (yar: uçurum. vərtə)
uçuranta	.-kişiyi uçutanda qarı, uçuranda qarı
uçursan	.-söz çipçiqlər deyil, uçursan tutamazsan . (çipçiqlər : sərçə)
uçurum	yar. vərtə.-dəvəni yerdən uçuran bir tutam ot olur.

uçurumtan	uçurumdan. yordan. vərtədən.-dəvəni yordan uçuran bir tutam ot olur. (yar: uçurum. vərtə)
uçutanta	.-kişiyi uçutanda qarı, uçuranda qarı
ucuz	.-aqcası ucuz olanın kəndisi ağır olar.
ucuz	.-ucuz satan tezcək satar demişlər
ulalmaq	böyümək. -çağa yıxıla yıxıla ulalar. -çağa yıxıla sürüşə ulalar
ulanar	. qoyulaşır. bərkir.- un qoysan ulanar , su qoysan sulanar . (qoysan: töksən). (sulanar: boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)
ulaq	ulağ. 1.arac. alət. -əl ulağım. 1.yardımçı. 1.maavin.
ulaqım	- əl ulağım: əl aracım
ulatır	uladır. əladır. ovladır. oləvdir. yaxcidır.
ülkütər.	.-sütdən yanamı, yoğurd ülküdər.
ulu	.-ulu suyun keçit yeri sığ olur. (sığ: dayaz)
uma	.-uma uma, dönmə mumə
ümitlə	.-ümidlə keçinən acliqla ölürlər.
umulur.	.-gümüş yükünden değil, yemiş yükünden umulur.
un	.-un qoysan ulanar, su qoysan sulanar . (qoysan: töksən). (ulanar: qoyulaşır. bərkir). (sulanar: boşalar) . (iş bir təhər düzəlmir)
untma.	.-ata mindin yerdəkin, atdan endin atın untma.
unun	.-arpa unun yoxdusa dadlı dilən nə gəlməş
ununtan	.-elti eltiyə əş olmaz, arpa unundan aş olmaz. (elti: qayinxatin)
uqra	.-düşmanı düşdə görsəm uğra yozma.
uqraq	uğrağ. kanal. -şiiir uğrağı
uqraqı	uğrağı. -şiiir uğrağı
uqur	.-uğur söyləməzə demişlər, " uğur söylə, yoldan döner başı gətirim", demiş, "indi ver, bəlki gedər gəlməzsən"
uqur	.-dözümdə uğur, dözümsüz cumur
uqur	.-dözümlə gör işini, uğur yapsın işini.

uqur	.-dözümlü ol işinə, uğur gəlsin başınə.
uqur	.-dözümlü ol uğur dilə işinə , sağlıq olsun dadlı gəlsin dişinə.
ürəq	.-dil acısı ürək başın yarçalar. (yarçalar : yarar. parçalar) başın. -dil acısı ürək başın yarçalar. (yarçalar : yarar. parçalar)
ürqəq	.- ürkək atla qorxaq iğid sevilməz.
uruşma	.- alplar birle uruşma , begler birle turuşma. (yiğitlerle vuruşma, beglerle sürtüşme, iddialaşma).(divan)
uş.	.-handa iş, ordan uş. .(uş: uç) .handa aş, ora qaş, handa iş, ordan uş . (qaş: qaç).(uş: uç)
uşaçı	.-uşağı işə qos, özündə ardıca qos.
uşaçı	- aralıq uşağı: eloğlu.- eloğlu yumurtaya qıp taxar.
üstünə	.-dağ dağ üstünə olur, ev ev üstünə olmaz
üşümə.	.-aniyi yokmuş say. ani oduna qızışma, anı qarına üşümə.
üşürsün	.-çox açılma üşürsün
utansın	.-ay doğar gədiyindən, ər utansın dediyindən.
ütqir	ütgir. ötgir. -ötgir piçaq qınına uç, ötrük söz cana üç. (uç: itik. zərər. ziyan).
utulur.	.-əkmək çeynənincə utulur.
uy	.-çağ uymadı sənə, sən uy çağuva.
uyałaq	başmaq kəfi.
uymatı	.- çağ uymadı sənə , sən uy çağuva.
uymaz	.-asdarı üzünə uymaz , işinə savları tutmaz. (savları: sözləri. iddiaları)
uyturur	.- sağır duymaz uydurur , kor görməz oxşadır.
uyumamış	.-aciğan uyumuş, acıyan uyumamış
uyumuş	.-aciğan uyumuş, acıyan uyumamış
uyur	.-az yeyən az uyur , çox yeyən güt uyur
üz	.-aciğ gəlir üz qızarır , acığ gedir üz qaralır
üz	-dadlı dil gülər üz .-dadlıq dilindən gülmə üzündən əsgilməsin.

üz. .-gənclikdə qocalığa güc (pay) saxla, pullu gündə pulsuz günə pul saxla, **savaşırsan, barışığa üz saxla.**

uzaq .-ilk atılan daş **uzaq düşər.**

uzaq - **uzaq görən:**irəli görüşlü. gözəm.-eldə yüzdən biri çiçen, mindən biri **gözəm** olur.

uzaq .-**uzaq yerin yalanı** böyük olar

uzatmaq sürütləmək

uzatmaz. .-artıq mal göz çıxartmaz, **çox yeyib qonuşmaq yaşı uzatmaz.**

üzə .-axada düşmən olan, **üzə çıxcaq dosd olar.**

üzə .-sixışsa pişi **üzə salar.**

üzə. .-doymamış ac **bakmaq ilə tox üzə.**

Üzgün olmak istiyorsanız geçmişte yaşayın. Endişeli olmak istiyorsanız gelecekte yaşayın. Huzurlu olmak istiyorsanız şimdide yaşayın.

üztən .-**düz kişinin içi üzdən ayrılmaz**, er kişinin verən sözü danılmaz.

üzü .-**topraq üzü** soyuq, **aqca üzü** sıcaq olur.

üzü -paranın **üzü sıcaq.**

üzü bənzi. surati.-ac ölməz gözü qaralır, **borclu ölməz bənzi sararır.**

üzüm .-**üzüm çöpsüz**, el sözsüz olmaz

üzümün .-armidin sapı var, **üzümün çöpü.**

uzun .-**uzun dil**, ilan kimidir, ağızdan çıxsa boyuna sarılar.

üzün .-dil qızar deyər, **yiyəsi üzün qara edər**

uzun .-**uzun dil** yaşı gəbərdir. (yaşı gəbərdir: gənc öldürür)

üzünə .-asdarı üzünə uymaz, işinə savları tutmaz.(savları: sözləri. iddiaları)

üzüntən .-dadlıq dilindən **gülmə üzündən** əsgilməsin.

üzüs .- **üzüs bilməz suya girsə batası**, sözün bilməz ağız açsa batası.

Vaqıtsız açqan gul tez solar.

var	.- yer var qulağun qapat, yer var gözüvü qapat, yerdə var ağızun qapat.
var	.- var evi görlük evi, yok evi korluq evi. (görlük : dadlılıq, şirinlik)
vara	.- nə vara güvən , nə yoxa gücən
varına	.- o ki mal qoyub gedir evladına, eşşeyin zadı her ne varına!!
varlı	açılıq, müfərrəh.- açıqlıq ər çabuq qarımaz.
varlılar	- sevinir mal varlılar işinə , güvenir yok yoklular düşünə.
varlının	.-yoxsulların baş ucunda durmaqdən, varlının ayağ ucu yeğrəkdir
varlıq	.- qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə , nə gözəl sūrməli günlər oluru düşsə ələ.
varlısı	.- sevinir mal varlısı işinə , güvenir yok yoksulu düşünə.
vartım	.-qada dur vardım deməz. (deymim) . (qada : bəla)
vellə	boş ver. daşla. at.- dünəni daşla , günüvü başla, yarını boşla.
ver	.- ver əldəkin ellərə , vur başını yerlərə
ver	.- ver yeyim, ört yatum , gözləki canım çıxın.
verəcək	.-alacaqla verəcək ödənməz .
verəcəqli	verimçi. borclu.-alımçı arslan, verimçi sıçan. (alımçı : alacaqlı).
verəməm	.- almadım verəməm , görmədim biləməm
verən	.-azdan verən candan verir, çoxdan verən maldan verir
verən	.-tez verən ikiləm ödür. . (ikiləm : iki kərə)
verərənin	.- verəsi verərənin kisəsi boşalır. (verəsi : qarşılıqsız, əvəzsiz)
verərqə	verərgə . verməyə.- söz verərgə tələsmə , söz yetirgə tələs. (yetirgə : qılmağa)
verəsi	.-alverçinin ömrü tükenmiş, alası verəsi tükənməz .
verəsi	qarşılıqsız, əvəzsiz.- verəsi verərənin kisəsi boşalır.
vergisi	.-ata vergisi görümlük, qoca vergisi doyumluq. (görümlük : görüşlük). (qoca : ər)
verimçi	verəcəqli. borclu.-alımçı arslan, verimçi sıçan. (alımçı : alacaqlı).
verimçiliq	.-alımçılıq arslanlığı, verimçilik sıçğanlığı öğrədər.
verinc	rüşvət.
verir	.-azdan verən candan verir , çoxdan verən maldan verir
verirsən	.- nə verirsən əlinlə , odur gedən səninlə. (deməkki dirirkən malıvı verirsiyə ver)

vermə.	.-acıqmadan yemə, sormadan demə, istəmədən vermə.
vermək	.-borcun iyisi vermək , dərdin iyisi önmək, yadaki ölmək.(önmək: öngəmk .düzəlmək)
verməqlə	.-borc verməklə , yağı qırmaqla. (yağı : düşmən)
verməyə	verərgə..- söz verərgə tələsmə , söz yetirgə tələs. (yetirgə : qılmağa)
verməz	.-daş sıxılar su verməz .
verməzlər	.-ayran ver ayransıza, qalmaz bu dövran sizə, çag gələr ayran olar, verməzlər ayran sizə.
verqi	.-bəyimsiməyük, bəy olsa, beltir sayu vergi salur, adakumsınmayuq, adıq olsa, art sayu bayraqlur. (bəyimsiməyük : bəy olmağa dəgməz). (beltir : doğru nərsədə büük, əğri, qırıq yer. qavşaq.). (adakumsınmayuq : adlanmağa, şöhrətə dəgməz). (adıq : adlım, şöhrət). (art :dağ keçidi). (bayraqlur : bayraq taxdırır)
verqisi	.- mal vergisi keçimlik , kitab vergisi ömürlük.
versən	.- söz versən çiniylə , piçaq versən qınıyla. (çiniylə : doğrusunu)
vertiyin	.-atdiğin vurar, tutduğunun qoparar, vurdüğün yixar, verdiyin doyur ar.
vur	.-ver əldəkin ellərə, vur başını yerlərə
vurər	.- atdiğin vurər , tutduğunun qoparar, vurdüğün yixar, verdiyin doyurar.
vurtuqun	.-atdiğin vurar, tutduğunun qoparar, vurdüğün yixar , verdiyin doyurar.
xançı	.- xançı tavuğu , yolcu artığıyla keçinər
xırmən	.- xırmən yel ilə, dügün el ilə.
xırmən	.- xırmən el ilə , dügün əl ilə.
xoca	.-dəli dəliynən xoşlanır, xoca ölüylə .
xoşlanır	.-dəli dəliynən xoşlanır , xoca ölüylə.
yabaqu	yabağı . özgə. biqanə. .-təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.).(təqmə kişi : yoldan keçən. hər gelən) (düz : əş. bir. bərabər)
yalan	
yalan	.-aş daşı əridər, yalan başı çürüdər .
yalan	.-bir yalan min doğruyu qoğalar
yalan	.- sevda keçər yalan olur , sonra soxar ilan olur. (sevda : istək.həvəs) (soxar : soxan . çalan)

yalan	.-yalnız sözdən keçilsə, yalan sözdən keçilməz
yalan	.-girişdə güldürən yalan , çıkışda ağladarmış.
yalançının	.-yalançının evi yanmış, kimsə inanmamış.
yalani	.-uzaq yerin yalanı böyük olar
yalar	.-kasasın yalar , sonra dönər yiyesin talar.
yalaşaraq	.-evlilik qonuşaraq, qoxuşaraq, yalaşaraq baş tutur.
yalnız	.-yalnız sözdən keçilsə, yalan sözdən keçilməz
yalnız	.-tünlükdə söyləyənin sözü itər, yollarda yalnız gedənin özü itər. (tünlükdə : qalabalıqda)
yalta	.-alçacıq yalda doruq olmaz. (doruq : zirvə)
yaman	.-yaxşı sözə can qurban, yaman sözdən can qurtar .
yaman	.-ara düzər eyku söz, ara pozar yaman söz .
yaman	.-daş əridər yaxşı söz, baş çürüdər yaman söz . (baş çürüdər : başdan çıxarar).
yaman	.-qudurmuş yaman , alışmış beş ondan yaman
yaman	yavuz.-atla eşək yarışmaz, yavuz eyi barışmaz .
yaman.	.-dili yamanın günü yaman .
yamanca	.-eyicə söz ev qurar, yamanca söz ev yıخار. -eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar : yıخار).
yamanı	.-dil yaxşısı ipəkdən, dil yamanı tikəndən
yamanı	-dərə təpəni sel tanır, yaxşı yamanı el tanır .
yamanın	.-dili dadlıının dosdu çox, dili yamanın dosdu yox
yamanın	.-dili yamanın günü yaman.
yan	.-yersizə hər yan yer.
yana	- yerqə yana : topraq içində.-nəqu əksə yerqə yana ol ödür, nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu : hər nə) (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
yananı	.-sütdən yananı , yoğurd ülküdər.
yanaş	.-nərdə ac, ordan qaç, nərdə aş yürü yanaş
yanıla	.-yanıla yanıla bilgin, yıxıla yıxıla yürgün olur.

yanılr	.-çox işləyib bilən çox, az yanılr .
yanılmamış	.-soran yanılmamış.
yanıt	.-sorulmadan yanıt yok.
yanıtır.	.-azın getdiyi çoxun yanıdır .
yanıtır.	.-azın yolu çoxun yanıdır .
yanmış	.-yalançının evi yanmış, kimsə inanmamış.
yansa	.-od yansa tüütün tüter
yantı	.- ocaq yandı tüstüsü bizə düdü, aşı qonşuya .
yapan	.-iyilik yapan bal dolu, kötülük yapan pox dolu. (dolu : dolçası)
yaparsın	.- döşəyivi nasıl yaparsın , öyləsinə yatarsın
yapanan	.- yapanan hər kimə sən yaxcılığın , sakın ondan gözünə dəğməyəsən.
yapışmış	əkli. -əkli quyruq tez qopar.
yapmışlar	.-suçu gəlin yapmışlar , kimsə güvey durmamış.
yapritma	- gənc əri yapritma : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma
yapritmaq	saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək. dəğərləməmək
yapsın	.-dözümlə gör işini, uğur yapsın işini .
yaq	.-ətciyə yağ qayusu , qoyuna can qayusu . (qayusu : qayğusu . dərdi)
yaq	.-yetim oqlaq saxlasan, ağzin burnun yağ edər , yetim oqlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oqlaq : heyvan balası). (oqlan : uşaq). (qarabaşan : bəxsız başıva). (qay : bəla. ağrı)
yaq	yak. yaxın -təqmə kişi öz olmaz, yak yabağı düz olmaz. (yoldan keçən iç olmaz, yaxın özgə əş, bir olmaz.). (təqmə kişi : yoldan keçən. hər gələn) (düz : əş. bir. bərabər)
yaqa	yağa. yağıuya. düşmənə.-sirni vermə yetən paşıya, olar yağa sözün daşıya .
yaqanta.	yaxanda. küydürəndə. -kişini güldürəndə dil, küydürəndə .
yaqar.	yaxar. mərhəm.-acı dil soxar, dadlı dil yaxar. (soxar : sancar).
yaqasın	.-subayıñ malın it yər, bağrını bit yər (yaxasın bit yər)
yaqcılıqun	.- yapanan hər kimə sən yaxcılığın , sakın ondan gözünə dəğməyəsən.

yaqcı́tır.	yaxçıdır.uladır əladır. ovladır. oləvdır.
yaqı́ş	.-eşiği elə yakı́ş , içiğini menə yakı́ş . (yakı́ş : yaxış. 1.bəzək. cəzb edici. çəkən. cəzzab. 1.bıqdırıcı. yaxdırın). (dışarısı elə bəzək, içərisi menə təzək)
yaqmur	.-sağnaqlı yaqmur tez keçer , tez alışan tez sönər.
yaqmurtan	.- od odundan, dəniz sudan, yer yaqmurdan , kişi yaşdan doymaz.
yaqrıtma	gözdən qoyma, gözdən salma. -alp əri yaprıtmə, yörük atı yağırtma. (gənc əri yaprıtmə : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (yaprıtməq : saymamaq. alçatmaq. önemsemək. dəğərləməmək.). (yağırtma : malqaranın yağırin (bel kürək bölümün) yaralama.
yaqrıtma	yağırtma . malqaranın yağırin (bel kürək bölümün) yaralama. -alp əri yaprıtmə, yörük atı yağırtma. (gənc əri yaprıtmə : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (yaprıtməq : saymamaq. alçatmaq. önemsemək. dəğərləməmək.).
yaqşı́	.-daş əridər yaxşı́ söz , baş çürüdər yaman söz.(baş çürüdər : başdan çıxarar).
yaqşı́	.-yaxşı́ kişi düz sözlü, at yaxsısı boz tüyslu.(tüyslu : boyalı)
yaqşı́	.-yaxşı́ sözə can qurban , yaman sözdən can qurtar.
yaqşı́	.-qışa saxla kömürü, yaxşı́ işə ömürü .
yaqşı́	-dərə təpəni sel tanır, yaxşı́ yamanı el tanır .
yaqşısı	.-yaxşı́ kişi düz sözlü, at yaxşısı boz tüyslu.(tüyslu : boyalı)
yaqşısı	.-dil yaxşısı ipəkdən , dil yamanı tikəndən
yaqta	.-teyxa düğü pilov olmaz, yağda gərək qazana , ata malı ir tükənir, oğul gərək qazana. (ir : tez)
yaqu	.-borc verməklə, yağu qırmaqla . (yağu : düşmən)
yaqu	.-dosd ağladur, yağu güldürür .
yaquntan.	yağundan . düşmənidən.-dosd acı söylər, ballusun dinlə yağından .
yaquya	yağuya . yağ . düşmənə.-sirni vermə yetən paşıya, olar yağa sözün daşıya .
yar	.-o yar gözün, kim görüb o yar gözün , aslan gücündən düşsə, qarınca oyar gözün.
yar	uçurum. vərtə.-dəvəni yerdən uçuran bir tutam ot olur.
yarar	.-qılıc yarar onqalır, dil yarası onqalmaz. (onqalır : düzəlir)
yarar	yarçalar. parçalar.-dil acısı ürək başın yarçalar.
yarası	.- dil yarası kök salar.

yarası	. -əl yarası onğulur, dil yarası onğulmaz
yarası	.-qılıç yarar onqalır, dil yarası onqalmaz. (onqalır : düzəlir)
yarçalar.	.-piçaq yarası onğulur, dil yarası onğulmaz. (onğulur : onulur . sağalır)
yarın	.-dün hardadır, qırıq körpü ucunda, gün hardadır, olan körpü üzündə, yarın durur qurusuq körpü başında . (qurusuq : qurulmuş görünən)
yarına	irtəyə. sabaha.- irtəyə qalan , arxaya qalar.
yarını	.- dünəni daşla, günüvü başla, yarını boşla. (daşla : at. boş ver)
yarını	irtəsi. sabahı.- aqşamların irtəsi var , kimsizlərin kimi var!.
yaris	.-topal ördək yorqa qaz, yaris olmaz beynə yaz
yarışmaz	.-atla eşək yarışmaz , yavuz eyi barışmaz. (yavuz : yaman)
yartan	yardan. uçurumdan. vərtədən.- dəvəni yardan uçuran bir tutam ot olur. (yar : uçurum. vərtə)
yartım	.- sən yardım ed quluna , hər iş girsin yoluna.
yartımçı	yardımçı. ulağ.
yaş	.-artıq mal göz çıxartmaz, çox yeyib qonuşmaq yaş uzatmaz.
yaş	.-deyilən söz, atılan ox, yaşanan yaş geri dönməz.
yaş	.- yaş bitər iş bitər
yaş	- yaş gəbərdir: gənc öldürür. -uzun dil yaş gəbərdir.
yaş.	gənc. -aşını yaşıran ər bolmaz, yaşını yaşıyan yaş bolmaz. (yaşıran : gizləyən). (yaşıyan : savan).
yasa	.- iyi yasa iyi kişi yetirir
yaşamta.	yaşamda. dirikdə. olmuşda. durmuşda.-alp çərikdə, bilgə dirikdə. (alp : iğid. batur. bağadur. pəhləvan). (çərikdə : orduda).
yaşanan	.-deyilən söz, atılan ox, yaşanan yaş geri dönməz.

yaşar	-yaşar durur: ölməz durur.- nisgilli sevgilər yaşar durur.
yaşar	.-dili yavaş şən yaşar, dili qatı güc yaşar. (yavaş:yumşaq)
yaşar	.-dili yavaş şən yaşar, dili qatı güc yaşar. (yavaş:yumşaq)
yaşar	.-öz ağlasa, göz yaşar. (öz: iç. zat)
yaşayan	.-açılan solmuş, danışan susmuş, alışan sönmüş, yaşayan ölmüş.
yaşı	.-yaşı yetmiş, işi bitmiş.
yaşım	.-yaşım keçdi doslar düşdü aralı, çevrəm oldu düşmən alalı
yasın	acın. rəhm ed.
yaşını	.-aşını yaşıran ər bolmaz, yaşını yaşıyan yaş bolmaz. (yaşıran: gizləyən). (yaşıyan: savan). (yaş: gənc)
yasınmatan	yasınmadan. acınmadan. rəhm edmədən.
yaşıntı	.-elli yaşında dana, indi düşüb meydana.
yaşıran	yaşıran. gizləyən.-aşını yaşıran ər bolmaz, yaşını yaşıyan yaş bolmaz. (yaşıyan: savan). (yaş: gənc)
yaşıyan	savan.-aşını yaşıran ər bolmaz, yaşını yaşıyan yaş bolmaz. (yaşıran: gizləyən). (yaş: gənc)
yaşlılıqta	.-gənclikdə pul qazan, yaşlılıqda qur qazan
yasqa	alçaq. -yasqa yerdən qar yağar.
yaştan	.- od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan, kişi yaşdan doymaz.
yaştı	.-bos boğazı at oda, odun yaştı diyə bağırmış
yatan	.- ac yatan dinc yatar
yataqı	.-çaqal eniği qurd olmaz, arslan yatağı yurd olmaz. (eniği: balası)
yatar	.- ac yatan dinc yatar
yatarsın	.-döşeyivi nasıl yaparsın, öyləsinə yatarsın
yatım	.-ver yeyim, ört yatım , gözləki canım çıxsın.

yatlanır	.-sevən qatlanır, gedən yadlanır , azı dadlanır.
yatmaz	- təzək qarda yatmaz , edqu isiz qatmaz. (edqu : iyi) (isiz : pis. pəs.kötü). (qatmaz : qarışmaz). (təzək çox sürə qar altında qalmaz, yaxçı pis birbirinə qarışmaz)
yatmışta	.-su yatmışda , ayığ düşmən demişlər
yavaş yavaş:yumşaq	.- dili yavaş şən yaşar , dili qatı güc yaşar. (yavaş :yumşaq)
yavaş	təvək. .-ac ivəcik, tox yavaş olur . (ivəcik : tələsgən) .ac ivək, tox təvək. (təvək : yavaş)
yavaş	təvlük..-anası təvlük yufqa yapar , oğlu tetik qoşa qapar.
yavrusun	.- qarqa yavrusun qartal görür.
yavuz	. yaman.-atla eşək yarılmaz, yavuz eyi barışmaz .
yayıılır.	.-bir ağızdan çıxan min dilə yayılır .
yayım	.-əğri ağaca yayım , hər gələnə dayım demə.
yayın	.-yayın pişə baş, qısha pişmiş aş.
yaz	.-topal ördək yorqa qaz, yarış olmaz beynə yaz
yaztan	.-qarınca tək yazdan qışı qarşula
ye	.-gənclikdə daş daşı, qocalıqda ye aşı .
yel	.-dağ başında xırman, savurduğun yel alır , sel önünde dəğirmən, öğütdüyün sel alır
yel	.- dəliyə yel ver , əlinə bel ver
yel	.-xırman yel ilə , düğün el ilə.
yel	.-hava, yel almışın yer : qoy. quy. çuxur.
yeli	.-burnun yeli xırman savurur.
yelqənə	.-bulut yelkənə siğmaz
yem	.- iki qarqa çokuşsa, bir quzquna yem olar . (çokuşsa : dimdişsə. qaqlaşsa)
yem	.-bölüngən mal, qurda yem . (böülüngən : dağılqan)
yemə	.-acıqmadan yemə , sormadan demə, istəmədən vermə.
yemək	.-kiminə əmək, kiminə yemək düşərmış.
yemək	.-ilkin yemək , andan demək
yemək	.- tox ikən yemək yeyən , qəbrin dişiyələ qazır.
yeməm	.-bir ac olsa yoldaşın, yeməm deyib sömürür .
yeməqlə	.-et ilə dəri, yeməklə diri .
yeməz	.-ota qatsan at yeməz , ətə qatsan it yeməz

yemiş	.-gümüş yükünden değil, yemiş yükünden umulur.
yemişin	.-ağaçın yemişin yeyib , (ağaçın) qabuğun soyma.
yenə	.-atdan enən yenə minər demişlər.
yeq	.-basqıdaki altundan, asqıdaki salxım yeğ. (basqdaki : quylanmış)
yeq	.-boş oturmaqdandan, aylaqcılıq yeğ durur. (aylaqcılıq : günlük işçilik).
yeq	.-ortaq öküzdən, başqa bizov yeğ. (başqa : tək başına, özünə mal. ortaqsız. şəriksiz)
yeq	yeğ. evla. ovla.
	.-eşək var çulundan yeğ , çul var eşəkdən yeğ.
yeqə	.- yeke əkmək yoğun yoğurdan olur.
yeqrəqtır	.-yoxsulların baş ucunda durmaqdandan, varlinin ayağ ucu yeğəkdir
yeqtır	.-çox arayandan, çox soran yeğdir.
yeqtır	yeğdir. evladır. ovladır.
yer	.- od odundan, dəniz sudan, yer yağmurdan , kişi yaşdan doymaz.
yer	.-qalırsa el bəğənsin, ölürsə yer bəğənsin
yer	.- yer bərk girilməz , göy uca çıxılmaz.
yər	.-biri bir ay işlir, bir gün yər , biri bir gün işlir, bir ay yər
yer	.-ölürsə yer , qalırsa el bəğənsin
yər	.-subayıñ malın it yər , bağını bit yər (yaxasıñ bit yər)
yer	.- yer var qulağun qapat, yer var gözüvü qapat, yerdə var ağızun qapat.
yer.	.-yersizə hər yan yer.
yerə	.-çatal qazıq yerə taxılmaz.
yerilən	qınanan. alçaltılan. qəbih sayılıan
yerin	.- it doyan yerin özlər , ər doğan yerin
yerin	.- alçaq yerin təpəciyi dağ gələr.
yerin	.- it doyan yerin özlər , ər doğan yerin
yerin	.- uzaq yerin yalanı böyük olar
yerinərim	.-nə buldum sevinərim, nə itirdim yerinərim

yeritir	.- dil kimliyin evidir, yurd kimliyin yeridir
yerivə	.- yerivə görən yuvan olsun , ağrıva görən davan
yerlərə	.-ver əldəkin ellərə, vur başını yerlərə
yerqə	.- yerqə yana : topraq içində.-nəqu əksə yerqə yana ol örür, nəqu versə evrə anu oq alur. (nəqu : hər nə) (evrə : çevrə. dünya) (oq : elə).
yersizə	.- yersizə hər yan yer.
yertə	.-yer var qulağın qapat, yer var gözüvü qapat, yerdə var ağuzun qapat .
yertə	.- qocalıq, sağlıq ilə varlıq ola bir yerdə , nə gözəl sürməli günlər oluru düşsə ələ.
yertə.	.-dəli qız evdə qalmaz, dəlik daş yerdə .
yertən	.-iş işləsən düşünüb işlə, gedişən yerdən dönüşün düşlə .
yertən	.- qaz gələn yerdən tavuq əsirgənməz.
yertəqin	.- ata mindin yerdəkin , atdan endin atın untma.
yetən	.- sirni vermə yetən paşıya , olar yağa sözün daşıya. (yağa : yağuya . düşmənə)
yetər	.- qanan olsan bir gül yetər qoxmağa , qanmaz olsan gir baxcanı yıxmağa (pozmağa)
yetər	.-göz yetməzə söz yetər
yetim	.- yetim ovlaq saxlasan, ağızın burnun yağ edər, yetim oğlan saxlasan, qarabaşan qay eder. (oğlaq : heyvan balası). (oğlan : uşaq). (karabaşan : bəxsız başıva). (qay : bəla. ağrı)
yetinməz	.-özümüzdəndi yetinməz gileyim özgəsinə .
yetirir	.-iyi yasa iyi kişi yetirir
yetirqə	yetirgə . qılmağa.-söz verərgə tələsmə, söz yetirgə tələs. (verərgə : verməyə).
yetməzə	.- göz yetməzə söz yetər
Yetmiş yıldız doğsa da,yarığı ayğa yetmez.	
yetmiş	.- yaşı yetmiş , işi bitmiş.
yeypə	.-axmaq odur dünyız üçün qəm yiypə, kim nə bilir kim qazana kim yiypə .

yeyən	.-az yeyən az uyur, çox yeyən güc uyur
yeyən	.-az yeyən çox gün yeyər , çox yeyən az gün yeyər
yeyən	.-az yeyən tazı, çox yeyən qoyun olur
yeyən	.-bol bol yeyən bəl bəl baxar. (bəl:> bər. açıq. -bəl bəl baxmaq: bər bər baxmaq: domba, didik gözlə baxmaq)
yeyən	.-tox ikən yemək yeyən , qəbrin dişiyilə kazır.
yeyən	aşağıan. aşiran.-az aşağıan bir gün, çox aşağıan bir gün.
yeyər	.-az yeyən çox gün yeyər , çox yeyən az gün yeyər
yeyib	.-artıq mal göz çıxartmaz, çox yeyib qonuşmaq yaş uzatmaz.
yeyib	.-ağaçın yemişin yeyib , (ağaçın) qabuğun soyma.
yeyim	.-ver yeyim, ört yatım , gözləki canım çıxsın.
yeyir	.-acıyan bilməz nə yeyir , acığan bilməz nə deyir
yeyir	.-qəcələ küçük ət yeyir , dəvəsi böyük ot yeyir .
yılqı	yılxı. heyvan.-kişi sözləşü, yılıkı iydləşü . (iydləşü : qoxlaşu)
yıqar	.-arvad var ev yıgar , arvad var ev yıخار
yıqar	.-atdığın vurar, tutduğunun qoparar, vurdugun yıخار , verdiyin doyurar.
yıqar.	tozar.-eyicə söz ev qurar , yamanca söz ev yıخار . -eyicə söz ev düzər, yamanca söz ev tozar. (tozar : yıخار).
yıqıla	yıxıla .-yanıla yanına bilgin, yıxıla yıxıla yürgün olur .
yıqılmaz	.-asda qaçan yıxılmaz
yıqılmaz.	.-qonşun olsa gül kimi, ara duvar yıxılmaz .
yıqılmış.	.-dəviyə sormuşlar enisi sevərsin yokuşu-söyləmiş -düz başına yıxılmış .
yıqıtler	yıqıtler . alplar.- alplar birle uruşma , begler birle turuşma. (yıqıtlerle vuruşma, beglerle sürtüşme, iddialaşma).(divan)
yıqma	-ev yıxma : ocaq pozma

yıqmaqa pozmağa .-qanan olsan bir gül yetər qoxmağa, **qanmaz olsan gir baxcanı yixmağa**
(pozmağa)

yıqvata	yıgvada. məclisdə.- yıgvada dilin , saçaqda əlin saxla. (saçaqda: süfrədə)
iyiə	.-qul özünə iyiə seçmir
iyiə.	.-axmaq odur dünyız üçün qəm iyiə , kim nə bilir kim qazana kim yiye.
iyiəlim	.-sizdə iyiəlim içəlim , bizdə gülüb oynyalım.
iyiən	.-əkməyin kəndi iyiən yükünü kəndi çəkər.
iyiər	.-ac çox yiye , acıgli çok diyər.
iyiəsi	.-dil qızar deyər, iyiəsi üzün qara edər
iyiəsi	.-sözünün əri, dilinin yiye
iyiəsin	.-kasasın yalar, sonra dönər yiye sin talar.
iyiəsin	.-at minənin it yiye sin tanır.
yol	.-ac at yol almaz , ac it av almaz
yol	.-avçı neçik al bilsə, ayığ ancaq yol bilər.
yol	.-borc ödüşlə, yol yürüşlə.
yol	.- yürüş bilməqən yol pozar , sözün bilməqən söz pozar
yol .	.- qutluğa yol hər an düzətilmişdədir.
yola	.-aşq olsun yola , oda çamursuz ola.
yola	.- deli birlə çıx yola , minbir qada al qola. (birlə: birirlə) .(qola: ələ)
yolçu	.-xançı tavuğu, yolçu artığıyla keçinər
yolçusan	.-borclusan ver, yolçusan yür
yolçusan	.-borcluysan ver qutul, yolçusan yür qutul
yollarta	.-tünlük də söyləyənin sözü itər, yollarda yalnız gedənin özü itər. (tünlük də: qalabalıqda)
yolta	.-qayğusuz baş gorda, qurd zumarı yolda (olur). (qayğusuz: dərdsiz)
yolta	.- yolda deli yoldaşın , başında pişmiş aşın.
yoltan	.-uğur söyləməzə demişlər, "uğur söylə, yoldan dönər başı gətirim ", demiş, "indi ver, bəlki gedər gəlməzsən"
yoltaşın	.-bir ac olsa yoldaşın , yeməm deyib sömürür.
yoltaşın	.- yolda deli yoldaşın , başında pişmiş aşın.

yolu	.-azın yolu çoxun yanıdır.
yolu	.-borcu verə verə, yolu yürə yürə
yoluna	.-kömək olsa boluna, hər iş girər yoluna .
yoluna.	.- sən yardım ed quluna, hər iş girsin yoluna.
yoluntan	.- qaplan yolundan , iyid sözündən dönməz.
yönə	.- iyimser ol, hər yönə bax qolaylıq , kötümser ol, hər yönə bax çətinlik.
yoq	.-sevinir mal varlığı işinə, güvənir yok yoksulu düşünə . -sevinir mal varlıklar işinə, güvənir yok yolkular düşünə .
yoq	.-var evi görlük evi, yok evi korluq evi. (görlük : dadlılıq. şirinlik)
yoqa	.-nə vara güvən, nə yoxa gücən
yoqlular	-sevinir mal varlıklar işinə, güvənir yok yolkular düşünə .
yoqmuş	.-anıyi yokmuş say . anı oduna qızışma, anı qarına üzümə.
yoqsa	.- sıylarqa sıyın yoxsa sıyparqa dilin olsun. (sıylarqa : ikram, lütf edməyə). (sıyın : ikramın, lütfün). (sıyparqa : oxşamaya)
yoqsa	.- işin yoxsa tanılq ol , paran çoxsa qoruc ol. (tanılq : şahid). (qoruc : kəfil)
yoqsa	.- torbanda nəyin yoxsa , dilində balın olsun. (nəyin : malın).
yoqsul	.-zəngin bulsa, qutlu ola, yoxsul bulsa, nərdən ola .
yoqsulların	.- yoxsulların baş ucunda durmaqdən , varlığının ayağ ucu yeğrəkdir
yoqsulu	.-sevinir mal varlığı işinə, güvənir yok yoksulu düşünə .
yoqsulunqi	.- yoxsulunki işdən artmaz, dışdən artar
yoqtusa	.- arpa unun yoxdusa dadlı dilən nə gəlmmiş
yoqun	.-yekə əkmək yoğun yoğurdan olur .
yoqunluqtan	.-hər nə incəlikdən, ər yoğunluqdan qırılır .
yoqunur	qazanır - nə arığır, nə yoğunur : nə itirir nə qazanır..-tuğar edməz, nə arığır, nə yoğunur. (tuğar : risq)
yoqurt	.-sütdən yanarı, yoğurd ülküdər .
yoqurtan.	.-yekə əkmək yoğun yoğurdan olur .

yoquşu	.-dəvəyə sormuşlar, enişimi sevərsən, yoxuşu . demiş, -düzə nə gəlmişki.
yoquşu	.-dəviyə sormuşlar enişi sevərsin yokuşu-söyləmiş -düz başına yıxılmış.
yorqa	.- topal ördək yorqa qaz , yarış olmaz beynə yaz
yorul	.- çox çabala tez yorul , az çabala gec yorul
yörüq	-alp əri yapritma, yörük atı yağırtma . (gənc əri yapritma : gənc əri gözdən qoyma, gözdən salma) (yapritmaq : saymamaq. alçatmaq. önəmsəmək. dəğərləməmək.). (yağırtma : malqaranın yağırn (bel kürək bölümün) yaralama.)
yoşlanır	xoşlanır .-dəli dəliyinən xoşlanır , xoca ölüylə.
yozana	.-çox söz ozana, az söz yozana . (yozma, açıqlama qısa olmalıdır)
yozma.	.-düşmanı düşdə görsəm uğra yozma .
yufqa	.-anası təvlük yufqa yapar , oğlu tetik qoşa qapar. (təvlük : yavaş).(tetik : iti)
yumurtaya	.- eloğlu yumurtaya qıp taxar. (eloğlu : aralıq uşağı)
yumuşaq	- yumuşaq su : yüngül su. şirin su
yunaq	yunağ. hamam.-düğün zırnasız yunağ qınasız olmaz.
yünqül	- yüngül su : yumuşaq su. şirin su
yüq	.-öküzə buyınız, qoyuna quyruq yük olmaz .
yuqmaq	bəğənmək.
yüqü	.- dəvə yükü aş olsa , ac gözünə az gələr
yüqüni	.-əkməyin kəndi yiyeñ yükünü kəndi çekər .
yüqünten	.- gümüş yükünden değil , yemiş yükünden umulur.
yür	.-borcluysan ver qutul, yolçusan yür qutul
yür	.-borclusan ver, yolçusan yür
yürə	.-borcu verə verə, yolu yürə yürə
yürqün	.-yanıla yanıla bilgin, yixıla yixıla yürgün olur .
yurt	.- dil kimliyin evidir, yurd kimliyin yeridir
yurt	.-çaqal eniği qurd olmaz, arslan yatağı yurd olmaz . (eniği : balası).
yurtsevər	yurdsevər. yutsevər. torpaqsever. elsever. ölksever. ölksever.
yürü	.-nərdə ac, ordan qaç, nərdə aş yürü yanaş

yürüş	-yürüş bilməqən yol pozar , sözün bilməqən söz pozar
yürüşlə.	.-borc ödüslə, yol yürüşlə.
yürüşüntən	yürüşündən . davranışından. rəfdarından.-ay doğusundan, ər yürüşündən bəllənir .
yuvan	.-yerivə görən yuvan olsun , ağrıva görən davan
yuvaq	yuvarlanmış .düşük. şəhid.
yuvarlanmaq	ölmək
yuvarlanmış	yuvaq .düşük. şəhid.
yuvarlaq	.- qoz yuvarlaq, hər yuvarlaq qoz degül.
yuvarlıq	yuvarlıq . fədayi. qurbanlıq.
yuvarlıqı	yuvarlığı . fədası. qurbanı. -kələk yuvarlığı : hoqqa qurbanı
yüztən	.-eldə yüzdən biri çiçen , minden biri gözəm olur. (gözəm :irəli görüslü)
z (qöyüqmək	. közükmək. közünmək. köznümək. kösükmək. kösünmək. kösnümək. qızaqşınmaq. ütlünmək. qorsunmaq. qorusınmaq. qorsanmaq. ütülünmək. azılınməq. azışmaq. qızışmaq. şəhvətlənmək.
z qapal	uşaqdır. qarsamba : qarsanba . qarsambac . - birax bu qarsanbayı . - qarsanbalar yiğini. geybənə. bitgilərin tuxumu. - qazdağının biridir, işə göcürülməz. - çox kəsik kişidir. kəsiklik . kəsəklik . - quluçqa çevrəi : quluçqa quluçqa devrəi : mikrobun gövdəyə girməsiylə kəselin bəlirməsi arasında keçən sürə. nərsənin körsəliyindən olqunlaşmaq arasında çəkən sürə. kötülin, illətin işə keçməsindən, məlulun ortaya çıxmağacan keçrilən sürə. - təmbəl təmbəl, yasal yasal, qısil qısil oturmaq: qayqışlamaq :
z qutluqlar ,	uğurlar sizin olsun.
z zabit	. sapıt . 1. ağılıq, bəylik, xanlıq, dövlət qulluqçusu. 1. buyrat. subay. 1. dolandırıan. yönədən. güdücü. sarçı. səriyən. idarə edən. 1. tutduğun qoparan, dediyin saplıyan, saplayan, yapdırın.
zatı	.- o ki mal qoyub gedir evladına, eşşəyin zadı her ne varına!!
zənqin	.-zəngin bulsa , qutlu ola,yoxsul bulsa, nərdən ola.
zırıltayan	zırıldayan .zırlayan.inləyən. -edən bulur inləyən ölüür. (edən : işləyən).
zırlayan	. zırıldayan.inləyən. -edən bulur inləyən ölüür. (edən: işləyən).

- zırnasız** .-düğün zırnasız yunağ qınasız olmaz. (**yunağ**: hamam)
- zorla** gücün.-alın arslan tutmuş, **güçün sıçan tutmamış**. (**alın**: al ilə. kələklə. hilə ilə) .
Zornen guzellik olmaz.
- zumarı** .-qayğusuz baş gorda, qurd zumarı yolda (olur). (**qayğusuz**: dərdsiz)
- zzz tanış** tanic. tanaş. tanac. aniş. anaş. anac. qan. qanış. qanaş. qanac. bili. bil. biliş. bilic.
biləc. lik. gil. gillik.